

Иван Попов

Лутащи се мравки

Ние стояхме на плоскост
с променлив ъгъл на отражение...

Б. Гребенщиков и „Аквариум“

ЧАСТ ПЪРВА

ДЕКЕМВРИ

Камионът премина през портала, остави две кални дири по асфалта и спря.

– Хайде, хунтари, истина ви яденето! – подвижна ефрейторът, който затваряше портала.

Войниците от каросерията веднага започнаха да го псуват. Някой го замери с половинка хляб.

– Кой хвърли хляба? – извика някой отвън с дрезгав глас. Всички млъкнаха.

От будката на дежурния излезе майор Собел – командир на така наречената хунта, всъщност обслужващ батальон към специалните войски.

– Та кой хвърли хляба? Не казвате значи... Я всички да слизат!

– Аз го хвърлих – обади се от лявата пейка един брадясал войник с разпран ръкав на шинела.

– Ти ли бе, Хост? Я слизай долу!

Майорът взе хляба и го хвърли между дърветата отстрани на алеята, колкото можа по-навътре в калта.

– Да се донесе тука! Бегом марш!

Хост се затътри по алеята.

– Остави! Напряко, през калта, бегом марш!

Майорът го проследи още две-три секунди с поглед и попита войниците от камиона:

– Тука ли е редникът Том Виноград?

– Тъй вярно! – отзад се надигна един висок слаб войник с избелял шинел.

– Добре... Сега е три часа, всички да отиват да обядват, а след това веднага Виноград да се яви при мен в канцеларията! Ясно ли е?

– Господин майор, обядът преди един час излезе – обади се ефрейторът от портала.

– Как така излезе? – повиши глас майорът.

– Ами ей така, взе го с джипка един сержант от вашите, щял да им го носи направо на полето, сержант Райфа беше май, тук при мен е записано...

– Хм... Обядвали ли сте или не?

– Съвсем не – обадиха се от камиона.

– Значи сте се разминали някъде. Ама и този Райфа, една работа не може да свърши като хората... Добре, тогава Виноград да слезе, а вие се прибирате и чакате да ви донесат обяда! Хайде, слизай по-бързо... Тръгвайте!

Камионът потегли и чак тогава майор Собел забеляза, че до него стои Хост с хляба в ръка. Измъкна му парчето от ръката и го хвърли в другата посока, право в някаква локва.

– Бегом марш! – изрева той и се обърна към Виноград: – Значи така... Сутринта в щаба са получили някаква телеграма, така и не можах да ми обяснят точно каква, но теб те командироваат в столицата за два дена. Ти нали си родом оттам?

– Тъй вярно.

– Е, добре... И никакви безобразия с властите, ясно ли е? Военната ти книжка и командировъчното ти са при майор Фикс, комисарят на Легиона. Той заповяда да се явиш при него, кабинетът му е на третия етаж в щаба. Ясно ли е?

– Тъй вярно!

По алеята отстрани се зададе конвой, водещ двама арестанти. Те бяха младежи на по осемнайсетина години, с еднакво подстригани коси и еднакви дънки и зелени якета. Единият имаше доста широк пресен белег на лявата буза. Лейтенантът, който водеше конвоя, махна с ръка на майор Собел.

– Още двама са хванали. От един месец все се навират по телените мрежи... Хайде, бегом към щаба!

За да стигне до сивата сграда на щаба, Виноград трябваше да мине по централната алея, покрай огромното пано с образа на господин Президента, но от безкрайните есенни дъждове точно пред паното се беше образувала огромна локва, заемаща цялата алея по ширина и дълбока към две педи. Така че най-сухият път минаваше по бордюра на алеята и Виноград трябваше да изчака да преминат двама лейтенанти от отсрещната страна, защото нямаше как да се разминат на бордюра.

На вратата на щаба той се сблъска с Бен Рафаел. Бен беше съученик на Виноград от гимназията и служеше като младши компютърен специалист в щаба на специалните войски. В този момент той се опитваше да пъкне ръцете си едновременно във всичките четири джоба на парадния шинел.

– А, Том! Хайде по-бързо, още ли не си тръгнал? Аз също излизам

в командировка, така че ако искаш да пътуваме заедно, ще те чакам на бариерата след половин час.

– Чакай малко, аз още не знам почти нищо, сега ме вика комисарят на Легиона, не знам колко време ще ме мотае...

– Няма да е много, аз после ще ти разкажа за тази каша с телеграма-та. Значи след половин час, на изхода! – и Бен изскочи навън.

На третия етаж Том лесно намери вратата с надпис: „Легион на защитниците на нацията. Комисар“ и почука на нея. Отвътре се чу: „Влез!“

Комисарят беше плешив, с руси увиснали мустаци, седеше зад широкото си бюро и се ровеше в разни папки с документи. В единия ъгъл на кабинета дребен мургав войник нареждаше в хладилника ней-различни бутилки.

– Господин майор, редник Виноград се явява по ваша заповед.

– А, значи ти си бил тоя Виноград. Всъщност... Я кажи къде работи баща ти?

– Инженер-химик, в завод за автомобилни гуми.

– Хм... – комисарят явно чакаше някакъв по-друг отговор. – А майка ти?

– Майка ми е, т-ъ... продавачка на зеленчуци.

– Добре де, това няма значение. Днес от столицата получихме телеграма, от Централния съвет на Легиона. – Майорът вдигна някакъв лист хартия и прочете: – „Моля командировайте Том Виноград 4 декември 11 часа зала 205 участие съвещание“. Случайно да знаеш що за съвещание е това?

– Съвсем не, господин майор. Всъщност... според мен не ме викат за съвещание, а за награждаване. Последната година работих в Легиона като компютърен програмист, там ме бяха предложили за награда, и може би затова ме викат. Миналата седмица звънях в къщи и баща ми каза, че шефът ми от Легиона е питал точно в кое поделение служа.

– Значи си компютърджия, така ли? При нас в щаба сме много зле с кадрите, постоянно идва нова техника, а хора не пращат. Държат си ги само в командването и по възловите точки, а ние тук се чудим как да се оправяме... По всяка вероятност след седмица-две ще те преместим при нас, стига да не възразят от центъра. Ето ти документите, вземай си от склада парадните дрехи и заминавай. Командировъчното ти е за два дена, ако знаех, че е за награждаване, щях да те пусна само за един ден, но нейсе. Ясно ли ти е?

– Тъй вярно.

– Добре, свободен си!

Виноград се обърна кръгом, затвори внимателно вратата след себе си и бързо заслиза по стълбите. За пръв път от три месеца насам той си подсвиркваше.

* * *

Дъждът беше спрял, облациите се бяха вдигнали нагоре и над планините на югоизток се показаха парчета синьо небе. Том и Бен прескачаха локвите по крайградското шосе, което се спускаше от казармите към града.

– Тази твоя телеграма забърка голяма каша при нас – разказваше Бен. – Стоя аз при началник-щаба, трябваше да му свърша някаква работа, и изведнъж идва комисарят, чете телеграмата и нищо не разбира. Някакъв си Виноград, редник от хунтата, и изведнъж хоп – в центъра на съвещание! Скандал от национален мащаб. Лейтенант Кемени от контраразузнаването звъни в управлението, иска спешно досието ти, а там пък загубили някъде всички документи за хората от твоя набор, страхотна лудница. Кемени дори искаше да те арестува – да си признаеш всичко. Добре че беше Бръснаря, той вика – сигурно младежът има някоя връзка в Легиона, примерно баща на отговорен пост, и сега му се е приискало да си отиде до вкъщи. Аз се сещам каква е работата, но си трая, а Бръснаря много го е страх от връзкари...

– За какъв бръснар говориш? – попита Том.

– За командира, полковник Зобрист. Не знаеш ли, че така му викат?

– При нас в хунтата го наричат Пирата.

– При вас в хунтата всичко ви е хунско, и прякорите дори. Да вземеш само – Телето, Курвата, Бияча...

– Слона, Фикуса... Пчелата...

– Ей, вярно бе, и Пчела си имате – разхили се Бен. – Лятото два дена лежах в ареста заедно с него. Страшно малоумен тип... Всъщност какво пък, прякорите във войската са ценно нещо. На едно полево учение полковник Гузман от управлението само това ме питаше – как му викате на този офицер, на онзи, а аз му отговарях – това е Бръснаря, това – Джапанката, това е Кифлата, там седи Айю Медузата, а като му казах за Пуньо Гъза, направо се съдра от смях. Наистина, и Пуньо е едно видение, с неговата физиономия...

– С какво ще пътуваме? – смени темата Том.

– Влакът тръгва около шест и половина и пристига към дванайсет. По-добре е да тръгнем на стоп. Ако хванем някой към пет, в осем и

нещо сме си у дома, стига да няма задръствания по магистралата. Миналия месец ме взе един капитан от въртолетния полк във Варга, караше Фолксваген-костенурка с форсиран двигател и вдигна сто и седемдесет километра в час. Изобщо не разбрах как пристигнах жив.

– Добре де, стига си лъгал. Само да не ни вали дъждът някъде...

– Няма да ни вали. На изхода за магистралата има една кръчма, „Чевръстият поп“. Точно пред нея има паркинг, а от другата страна е регистрацията на Министерството на Западните области. На всички, които влизат или излизат оттук, им удрят печати в документите за преминаване. Които са без печати, не ги пускат на бариерата. Така че ние ще дебнем колите със столични номера, които спират на паркинга, и там ще питаме шофьорите дали ще ни качат. Ние сме с военни командировъчни, така че не ни проверяват. А относно фолксвагена и сто и седемдесетте километра, това си е чиста истина, по-чиста истина от тази не ми е излизала от устата, откакто ме взеха войник...

По пътя към града Бен продължи да разказва разни истории с неочакван край и съмнителна достоверност, така че двамата почти не усетиха двата километра път до магистралата.

Отвътре кръчмата „Чевръстият поп“ беше също толкова грозна, колкото и отвън: строена и обзаведена с подръчни сили и средства, кърпена и поддържана също с подръчни сили и средства. По средата върху стара пътна табела с надпис „Дал – 10 км“ стоеше печка тип „Чудо“ и сандък с въглища. Вътре седяха десетина младежи и две-три момичета, те баха съединили три от масите, сърбаха супа, пиеха бира и се топлеха на печката. В единия край двама от тях, единият със синя барета, отбелязваха нещо на голяма топографска карта. Бяха облечени почти по един и същ начин: дънки, войнишки обувки, кожени или брезентови якета. Раниците им бяха натрупани в ъгъла. Когато на входа се показаха униформените Том и Бен, всички обърнаха глави към тях, но след като видяха, че не са нито полицаи, нито инспектори на Легиона, се успокоиха и продължиха да се хранят и да разговарят. Том и Бен си свалиха фуражките и седнаха на една от двете останали празни маси. Дойде дебелата кръчмарка, избърса ръцете си в синята престилка и ги попита какво ще желаят.

Том извади всичките си дребни пари на масата.

– За една супа и две кюфтета със салата ще стигнат. И три хлебчета. Гладен съм като змей.

– За мен една бира – добави Бен. Кръчмарката кимна и се отдалечи.

– Преди да влезем, трябваше да си свалим фуражките – каза Бен,

като кимна с глава по посока на съседната маса, – да не ги стряскаме.

– Те какви са всъщност? – попита Том така, че да не го чуят.

– И аз не знам. Щом се озъртат така и посягат към раниците си, като видят униформи, значи работата им не е съвсем чиста. Може да са просто туристи, а може и да са от Братствата...

– Какви са тези Братства?

– И аз не знам. Кемени от контраразузнаването казва, че повечето от нарушителите, които хващат напоследък по телените мрежи в закритите сектори, били членове на някакви Братства. Такава информация имало в досиетата им.

– Ти май си доста близък с този Кемени. Да не би да работиш за неговото ведомство?

– В шаба често му помагам. Той наистина работи за службите, но иначе е доста интелигентен. Просто като че си е сбъркал професията. Много бързо се научи да работи с компютърна техника. Освен това и като човек е симпатичен, държанието му не е като на останалите военни.

– И какво търсят тези от Братствата в закритите сектори?

– Нямам понятие. Когато ги хванат, идват следователи от шаба на групата армии и до нас не достига никаква информация. Един ден обаче видях как караулът носеше чанта с уреди, с които били хванали двама в сектор „Д“. Повечето от уредите ми бяха непознати, но добре видях един гайгеров брояч между тях.

Донесоха поръчките. Том се нахвърли върху яденето.

– Подай ми солта, ако обичаш – помоли той Бен. – И пипера, и оцета... Тая супа има прекалено гаден вкус за цената си, ама аз не съм ял нищо от сутринта. Тогава ни вдигнаха да измъкваме от калта някакъв затънал японски трактор. Отиваме ние с камиона, а там гледаме – тракторът тежи към шейсет тона, затънал на метър и половина. Добре че трактористът се оказа умен човек, та ни подсети да натоварим на камиона дървета и камъни и да ги нахвърляме под греблото. След това тракторът се измъкна почти сам, вдигна се на греблото си. Обаче под него всичко стана на сол – и камъни, и греди, по половин метър дебели...

Том млъкна и се зае със супата. Бен отпиваше от бирата и гледаше през прозореца към паркинга. Той беше почти празен – само два между-селски автобуса, една апаратна на телевизията и една служебна кола на Управлението на пътищата.

– Всъщност теб защо те пратиха в хунтата? – попита изведнъж Бен.

– Как така защо? – не разбра Том.

– Ами ето така: ти работиш с компютърна техника от три години, работил си и в Легиона, направо казано – добър специалист, нищо че нямаш диплом. В момента от Пакта буквално всеки ден пристигат нови системи за управление, за обработка на информацията... А специалисти не достигат. По-старите офицери дори си нямат и понятие как се работи с такава техника. И вместо да те глътнат веднага в някой команден пункт, те пращат в хунтата да вадиш от калта затънали трактори. Странно.

– Вярно, странно е – съгласи се Том, – но не чак толкова. Сега стават такива безобразия, че това е съвсем в реда на нещата.

– Ти да нямаш случайно нещо тъмно в досието?

– Че какво тъмно пък мога да имам аз? Родители – селяни, от Варга. Не е тъмно, но не е и светло. Като ученик... Вярно, вършил съм дивотии, но никога не за ме улавяли в нещо по-сериозно. А може и наистина да са ме уловили, но да не са ми казали направо, а само да са си го записали под линия.

– Кой ти беше класен в гимназията?

– Заде. Математикът. Вярно, той не ме обичаше особено, защото се смятах за по-умен от него, и то с основание. Наистина, той добре разбираше математиката, но иначе беше страхотно несъобразителен.

– Май че нашият човек пристигна – рече Бен.

На няколко метра от кръчмата на паркинга спря бяло пежо със столичен номер, завършващ на три нули. От него излезе мъж със сив шлифер, заключи го, пхна ключовете в джоба си и вместо към регистратурата отсреща, тръгна право към кръчмата.

– Изяде ли си кюфтетата? – попита Бен.

– Готов съм.

Мъжът отвори вратата, влезе вътре и попита кръчмарката за цигари. Беше на тридесетина години, среден на ръст и гладко избръснат. От масата на младежката компания го изгледага с интерес.

Бен се приближи от лявата му страна.

– Извинете, вие за столицата ли пътувате?

– Кой пита? – отвърна му мъжът.

– Ами ние сме двама войници, трябва да пътуваме натам и просто питаме бихте ли ни взели с вашата кола...

– В отпуска ли сте? – прекъсна го мъжът.

– В командировка.

– Документи имате ли?

– Имаме.

– Е, тогава няма проблеми. Само ме изчакайте да изтичам да ми ударят печат.

Мъжът плати цигарите си и излезе. Бен и Том също излязоха след него и застанаха под козирката пред вратата на кръчмата. Вътре младежите отново разгънаха картата на масата и започнаха шумно да спорят за нещо.

Изведнъж по пътя откъм града с голяма скорост се показва полицейска камионетка и закова спирачки точно пред вратата на кръчмата. От каросерията наскачаха десетина полицаи със самодоволни бузести лица, Том се стресна от появата им и се отмести встрани от вратата, но те дори не го забелязаха и размахвайки гумените си палки, нахълтаха в кръчмата. След тях бавно влезе и началникът им, капитан със значка на инспектор-легионер на ръкава на куртката. За голяма изненада на Том обаче, отвътре не се чува никакви звуци, типични за такива полицейски акции – нито виковете на тези, които налагаха с палките, нито трясъкът на счупени столове и обърнати маси... Очевидно вътре всичко се развиваше без жертви и разрушения. Воден от любопитството си, Том надникна през полуотворената врата и видя скупчените един до друг младежи и зачервения врат на инспектора, който викаше нещо срещу тях. В това време до камионетката спря полицейска арестантска кола. Скоро след това полицаите започнаха да извеждат отвътре младежите един по един, с ръце оковани в белезници, и да ги набутват в колата. Накрая изнесоха раниците им и ги нахвърляха в камионетката. Тогава Том забеляза мъжът със сивия шлифер, който стоеше на стълбите на регистрацията и сякаш с професионален интерес наблюдаваше работата на полицаите. Мъжът забеляза погледа на Том, махна му с ръка и тръгна към пежото си.

Том мушка Бен, който се беше загледал в лицата на младежите зад решетките на арестантската кола, и двамата забързаха към колата.

– Видя ли – каза Бен, – прав бях, че тяхната работа не е съвсем чиста.

* * *

Докато чакаше зеления пикап пред него да премине през бариерата, мъжът попита войниците:

- Вие в Дал ли служите?
- В Дал – отговори му Том от задната седалка.
- От вътрешните ли сте?
- От специалните.

– Е, тогава ще вземете по едно специално – каза шофьорът и извади от жабката две кутии бира.

– Не, благодаря, ние вече сме пили по една – обади се Бен.

– Вземайте, вземайте, не съм давал пари за нея. Държавна е.

– Е, щом е държавна, не отказваме...

Мъжът спря колата пред бариерата. Към тях се приближи нисък бузест сержант, мъжът извади от джоба си сгънат зелен лист и му го подаде. Когато сержантът го разгъна, се оказа, че той е голям почти колкото покривка за маса и е покрит с печати. Том и Бен също извадиха документите си, сержантът ги погледна, кимна и им ги върна обратно.

– Какви по-точно сте във войската? – попита шофьорът, докато бариерата се вдигаше.

– Компютърни оператори – отговори Бен. Том премълча.

– А, това е интересно... След като се уволните, ще следвате ли нещо?

– Да, вече успяхме да си осигурим стипендии.

– Тогава да се запознаем, по-нататък може би ще се срещаме често – каза мъжът и извади от джоба си две визитни картички.

От визитката Том разбра, че мъжът се казва Михаел Арбиб, работи като преподавател по информатика в държавния университет и е председател на националната асоциация по неформални компютри. Това последното много заинтригува Бен.

– Че при вас изучават ли се неформални компютри?

– За съжаление не. Има само платени курсове към свободния университет. В нашия академичен съвет изпитват страшна алергия към всякакви интердисциплинарни области. Миналата година замалко да въведат и нашата специалност, но на последното гласуване стана скандал. Някой забеляза, че в учебните планове влиза и математическо моделиране на философски идеи, и всички делегати от хуманитарните факултети вдигнаха страхотен вой. Едвам излязохме цели от залата.

– И какви аргументи използваша?

– Едни и същи: учим студентите да мислят повече, отколкото е прието. А иначе просто си пазят топлите местенца. Това, че в чужбина вече десетина години се изучават тези дисциплини, изобщо не ги интересува – само говорят за запазване на традициите в родната наука. Това, че родната наука е с трийсет години назад от световната, просто не го знаят – някои от тях дори не четат публикации. А не четат, понеже няма да им остане време да пишат глупости в нашите списания...

Арбиб се оказа разговорчив събеседник. Очевидно му бе станало

навик да изнася лекции пред когото трябва и когото не трябва. Сега той разказваше на Бен за работата си в Западните области.

Тук той две седмици изучавал пророците и ясновидците. През последните няколко години в жълтия печат буквално завалели съобщенията за нови и нови ясновидци, при това всички тези случаи били наблюдавани само в няколко зони с диаметър по петнайсетина километра. Тези данни ги събирал някакъв негов познат от Обществото за изучаване на параенергията. Самият Арбиб изобщо не четял жълти вестници и не знаел нищо за тези случаи. Само че съвсем случайно една вечер в клуб-ресторанта на университета някой на съседната маса разправял как една негова студентка, родом от тези райони, казвала, че всички тези ясновидци показвали много големи различия от останалите хора при употребата на глаголните времена. Отначало само си помислил каква неграмотност цари западно от Сините планини, но моментално изтрезнял, като си спомнил за неформалните модели на употребата на времената и най-вече за резултатите от тези модели. Веднага попитал за името на студентката, изгубил една седмица да я открие, накрая я открил и измъкнал от нея пълни самопризнания по въпроса какво е чула, какво е разбрала и повярвал ли е изобщо някой на тази история. От това, което разказала студентката, му станало ясно, че ако се зарови в тези въпроси, може и да не спечели Нобеловка, но поне докторат в чужбина му е абсолютно гарантиран.

Понеже знаел, че достъпът до целия район двеста километра западно от столицата е ограничен от властите, се обърнал към Министерство на Западните области. Оттам отговорили, че за да му разрешат работа там, се изисква само план на изследването, утвърден от ректорския съвет на университета. Но се оказало, че ректорският съвет си има едно наум.

– Бях представил изследването като етнолингвистична експедиция – разказваше Арбиб. – Само че шеф на научната програма на университета е един шейсетгодишен пън, член на Легиона още от войната. Веднага се заяде с мен, че се бъркам в работата на други факултети, и ми припомни скандала с учебните планове. Аз му отговорих, че може наистина да съм бил причина за някои спорове, но това не е причина да ми откаже, още повече че освен другото съм и нещатен сътрудник на някои служби и при нужда тези служби могат да ми окажат съдействие. Като чу за службите, она направо побесня.

Дотогава смятах, че Легионът и Управлението за обществена безопасност са просто две взаимно припокриващи се организации. Но ако се

съди по епитетите и метафорите, които излизаха от устата на шефа, би трябвало единствените места, където Легионът и Управлението се държат прилично един с друг, да са кабинетът на Президента и средствата за масова информация. Управлението беше наречено банда голобради карьеристи, които под маската на секретна дейност си решават личните проблеми, като забравят, че главната опора на властта сред народа е бил, е и ще бъде Легионът на защитниците на нацията. Вярно, половината отдели от Управлението се занимават само с това да уреждат живота на другата половина. Само че Легионът, колкото и да се самовеличае, все пак си остава масова организация и нищо повече. И като масова организация не разполага с почти никакви органи за събиране на информация, за анализ... А в ръководството седят хора без абсолютно никакво специално образование, в повечето случаи без елементарна интелигентност и всички без изключение – с мания за величие. Напоследък няма година, в която Легионът да не се захване с нещо грандиозно и да не се олее. Вземете дори програмата за компютърно образование...

– Какво пък, ние двамата с Бен навлязохме в компютърните науки точно от тази програма – обади се Том.

– Да, но такива като вас не са много. Целта на програмата бе именно МАСОВА подготовка. За закупуване на техника, за организиране на работата се хвърлиха стотици милиони. Сега за тях вече се забрави, дори опозицията в парламента не ги споменава. Обикновеният човек си остана също толкова компютърно неграмотен, колкото и преди.

– Не съм съгласен с вас – каза Бен. – Наистина за обикновения човек сте абсолютно прав. Само че от тази програма излязоха и голям брой твърде добри специалисти, главно младежи. Знаете ли къде живеех аз до петнайсет годишна възраст? В Ибара. Самият факт, че някой от Ибара работи с компютри и че освен това има намерение да завърши висше образование, е вече огромно постижение. Ако не беше тази програма, сега вече щях да съм рецидивист с четири-пет присъди за черна борса и хулиганско поведение спрямо органите на реда...

– Да, но това, че няколкостотин момчета са проявили интерес към техниката, си е чиста случайност.

– Разбира се, че е случайност! И това, че програмата е била приета, също е чиста случайност. Тези, които са я гласували, си нямат и понятие що е то компютър и за какво служи. Ето, Том разказваше как някакви отговорни чичковци си мислели, че машината може сама да подписва резолюции и да провежда заседания. Така че...

Бен и Арбиб продължиха да спорят по този въпрос, после неусетно

смениха темата и се захванаха с образователната система. На Том му направи впечатление, че това е първият спор в негово присъствие, в който Бен не използва като решаващ аргумент в негова полза съмнителната репутация на майката на опонента. А самият опонент явно беше врял и кипял и добре разбираше сенчестите и полусенчести страни на действителността, скрити зад официалния език на телевизията и печата.

– И как ви разрешиха да проведете изследването? – Том се опита да върне спорещите на темата, която му се струваше доста интересна.

– Никак. Уредих си документи като анкетьор на Института за изучаване на младежта. Наистина, в районите, които ме интересуваха, младеж почти не е останала, важното е, че успях да си свърша работата. За две седмици събрах маса материал – анкети, разговори... Лошото е, че всички ясновидци говорят един ужасен местен диалект. Трябва да хвана някой да ми преведе записките, защото не съм сигурен дали разбирам правилно всичко.

– Вие всъщност вярвате ли в ясновидство?

– Откровено казано, не – призна си Арбиб. Имах един познат, Даниел Мар. Физик. Той не можа да си намери работа по специалността и се хвана в Обществото за изучаване на параявленията. Там се занимаваше с измерване на биоенергията. Тя по принцип се отчита с някакви електромагнитни приемници, аз не знам точно какви, но Даниел най-много се дразнеше от факта, че по никакъв начин не може да се отличи положителната биоенергия от отрицателната. Криви на разпространение, спектри, всякакви критерии на Колмогоров-Смирнов... Какво ли не опита, а нищо не излиза. А това си е важен въпрос – всеки паралечител твърди, че той зарежда пациента с положителна енергия, а конкурентите – с отрицателна. Та Даниел се отказа да се занимава с това и се зае да прави математически модел на астрологичните влияния. Нали знаете – зодии, асценденти, планети и прочие. Изведе някаква система нелинейни диференциални уравнения и изведнъж – хоп! – се оказа, че тази система в повечето случаи има за решение хаотична траектория във фазовото пространство. Математиците го наричат детерминиран хаос. След това направи проверка на модела с рождените дати на стотина колеги в университета и се оказа, че ако решението е регулярно, няма абсолютно никакво съвпадение между реалност и предсказания. А ако решението попада в хаотичната област, съвпаденията са в рамките на случайността. Сега той е написал по въпроса много интересна статия, която никой не иска да публикува. От сериозните списания му отговарят, че са затрупани с материали и че неговият не попада точно в тематичния им обхват.

А от астрологичните го гонят под предлог, че статията ще откаже читателите от хороскопи и така ще им намали доходите.

Така че трудът му събира прах за назидание на потомците – да не се занимават с глупости. А иначе въпросът за параобектите е интересен. Преди две години течеше някакво изследване в армията. Понеже почти всички параявления се наблюдават в района западно от Сините планини, а в този район освен войска не е останало почти нищо друго, военните решиха да вземат нещата в свои ръце. Само че след три месеца спряха изследването, а резултатите засекуриха...

Пежото гълташе километрите като фъстъци. Неусетно за тримата преминаха околоръстното шосе и навлязоха в безкрайните градски задръствания.

– Ще може ли да спрете ей там, на следващия светофар? – каза Том.
– Оттам трябва да хвана метрото към къщи.

Чак след като Арбиб спря колата, Бен забеляза, че са в столицата.

– Ей, ама че ние пристигнахме... Том, след като свършиш утре с формалностите, обади ми се по телефона, запомни ли?

– Запомних, запомних... Господин Арбиб, благодаря ви много за услугата! Довиждане, приятна вечер...

Том затръшна вратата на пежото и се огледа наоколо. В тъмнината светеха само фаровете на автомобилите и рекламите на крайпътните заведения. После пхна ръце в джобовете, килна назад фуражката си и без да заобикаля калните локви, тръгна право към станцията на метрото.

* * *

Когато Том стигна до телефонната кабина, долепена до бакалницата „Братя Скелам“, там вече го чакаха. Марта бе заета да пребърква джобовете на зеления шлифер на Бен, а самият Бен разглеждаше на оскъдната светлина от единствената улична лампа наоколо някаква цветна листовка.

– Здравей, Томи! – усмихна се Марта. – Как върви службата?

– Не върви, а тече – отвърна без желание Том. – Със скорост двадесет и четири часа в денонощието.

Чак тогава Бен го забеляза и вдигна глава от листовката.

– А, най-накрая се довлече... Как мина „съвещанието“?

В отговор Том само сви рамене.

– Материални поощрения имаше ли?

– Часовник с надпис от благодарното началство.

– Жалко – въздъхна Марта. – Бен казваше, че ще ти дадат поне

хиляда и петстотин... Значи няма да ни мъкнеш по заведенията, така ли?

– Аз кога съм казвал, че ще ви мъкна по заведенията?

– А ти тогава защо ме излъга? – Марта хвана Бен за ухото. – Щели сме да обикаляме баровете до сутринта, аз идвам тука – а вие пукната пара нямате... Сега какво?

– Може да се отбием при брата на Фрида – предложи Том. – Бен, ти сигурно го познаваш...

– За една година всичко съм забравил. Кой беше този брат?

– Как да ти обясня... Поне десет пъти съм му чувал името и все не мога да го запомня. Беше основал рекламна агенция. Преди да ме вземат войник, Фрида разказваше как за половин година имал точно двама клиенти. Тя живее в неговия апартамент, съвсем наблизо. На последния етаж, а асансьорът се заключва със секретна брава.

– А, спомням си... Там едно време ставаха страшни купони. Събираха се много интересни хора. Да вземем нещо за пиене?

– Аз съм взел вече – Том показа скритата в якето си бутилка експортна водка.

След десетина минути път през квартала излязоха на кална улица, задънена от шестетажен блок. Нито Том, нито Бен обаче не си спомняха в кой точно вход живее Фрида. Блокът имаше шест входа, започнаха да проверяват наред за заключен асансьор. Откриха го чак в петия вход.

– Умно измислено – мърмореше Марта, докато се изкачваха пеша по стълбите.

По стените със разноцветен спрей бяха изписани имената на различни музикални групи. На Том му направи впечатление, че някои от тях бяха напълно неизвестни преди три месеца, когато влезе в армията. Ето например тези, „Райските картечници“. Изобщо не знаеше в какъв стил свири тази група, но по името съдеше, че е имал голям късмет, като не е слушал нито една тяхна песен. Накрая стигнаха до последния етаж и Том позвъни на една мръснобяла врата без никаква табелка на нея. Отвътре се чуваше врява и силна музика. Никой не отвори, тогава той натисна бравата, вратата се оказа отворена и тримата влязоха вътре.

За четири месеца апартаментът беше станал просто неузнаваем. Старите шкафове бяха сменени с чисто нови мебели, вместо на дървени столове гостите седяха в кожени кресла, подът бе покрит с чисто нов мокет, олющената боя и надписът „Колектива се боричка“ на стената бяха изчезнали и на тяхно място имаше фототапет с изглед от Канарските острови. Сигурно братът на Фрида накрая е намерил клиенти,

помисли си Том. Всъщност и братът, и самата Фрида не се виждаха никъде. Том се учуди, защото тук нямаше никого от старите му познати, сякаш беше попаднал на съвсем друго място, пък и никой не им обръщаше внимание. Бен и Марта седнаха на единственото свободно кресло в дъното на хола, Том примъкна някаква табуретка, раздаде чаши и отвори бутилката водка.

Самият купон много се различаваше от купоните в този апартамент, на които бе идвал. Разговорите около масата нямаха нищо общо с предишните. Едно време поне половината от присъстващите говореха за компютърна графика и Том лесно се включваше в компанията, дори и да не познаваше никой от нея. Сега сякаш се говореше на друг език. Някакъв дългокос тип обясняваше на две момичета нещо относно екзистенциализъм, те като че ли не разбираха особено добре за какво става дума, но за сметка на това им беше интересно, а и дългокосият прекалено се беше вживял в ролята си на най-големия разбирател по въпроса. Самият Том не обичаше никакви разговори по теми, завършващи на ЗЪМ или ИЗЪМ, тъй като ги смяташе за безсмислени, и се заслуша в другите. На отсрещната страна на масата две момчета с дънкови ризи тихо, но разгорещено обсъждаха въпроса дали да възложат някаква работа на някой си Френк. Едното от тях, с черна права коса и очила с метални рамки, твърдеше, че Френк бил най-големият специалист в града, но другото повтаряше: „Той може да е най-големият специалист в цялата Слънчева система, но докато не се изясни дали е наш човек или не е, не може да става и въпрос да му се дава да върши такова нещо“. Така и не стана ясно кои са наши, кои – не и каква е тази работа.

В отсрещния край на стаята двама играеха някаква игра. Бяха нарисували на салфетка шестоъгълно поле, по което местеха една сребърна и три медни монети. Явно резултатът от играта не ги интересуваше, защото постоянно спореха за печелившата стратегия. На дивана седеше един дебелак, който тълкуваше сънищата на две тъмнокоси, силно гримирани момичета. След всяка чашка уиски (а той ги обръщаше една след друга) обясненията ставаха все по-невероятни и неприлични. Момичетата се забавляваха, като измисляха нови и нови подробности към сънищата си и слушаха измислиците на дебелия. В един момент единият от играчите се заслуша в разговора, усмихна се хитро, събра монетите в ръка, тропна с тях по стъклото на масата и помоли дебелия да обясни съня на някакъв негов братовчед. Самият сън се оказа такъв: кара си братовчедът мерцедеса по магистралата към морето (той наистина имал мерцедес) и изведнъж някъде след големия тунел на прохода го изпреварва едно

трикрако пиле. А той кара със сто и петдесет километра и повече! Дава, значи, той газ след пилето, вдига сто и деветдесет – двеста, но не може да го настигне – пилето бяга напред със страшна скорост. Тогава той започнал да кара след него. По някое време то свило по една отбивка от магистралата, той завил след него, пилето бягало още известно време и накрая стигнало до една ферма. Фермата била пълна цялата с трикраки пилета. Братовчедът съвсем се объркал, видял трима работници във фермата и ги попитал какви са тези пилета. Единият от тях му казал, че това е нова американска порода, трикраки пилета, и че тук ги отглеждат. Братовчедът бил бизнесмен, позамислил се, по едно време попитал защо не са ги пуснали на пазара, трикраки пилета ще се търсят много. А работникът му отговорил: ами защото не можем да ги изловим, ти не можеш да го настигнеш онова с мерцедеса, а ни питаш нас тука... Всички на масата се разхилиха, дебелият зяпна да отговори нещо, но усети, че си правят майтап с него, и млъкна. Някой отстрани го потупа по рамото: виж какви работи сънуват сега хората, а не като по Фройдово време – здрав, прав, корав, и толкова. Дебелият се натовари още повече, обърна една чашка и започна да обяснява още по-несвързано от преди, как да се различават истинските сънища от фалшивите, но вече никой не го слушаше. Двете момичета станаха да танцуват, около касетофона трима се скараха каква точно музика да се пусне, тогава на вратата се появи някакъв тип с широки гащи и шарена кърпа на главата и каза, че ако не го слушат, ще им пусне „Картечниците“. Момичетата се развихаха: „Не, само това не“, в това време влезе още едно момиче с дълъг плетен пуловер и верижка с кръст върху него, поздрави дебелия и този с широките гащи и седна на единственото свободно място на масата – в ъгъла, точно срещу Том.

– Бихте ли ми подали една винска чаша, ако обичате – обърна се момичето към Бен.

Бен ѝ подаде чаша, после я погледна внимателно и каза:

– Всъщност ние с вас не се ли познаваме?

– Ами, не си спомням такова нещо...

– Преди около час и половина в метрото ми подадохте ето това – и Бен измъкна от джоба си листовката, която разглеждаше по пътя.

Очевидно листовката изобразяваше Апокалипсиса. Клокочеща река със странни цветове, червено-виолетови вихри в небето, топящи се черни скали, къщи, обхванати от зелени пламъци. На преден план – бягащи в паника мъж и жена. А зад планините в дъното на тази сцена стоеше изправен Бог – с възможно най-строгата физиономия и възможно най-

големия и шарен ореол. И над всичко това надпис: „ТОЙ ВЕЧЕ ИДВА“.

– Вие от комисията по посрещането ли сте? – Бен изведнъж се заинтересува.

– Какво посрещане? – момичето не разбра нищо.

– Ами на оня, дето идва. Не, сериозно говоря, много ме интересува къде правят такива картинки... Това е компютърна графика, ето Том ще ти каже същото. Високо разрешение, три байта на пиксел, лепнали са и фрактали вътре... Впрочем най-добре да се дозапознаем: аз съм Бен, това е Марта, а там срещу тебе – Том.

– Тина, приятно ми е.

– Е, щом ти е приятно... Та знаеш ли кой прави тези хартийки?

– Ами... – Тина или знаеше, но не искаше да отговори, или искаше да отговори, но не знаеше какво. – Аз всъщност само ги разпространявам. Членувам в един, ъ-ъ-ъ... клуб за самообразование.

– И с какво се занимавате в този клуб за... как беше там?

– Изучават разписанието на тези, които идват – обади се дебелият от дивана. Беше целият червен, явно беше изпил повече, отколкото трябва. – И правят план-график за онези, които не искат да си отиват...

Марта и Том прихнаха да се смеят. Тина само премига, а Бен се ухили до ушите.

– Значи не знаеш... Жалко. А картинката е страхотна. Ако истинският апокалипсис изглежда така, ще си купя билет за първия ред зрители, такова нещо не бива да се пропусне...

– Вместо да се занимаваш с картинката, по-добре да беше прочел какво пише на другата страна – обади се Тина.

– Че какво може да пише? Ако има по-малко от петнайсет цитата от Библията, ще си скъсам копчетата на панталона. Марта, не вярваш ли? Ето, гледай...

Оказа се обаче, че цитатът е само един, и то веднага след заглавието. Изобщо, текстът приличаше не толкова на християнска проповед, колкото на научна фантастика. Бяха описани признаците на приближаващия апокалипсис, като най-голямо внимание се отделяше на летящите чинии, транспортните модели на някой си Херц, предсказанията на ясновидците и медиумите и самата поява на ясновидци и медиуми. Беше написан в ярък, нападателен стил, сякаш авторът бе решил да не се съобразява с никакви други мнения по въпроса.

– Копчетата, копчетата – обади се Марта.

– Те са метални, с капси – каза Бен. – Всъщност, ако имаш желание, опитай...

Марта се престори, че се хвърля към дюкяна на Бен. Отстрани се чува гласове: „Може ли аз, може ли аз“. А самият Бен се обърна към Том и започна да му разказва някаква история, но я разказваше така, че всички наоколо да я слушат.

– Преди месец-два също бях в командировка, и тогава също ми нявряха в ръцете една подобна листовка. Тя не беше толкова шарена като тази, но текстът беше доста по-поучителен. Разказваше се как душата на някой си бизнесмен попаднала при свети Петър и се заинтересувала накъде ще я разпределят – в рая или в ада. Светията отговорил така: за да попаднеш в рая, трябва приживе да си събрал 6000 точки. И тогава аз се плеснах по челото и си казах: добре, човек трябва да изкара 6000 точки, **НО НА КОЯ КОМПЮТЪРНА ИГРА**, дявол да го вземе? На „Лоудрънър“ сигурно не е. Не е и на „Марио“, „Попкорн“, „Муунбъг“, на тях обикновено се изкарват десетки и стотици хиляди. Ако свети Петър разбере, че изкарвам на „Попкорн“ само шест хиляди, по-скоро ще ми откъсне ташаците, отколкото да ме пусне в рая... Единствената игра, на която изкарването на 6000 точки изглежда голямо постижение, е „Пентис“. Оттогава седнах да играя само пентис и вече изкарвам четири хиляди осемстотин и нещо. Ако си подобрявам резултата с тези темпове, след още две-три седмици ще получа виза за рая... Какво ще кажеш, а?

– На пентис едно време изкарвах седем хиляди и триста – каза развеселен Том. – Иначе не съм виждал някой освен мен да е събирал повече от пет хиляди.

– Че ти си готов праведник! – Бен театрално разпери ръце. – С това постижение трябва да се надяваш на ореол втора степен върху червен фон. И вече никакви грехове не са страшни за теб – можеш да устройваш оргии, да се друсаш с каквито си искаш наркотици, да правиш групов секс, административна кариера в Легиона и прочие, без да те е страх за мястото ти в рая. Но ти си роден талант в игрите, де да бях и аз като теб...

Марта и Том се хилеха.

– Богохулник – каза изведнъж Тина. Лицето ѝ поруменя, от алкохола или от нещо друго – Том не знаеше.

– Че какво лошо има в това? Иначе не мога. Когато чуя около мен да се говори за бог или за светии, някак от само себе си ги вземам за мезе. Такова ми е подсъзнанието.

– Струва ми се, че с това подсъзнание няма свършиш добре.

– Преди двайсет години наистина нямаше да свърша добре. Тогава

всеки, който пропусне неделната литургия в черквата, му лепвали петнайсет дена обществено полезен труд по бързата процедура. Само че сега времената са други, веднага щом властите решиха да оставят религията на мира, черквите се изпразниха...

– В казармите в Дал има нещо като черква – успя да се вклини в разговора Том. – Едно време, когато там се е разполагал конен полк, тази сграда е била конюшня. След войната махнали конния полк и го преобразували в свързочен, а конюшната я направили на военна черква. По празниците там идвал свещеник да служи литургия. Сега в нея през в съботите и неделите прожектират видео, но в интерес на истината въртят адски небогоугодни касети – гледат предимно да има секс и бокс, както казваше един сержант от нашите...

Тина следеше разговора с доста изненадан вид, сякаш за пръв път в живота си чува някой да говори така за бог и църква. Това много озадачи Том: нали само преди няколко месеца тук, точно в този апартамент, се получаваха разговорчета, в сравнение с които днешните бяха ангелско песнопение...

– Мислиш, че щом властите не говорят за Бог – обърна се тя към Бен, – значи Бог няма, така ли? Него не могат да го премахнат с административен акт. Той сам ще те накаже, а не гадните ти власти.

– Хайде сега пък и Бог... Самият факт, че досега още не ме е ударила мълния върху главата, категорично говори, че Бог няма. Че нали ако аз бях на негово място и чуех някой да дрънка така по мой адрес, или щях да метна по него нещо тежко и високоенергетично, или просто щях да се самоубия от ужас. Ей, това е идея! Дали пък Бог не се е самоубил?

Тина направи отчаяна гримаса, изпи остатъка от чашата и си наля още една.

– Всъщност вие как попаднахте тук? – обърна се тя към Том.

За момент Том си помисли: „Май наистина съм ги завел на друг купон“.

– Едно време бях съученик на Фрида, нали този апартамент е на брат и. Сега съм войник, в отпуска, с Бен служим заедно. Преди няколко месеца идвах тук доста често, но от тогавашната компания не виждам никой. Дори вече ще стане един час откакто дойдохме, а не съм видял нито Фрида, нито братът.

– Той е оттатък, показваше нещо на компютъра си. А Фрида не съм я виждала, може би е в провинцията при родителите си.

– Ей, Бен, ела да се обадим на брата на Фрида – каза Том, – той бил тук, в другата стая...

Бен хвана Марта за ръка и тримата се промушиха през танцуващите двойки и цигарения дим. В коридора едва се разминаха с дебелия, той тъкмо излизаше, клатушкайки се, от някаква стая. Том надникна в стаята, там видя няколко човека, обградили компютърен монитор. Никой не обърна внимание, когато тримата влязоха и застанаха зад останалите.

Пред монитора седеше братът на Фрида, а до него – пъпчив младеж с дълъг нос и кръгли очилца. Всеки път, когато братът на Фрида натиснеше някой клавиш, пъпчивият поглеждаше екрана, после почваше да търси нещо в един дълъг листинг и казваше „Липсва“, „Съвпада“ или „Не съвпада“. Самият екран изглеждаше доста странно. Беше разделен на пет части, частите бяха запълнени с квадратна мрежа и по тях се движеха странни цветни геометрични фигури. Отстрани имаше таблици: на всеки цвят беше съпоставен някакъв символ, такива символи Том не беше виждал никога преди това. Зад брата на Фрида стояха двамата, които в хола играеха играта с монетите. Те постоянно коментираха нещо: „Само с два ключа всичко е ясно, но с три или четири...“ „От тринайста до двайсет и втора матрица изобщо не се държи предсказуемо.“ „Да, но те са за шестото свойство, а за него така или иначе няма инвариантна мярка.“ „Че нали трябва да съществува трансформационна алгебра“ – намеси се някой в спора. „Каква ти алгебра, един асистент по математика три седмици се мъчи, нищо не успя да измисли, просто има прекалено голям брой степени на свобода. Оправи се само за случая с два ключа, но той така или иначе си е тривиален...“ Том нямаше абсолютно никакво понятие за какво става дума. Беше изпил три чашки почти без мезе, само с няколко колелца краставичка, и мозъкът му просто нямаше желание да мисли. „Ключове, степени на свобода, измерения... Едно измерение в повече си е направо ужас. За да мина от две в три измерения, ми трябваха два месеца. А от три в четири...“ Изведнъж през главата му мина идея. „Да, иначе просто не може да бъде. Тоест, може, но как точно не е ясно...“ Мозъкът му отново отказа. Гледаше фигурите на екрана, но не можеше да види какви клавиши натиска братът на Фрида. Когато братът натиснеше нещо, във всички части на екрана фигурите се променяха. Обаче централната фигура оставаше една и съща, само се уголемяваше (доближаваше?), в един момент вместо нея се показваше червен череп с кости, след което излизаше друга фигура – отначало малка, а после се уголемяваше. Да, помисли си Том, това можеше и да е...

Това можеше и да е четиримерна версия на играта „Тетрис“!

Том играеше тетрис още отпреди две години. Тогава неговите приятели и съученици намираха тази игра за скучна и безинтересна. За

повечето от тях битките с чудовища и космически кораби бяха къде-къде по-занимателни, отколкото да наместват в плътни редове бързо падащите отгоре тухли с различна форма. Обаче Том направо се пристрасти към тетриса, за няколко месеца стана отличен играч и когато отиде на работа в Легиона, вече не познаваше човек, който да изкарва повече точки от него. Тогава се появи и тримерната версия на играта, която той усвои за рекордно късо време до такава степен, че никой не желаше да си мери с него силите. Напоследък се появяваха и други, коя от коя по-екзотични версии – с кръгли вместо квадратни тухли, с цветни стълбчетата, с „горещи“ фигури и много други, сякаш програмистите по света смятаха за въпрос на чест да са написали поне един тетрис през живота си. И сега някоя луда глава си е направила този четиримерен експеримент...

Том хвана Бен за ръкава и го дръпна до прозореца на стаята.

– Бен, сещаш ли се какво е това на компютъра?

– Че как да се сетя... Пълна мъгла ми е. И трезвен да бях, едва ли щях да разбера нещо.

– Имам една идея... Според теб как би изглеждала една игра на тетрис в четири измерения?

– Че какво общо има това с... каза Бен и изведнъж почна да загрева. – Том, това може и да е нещо друго, но ако наистина е четиримерен тетрис, то ти си гений. Само че защо са направили такава идиотска среда? И такива термини – ключове, матрици, свойства...

– Знам ли... Ще попитаме, може да се окаже, че не съм прав.

Преди да попитат обаче, програмата очевидно блокира, защото всички се развикаха: „Ей, какво стана?“, братът на Фрида безуспешно натискаше клавишите, накрая се отказа и рече: „Край за днес, машината вече откачи, а какво ли остава за мене“. Всички заизлизаха от стаята, някой викна: „Ей, Хан, къде е дамаджаната?“, братът стана от стола и чак тогава забеляза Том.

– А, здравей... Нали Том ти беше името?

– Здравей. Ти помниш моето име, а аз твоето поне двайсет пъти съм го чувал и все не мога да го запомня.

– Ивар се казвам.

– Ей, вярно бе, Ивар, точно така беше, ама защо не мога да го запомня...

– Ти не си ли войник сега?

– Да, служа в Дал, тук съм в командировка.

– Добре започваш, три месеца служба – и вече в командировка. А в

кое точно поделение в Дал служиш?

– В хунтата.

– Е, нищо, ще свикнеш – потупа го по рамото Ивар. – Ти си грамотен човек, можеха да те тикнат и на по-добро място.

– Ей, Ивар, я кажи какво беше това нещо на компютъра?

– Което вървеше преди малко ли?

– Да, точно така.

– Ами това беше, как да ти кажа... демо на суперфорация на екстензорните рефлектори.

Том остана като гръмнат.

– Екстензорни рефлектори ли? – обади се Бен. – Знаеш ли, аз имам брат в чужбина, той се занимава там именно с екстензорни рефлектори. Ще може ли да си копирам тази програма, той специално ми беше писал да му намеря нещо такова. Том, нали имаш дискети?

– Знаеш ли... – Ивар явно беше притеснен от нещо. – Тази програма е специална версия, взел съм я от шефа си и не трябва да я разпространявам. Шефът ми работи за военните, не е обличал униформа, но има чин полковник. Ако разбере, че му правя номера зад гърба, като нищо може да ми уреди няколко години затвор.

– Е, щом е така... – Бен се огледа наоколо. На вратата се подпираха двамата играчи с небрежни усмивки на лицата. После бутна Марта и Том да излизат, играчите им направиха път и те се върнаха в хола.

– Какви са тези екстензорни рефлектори? – попита Марта.

– Ей такива – Бен направи неприличен жест с дясната си ръка, после понижи глас. – Не виждаш ли, че ни разиграва... Подобно нещо не съм виждал досега никъде, дори и в най-пиратските възли по разните мрежи, а нашите пирати се докопват едва ли не до всичко. Програмните защити, дори тези на военните, не са никакъв проблем за тях. Тази програма може и да е тетрис, може и да не е, но е ясно, че се използва за твърде странни цели. Том, ние с теб имаме уникална възможност: ако не копираме програмата сега, може изобщо да не видим друг път такова нещо. Носиш ли дискети по джобовете си?

Том усети как в него се събужда старият му компютърно-пиратски инстинкт – да се открадне всяка неоткрадната програма. Блясъкът в очите на Бен показваше, че той също е настроен на тази вълна.

– Не, откъде да знам, че ще ми потриват.

– А в къщи имаш ли?

– Имам, но не знам къде съм ги заврял.

Бен извади от някакъв страничен джоб на ръкава си петдесет крони.

– Значи ще направиш така: хващаш такси, отиваш си до вас, вземаш всички празни дискети, които намериш и се връщаш. За половин час ще успееш ли?

– Не знам. Пътят е горе-долу толкова, но не знам колко време ще се мотая из къщи да търся дискети. За четиридесет-петдесет минути обаче ще успея.

– Дотогава ще опитам да намеря начин да се добера до компютъра – каза Бен. – Или ще напия Ивар, или нещо друго.

* * *

Том се върна облечен със старото кожено яке на баща си. То беше протъркано, на места скъсано, но имаше около десетина тайни джоба в хастара си. Преди години баща му изнасяше в тях ценни химикали и други вещества от завода и ги продаваше на негови познати частници. Сега всичките джобове – и явни, и тайни, бяха пълни с дискети. Завари Бен да разказва на цялата компания вицове за шотландци и уелсци – всички се превиваха от смях, а Марта седеше на коленете му и му пъхаше фъстъци в устата. Като различи Том през пластовете цигарен дим, той спря да разказва, изчака някой друг да вземе думата и когато вниманието на компанията се отклони от него, се дръпна към ъгъла на стаята.

– Този Ивар е голяма лисица – каза Бен, когато Том се приближи към него. – Изпи половин литър, а му няма нищо. Изобщо не можах да вържа приказка с него, за да стигна до нашия въпрос. Затова сега ще следваме вариант номер четири.

– Номер четири?

– Да. Слушай внимателно. Трикът е следният: аз и Марта влизаме в стаята с компютъра, опъваме се на леглото и се правим, че, ъ-ъ-ъ... се чукаме. През това време ти си вътре и тарашис диска на компютъра. Когато влезе някой, първо ще ни види нас с Марта, компютърът не се вижда директно от вратата. Е, надявам се, че като ни види, ще си излезе обратно, без да обръща внимание на останалите подробности. Ясно ли е?

– А другите варианти? Номер едно, две, три и така нататък.

– Те не са точно за този случай. А тези от номер пет нагоре са си направо кражби.

– Не може ли просто да му откача диска? Вземам го и изчезвам.

– А къде ще го скриеш, за да го изнесеш оттук?

Том показа джобовете в хастара на якето. Бен се хвана за главата.

– Не, това не си е работа... Ако те хванат, не гарантирам дали ще

излезеш цял оттук.

– Добре, само че... – Том се колебаеше. – Марта съгласна ли е?

– Като ѝ кажа, ще се съгласи. А ти ни изчакай в коридора. Отгатък няма никой, така че сега е моментът.

Оказа се обаче, че Бен нищо не е казал на Марта, тъй като когато Том се промуши след двамата в тъмната стая, тя се обърна изненадана и каза: „А Том защо...“ Тогава Бен я хвана, сложи я на леглото, махна на Том да започва и зашепна нещо на ухото ѝ. Докато откачаше жиците на високоговорителя на компютъра, Том чуваше репликите на Марта: „Какво, какво... Не, ти си абсолютно луд... Жалко за Том, че ти се води по акъла...“ Едва сега той се усети, че без абсолютно никаква съпротива се е набутал в тази полукриминална пиратска история. Само че вече беше късно за връщане. Той подпря вратата с някакъв стол, плю си в пазвата и включи компютъра.

Още от самото начало нещата тръгнаха зле. Дискът се оказа защитен с парола. За свой късмет Том познаваше добре този вид защита, тип „Хаяско“. Извади всичките си дискети на масата, намери една системна, зареди от нея системата и пусна писаната от самия него програма „Ън-хаяско“. След това рестартира компютъра, защитата се оказа свалена и едва тогава си даде сметка, че просто не знае как точно да разпознае програмата, за която беше целият този цирк.

Обърна се назад към леглото. Марта галеше Бен по гърдите, а самият Бен се взираше, опънал шия, в екрана.

– Колко дискети имаш? – попита той.

– Три кутии празни... И още близо толкова пълни, които обаче могат да изтрия.

– Тогава сваляй наред... Всичко, което ти се вижда подозрително. Каквото ново намериш... Текстове, програми, бази данни, всичко.

Том така и направи. Освен 4-мерният тетрис (той беше записан в под името „Хатрак“ и имаше описание от няколко мегабайта) успя да запише голямо количество текстове и документи, две бази от данни, двайсетина географски карти в специален формат, програми за работа с тези карти, както и още шест програми с неясно предназначение, но с подробна документация. Не стана нужда да изтрива стари дискети, дори останаха няколко свободни. Добре стана, помисли си той. Изведнъж си спомни, че десетина от старите му дискети бяха заети с данни, откраднати преди половин година от централата на Легиона. Досега Том не беше намерил време да види какво точно е взел оттам. Изведнъж му хрумна идея: „Така или иначе източих маса неща оттук, защо пък да не им

прехвърля данните на Легиона? Като коледен подарък. Все пак да уважа неписаната пиратска традиция – за да получиш, трябва да дадеш...“ Идеята му хареса и веднага се зае с прехвърлянето. Оставаха му две или три дискети, когато изведнъж се чуха гласове и стъпки в коридора. Том скочи, разпери якето си и прикри с него светлината от екрана само миг преди някой да натисне дръжката на вратата. Тя обаче се запъна в стола, от коридора влезе сноп светлина и падна право върху лежащите на кушетката Бен и Марта. Показа се някаква сянка, чу се глас: „Тук се прави акт!“, някой се изхили гадно и вратата се затвори обратно.

Том седна обратно пред екрана с омекнали колене, целият плувал в пот. Докато си събираше дискетите, ръцете му трепереха. Едвам изчака да прехвърли последната дискета, напъха всичко по джобовете и изключи компютъра. Погледна към леглото, там Бен с едната си ръка изхлузваше пуловера на Марта, а другата шареше по гърдите ѝ. Изчака, докато се увери, че коридорът е чист, каза на двамата на леглото: „Приятни довършителни работи“, и излезе.

В хола музиката гърмеше със страшна сила. Том вдигна шишето с водката, бяха останали около стотина грама. От мен крадец не става, мислеше си той. „Нямам в излишък нито морал, нито съвест, но просто не издържам на напрежението...“ Ръцете му трепереха така, че не можеше да си налее водка в чашата. Тогава вдигна бутилката и изпи остатъка до дъно.

Около него танцуваха, разказваха вицове, спореха, но той не възприемаше почти нищо. По едно време срещу него седна Тина, опита се да завърже разговор, но от силната музика и изпитата водка Том не можеше да разбере нищо и само се усмихваше и кимаше с глава. Тина помисли, че съвсем е вързал кънките, и го остави на мира. А той просто чакаше Бен и Марта, за да се измъкне заедно с тях оттук.

Изведнъж разговорите стихнаха, някой изключи музиката. Том вдигна глава от масата. Всички гледаха към вратата на хола, където стояха двама униформени: младши полицаи с хищен поглед и капитан с емблема на инспектор от Легиона на левия си ръкав.

Ивар се надигна от креслото, където седеше, и тръгна към униформените.

– Вие ли сте собственик на квартирата? – попита вместо поздрав инспекторът.

Ивар кимна.

– Съгласно член двеста и седем от закона за обществения ред събирането след полунощ на повече от тринайсет души в частни домове е

забранено. Това известно ли ви е?

Ивар кимна още веднъж.

– Сега е един и половина – инспекторът посочи часовника си. – Тук безобразия не стават за пръв път: няма седмица, в която да не сме получили сигнали от съседите ви. Хората се оплакват, не могат да спят. Пускате силно музика, викове, танци... Ще се наложи да запиша имената и адресите на всички. Какво ще ви се случи, ще решават горе. Ясно ли е?

Ивар се приближи до инспектора и започна тихо да го уговаря нещо. Том си спомни, че е чувал от свои по-възрастни познати за този закон и за проверките на инспекторите. Само че в последните три-четири години властта не обръщаше никакво внимание на неговото спазване, сякаш го бяха отменили. Сега или беше започнала поредната безсмислена кампания, или имаше някаква друга, скрита за Том причина за посещението на инспектора. Зад него дебелият мърмореше: „Някой им е пошушнал нещо... Не могат да докажат... Ако някой не се е раздрънкал...“ После го сръгаха в ребрата и той млъкна. Младшият полицай с интерес разглеждаше бутилките на масата. А инспекторът очевидно не се поддаде на уговорките на Ивар, защото го избута настрани, седна на дивана и извади кочан с протоколи.

– Документите, моля. Един по един при мен.

Ето че си навлякох неприятности, помисли си Том. Отнякъде се появи Марта, зад нея Бен си напъхваше ризата в панталона. Инспекторът записваше в протокола имена и адреси и назидателно мърмореше: „Студенти... Може да им изгърмят стипендиите на тия студенти. Безработен? А, знаем ги тези безработни, със златните синджири... Ученички, още малки, а вече настъпили котето...“ Накрая дойде и ред на Том, той подаде военната си карта и командировъчното.

– Войник? Е, другите хайлази може и да се отърват, но ти ще опереш пешкира. В комендантството не си правят майтап със службата. И то в командировка...

Инспекторът зачете командировъчното и моментално цялата му решителност се изпари. Думите „Легион“, „центра“ и „съвещание“ му действаха удивително, за пет секунди омекна напълно. Подаде обротно на Том документите, без да записва нищо, и махна на следващия.

Следващият беше Бен. Заедно с военната си карта той извади и някакво червено-бяло картонче със снимка, зелени печати и някакъв текст на гърба. При вида на картончето инспекторът се изуми напълно.

– А, вие двамата служите в Дал... – разсеяно продума той. – Е, тогава ви е простино, то днес си е истински празник за вас.

– Че какъв празник е? – Бен също беше изненадан.

– Вместо да пиете като смокове, по-добре да бяхте гледали новините по телевизията. Днес е подписан договор за ограничаване на оръжията. Армията трябва да се изтегли от Западните области, а числеността ѝ да намалее тройно. Така че след най-много шест месеца ще ви уволнят. Утре във вестниците сигурно ще пишат подробно...

Том и Бен се спогледаха – и двамата наполовина радостни, наполовина невярващи на думите на инспектора.

– Момичето с вас ли е? Значи... – Инспекторът измъкна индигото от кочана с протоколите, откъсна единия екземпляр, сгъна го и, кой знае защо, го пхна в ръката на Бен. – След пет минути всички да са се разотиишли. Ако се наложи да се връщам, до един ще ви набутам в участъка, ясно ли е?

Останалите се размърдаха неспокойно. Инспекторът побутна младши полица и двамата тръгнаха да излизат. Веднага щом входната врата се затръшна след тях, сияещият Бен хвана Том за раменете и го раздруса така, че дискетите в джобовите му затракаха.

– Уволнение, разбра ли?! Ей това е шестлица от тотото! Я всички, за последно, наздраве за уволняващите се граждани!

За изненада и на двамата обаче никой не помръдна.

– За ченгета няма наздраве – обади се Ивар.

– Чакай, какви ченгета?

– Ами ето такива – Ивар се надигна и тръгна към Бен. – Които показват служебни карти от Управлението за обществена безопасност.

Като по команда десетината младежи заобиколиха Бен от всички страни. Марта извика, някой я блъсна и тя падна на дивана.

– Чакайте, има някаква грешка... – Том се опита да се намеси, но го хванаха за ръкавите и го изхвърлиха от хола. Двама – дебелият и оня с широките гащи – застанаха на вратата и избутаха обратно Бен, който се опитваше да се измъкне навън в коридора.

– Значи ченге, а? И искаше да се залепиш за компютъра?... – Ивар хвана Бен за яката. – Я вади всичко от джобовите. Хан, пребъркай го!

– Чакай бе, какъв си ти, че да ми бъркаш по джобовите? – Бен блъсна Ивар в гърдите, но отвсякъде го хванаха здраво. Чак тогава Том забеляза, че Бен отчаяно му маха с глава по посока на входната врата, и се сети, че всички дискети са у него. Промъкна се безшумно по коридора, вниманието на всички бе привлечено от мятания се в хола Бен, така че никой не забеляза как отвори входната врата и тръгна към стълбите.

– Да пребъркаме и оня дългия, със съдраното яке... – чу се глас от

хола и Том усети, че става дума за него. Затича се надолу по стълбището. Отгоре се чуваха викове: „Да го догоним... Не, долу сигурно чакат ченгетата, да не се връзваме на провокации... Жалко, че го изпуснахме...“ Том сам не усети как пробяга седемте етажа до входа. Отвори външната врата, никъде не се виждаше полицейска кола. Тогава си пое дъх, вдигна си яката и закричи бързо през сивата градска мъгла.

ФЕВРУАРИ

В компютърната зала, както и в цялата сграда на щаба, беше тихо. Чуваше се само бръмченето и прещракването на климатичната инсталация. Том седеше зад един екран и четеше „Национален информатор“.

Само преди месец той не можеше и да погледне този вестник. Четеше само футболните новини – кой колко и на кого вкарал, кой съдия закопал гостите, къде уговорили мач, кой клуб кои играчи купува и кои продава. Но откъде да знае, че в абсолютно беззъбата допреди месец родна преса ще започнат да изнасят такива факти, че даже „Информаторът“ ще стане интересен за четене...

В сградата нямаше почти никой. Напоследък всяка сутрин офицерите се събираха на безкрайно дълги съвещания в клуба и започваха работа чак след десет, а някой път и по-късно. По едно време в коридора се чува тежки стъпки и глухи разговори, но това бяха арестантите, които чакаха дежурния офицер. По някое време той се появи и ругаейки всички наоколо, се мъчеше да реши на каква работа да изпрати арестантите – дали да чистят кенефите, или да ринат боклука зад войнишката столова. Докато се чудеше, по коридора мина тиловакът Хайзе и успя да убеди дежурния, че е по-добре да ги прати в склада за въглища. „Да, да, бегом марш в склада!“ – ревно той. Арестантите изтрополиха навън с тежките си обувки и отново се възцари тишина.

По средата на залата върху три стола спеше Бен. Под главата си беше пхнал един самун хляб. При всяко негово движение дървените столове под него скърцаха, сякаш ей сега ще се разпаднат. Въсщност, дори и да се разпаднеха, нямаше да им е за пръв път. Когато назначиха Том в щаба, точно тези три стола представляваха просто отломки, захвърлени зад саксията с фикуса. Първата заповед, която той получи от лейтенант Кемени, беше да намери тесла и пирони и да превърне тези отломки в нещо, върху което може да се седи без опасност за живота.

Изобщо Том беше поразен от бързината, с която го преместиха от

хунтата в информационния отдел на щаба. Веднага след като се прибраха с Бен от командировката, ги извикаха при областния началник на контраразузнаването. Бен, със сцепена устна и прясна синина под лявото око, предаде записаните на оня инфарктен купон дискети и двамата дадоха показания пред някакъв капитан-следовател. След два часа се появи Кемени с личното досие на Том и го застави да подпише протокол за нещатен сътрудник на военния отдел на Управлението за обществена безопасност. А след още три дена Том, под свирепите погледи на ротния фелдфебел и старите хунтари, събра личните си вещи и се премести на новата си служба – младши компютърен специалист в щаба.

Не бяха минали две седмици, а от централното управление дойде заповед. Текстът бе следният: „Във връзка с проявена бдителност и находчивост при изпълнение на служебните задължения, награждавам ефрейтор Бенедикт Рафаел и редник Том Виноград съответно с 15 и 10 дена домашен отпуск. Дата – 4 януари. Командуващ Западната група армии генерал Дудевич“. А на 13 януари, петък, опозиционният вестник „Борба“ публикува секретния финансов отчет на Легиона заедно с номерата на банковите сметки в задгранични банки. Том още помнеше как помощник-писарят Марк Прибрам нахълта в спалното помещение – доволен, задъхан, беше дал пет крони на пощаджията да му намери вестника – и как никой от останалите не вярваше на очите си. Според Бен всички в страната, от господин Президента до портиерите и миачите на улици, били убедени, че корупция в Легиона има. Само че никой не предполагаше, че ще се стигне до такива разкрития, до побоища в парламента, студентски вълнения... а може би и до нещо друго, което Том не можеше да разбере.

Внезапно на вратата се почука. Някой натисна дръжката, но вратата беше заключена отвътре. Бен скочи от столовете, разбута ги настрани и превъртя ключа.

Влезе лейтенант Кемени.

– Спи във кафеза рошава гарга – назидателно изрече той, докато сивите му очички разглеждаха подпухналата физиономия на Бен. – Бегом марш да се измиеш, ако командирът те срещне в такъв вид, пет дена арест не ти мърдат. И се обръсни, в лицето си като кактус! Отпуснал си му края през отпуската...

Бен изпъшка, извади отнякъде прибори за бръснене и хавлиена кърпа и излезе.

– Нещо ново във вестника? – Кемени се обърна към Том.

– Почти нищо, господин лейтенант. Шофьорите стачкуват,

университетът е затворен... А, назначен е нов министър на информацията. Къде беше само... Ето го. Ягил, Вен Ягил.

– Вен Ягил? – Кемени се хвърли към вестника.

– Защо, вие познавате ли го?

– Не... Но ме учудва самият факт, че някой с име Вен Ягил става министър.

– Че какво му е на името?

– Как какво? Всъщност... Ти си млад, няма откъде да знаеш.

И Кемени разказа на Том историята на най-безсмисления и най-ожесточен спор в академията на науките и за неговите последици.

Преди трийсетина години титулуваните безделници-филолози се захванали да спорят за гръцката буква „бета“. В някои диалекти на гръцкия тя се чете като „Б“, а в други – като „В“; спорът бил как да се чете тя в думите и имената, идващи от гръцки. Диспутът постепенно се ожесточил, двама от основните участници си докарали инфаркти, докато някой от групата на „Б“-истите привлякъл на своя страна ръководството на Легиона. Самият президент написал уводна статия на първа страница в „Информатора“, в която направо се казвало, че тези, които произнасят „бета“ като „В“, извращават нравите и обичаите на нацията, че са нихилисти и че обществото трябва да бъде безпощадно към тях. А по онова време, скоро след войната, силата и авторитетът сред народа на Легиона и лично на президента били огромни. От това пострадали някои с имена като Аврам, Варвара, Венедикт и някои други – видели се принудени да се прекръстят на Абрам, Барбара или Бенедикт. Нямаło никакво насилие, никой не попаднал заради името си в затвор или лагер, но след като министърът на външните работи се прекръстил от Аврам на Абрам Пайвио, а тогавашният главен редактор на „Информатора“ – от Венедикт на Бенедикт Юлеш, настанало масово преименуване. Не за друго, а просто да не се набиват в очи и да си запазят престижната работа, ако са имали такава. Човек с име Аврам или Вен спокойно можел да си живее като обикновен работник или фермер, но в никакъв случай не можел да се издигне в обществото или да заеме държавна служба.

– Това е положението – завърши Кемени. – Един мой преподавател във военното училище, който много обичаше да напомня тази история, казваше, че е по-вероятно опозицията да вземе властта, отколкото някой с име Вен да получи отговорен пост в държавната йерархия. Затова така се учудих. Не знам как този Вен Ягил се е изкатерил толкова нагоре по стълбата, че да го предложат за министър. Най-вероятно допреди време се е казвал Бен Ягил, само че защо така бързо се е преименувал?...

– Кой знае накъде духа сега вятърът в столицата – обади се току-що влезлият Бен. – Може и на мен да ми се наложи да си сменя името.

– И ще го смениш ли, ако ти се наложи?

– Защо не... Ако трябва, ще се прекръстя и на Ибрахим. За мен няма значение какво пише в паспорта ми.

Лейтенант Кемени остави на масата списание „Наблюдател“, седна зад бюрото си и се зае с някакви шифровани съобщения. Том прелисти набързо списанието. Имаше интересни неща – статии за внедряването от Управлението за обществена безопасност на свои хора в опозицията, за стила на управление на Легиона през тридесетте му години на власт, за корупцията във външнотърговското министерство. Мярна се и материал за екологичната криза в Западните области. Том реши, че вечерта ще го прочете от кора до кора. И, разбира се, пак нямаше да свърши с разшифроването на откънатите от Братствата – а Том вече беше сигурен, че Ивар с компютъра си е работил за някое от Братствата – данни.

Бен се оказа гявол и преди да предаде дискетите на контраразузнаването, ги бе изкопирал за себе си. Там намериха интересни материали, отнасящи се до същността и целите на групите „Братя на Новата светлина“. Показа се, че това са хора, предимно младежи, обединени от полурелигиозните-полуфантастични идеи на Люти и Келеян за структурното поле във Вселената и на Земята. В това поле се наблюдавали съгъстявания, или възли, които били особено многобройни именно в Западните области. На картите, които разгледа Том, бяха отбелязани местата на тези възли заедно с някакви странни коментари, които той не разбра. Във възлите възможността за контакт с допълнителните, „усукани“ измерения била много по-силна, отколкото на други места. Според материалите на Братствата активността на възлите напоследък бързо и постоянно нараствала. И от това техните водачи направили извод: приближава Апокалипсисът, второто пришествие, като Бог ще се яви на земята именно някъде в Западните области. Тук се намирал Световният ултравълзел на Божията воля, мястото на най-силно взаимодействие между земните и небесните сили. Може би това обясняваше постоянната и упоритата поява на членове на Братствата в най-затънтените и по правило най-секретни части на областта. Впрочем, напоследък те престанаха да се мяркат натам. Малцината, които залавяше охраната, бяха със силно изразена умствена непълноценност и Том се съмняваше дали времето на тези Братства не беше набързо отминало, както ставаше с подобните на тях религиозни секти. Всички те вдигаха шум около себе си месец-два, ставаха едва ли не модни, а после в тях оставаха само разни асоциални

типове. В купа от данни Том откри някакви документи, в които се разясняваше защо военните са засекретили именно районите с най-мощни възли на структурното поле. Явно братята смятаха, че главната задача на Западната група армии е да пресече пътя на Божията благодат към простия народ. Когато обаче стигна до най-интересните места, Бен излезе в отпуск, цялата текуща работа се струпа върху Том и той не можа да намери време да дочете материала.

– Нещо ново около уволнението чува ли се, господин лейтенант? – гласът на Бен върна Том към действителността.

– Че аз ли трябва да го чуя първи?... Сержант Бурски от телеграфистите разправяше, че ще е през май. Имало проект за заповед в министерството.

– Не, не е това... Бен разсеяно махна с ръка. – Този слух го пуснах аз, след като се върнах от отпуск. На бариерата срещнах младшия телеграфист, той се лепна за мен и аз му наговорих куп глупости.

– Я слушай, Рафаел, ти ли ги пускаш всички тези слухове?

– Съвсем не, не всички... – Бен се огледа наоколо, сякаш там трябваше да види онзи, който пуска останалите слухове.

Лейтенант Кемени затвори папката пред себе си и се облегна назад на кожения стол.

– Не ни стига хаосът в министерството и командването, ами сами си усложняваме живота... Напоследък по горните етажи съвсем обезумяха. От щаба на спецармиите идва заповед: да се изготви план за подкрепа на полицията и вътрешните войски в случай на вълнения сред цивилното население. След два дена от министерството – заповед: при вълнения да не излизаме от казармите. Оня ден от мнинстерството изпращат план за изтегляне на техниката зад Сините планини. От командването – заповед за предислоциране по схемата на взаимодействие с Пакта. И сега командирът не знае на изток ли да се изтегляме, на запад ли... Всеки ден телеграми отгоре, генералски инспекции една след друга, за две седмици на началник-щаба косата му посивя, а вие двамата само за уволнение мислите! Виноград, справките за командира готови ли са?

– Тъй вярно.

– Планът на контролните връзки?

– Тъй вярно.

– Отчетът за секретната техника?

– И той също.

– Добре... – Кемени се загледа през прозореца. – Утре е събота. Ще

ви пусна в отпуск от сутринта, но само формално. В града пристигна един, ъ-ъ-ъ... мой колега. На него спешно са му нужни компютърни специалисти за работа с картографски софтуер, трябва да завърши някаква задача. Рафаел, ти си старши, отговаряш за работата при него. Запиши си адреса: шейсет и трета улица, номер деветнайсет, търсите Михаел Арбиб. Утре сутринта да сте там. И никакви издънки, ясно ли е?

– Ясно – обади се Бен. – Какво пък, ще му окажем съдействие на Михаел Арбиб.

* * *

Вече се здрачаваше, когато цветният принтер отпечата последния лист от картата. Том разтри зачервените си очи, докато Арбиб сглобяваше на масата отделните листове в едно цяло.

Работата можеше да свърши и много по-бързо, ако не беше самохвалството на Бен. Докато правеха обедна почивка, той поведе разговор с Арбиб за това как ще се обработват по-нататък данните, нанесени на картата. Последва дълга беседа между двамата за клъстерен и факторен анализ. От нея Том не разбра нищо, още повече че накрая тя се превърна в спор относно бързодействието на някакви компютърни методи. Изведнъж ни в клин, ни в ръкав Бен заяви, че обработката, за която класическите методи губят между два дена и една седмица машинно време, може да се свърши за десетина минути с програма, писана от него за някаква астрономическа обсерватория. Разбира се, Арбиб погледна на това твърдение с абсолютно недоверие. Двамата почти започнаха да си разменят обидни реплики, когато Бен каза, че залага хиляда крони, Арбиб предложи две хиляди и формулираха условията на облога: данните са в стандартен формат, ако програмата, написана от Бен, ги обработи за помалко от половин час, той печели. Бен държеше програмата си на диска на един от компютрите в щаба, който беше свързан към телефонна линия, и за да не бие път до щаба, се опита да я преточи през модема на Арбиб. След половин час напразни опити обаче се видя, че телефонните връзки в тази глуха провинция са прекалено лоши и Бен хукна обратно към щаба, а Том остана да довърши работата по картата.

– Нещо се забави нашият човек – обади се Арбиб от масата. – Вече три часа го няма, не знам дали да го чакаме или да отидем да вечеряме.

– Сигурно по пътя се е сетил, че са необходими не десетина минути, а десетина часа, и е решил да не се излага... Това не му е за пръв път, едно време в гимназията му викаха Багдадския лъжец.

В този момент обаче на входната врата се позвъни, Арбиб натисна

някакъв бутон на стената и след секунди в стаята влезе запъхтян Бен. Той хвърли един поглед върху картата на масата и се плъсна на стола пред компютъра.

– Сетих се, че моята програма работи с Евклидова метрика вместо с метрика на Махаланобис, и се забавих, за да я преправя – задъхано обясни той. – Къде точно са ви данните?

Арбиб стана от кожения си стол и отиде да му помогне. Дватама се занимаваха около минута с клавиатурата, после Бен измърмори: „Така... Сега остава само да изчакаме известно време“. Дватама станаха, Бен се заразхожда нервно из стаята и изведнъж вниманието му бе привлечено от картата върху масата.

– Това разпределението на биоенергията ли е? – попита той.

– Да, нали ти обяснявах на обед... Трябва да се определят области с висока интензивност на полето и евентуално да се предскаже положението на възможните негови източници.

– Май че съм виждал някъде подобна карта... Да, разбира се! Една от схемите на Братята имаше почти същия вид като тази.

Том също се вгледа в картата. Докато работеше на екрана, виждаше само отделни квадранти и зони от нея, защото машабът беше прекалено едър. Върху плана на Западните области бяха нанесени виолетовите зони с повишена концентрация на биоенергия, както и някакви обекти, които Арбиб наричаше критични точки и които се групираха по странен начин малко встрани от виолетовите зони. Веднага се набиваше в очи приликата с една от откраднатите карти, само цветовете означения бяха различни.

– Какви са тези схеми на братята? – Арбиб изведнъж наостри уши.

– На Том му се удаде случай да седне на компютъра на един тип от Братствата и свали от диска му разни неща.

Дано не стане дума за обстоятелствата около това сядане, помисли си Том. Но Арбиб не смяташе да задава такъв въпрос. Известно време той замислено почесваше брадата си, после промърмори:

– Значи Братята имали данни за биоенергията... Интересно.

– Да не би да е просто някакво съвпадение? – предположи Бен. – Имаше един такъв случай: на някакви иманяри продали за голяма сума във валута карта на съкровище, за която по-късно се оказало, че не е карта на съкровище, а разписание на пекинското метро. Някой хитрец я бил намерил да се търкаля в боклука и я употребил по най-добрия начин.

– Още повече, че Братята не са нищо друго, освен, ъ-ъ-ъ... хора,

които вярват в глупости – допълни Том. – Нещо като религиозни фанатици.

– Тук не си прав! – разпали се Бен. – Преди седмица, докато бях в отпуск, случайно се завъртях около една от студентските демонстрации. И там, в първите редици, знаеш ли кои видях? Компанията от оня купон в пълен състав. Ивар, Хан, Горо... Тина... И останалите, не им знам имената. Развяват плакати, скандират „Оставка“ и така нататък. А повечето от тях дори не са студенти! Нали на купона говорих с тях. Като че ли Ивар им е нещо като шеф, защото постоянно ги инструктиреше. Така че не смятай, че са само религиозни фанатици.

– А те видяха ли те?

– Ако ме бяха видели, щяха да ме разкроят така, че нямаше да ме познаеш.

Арбид придърпа стола си към спорешите.

– Трябва да знаете, че в момента Братствата са много важна група в столицата – започна той. – Не знам доколко сте запознати с младежките движения там, а и със скандалите около бюджета на Легиона и купуването на депутати от опозицията. Наистина, вдига се много шум, но от малко хора. А в момента единствената обществена група, която се доверява на своите водачи и, най-главното, си вярва, че може нещо да постигне, това са именно Братствата. Приличат ви на религиозни фанатици: ами вие през живота си не сте виждали други хора, които да са сплотени около някаква идея! Всички циркове на Легиона и прилежащите към него организации са създали у вас пълно отвращение към обществените движения. Опозицията се състои наполовина от склерозирани старци и наполовина от хора с явни психични отклонения, така че за нормалните мислещи хора все едно че я няма. Не само вие, а и обикновените хора просто мразят политиката. На изборите гласуват под строй, без да знаят и да искат да знаят за кого. Нарушават законите всеки божи ден, а хванат ли ги в нещо по-сериозно, подкупват районния инспектор на Легиона и готово. Тридесет години ние просто симулираме обществен живот... Е, как такива хора ще тръгнат да свалят правителството? Това ви го казвам, за да разберете следното: не е важно кой, кога и с каква цел е създал Братствата, важното е това, че те са единствената уверена и сравнително дисциплинирана социално активна група. Водачите им се ориентират много добре: още след първите сигнали за скандалите се сдусиха с опозицията. А един познат твърдеше, че информацията за финансовите скандали е била подадена на пресата именно от Братствата...

В този момент компютърът изпиука три пъти. Бен се хвърли към

екрана, следван от Арбиб.

– Деветстотин двадесет и девет секунди – говореше възбудено Бен, докато пръстите му шареха по клавиатурата. – Сега ще дам визуално резултата... Ето. Групите са ясно отделени, и с просто око можеш да ги определиш. А ето и центровете на влияние, зелените кръстчета...

На лицето на Бен грейна доволна усмивка.

– В този файл са точките на прекъсване, те не ви трябват. Тук е списъкът на групите с техните характеристики, а тук – координатите на центровете на влияние с възможните грешки.

Арбиб гледаше изумено. По едно време изпъшка, извади портфейла си и сложи на масата до Бен две новички банкноти от по хиляда крони.

– Невероятно... Знаеш ли, ще покажа програмата ти на колегата, който се занимаваше досега с обработката. До днес го смятах за добър специалист, но разлика в бързодействието от хиляда пъти е прекалено много, за да си запазя доброто мнение.

Бен целият цъфтеше.

– Е, покажете му я. Така или иначе, сигурно няма да разбере нищо от нея, но нека се учи. Ще ви дам и описанието. Там има библиография: да знае какво да чете, за да се научи да програмира като хората.

– И все пак, как постигаш такова бързодействие?

– Използвам паралелни методи, сходни на тези от изкуствения интелект. Броят на операциите се редуцира драстично, но за сметка на това човек просто не знае какво точно прави програмата му във всеки един момент. Трябва да е майстор, за да напише такова нещо. В обсерваторията, където я използваха, и досега гледат на нея като на малко известен клон от приложната магия.

– Интересно, интересно... Когато влезеш в университета, трябва да ми се обадиш лично. С такива постижения може да стигнеш много далече.

Бен скромно сияеше.

– Може, може... А може ли аз да ви попитам нещо? Искам просто да чуж мнението ви за какво всъщност служи една програма – и той пъхна във флопито някаква дискета и стартира от нея четиримерния тетрис.

Арбиб гледаше екрана неразбиращо.

– Всъщност... Ако имах описание, може би щях да разбера нещо.

Бен показа на екрана текста на описанието. Арбиб се зачете в него.

– Странни термини... Не съм много уверен, но като че ли става въпрос за Янус-космология.

Сега бе ред на Бен да не разбира нищо.

– Янус-космология... Не съм чувал за подобна област в науката.

– Това изобщо не е космология в чист вид – започна да обяснява Арбиб. – По-скоро е клон от общата теория на системите. Разглеждат се клетъчни автомати върху Мьобусови и други затворени повърхнини. На всяка страна на повърхнината се развива нещо подобно на играта „Лайф“, но с други правила. С тези модели се обясняват някои фундаментални закони в квантовата механика – за запазване на енергията, принципът на неопределеност и някои други. Огромната част от физиците смята тези модели за несериозна работа, още повече че засега те са експериментално непроверяеми. Самият аз нямам подготовка в тази област, само съм разглеждал монографии по въпроса. Изобщо в днешно време тези гранични области между науките, които често изискват уникални теоретични построения, стават прекалено много и се увеличават с всяка изминала година. Познавам колеги, работещи по такива теми, които се оплакват, че страшно им пречи тесният обхват на знанията, които са получили. За да навлезе във фундаменталната съвременна наука, човек трябва да е специалист в абсолютно несвързани на пръв поглед дисциплини, повечето от които допреди десетина години още не са съществували. Един пример за това са неформалните компютри: съчетание от информатика, невробиология, психология, изкуствен интелект и други. А образователната ни система все още е организирана като в миналия век. Никакво раздвижване, консерватизмът по високите етажи на академията държи всички в подчинение. Ако пък някой отвън се опита да наложи реструктуриране на научните институти, се хващат за академичната автономия и започват петиции до парламента, докато някой от ръководството на Легиона не ги защити. Имаше такива опити, по това време бях още аспирант. От Министерството на научното развитие предложиха нова и съвсем смислена схема на финансиране на науката, но по върховете настъпи такава паника, че свалиха министъра. Всъщност, аз май се отвлякох... За какво говорехме?

– За Янус-космологията – подсети го Том.

– А, да... Според мен терминологията и стилът на изложение в това описание много ми напомнят за Янус-космология. Никаква друга идея нямам... А според вас тази програма каква е?

– Четиримерен тетрис – каза Бен.

– Какво, какво?...

Бен бутна Том по рамото. Той седна пред екрана и показа на Арбиб как точно се играе тази игра. Арбиб гледаше с жив интерес.

– Аз така и не се научих да играя като хората – обясняваше Бен, –

но Том е истински майстор. Как се ориентира при въртене по четирите оси, просто умът ми не го побира... Може би за това трябва четиримерен мозък, а моят не е такъв.

– Че как ще е четиримерен, като всички около теб се опитват да го направят едномерен? Добро и зло, наши и ваши, истина и лъжа... Добре, че умните хора се научиха да не слушат глупавите. Всъщност вече и глупавите не се слушат един друг, но това нас не ни интересува...

– Може би умните хора затова са умни, защото не са слушали глупавите – намеси се Бен. – Просто са имали късмета да не ги слушат.

– Тук си абсолютно прав... А, сетих се нещо интересно. Преди време в моята катедра имаше един студент. Той написа програма, която се самообучава да играе на тетрис. Получиха се интересни резултати, дори в Америка ги оцениха. Е, тетрисът беше обикновен, двумерен. При тримерния изчисленията става ужасно тежки, а за този изобщо не мога да си ги представя.

Както играеше, Том реши да се намеси в разговора.

– Добре де, а какво общо има тетрисът с Янус-космологията?

– Че откъде да знам? Може би текстът да не е за Янус-космология, а за нещо друго. Хубаво ще е да се запозная с него по-подробно. А вие откъде изкопахте тетриса?

– От Братствата, заедно с картите.

– О, при тези Братства имало интересни неща. Карти, тетрис... Ще ми позволите ли да ги прехвърля на моя диск?

– Щом е за вас, позволяваме – каза Бен. – Само че недейте дрънка откъде сте ги взели. Все пак ние двамата сме в армията, може да си имаме неприятности... Всъщност защо толкова време стоим гладни и жадни? В качеството си на спечелил баса тази вечер ще ви храня и поя... Арбиб, вие само ми посочете някое хубаво заведение, че аз познавам само най-долнопробните кръчми.

* * *

Стана така обаче, че в нито едно от заведенията, които знаеше Арбиб, не намериха свободна маса. Само хотелският ресторант на централния площад бе полупразен, но Бен категорично отказа да влезе там, защото обслужвали лошо и лъжели в сметката. Така че в крайна сметка стигнаха там, където щяха да стигнат и без Арбиб – в „Чевърстия поп“.

Кръчмата бе пълна с хора от всички възрасти, професии и имотни слоеве. Беше задушно, под тавана се стелеше плътен пласт от цигарен дим. Двете дебели сервитьорки, дъщери на собственика, сновяха между

масите. Всички говореха за политика – кой колкото разбира и колкото му позволява концентрацията на алкохол в кръвта. Всъщност алкохолът по-скоро развързваше, отколкото връзваше езиците.

Тримата седнаха на една маса в ъгъла на кръчмата и поръчаха шишчета, салати и марково червено вино. Бен и Арбиб веднага подновиха спора си, който водеха по пътя натам.

– Добре, вие сам твърдите, че опозицията е некадърна и не може да вземе властта – говореше Бен. – Тогава защо казвате, че Братствата били толкова сериозна група? Ако бяха сериозна група, щяха да сътрудничат по-скоро на Легиона или на службите, отколкото на опозицията.

Арбиб се облегна с лакти на масата.

– Работата е много по-сложна, отколкото на пръв поглед. Наистина, за опозицията си прав. Но от друга страна, властта на Легиона в последните петнайсетина години се крепи на едната честна дума. Вие двамата не сте запознати с катастрофалното положение в икономиката. Залежите на редки метали северно от столицата са на изчерпване. Цялата икономика на практика се ръководи не от правителството, а от транснационалните корпорации. Свършат ли редките метали, те ще се оттеглят и ще настъпи абсолютен хаос в управлението. Досега решенията се вземаха на базата на подкупите, които корпорациите даваха централно на Легиона и отделно на висшите ръководители в браншовете. Каква линия ще следва икономиката след оттеглянето им, е невъзможно да се предвиди. Вече шеста година външният дълг расте в геометрична прогресия и никой от ръководството на Легиона не намира това за ненормално! Цялата нация вижда, че се движим към пропаст, и никой не реагира – надява се, че в последния момент все някак ще се спаси... Тъкмо по този въпрос във висшите среди на Легиона от няколко години се наблюдава известно разслоение. По-старите кадри, които са окупирали почти изцяло висшите представителни постове, са до такава степен откъснати от действителността, че не искат или не могат да разберат сериозността на положението. Само че по-младите, заемащи главно икономиката и областните управи, се сблъскват ежедневно с лавинообразно нарастващи проблеми. Те са тотално корумпирани, но не са глупави. Най-вероятно са корумпирани именно защото не са глупави... Те не искат да се срият заедно с целия Легион. Но за да не се срият, трябва да направят две важни неща: да изхвърлят от властта старата генерация и да направят така, че Легионът да се оттегли в нужния момент от държавното управление. Първото не е трудно: същият интерес имат и в Управлението за обществена безопасност. Там още не са забравили скандала с доклада за

структурно развитие на страната. Той бил поръчан от Легиона на отдела за комплексни анализи. В отдела обаче се престарали: докладът съдържа толкова радикални и нелицеприятни за Легиона изводи и препоръки, че президентът направо излязъл от кожата си. Разказвали са ми как извикал директора на Управлението и шефа на отдела за анализи и направо ги попитал: защо в докладите на Академията на науките всичко е нормално, а според вас едва ли не е време да разпускаме държавата? Шефът на отдела направо отговорил – ами защото ония от академията ги е страх да не останат без тлъстите си заплати. Тогава президентът съвсем побеснял и казал: аз най-добре знам кой ще остане без тлъста заплата... Още на следващия ден двамата били уволнени, а отделът за анализи – закрит...

Сервитьорката донесе шишчетата и салатите.

– Добре, но защо Легионът трябва да се оттегли от властта? – попита Том.

Арбиб веднага взе да демонстрира изкуството да говори, докато яде.

– За да не трупа черни точки. Задава се период, от който нататък държавният апарат ще стане отчайващо неефективен. Не че сега е ефективен, разбира се... През този период нашите хора трябва да са извън властта. Веднага изниква обаче въпросът: ами кой ще е на власт? Сегашната опозиция на склерозите и шизофрениците? Тя и да иска, не може да управлява. Затова към нея трябва да се присъединят нови хора, хора от сегашния апарат. И тук именно идват Братствата. Те не са нищо особено, но вдигат голям шум. Задачата им е не да доведат опозицията на власт, а само да размърдат блатото. Да направят така, че някои влиятелни личности да се присъединят към опозицията кой от страх, кой от глупост, кой от излишен кариеризъм, кой от гузна съвест... Тези с гузната съвест сигурно ще са само единици, но такъв процес вече тече в столицата. Масово дезертират от Легиона писатели, журналисти, учени от хуманитарните науки, по-незабележимо – икономисти, лекари, учители... Аз май не ви споменах: мои колеги имат сведения, че водачите на Братствата работят в тесен контакт с два от отделите на Управлението за безопасност. Това се пази в дълбока тайна от редовите членове – нали те са патили най-много именно от Управлението... Мен ме учудва друго: защо никъде в пресата, дори в „Националния информатор“, не се говори за този почти явен заговор...

– Че нали повечето вестници са под прекия контрол на Легиона? – обади се Бен с пълна уста. – А опозиционните, ако се съди по

последните ви думи, са под контрола на Управлението.

Арбиб си наля поредната чаша вино.

– Да, вярно... Съвсем забравих, че разкритията в пресата очевидно са режисирани.

Том неспокойно се размърда на стола си.

– Добре, но вие защо ни разказвате тези неща? Не рискувате ли да си навлечете някоя неприятност?

– О, допреди две години нямаше и да си помисля да говоря с вас на подобни теми. А преди месец щях да ви спестя поне деветдесет процента от разговора. Но не виждате ли, че само за седмици страхът на хората от инспекторите на Легиона изчезна напълно? Самите инспектори вече не знаят кое е редно, кое – не и ако нещо не е редно в някакъв смисъл, дали и в останалия смисъл не е редно... Скандалите и младежките вълнения постигнаха важна цел: изчезна страхът от всесилието на Легиона, а с това – и самото всеилие...

Сякаш за да потвърди думите на Арбиб, на съседната маса едър брадясал мъж с мазен каскет обясняваше на събеседниците си: „По-добре е държавата да я управляват мошеници, отколкото некадърници... В завода съм имал началници мошеници, имал съм и началници некадърници и знам с кои от тях се живее по-добре. Нали така?“ Около него някой викаха „Вярно, така е!“, други спореха: „Абе, не е така, ама нали жени и деца храниме, няма само другите да крадат...“

– Освен това вие двамата ми се виждате умни момчета. Особено Бен, такъв номер успя да ми извърти с този облог... Умните хора трябва да държат един на друг, да споделят помежду си неща, които няма откъде другаде да научат...

Бен се усмихна и оживено продължи:

– Представете си само следната картинка: президентът се появява по телевизията и чете реч – нацията се движи в такава и такава среда с такава и такава скорост, пред нас на еди-какво си разстояние има пропаст, спирачките и воланът са в заложената къща, а парашутите се раздават само на заслужили членове на Легиона...

В този момент някой сложи ръка върху облегалката на стола до Том. Той се обърна натам и видя лейтенант Кемени – цивилен, в червено спортно яке и анцуг.

– Дрънкаме, а? – ухили се Кемени, седна на стола и огледа с гладен поглед масата.

Арбиб му се усмихна приветливо. Бен се плесна по челото, огледа се и тропна със солницата по масата.

– Ало, келнерката! Не чува... Шишчета за господин лейтенанта! И една... не, две бутилки от червеното!

– Доста пари ти се намират днес – забеляза Кемени.

Бен му обясни за облога. Кемени се усмихна и поклати глава.

– Ех, Арбиб, Арбиб, казах ти, че ти пращам интелигентни хора, не като твоите студенти в свободния университет...

– Като ви видях да влизате, се сетих една история – каза разгорещеният от виното Бен. – Тя се случи с мен и с Мартин Кемени, мой познат аспирант по икономика. Не знам дали ви е роднина или просто съименник...

– Мартин Кемени... Не съм чувал за такъв. Изобщо, роднини в столицата май нямам.

– Добре, това няма значение. Мартин, както казах, е икономист. Преди около две години аз му дадох идеята да направи математически модел на националната петролна индустрия. Това не е сложно, подобни модели често се правят по света. Аз се занимавах с компютърните сметки, а Мартин събираше данните, необходими за модела. С общите показатели всичко вървеше нормално: цени на суровия петрол, вътрешно потребление, цени на бензина, доходи на глава от населението и други, всички тях ги измъкна от статистическото управление. Но после работата опря до някои вътрешни за нефтопреработващата индустрия параметри – производствени разходи, чисти печалби на концерните, платени данъци и някои други, които не запомних. За да ги получи, Мартин се вмъкна в промишленото министерство с пълномощно от директора на икономическия институт. И тук започнаха интересните неща. До нужните ни данни така и не успяхме да стигнем. Навсякъде казваха, че не знаели кой точно отговаря за тях. Накрая Мартин се докопа до ресорния шеф и успя да уреди разговор с него. Отиваме ние в кабинета му в пет часа следобед, той се усмихва мило и ни казва, че имал много напрегнат ден, а разговорът можел да се окаже дълъг, затова по-добре било да отскочим до едно ресторантче наблизо и там да поговорим. Сядаме ние в мерцедеса му, а той ни откара право в „Херострат“, има едно такова елитно заведение в покрайнините на града. Там шефът поръча за тримата ядене и пиене и започна следният разговор: ние сме били умни младежи, той разбирал перспективите на работата ни и така нататък. Само че не можел да ни предостави данните, които ни трябват. Нещо повече, той бил сложен на този пост именно да следи никой да не се занимава с тях и ако някой проявява излишно любопитство, да го спре. А ако той не го спре, има други, които ще го спрат по много по-брутален начин.

Спомена още, че зад него стоят важни личности и сили от Легиона и чужбина. Тогава Мартин Кемени му каза, че той не би се противопоставил на тези сили, но просто не иска хвърленият от нас труд да отиде на вятъра. А Хикс (шефът наистина се казваше Хикс) извади от куфарчето един бял плик, мушна го в джоба на самото на Мартин и го тупа по гърба: вие сте интелигентни хора, при вас нищо не е на вятъра. Излизаме от ресторанта, Хикс духна с мерцедеса си, Мартин отваря плика, а вътре – съвсем прилична сума във валута. Брои парите, вика – че аз за половин година не получавам толкова! Чак тогава се усетихме как са ни купили, луксът в ресторанта ни беше взел акъла.

След два дена Мартин ми се обажда по телефона. Казва, че шефът на института му препоръчал да зарече петролната индустрия, изследванията не били перспективни и институтът рискувал да му намалят субсидиите. Започна да се тюхка как никаква наука не може да се прави у нас... И изведнъж ми хрумна идея. Викам му: ами защо не хванем някой друг отрасъл, някой, около който мирише повечко? Ще стигнем донякъде, ще ни заведат на вечеря и хоп – още един плик в джоба. Мартин отначало не се съгласяваше, но се изпусна пред жена си и тя го убеди. А той наскоро се беше оженил и чакаше дете. В крайна сметка избрахме тютюневата индустрия. По аналогична процедура стигнахме до ресорния шеф. Той ни заведе в същия ресторант, където с нас говори някакъв депутат, от ръководството на комисията по земеделието. Излязохме обратно с плик, два пъти по-дебел от предишния. Цялата тази работа страшно ни хареса и избрахме за следваща жертва строителния пазар. Вече имахме опит, така че на нужните места направо намеквахме на какво сме готови. Оттам заработихме не един, а два плика: просто в строителното министерство две различни групи чиновници бяха купени от две мощни фирми с чуждестранно участие...

Цялата тази история се разигра в течение само на един месец. Когато разделихме парите, Мартин си взе фолксваген-голф, зелен дизел. Аз си купих компютър, червено сако и шлифер. По това време се запознах с Марта, тя работеше вечерно време като сервитьорка в „Херострат“. И до днес тя смята, че съм свързан с мафията – бях се изтупал като баровец, с обувки от червена кожа и златна игла на вратовръзката, вечерях с важни чиновници и ми пъхаха пликове в джоба...

За следващо поле на дейност избрахме производството и търговията със зърно. Бяхме чували, а и въе също сте чували, за аферите с износа на пшеница. Хванахме съответното отговорно лице, поговорихме в кабинета му и уредихме среща след три дена. На втората сутрин обаче в

квартирата ми нахълта полиция, взеха на компютъра и ме доведоха в участъка. Там гледам – Мартин вече ме чака в килията. Заведоха ни при един следовател, той заяви, че сме арестувани по подозрение в шантаж на служебно лице и компютърът ми щял да бъде проверен за секретна или други важна информация. Тогава аз му разказах всичко – така както го разказвам и сега. Не разбрах дали той повярва нещо, но през цялото време се държеше за главата... След няколко часа ни освободиха и ми върнаха компютъра. Задържаха само диска под предлог, че трябва да го прегледат изцяло, и казаха, че ще ни привикат, когато стане време. Оттогава досега обаче не са ни изпращали призовки. Сигурно или са зарязали делото, или не е имало никакво дело, а всичко това е било само за сплашване...

Бен свърши разказа си и огледа останалите. Те слушаха внимателно, но явно не вярваха много на думите му.

– Интересно... – промърмори Арбиб. – Но защо ли са ви предлагали токова пари? Не ще да е само за мълчанието. То обикновено се заплаща много по-лошо, знам го от личен опит.

– Не знам защо ИЗОБЦО ни даваха пари – отговори Бен. – Не им искахме никакви свръхважни сведения, които могат да вкарат някого в затвора. Най-вероятно се плашеха от компютърната обработка. Кой знае какво са мислели за възможностите на компютрите – нали не са специалисти, а в научната фантастика се случва какво ли не...

– Това ми се вижда много вероятно – каза Кемени. – Самият аз, преди Рафаел да ме научи да работя с компютри, ги смятах за нещо едва ли не граничещо с магията. Даваш на компютъра някакви данни, а той ти отговаря едва ли не всичко, за което можеш да си помислиш...

– Следващия път им казвай, че правиш моделите не с обикновени, а с неформални компютри – предложи Том. – Съвсем ще им вземеш акъла.

– Следващ път няма да има. Ако опитам утре такъв трик, сигурно просто ще ми строят главата.

– Да не са ви сметнали за агенти на Управлението? – предположи Арбиб. – Може този Мартин Кемени да е работил за службите.

– Не-е, това не ми се вярва. Мартин изобщо не прилича на агент на Управлението. Дори обратното, външно изглежда честен човек...

За няколко секунди всички на масата млъкнаха. Кемени дояде шишчетата си и погледна останалите.

– Хайде, това вино нас чака... Рафаел може да разказва небивалици до среднощ, а и Арбиб не му отстъпва по фантазия. Я най-добре

наздраве за тези, които печелят облозите! И за онези, които ги губят, и за онези, които ги изпиват...

* * *

Въпреки че едвам пазеха равновесие, Том и Бен успяха да уцелят тясната вратичка до будката на дежурния на портала. Самият дежурен сладко спеше, забил глава в книгите на масата пред себе си. Алеите бяха потънали в непрогледен мрак, само от прозорците на хунтата се процеждаше слаба светлина и се чуваха юнашки пиянски викове. В събота вечер хуните се забавляваха по хунски. Том знаеше що за забавления са това и си беше дал дума никога да не попада на едно място заедно с пияни хунтари...

От стаята на оперативния дежурен се носеха звуци от компютърна игра. Дежурният явно играеше „Лунен патрул“, и то доста добре – враговете експлодираха един след друг. Том и Бен преминаха тихо покрай прозорците му и хлътнаха в своята сграда. Там също беше весело, щабните шофьори се бяха събрали пред телевизора, гледаха филма и пиеха от канчета гадна местна ракия. В другата стая играеха белот – когато не се караха помежду си, пляскаха картите по масата така майсторски, че се чуваше чак в коридора.

В своето спално помещение двамата завариха само помощник-писаря Марк Прибрам. Той беше запалил лампата и четеше вестник „Борба“.

– А, ето ви и вас – измърмори той, щом видя влизащите. – Опората на нацията се прибира от запой...

Едната опора на нацията се просна на леглото, без да сваля фуражката си. Другата се надвеси над вестника.

– Още ли четеш този боклук? – заядливо попита Бен.

– По такива въпроси с ченгета не говоря.

– Намерил кого да нарича ченгета... – изпъшка Том изпод свляклатата се на лицето му фуражка.

– Че тогава защо работиш за службите?

– За да не ме върнат обратно в хунтата, ето за какво! Четири месеца изкарах там и нямам намерение да изкарам нито ден повече. Ти какво би предпочел – да киснеш в щаба в помощ на службите или по цял ден да копаяш канали за телекомуникационни кабели? В хунтата са събрали всички отрепки от областта, няма един нормален човек, да стане разговор, пък ако ще и такъв като нашият сега...

– Добре, стига сме се заяждали – миролюбиво каза Прибрам. – Но

не мога да разбера откъде се взе у Бен това отвращение, тази неприязън към опозицията? Та нали там има честни, умни хора. Бен, вземи писателите Ентуисъл и Марсалия, защо мразиш хора като тях?

– Че кой ги мрази? – възрази Бен. – Специално Ентуисъл е много талантлив, аз самият го чета с удоволствие. Но не мога да понасям някой да ме учи как да живея. Двайсет години от Легиона се мъчат да ми втълпят в главата глупостите си. За тези двайсет години те не ми втълпиха нищо, но за сметка на това се убедих, че на нищо и на никого не трябва да вярвам! Това е единственото нещо, за което искрено съм им благодарен. Делото на Легиона, националните идеали, Бог, истина, справедливост – такива животни няма. Няма ги, защото не може да ги бъде! С какво ще се съобразявам и с какво не, решавам аз, а не някой чичко отгоре. Погледни само твойто вестниче. На всеки ред ми обясняват кои са добрите и кои – лошите. Ами че аз много по-добре от тях знам какви безобразия се вършат горе! И не само аз. Само повтарят като папагали – корупция, корупция... Това ме обижда, разбираш ли? Те смятат мен, читателя, за малоумен. Да оставим настрана това, че и те, както всички останали, делят света на добри и лоши, на свои и чужди, на истина и лъжа... Все едно че сме седемнайсти век, а не...

– Циник – каза Прибрам с досада.

– Да, циник – отвърна доволно Бен.

– Всъщност, донякъде те разбирам... Никога през живота си ти не си виждал нещо друго освен това вонящо блато. Не можеш да си представиш, че някъде другаде, извън вонящото блато, може да съществува истински, духовен живот, не си го виждал този живот...

– Значи, в това вестниче статиите се пишат от специалисти по духовния живот, така ли? Аз лично се съмнявам, съдейки по съдържанието им...

– Ако не беше това вестниче – натърти Прибрам – сега нямаше да говориш такива неща, без да се озърташ наоколо. Най-вероятно въобще щеше да си мълчиш. Че нали тези писания са за твое добро бе, дървена главо? Нали някой трябва да свали онези охлюви от върховете? Иначе цял живот ще те мачкат, пряко или чрез подчинените си охлювчета... Е, теб че те мачкат по-малко. Нали и ти си едно от охлювчетата...

За момент и двамата млъкнаха, сякаш обмисляха с какви точно аргументи да ударят по масата.

След всичко, което чу тази вечер от Арбиб, на Том му се струваше, че цялата вяра и привързаност на Прибрам към опозицията е твърде не-лепа. И преди се случваше Прибрам да води подобни спорове с Бен, но

тогава Том мислеше, че той искрено казва това, което смята за истина. Затова и не обичаше да се заяжда с него, както Бен често правеше, когато Прибрам се увличаше в искреността си и ги наричаше ченгета, защото в известна степен той беше прав... Щеше ли да вярва така на опозицията, помисли си Том, ако беше чул какво говореше Арбиб само преди няколко часа? Щеше ли изобщо някой да вярва на нещо, ако постоянно имаше до себе си по един собствен Арбиб, който буквално във всеки момент да го изненадва с нещо и да го кара да се съмнява във всичко? Том тръсна глава, за да поизбистри мозъка си от алкохола, и се опита да си представи подобна тъпна Арбибовци...

– Марк, не ти ли е минавало през ума – подхвана Бен, – че тези сведения за корупцията са попаднали в журналистите неслучайно? Че някой ги е подхвърлил нарочно?

– И кой смяташ, че ги е подхвърлил?

– Ами примерно ченгетата. Общественият враг номер едно.

Прибрам махна с ръка.

– Я стига глупости... Може би ти собственооръчно си ги подхвърлил, така ли?

Изведнъж Том бутна настрана фуражката и се надигна от леглото.

– Не е той. Аз съм.

За момент Бен и Прибрам помислиха, че Том се шегува, но той ги гледаше с толкова странен поглед, че застанаха нащрек.

– И как точно си ги... докопал? – попита Бен.

– Знаеш, че преди няколко месеца работех в Легиона. Един ден по чиста случайност пробих защитата на една от секретните области на главния диск. Имах свободни дискети и просто от любопитство записах част от данните. Те бяха, разбира се, кодирани... Дискетите бяха у мен, когато на оня купон свалях тетриса от компютъра на Ивар. И тогава просто някаква муха ми влезе в главата и записах данните от Легиона на неговия диск. Като размяна: за мен тетрис, а за него Легион. През това време вие с Марта се търкаляхте на леглото и ти не си видял това. А догава нито ги бях разглеждал, нито дешифрирал. Заех се с тях чак след като ти излезе в отпуск в края на миналия месец. Бяха кодирани елементарно, така че лесно се справих. И изведнъж гледам – вътре са банковите сметки! Веднага взех ОНЯ вестник от Прибрам, сравнявам – абсолютно същите! И отчетът беше там, и всички останали дреболии. Тогава бяха изминали близо три седмици от тринайсети петък, когато започнаха публикациите. Помислих си, че просто е станало съвпадение – и аз, и някой друг сме откраднали едни и същи данни. Само че когато Арбиб

днес спомена, че информацията за скандала е била подхвърлена от Братствата, направо се уплаших. Разбираш ли? Излиза, че всичките тези събития напоследък са станали само защото аз, по някаква абсолютно случайна прищявка, съм записал крадените данни там, където не трябва...

Том погледна слушателите си. Бен се беше хванал с две ръце за главата, а Прибрам го гледаше недоверчиво.

– Разберете ме правилно. Никога не съм си падал по борбата за правда. Може би не съм такъв циник като Бен, но просто не вярвам достатъчно нито в себе си, нито в правдата. Освен това много мразя да си навличам неприятности посредством овенски постъпки. А изведнъж се оказвам замесен, и то по много неприятен начин, в нещо, на което не знам къде ще му излезе края. Арбиб може да говори каквото си иска, но той е цивилен, а аз не...

– Ти да не би да си изтрил тези данни? – попита изведнъж Бен.

– Да не си луд? Такива неща не затривам.

Очите на Бен изведнъж светнаха.

– Тогава какво чакаме? Ще дойдеш с мен до компютърната зала. Не, не утре сутринта, а сега веднага! Оперативен дежурен е капитан Слейгъл. С него сме добри познати, няма да възрази нищо, ако ни види там посред нощ. А ти можеш да бъдеш сигурен, че нито Кемени, нито някой друг ще чуе от мен тази история... Ей, Прибрам! Разрешавам ти да съчиниш материал за агенция Ройтер: „Световният шампион по 4-тетрис Том Виноград в дъното на заговора срещу правителството на...“

АПРИЛ

Колоната тръгна от казармите в четири часа в събота сутринта и след близо пет часа друсане по разбитите пътища стигна до указания в плана на маневрите пункт на контролните станции. Мястото на пункта беше избрано на склона на един от безбройните хълмове в подножието на планината. Нагоре към върха хълмът бе обрасъл с хилава гора, а надолу към долината на реката се простираше огромна черешова градина. От долината духаше поривист южен вятър, цветът на черешите вече бе опаднал, и дърветата тъкмо се разлистваха.

И досега Том не знаеше точните функции и задачи на специалните войски по време на маневри. Известно му беше само, че те осигуряват връзката на командните пунктове от различните нива, както и

управлението на интеллигентните оръжия – самонасочващи се ракети, противовъздушна отбрана, радиоелектронна защита и други. Цялата Западна област, територия двеста километра широка и четиристотин и петдесет дълга, беше пълна с войски и оръжия. След няколко часа по десетките полигони и полигончета, разположени из затъntenите баири и долини, щяха да тръгнат десетки хиляди войници, стотици танкове и самоходни оръдия щяха да изсипят огъня си върху нищо неподозиращата земя. От секретните бази ще излетят бойните хеликоптери, хангарите на ракетите ще се отворят и цялата им мощ, гордост на военните от Пакта, ще се стовари върху въображаемия противник... В тази военна игра специалните войски изпълняваха функцията на своеобразна нервна система на армията. Те осигуряваха взаимодействието на командването на фронта, генералния щаб и върховния щаб на Пакта. Те свързваха бойните компютри в командните бункери с отдалечените на десетки и стотици километри от тях ракети, радарни станции и шпионски спътници. И при нужда, ако някое от тези командни звена излезеше от строя, специалните войски без никакво забавяне трябваше да „пришият“ подчинените му военни сили към друго такова командно звено, за да може тези сили да ударят точно там, където генералните щабове сметнат за необходимо...

На контролния пункт останаха само трите контролни станции и фургонът, служещ за общо работно място на щабните офицери. Останалите – „чиниите“ за космическа свързка и радиорелейните антени – се разположиха на върха на хълма.

Началник на станцията за контрол на радиоестера беше лейтенант Кемени. За старши на апаратната за контрол на компютърната връзка поради липса на кадри бяха сложили Бен Рафаел. Също поради недостиг на хора, двамата имаха само един общ младши специалист и това бе Том. Така в двете станции щеше да има постоянно по един дежурен, докато свободният човек почива. Третата станция бе предназначена за дежурния по свързки.

Като първи дежурен застъпи заместник-началник щаба майор Ши-раи. Той пряко отговаряше за контролния възел. Подчинените му си вършеха работата много добре, предварителните тренировки бяха усъвършенствували действията им до автоматизъм. Четиримата шофьори вкараха камионите в края на гората и опънаха отгоре маскировъчни мрежи, след което се заеха да разпъват палатките, докато сержант Вос и младшият писар Прибрам се занимаваха с общото работно място. Само петнайсетина минути след пристигането на групата се появиха два

камиона на хунтата. Хуните привързаха с кабели станциите за някакво табло на около половин километър от възела. Това табло чрез оптични кабели се свързваше директно с командния пункт на фронта, разположен дълбоко в подземни бункери под някой от многобройните околни ридове. След това хуните се разделиха на две групи от по петима души: едната тръгна с кабели към чиниите и антените на върха на хълма, докато другата се зае да строи лагер на около двеста метра от възела. Том знаеше, че това е само малка част от хунтата. Основната група се разполагаше на лагер някъде в долината на Дяволската река, така че да може при нужда бързо да свързва с кабели различните радарни и ракетни бази по склоновете на Сините планини.

Радиоофицърът беше още празен и Кемени нямаше много работа, затова Том се зае да помага на Бен при изграждането на компютърните връзки. В плана на маневрите бяха предвидени почти триста информационни канала, половината от които трябваше да са готови до десет часа вечерта. Но най-много удивиха Том позивните на командните пунктове. Генералният щаб беше кръстен „Вавилон“, командването на фронта – „Йерихон“, а щабът на групата полигони „Север“ – „Армагедон“. Останалите позивни също бяха доста странни. Сякаш се провеждаше конференция по богословие, а не военни маневри. Може би в генералния щаб се бяха повлияли от това, че часът „X“, началото на бойната част на маневрите, би трябвало да бъде в нощта срещу Великден... Да, следващият ден беше именно Великден. Когато разбраха за маневрите, в щаба не можеха да повярват. Никога досега не бяха правени полеви учения на толкова голям празник. Пък и в такъв момент, когато според договора за ограничаване на оръжията оставаха само три месеца за окончателно изтегляне на армията от Западните области... Всички смятаха маневрите за поредното безумство на военното министерство. Накрая обаче се разбра, че те са били препоръчани, ако не и наложени, от върховното командване на Пакта. Това още повече раздвижи духовете: та нали според същия този договор военните функции на Пакта в страната се свеждаха почти до нула?...

Към шест часа вечерта откъм главното шосе дойде джип. Караше го някакъв сержант от тила, който донесе вечерята на възела и хунския лагер. С джипа дойде и командирът, полковник Zobрист. Той инспектира възела и даде някакви нареждания на майор Ширай, след което заедно със сержанта заминаха обратно към бункера. Майорът извади трилитрова туба с домашно вино, повика при себе си Кемени и сержант Вос и тримата седнаха да вечерят във фургона. От радиоконтролната

апаратна Том ги чуваше как спорят за колко часа противниковата армия може да стигне до столицата. Всеки казваше различна цифра, но никой от тримата не оцени трайността на Западната отбранителна линия на повече от три денонощия.

* * *

Към единайсет часа Кемени и Вос отидоха да спят. Том включи транзистора си, за негово съжаление точно в момента, когато всички радиостанции в района предаваха тържествената великденска литургия. Нямаше никаква работа, затова изключи транзистора и седна навън, на стълбата на станцията.

Нощта бе ясна, но необичайно топла. Бен и майор Ширази също седяха навън и зяпаха звездите по небето, Бен показваше на майора различните съзвездия и планети. На няколко метра от тях шофьорът на станцията на Кемени, който по това време беше охрана на възела, се подпираше на едно дебело дърво и гледаше надолу по склона към пустото шосе. Освен тихия разговор на Бен и майора не се чуваше нищо друго. Вятърът бе спрял, дори птичките не пееха – пълна тишина и тъмнина.

Изведнъж от станцията на Бен се чу нервният сигнал на автоконтрoла. Бен хвърли фасата, който допушваше, влезе в станцията и се зае с апаратурата. След минута излезе от станцията с лист в ръка.

– Господин майор, пропаднало е направлението към Орм...

– Цялото направление ли? – майорът веднага се стегна.

– Тъй вярно, цялото. Изчезна нивото, сигурно кабелът се е скъсал.

Майор Ширази изпсува, огледа се настрани и видя Том.

– Ей, Виноград, знаеш ли къде е хунския лагер?

– Тъй вярно.

– Тогава... Отиваш до лагера и искам след пет минути старшият на групата им да е тук. Ето ти фенерче, да не се пребиеш в тъмнината. Рафаел ще следи и радиоконтрола... Хайде, бегом марш!

В началото Том вървеше към хунския лагер само по памет, плъзгайки снопа светлина от фенерчето по края на гората. По едно време между дърветата се мярна огън, Том тръгна към него и излезе право в лагера.

Самият лагер беше малък: две палатки, между тях запален огън, а близо до пътя – паркиран камион. До огъня седяха двама войници и печача нещо на шиш, по огрените им от пламъка лица Том позна, че това са Телето и Пчелата – двама от най-лудите глави в хунтата. Той

присветна два пъти с фенерчето срещу тях.

– Кой си ти? – извика Пчелата.

Том се приближи към огъня така, че да го познаят.

– Охо, Теле, я виж кой ни дошъл на гости! Виноград, щабният плъх... Какво, да не ти се е приискало да опъваш кабели вместо нас?

– Кой е старши на групата ви? – попита Том вместо отговор. – Майор Шираи го иска след пет минути при него.

– На нас ли? Лейтенант Хойт... Само че няма да може да дойде.

– Защо?

– Отиде с единия камион на сватба в съседното село. Каза, че ще се прибере до десет, но сигурно е пийнал здраво и не му се тръгва... А защо му е на майор Шираи старшият?

– Пропаднало е направлението за Орм. Ще трябва да измерите кабела, а може да се наложи да опънете нов.

Двамата хунтари се спогледаха.

– Ей сега я втасахме... Кой да отиде при майора? И какво да му каже?

– Най-добре да изпратим Муфата – предложи Телето. – Той знае най-добре как се измерват кабели. Къде е Муфата?

– Спи в палатката. Ей сега ще отида да го събудя...

Пчелата се вмъкна в една от палатките и се зае да буди Муфата. Това очевидно бе трудна работа, защото се забави доста.

– Какво печете на шиша? – попита Том. – Пилета ли?

– Таралежи – отвърна Телето.

– Не, сериозно питам...

– Че аз сериозно ти отговарям – каза Телето и изведнъж впери учуден поглед в пространството зад Том. – А това какво...

– Кое? – Том се обърна назад и видя кое.

Върху доскоро тъмното звездно небе над отсрещния хребет се очертаваше силуета на зловеща виолетова фуния. С всяка секунда яркостта на фунията се увеличаваше, а цветът се променяше – стана син, зелен, жълтооранжев... Изведнъж нещо в основата ѝ проблясна и пламна червено зарево. От далечината се носеше все по-усилващо се дълбоко бучене.

– Какво е това чудо? – извика уплашено Пчелата от входа на палатката. – Да не е атомна авария?

Том промърмори нещо от рода на „Е, аз тръгвам“ и хукна с всички сили по пътя към възела, без да се оглежда. Вече бе станало светло като ден. Успя да стигне на трийсетина метра от възела, когато се чу гръм с

такава сила, че земята потрепери. Том влетя в станцията си, две секунди след него нахълта и лейтенант Кемени по долни гащи.

– Какво по дяволите е това? – извика той и се хвана за радиоподслушването.

Ефирът беше полудял. Всички канали и честоти се покриваха от странен шум. Това не беше обикновен шум, по-скоро несвързана последователност от тонове с различна продължителност и височина. Кемени напразно се опитваше да улови някаква информация от радиоканалите, шумът заглушаваше всичко. Най-накрая се отказа и включи служебната връзка с бункера.

– Йерихон чува ли ме? Йерихон... Тук радиоконтролът на Кедър. Ефирът се разбесня. На северозападния хоризонт нещо става...

– Радиоконтролът, прието... Йерихон вика дежурния на Кедър...

– Дежурният на Кедър! – обади се гласът на майор Шираи. – Тук имаме извънредни ситуации. Връзката с Орм пропадна. Личният състав е вдигнат по тревога... Да пращам ли хора по трасето?

– Кедър да слуша! – това беше дрезгавият глас на полковник Зобрист. – Заповядвам готовност за тръгване. Връзката да не се прекъсва в никакъв случай! След петнайсет минути съм при вас. Имате ли връзка с Армагедон?

– Компютърният на Кедър... – Бен се включи в връзката. – Армагедон пропадна. Само преди секунди... Получавам сигнал по непознат протокол. Сигурно е от усилвателя на Керван. Значи или с Керван, или с Армагедон става нещо, или и на двете места...

– Значи Армагедон е неуправляем, така ли?

– Тъй вярно.

– Лошо, много лошо... Компютърният на Кедър да слуша! Съобщенията за Армагедон да се записват на лента. При възстановяване на връзката да се предадат незабавно в терминален режим. Всички да се ослушват за сигнали от Армагедон или Керван. Ако има такива, веднага да ми се съобщи...

– Космическият на Кедър говори... От Армагедон по канала за Вавилон се предава кодирана информация. Служебна връзка няма...

Кемени намали звука и се зае със секретните канали.

– Ей, Виноград! – някъде отвън викна Бен. – Ела бързо, имам много работа с лентите...

Том изскочи навън. Докато стигне до станцията на Бен, успя да види как уплашените шофьори събират маскировката и палатките. Майор Шираи викаше нещо на сержант Вос и Прибрам, които се суетяха с

автомати в ръце. Тъкмо тогава дотича Муфата от хунтата, също с автомат, майорът му кресна някаква заповед, той отдаде чест и побягна обратно.

Бен наистина беше зает до крайност. Трябваше да се промени режима на всички канали от и за Армагедон. Докато той се занимаваше с терминала, Том се зае да поставя лентите и да отговаря на служебните съобщения, редящи се едно след друго на резервния екран. Всички оператори по линиите към Вавилон се интересуваха за странните ефекти зад Дяволския хребет. Светлината от фуниите и мълниците се виждаше чак от ретранслатора в планината източно от Дал, а грохотът бил чут дори на петдесетина километра от столицата. На всички тези въпроси Том отговаряше с по две думи: „Не знам“, „Ужасна работа“, „Няма връзка нататък“ и други подобни. По някое време Бен свърши с каналите и излезе пред станцията. Том заряза съобщенията и също се показа на вратата.

Хоризонтът изглеждаше още по-страховито от преди. Освен първата фуния се бяха появили още три такива, в същите преливащи от синьо до оранжево цветове. Зад хребета неравномерно светеш зеленикаво сияние, сякаш някъде долу гореше химически склад. Виждаха се странни тъмни облаци, постоянно прорязвани от гигантски мълнии, отвреме-навреме се чуваше тътнеж грохот, земята леко се люлееше.

По пътя покрай гората се зададе един от камионите на хунтата. На стъпалото отлясно се беше изправил лейтенантът Хойт и гледаше с безнадежден поглед към фуниите на хребета. Когато камионът мина покрай взела, Том видя през предното стъкло бледото и уплашено лице на шофьора. Веднага след камиона с бясна скорост дойде джипът на полковник Зобрист. От джипа, освен полковника, изскочиха още трима военни от щаба на групата армии. Полковник Зобрист изкомандува нещо и двама от шофьорите, които стояха с автомати в ръце до станциите си, отидоха да разговарят от багажника на джипа някакви сандъци. Всички офицери влязоха във фургона, следвани от сержант Вос, лейтенант Кемени също излезе от апаратната си и се присъедини към тях. През това време шофьорите разтовариха сандъците, отвори ги и извадиха оттам полева апаратура за химически анализ и датчици за радиоактивност.

Изведнъж фуниите над планината изчезнаха. Остана само зловещото зеленикаво сияние и рошавите виолетови облаци, раздирани от мълниците. Том погледна часовника си, той показваше четиридесет и две минути след полунощ. Значи тези страшни фунии са светели цял час, а на него му се струваше, че са минали само двайсетина минути...

Съвещанието на офицерите продължаваше, от фургона долитаха само неясни възклицания. Сиянието и отблясъците на хоризонта почнаха бавно да избледняват, но за сметка на това мълниите ставаха все по-ярки, по-чести и разклонени.

Том влезе в радиоконтролната станция, за да провери състоянието на ефира. Странната какафония от тонове бе престанала, чуваше се само равномерен шум, силен, но не фатален за връзката. Известно време той се чуди какво да предприеме – да извика Кемени или сам да прослуша каналите, но първо реши да се посъветва с Бен.

– Компютърният контрол чува ли ме? – обади се той по вътрешната връзка. – Бен, ефирът се оправи! Какво да правя сега?...

– Планът на радиовръзката у тебе ли е? – попита Бен.

Том се огледа наоколо.

– Ей сега беше тук, но го няма... Сигурно Кемени го е взел със себе си.

– Тогава повикай Кемени. И му кажи така: да опита да се свърже с Армагедон...

Том тръгна към фургона. На вратата се спря и долепи ухо до нея. Вътре някой силно викаше: „Сокол две, чуваш ли? Сокол две...“ Като че ли пагоните се мъчеха да се свържат по обходен път с изнесените наблюдателни постове зад планината. Том пое дъх, почука на вратата и влезе, без да чака покана.

– Господин полковник, разрешете да се обърна към лейтенант Кемени... Господин лейтенант, ефирът утихна. Може да изпробвате радиовръзка нататък...

Офицерите веднага се надигнаха. Един от тях, подполковник от командването, предложи: „Да изпробваме... Разбира се, отиваме в радиото, а Ширай да бяга в неговата станция и да пробва обходните връзки... Ширай, ако стане нещо, викайте ни веднага, ясно ли е?...“ Цялата група, водена от Кемени, нахълта в станцията му, Кемени разгъна плана на радиочестотите, сложи слушалките и се зае с апаратурата.

Все пак шумът доста пречеше на подслушването. Успяха да засекат служебните разговори на наблюдателните пунктове: „Четвърти, ние се изтегляме... пррр... пътят се срути в района на... фиуу... трети и пети са блокирани... чкррр... същия кошмар като при вас... чкррр... противогазите, без тях не тръгвайте през зоната на дъжда, той е киселинен, но слабо... пррр... по левия склон гората се е запалила, трябва спешно хеликоптери за... авиуу...“ От всички разговори лъхаше на разрушения, на катастрофа и смърт. Обаче независимо от старанието на Кемени,

пунктовете не чуваха повикванията му. Може би шумът в тяхната зона беше много по-силен... Всички се бяха вторачили в апаратурата, слушаха, без да проронят и дума. Накрая Кемени сви рамене, каза: „Не ни приемат, и насочената антена не помага...“ и включи всички заети канали на автоматичен запис.

– Полковник Зобрист да се обади! – изрева гласът на майор Шираи по служебната свръзка. – Търси ви генерал Дудевич.

Офицерите се спогледаха напрегнато. Полковникът взе в ръка микрофона.

– Шираи, дай разговора при нас в апаратната...

– Полковник Зобрист! – обади се непознат на Том нервен, но твърд глас. – Генерал Дудевич съм. Защо, по дяволите, няма връзка с полигоните? Кога щабът ще има информация от електронните датчици в района?

– Господин генерал, разрешете да доложам... Кабелът по посока Армагедон е прекъснат. Резервното направление Орм пропадна още преди да стане тази, хм... катастрофа. По наша оценка епицентърът на взривовете се намира някъде в района на полигоните. По радиото засичаме разговорите на Соколите, но те не ни чуват. Щом шумът спадне достатъчно, ще имаме връзка с района. Според разговорите в зоната, това е някакво бедствие с огромни мащаби. Има срутвания на пътища, пожари, някакви киселинни дъждове... А относно датчиците, те предават през спътника направо за Вавилон. Това е секретна информация, не знам дали имам право да я подам в щаба на групата армии...

– Дори да нямате право, ще слушате заповедта ми! Спътниковите канали да се пренасочат към моя щаб. Веднага да се изпълни... Докога може да възстановите резервния кабел за Орм?

– Господин генерал, нямаме връзка с хунтата... пардон, с Керван. Техният лагер се пада някъде в зоната на разрушения. Изобщо не знам дали са в състояние да изпълняват бойни задачи.

– По дяволите хунтата... всъщност, ако се свържете с нея, предайте незабавно заповед да оправят кабела! Ей богу, и за тази зона на бедствието няма никаква информация...

– Че има ли други зони на бедствие? – попита изненадан Зобрист.

– Магарета! – изрева генералът. – Всъщност... разбира се, останалите зони не се виждат пряко от вашия възел, хълмовете ги закриват от вас. Вие можете да видите само сиянието, ако има кой да погледне зад гърба си... Зоните са четири, чувате ли? Засега четири, а може да се окажат и повече. И за никоя от тях щабът няма пряка информация, а само

от отдалечени наблюдатели. Най-много сведения ни дадоха от ретранслационната кула Варга-юг. Но да приключваме... Въпроси има ли?

– Господин генерал, разрешете да запитам... В щаба не знаете ли нещо за причините за тези бедствия?

– Че нали нямаме преки сведения? Звъняхме на физиците от Гражданската отбрана, те също и понятие си нямат. Не е земетресение, не са изригвания... Това може да бъде всичко, разбирате ли? Нови вражески оръжия за масово унищожение, природен катаклизъм, летящи чинии, извънземна атака, а може би и самият дявол. Затова ни трябва всичката информация оттам... Други въпроси?

– Съвсем не... Закривам връзката.

Всички в станцията въздъхнаха. Полковник Зобрест тръгна да излиза.

– Аз отивам с джипа към чиниите на върха – каза той. – Някой ще дойде ли с мен? Оттам може да се види целия хоризонт заедно с останалите зони.

Всички освен Кемени и Том излязоха от станцията и тръгнаха към джипа. Минута след като заглъхна шумът от двигателя, Том се показа навън през вратата. Зеленото сияние беше отслабнало, но не изчезваше напълно. Мълниите също присветваха по-нарядко.

* * *

На разсъмване пристигна колоната на хунтата. Десетина тежки камиона спряха на черния път покрай възела. От полумрака изпод бризента на каросериите надничаха изцъклените от ужас лица на войниците. Двамата шофьори с автомати, охраняващи възела, се залепиха за тях и започнаха да ги разпитват какво се е случило там, откъдето идват. Хуните сякаш само това чакаха и започнаха хорово да крещят, размахвайки автоматите си: „Ужас, разбираш ли?... Въздухът гореше, изведнъж стана отровен, противогазите ни спасиха...“ „Изведнъж тръгна към палатката, там двама не можаха да се измъкнат навреме, отнесе им краката, та ги закараха в болница...“ „Това бяха нечисти сили, ясно ли е? Само дяволите могат да разтопят земята с огън...“ „Четири камиона не можаха да запалят, изоставихме ги заедно с палатките и всичко останало...“ От кабините слязоха хунските вождове – майор Собел, дългият и сух началник-щаб с прякор Кифлата, както и един от ротните командири, и се запътиха към станцията на дежурния по свързки. Камионите изреваха и потеглиха по пътя към групата на лейтенант Хойт.

Измина близо час, а хунските вождове все още не излязоха от

дежурната станция. Оттам се чуваха само приглушените им разговори. Накрая Том не се стърпя и излезе от станцията на Кемени, за да подслуша по-отблизо какво се говори там.

– Ей, Том! – чу се от компютърната станция.

Том влезе вътре и завари Бен да пие кафе. На резервния екран се показваха едно след друго служебни съобщения.

– Вързали сме се в конферентен режим – обясни Бен. – Операторите от станциите в цялата област. Някои от тях пускат страшно интересни съобщения...

– Че конферентният режим не е ли нарушение на някои правила за секретност?

Бен разтърка с ръка уморените си очи.

– Не на някои, а на почти всички. Остави това, ами понеже сме много оператори, а нямам достатъчно входи, се наложи да затворя някои от компютърните канали. Когато получа заявка за тях, затварям някои други, по-слабо използвани... Не мога да изпусна този разговор. Знаеш ли какво събшиха от Вихър-седем? Река Дуда при тях тече червена. Цялата река, трийсет метра широка, червена като кръв. И при това не се поддава на химически анализ! Полевата апаратура блокирала. Същност сега Вихрите са най-информирани станции, при тях още през нощта са прехвърлени разузнавателни вертолети и специалисти от Варга. Сега чакат да се вдигне мъглата, за да започнат полети. А при тях през нощта се е кондензирала страшна мъгла, отровна и с жълтеникаво-синкав цвят. Другите съобщения също са интересни. Засега поразените зони са общо седем, ние сме наблюдавали две от тях, но от нашата позиция са се паднали на едно и също място на хоризонта. Записвам всички разговори, за съжаление съм толкова уморен, че мозъкът ми отказва да ги възприеме веднага...

– Ти откъде взе кафето?

– Преди малко Прибрам свари цяла тенджерка. Той прави кафе за целия възел, всички са недоспали, а след такива неща просто не може да се спи.

– Знаеш ли какво, изчакай и аз да си сипя кафе, тогава ще разгледаме съобщенията заедно...

Том взе кафе за себе си и за лейтенант Кемени. Успя да изпроси и едно бурканче лютеница за закуска. Когато се върна в радиоконтролната станция, завари Кемени да изучава някакво шифровано съобщение от областния център.

– А, Виноград, благодаря за кафето... Сега слушай инструкциите

ми. Оставаш дежурен в станцията. Радиоканалите са в порядък, ще се включваш в тях само по заповед на майор Шираи или на командира. Ясно ли е?

– Тъй вярно... А вие къде отивате?

Кемени вдигна листата, които държеше. Това бяха протоколи за разпит.

– Заповед от управлението. Трябва да разпитам подробно началниците и войниците от хунтата. През нощта те са напуснали по тревога лагера си и са изоставили междинната усилвателна апаратура. Отгоре се интересуват какво точно се е случило там и защо хуните са действували така... Сигурно ще ми отнемат поне няколко часа.

Том остана сам в станцията. Обади се по вътрешния канал на Бен, че е дежурен, и включи транзистора си. Попадна някъде по средата на извънредна емисия новини на държавното радио.

...Бедствието е обхванало няколко района с обща площ около пет хиляди квадратни километра. За щастие всички те се намирили в слабо населените планински и полупланински части на Западните области. За сега не било възможно да се изчислят точния брой жертви и материални щети, спасителните работи се извършвали от вертолети на гражданската отбрана и армията. Основните данни за Бедствието били получени от две сеизмични станции, както и от астрономическата обсерватория „Рогъл“. Учените предполагат, че то било причинено от внезапната вулканична активност на някои планини. За уточняване на тази хипотеза обаче било необходимо по-нататъшното изучаване на пораженията в района...

...В момента в района на хребета Снор бушували няколко горски пожара, за потушаването им са мобилизирани пожарници и войници от Дал. Мощен поток от лава се е спуснал на четири километра от граничния град Хварин, но опасност за населението му нямало. Водата на река Дуда нагоре от язовирната стена била силно отровна, вземали се спешни мерки, за да се предотврати разпространението на отровата. Тя по всяка вероятност била продукт на взаимодействието на горещата лава с богатите на живак рудни пластове...

...На среща във външното министерство посланиците и военните аташета на всички съседни държави изразили съболезнования от името на своите правителства и заявили, че слуховете за ракетни удари и нападения с бойни лазери над пострадалите зони са абсолютно безпочвени и нямат нищо общо с действителността. Данните на военното разузнаване и противоракетната отбрана също говорели против хипотезата за

използуване на високоенергийни оръжия...

...Голяма част от населението в Западните области напускало домовете си и бягало към градовете и към столицата, образували се задръствания по главните пътища. Ръководството на гражданската отбрана призовало населението да запази спокойствие и да не се поддава на паника, тъй като не се очаквали повторни изригвания...

Не се очакваха и снощните изригвания, помисли си Том.

Новинарската емисия свърши. Том смени станцията и улови независимия канал „Темпо“, точно когато течеше интервю с някакъв геофизик.

– ...Но защо не сте успели да предскажете такива мащабни изригвания?

– Първо, ние засега не знаем дали това са изригвания или не. Направихме множество въздушни снимки на поразените участъци, но не открихме нито един, повтарям, нито един отвор в земната кора, нито една пукнатина, откъдето да може да изтече лава. Според мен всички тези потоци лава, пожари, отровени реки и други са следствие на нещо, което се е случило на земната повърхност или над нея. Някоя от разумните хипотези, които издигнаха колегите ми за краткото време, което имаха, не обяснява странните светлинни ефекти във въздуха – фунии, въртящи се спирали, облаци, които се движат по небето не плавно, а сякаш на подскоци... Да не говорим, че планините в Западните области не са вулканични. Но нека приключваме по-бързо, в момента съм ужасно натоварен с работа...

– Все пак едно последно изречение, съгласен ли сте с официалната хипотеза за вулкански изригвания?

– Съгласен съм, защото просто няма други сериозни хипотези...

С това разговорът с геофизика завърши. Следващият събеседник бе представен като Даниел Мар, специалист от Института по параенергия. Името му се стори на Том някак познато, беше го чувал, но от кой ли... Той взе микрофона на вътрешната връзка.

– Ало, компютърният! Бен, говори ли ти нещо името Даниел Мар?

– Мар? Като че ли нищо... Защо питаш?

– В момента говори по радио „Темпо“. Послушай го, преди него казах интересни неща...

Даниел Мар говореше може би наистина интересни, но твърде неясни и отвлечени според Том неща. Според него за трагедията в Западните области е отговорна много високата концентрация на параенергия в някои точки. В института му била направена карта на тези точки,

които до една попадали в зоните на снощното бедствие. За него Мар използваше, кой знае защо, термина „енергетична катастрофа“ и твърдеше, че ставало дума за пренасяне на енергия от „суканите“ измерения. Том се сети, че подобна карта правеше преди време и Арбиб. А не говореше ли Арбиб нещо за параенергия?... Като че ли да, но не във връзка с картата, а с... да, именно с Даниел Мар! Ето защо името му се стори толкова познато.

В това време Мар остави на мира енергиите и измеренията и се зае с някой си ясновидец Перо, живеещ близо до Хварин. Последният преди няколко месеца бил направил странно, почти апокалиптично пророчество, публикувано в списание „Спектър“. Докато Мар обясняваше в какви подробности снощната катастрофа отговаряла на думите на ясновидеца, Том махна ядосано с ръка. Още един пророк постфактум... Напоследък се бяха навъдили толкова пророци и пророчества, че всяко по-значително събитие се оказваше предсказано от някого. Потокът от алегорични безсмислици действуваше идеално по така наречения от маститите чичковци „алгоритъм на Британския музей“: дай на съответния брой маймуни по една пишеща машина и достатъчно време, и те, натискайки случайно клавишите, ще ти напишат пиесата „Хамлет“...

Най-накрая водещият явно успя да избута Мар навън от студиото и обяви музикална пауза. Веднага след нея думата взе депутатът от опозицията Ал Йорки. Той ни в клин, ни в ръкав уверено заяви, че трагедията в Западните области е резултат на машинациите на висшите военни в Генералния щаб и групата армии. Започна с това, че като член на комисията, отговаряща за разоръжаването на Западните области, имал информация за нечувани по мащабите си кражби на военно имущество, оръжие и боеприпаси и препродаването им в чужбина. От това някои хора от военната върхушка прибрали десетки милиони долари. За да прикрият огромните липси, които биха се открили при изтеглянето на армията от областта, те организирали мащабна диверсионна акция с използването на най-новите достижения на секретните военни лаборатории. Под ударите на тази акция попаднали районите с най-много военни обекти: всеки, който разполагал със сведения за тяхното местоположение, веднага би видял поразителното съвпадение с районите, засегнати от Бедствието. Йорки обвини военните, че не допусkali гражданските екипи да работят при изследването на претърпялите Бедствието военни обекти и полигони, както и че не давали на журналистите информацията, събрана от армейските разузнавателни екипи. Накрая заяви, че щял да поиска незабавно разследване на случая, оставка на министъра на

отбраната и арестуване на началника на генщаба...

Речта на Йорки доста развесели Том. Развинтената фантазия на депутата, съчетана с вопиющата му неинтелигентност, го бяха направили известен дори в чужбина. Всяка негова публична проява докарваше хората до припадъци от смях. Наистина, депутатите от опозицията по правило имаха странни представи за причинно-следствените връзки, но все пак Йорки си беше феномен, гигант на родната политика. Периодично на пазара излизаха книги и видеокасети с негови крилати речи и изказвания, той даваше издателите под съд, забраняваха книгите, но докато ги забранят, излизаха нови. Един съсед на Том твърдеше, че цялата заплата на Йорки отивала за хонорари на адвокатите му... Безспорно днешната му проява щеше да влезе в някой от бъдещите сборници с перли на глупостта. На всеки що-годе образован човек му беше ясно, че диверсионна акция с такива мащаби ФИЗИЧЕСКИ не може да бъде направена със съвременните средства на техниката. На обратното мнение можеха да са само пациентите на психиатрията и писателите-фантасти...

След Йорки включиха репортаж от една спасителна база северно от обсерваторията „Рогъл“. Том наостри уши, но в това време прекъснаха предаването, за да излъчат пряко речта на президента по повод страшното Бедствие, засегнало страната. Самата реч се оказа страшно безсъдържателна и скучна, досущ като останалите речи, които президентът държеше по радиото и телевизията със и без повод. Явно съветниците му не си бяха дали много зор, за да съчинят нещо наистина подходящо за случая. Държавният глава призоваваше към единство в този труден за нацията момент, напомняше за славното минало и още по-славното бъдеще, предупреждаваше народа да не се поддава на паника и поражение и да не напуска масово Западните области. Четеше речта с безизразен глас, на по-трудните места се запъваше и изменяше на нужните места интонацията само по навик. Том отпусна глава на масата. „Каквато и да е природата на това Бедствие, то завари неподготвени всички, завари неподготвено и обществото... Всички действуват напосоки, говорят също напосоки, няма кой да ги инструктира отгоре как да мислят и да действуват в такава ситуация, защото отгоре също не знаят как да мислят и да действуват. Дори и Бен, който обикновено има собствено мнение по всички въпроси, сега мълчи. А Бен се ориентира в такива сложни проблеми почти толкова добре, колкото и Арбиб... Интересно, какво ли прави Арбиб сега? Неговата работа е пряко свързана с феномените в Западните области. Сигурно сега е някъде в центъра на събитията и се мъчи да разплете възела от загадки на Бедствието, а не стои забутан

настрани, като мен и Бен...“

– Радиоконтролът да се обади! – изрева над ухото му гласът на Бен по вътрешната свръзка. – Том, слушаш ли по радиото нашия човек?

Том с мъка вдигна глава от масата. Сам не беше усетил кога е задрямал.

– Кой наш човек, Арбиб ли?

– Арбиб? Де тоя късмет... Ивар, братът на Фрида!

Чак тогава Том се заслуша в радиото. Нямахше съмнение, това беше самоуверено-нахалният глас на Ивар.

– ...Разбира се, ние не смятаме, че правителството, Легионът или военните са организирали умишлено тази катастрофа, това според нас е извън съвременните възможности на техниката. Но, от друга страна, Бедствието се случи не къде да е, а в изцяло контролираните от армията и вътрешните войски Западни области, в райони, където достъпът на обикновени граждани е силно ограничен, на практика забранен. За нас не е никаква тайна, че в последното десетилетие Западните области са се превърнали в арена на, меко казано, ненормални събития. Започна се със странните мутации на насекомите и растенията, продължи се с неочакваните промени в климата на областта, довели до седемгодишната суша, пресъхване на повечето извори и недостига на питейна вода. После за година и половина се изля повече дъжд, отколкото за предишните десет, но изворите си останаха пресъхнали. От доста време в отдалечените планински райони периодично са наблюдавани странни светещи феномени. Няма да навлизам в подробности, само ще препоръчам на слушателите да прочетат книгите „Загадките на Дяволския хребет“ от Бенерджи и „Хроника на мистериите“ от Люти и Келеян. Последната книга излезе съвсем наскоро, в нея има снимки на ярки светещи обекти, които поразително приличат на зловещите фунии, появили се през тази злокобна великденска нощ...

Това може би е нещо, помисли си Том. Няма да се учудя, ако в хипотезите на Мар за енергетичната катастрофа има нещо вярно... Но от чие име говори Ивар? „Ние не смятаме“, „за нас не е тайна“... Кои са тези „ние“? Том се напсува наум, че е проспал началото на разговора, и наостри уши.

– ...Досега военните и Управлението за обществена безопасност системно криеха от народа информацията за тези феномени. Постовите по телените мрежи излявяха малцината ентузиастични, които желяеха да разбулят загадките на забранените райони. Един съвсем пресен пример: вчера са били задържани няколко десетки привърженици на църквата

„Истина от небето“, които са искали да отпразнуват Великден на мястото, където според тях Божията истина се излива върху земята. В същото време от наши доверени източници узнахме, че през това време в същите тези райони под прякото началство на един от отделите на Управлението за безопасност е работила група учени под кодовото име „Мост“, ръководена от някой си Арбиб. По наши сведения групата „Мост“ сериозно се занимава с феномените в тези райони и е постигнала немалки успехи. И, разбира се, резултатите от изследванията се предават директно на Управлението и веднага се засекретяват! Ние питаме: не е ли тази секретност, това мълчание на властите главната причина да бъдем изненадани от това, бих казал, предизвестено Бедствие? Предизвестено, но запазено в тайна за целите на някои важни клечки...

– Един момент... – водещият успя да се вклини в монолога на Ивар. – Вие споменахте църквата „Истина от небето“. Да не би да смятате, че във вярванията на тази секта се съдържа някакъв ключ към истината за Бедствието? Доколкото знам, те са доста странни.

– Разбира се, че не. В случая ги споменах просто за да илюстрирам отношението на Министерството на Западните области към идващите отвън граждани. Всички, несвързани с Управлението за безопасност, се слагат под общ знаменател... Когато обикновените хора поискат сметка от властите какво се върши с парите от техните данъци, трябва да им бъде отговорено. Ние искаме да знаем защо нямаме право да пребиваваме в една четвърт от собствената си страна? Какво се върши там зад гърба ни? Защо жизненоважни факти се обявяват за държавна тайна? Защо тайните служби държат безконтролно властта върху идващата от зоните на Бедствието информация? Защо там не се допускат телевизионни екипи? Защо е абсолютно забранено снимането на поразените райони?... Когато недоволните хора излязат по площадите да искат справедливост и наказание на виновните, ние няма да ги убеждаваме да се приберат по домовете си, а ще застанем до тях, за да им помогнем да се борят със седмоглавата ламя, наречена Управление за обществена безопасност... Ето, съобщават ни, че около университета вече се събират протестиращи граждани! Ние ще направим всичко възможно, за да унищожим властта на сивите шлифери...

Том се хвана за главата. Най-малко очакваше такива думи. Вместо да говори за същността на Бедствието, Ивар фактически подстрекаваше към безредици и сваляне на властта...

– Видя ли какво казаха? – чу се глас отвън. – Аз преди половин час твърдях същото... Ех, защо не съм сега на площадите в столицата, а не

вързан тук за тези пършиви станции...

Това беше гласът на Марк Прибрам.

* * *

Повече от явно беше, че маневрите се бяха провалили. Привечер полковник Зобрист издаде заповед „край на връзката“, Том и Бен изключиха апаратурата, като оставиха само служебните канали към щаба на групата армии. Малко след това дойде лейтенант Кемени с цяла папка изписани листа. Той не знаеше за заповедта на Зобрист и здраво се скара на Том за изключената радиовръзка, но като разбра каква е работата, само промърмори нещо и се захвана със секретната кодирана връзка.

Прибрам изнесе навън сгъваема масичка и три рибарски столчета, постави ги на тревата между станциите и застла масата с вестник. Том отвори две консерви, Бен измъкна отнякъде парче салам и шишенце с кетчуп и тримата седнаха да вечерят.

Всъщност Бен повече говореше, отколкото ядеше. Беше си възвърнал обичайното самоуверено настроение и говореше за Бедствието, както обикновено говорят за някоя задача по математика – кратко, ясно и без излишни емоции. В ръката си мотаеше изгризано парче молив и драскаше с него по вестника, докато излагаше изводите си пред Том и Прибрам.

Първо. Засега няма правдоподобно физично обяснение на Бедствието. Нещо повече, много е възможно такова обяснение да не е по силите на съвременната наука. Бен каза, че на това мнение били двама от щабните оператори, завършили физика в университета.

Второ. Бедствието засегна главно райони, засекретени от армията. Тук изниква интересен въпрос: защо военните са заели изцяло толкова обширни райони и какво вършат там зад телените мрежи? Малко вероятно е да се ограничават само с военни маневри и учебни стрелби, за това са достатъчни далеч по-малки полигони.

Трето. Оказва се, че засегнатите райони са набелязани като особено важни от парафизиците и от Братствата, и то независимо едни от други, още преди Бедствието. Тези райони е изучавал и Арбиб с групата „Мост“, в това няма съмнение. Това, че групата е била подчинена на Управлението за безопасност (тук Ивар като че ли е бил прав) говори за някакво, макар и косвено, участие на военните в изучаването на зоните със странно поведение. Много е вероятно Арбиб, парафизиците и Братствата да са се натъкнали на интересни и непознати досега природни

явления и закони, но да са ги изтълкували всеки по своему. Да не се забравя обаче, че философията на Братствата е по-скоро религиозна, отколкото научна, и в този смисъл не бива да им се вярва.

Четвърто. Защо водачите на Братствата, вместо да изтълкуват Бедствието като предсказания от тях Апокалипсис и да го използват като доказателство за правотата на вярата си, изведнъж захвърлят цялото си учение и се заемат да свалят властта? Ако Студентската конфедерация, за лидер на която се представи Ивар, наистина е произлязла от Братствата (както твърдеше преди време Арбиб), то лекотата, с която Ивар отрече вярванията на църквата „Истина от небето“, е поразителна. Бен имаше предвид, че „Истина от небето“ по идеология и догматика почти не се отличава от Братствата. Тук Прибрам възрази, че Братствата са решили първо да свалят Легиона и Управлението за безопасност и чак после, когато те не им пречат, да се заемат с изясняването на Бедствието съобразно своята философия. Бен не хареса много тази мисъл, смяташе, че дори и да вземат властта, Братствата няма да държат на вижданията си за Бедствието като Апокалипсис, но не можа да намери солидни аргументи и каза – ще поживеем, ще видим.

В този момент към масата са приближи лейтенант Кемени.

– Какво ново, господин лейтенант? – попита Прибрам. – Кога ще се връщаме в казармите?

Кемени повъртя в ръцете си сгънатата топографска карта.

– Ще се тръгва утре сутрин. Прибрам, я тичай до фургона и извикай оттам сержант Вос...

Когато Прибрам се отдалечи, Кемени седна на столчето му и сложи картата на масата. Сивите му очи, които обикновено шареха навсякъде, сега бяха неподвижни и замислени.

– Слушайте внимателно. Утре сутрин аз трябва да отида с джипа до лагера, където хуните са били през нощта. Има заповед от областното управление да се огледа и фотографира мястото. То се пада в една от силно засегнатите от Бедствието зони. С мен като помощник ще дойде Виноград... Виноград, имаш ли шофьорска книжка?

Том усети как сякаш мравки полазиха по гърба му.

– Тъй вярно... тоест не, но мога да карам кола.

Бен се размърда неспокойно на стола си, очите му се оживиха.

– Господин лейтенант, не може ли аз да дойда вместо Виноград?

– Щом съм казал да дойде той, значи не може. Ти ще отговаряш за прибирането на двете станции в базата. Не мога да оставя Виноград за тази работа, той е при мен само от три месеца, а ти – цяла година. Аз не

мога да позволя в мое отсъствие за станциите да отговаря неопитен човек...

От мрака изникна силуета на сержант Вос.

– Викали сте ме, господин лейтенант.

– Вос, ще трябва да взема апаратура за химически контрол и рздиационен датчик. Освен това и храна за двама души за три дена – хляб, консерви и някакви други екстри. Ясно ли е?

– Аха... – лицето на Вос изгуби сънливия си вид. – Значи наистина ви изпращат да търсите изчезналите от хунтата?

Ето нови двайсет, помисли си Том. Обхвана го страшно напрежение. Значи имало и изчезнали хора...

– Кого ще търся, не е твоя работа – отговори Кемени. – Ще можеш ли да уредиш това, което ти казах?

Вос се замисли.

– Храна имам, после ще изпратя Прибрам да я занесе в станцията ви. Радиационен датчик също имам. Но химическа апаратура при мен няма. През нощта бяха донесли от щабния бункер, но си я взеха обратно... Знаете ли, в хунтата май имат резервна. Защо не отидете да проверите?

– Аз нямам време. Ще отидеш ти, вземи Виноград и Рафаел да я донесат дотук. Нали не е много тежка?

– Къде ти – махна с ръка Вос, – целият сандък е най-много двайсетина кило, не повече...

Кемени взе картата и се отправи към станцията си, а Вос поведе двамата войници към лагера на хунтата.

В лагера бяха запалили огън. Около него направо на тревата седяха двайсетина войници и си предаваха от ръка на ръка бяла полупрозрачна петлитрова туба. Тя беше пълна с нещо, което отстрани по цвят напомняше индикиран бензин, но Том знаеше, че не е бензин, тъй като всеки, през когото минеше тубата, я надигаше и пиеше с юнашки глътки. Говореха високо, но неясно, предимно нецензурни изрази по адрес на каквото им попадне. Пред една от палатките Вос видя майор Собел и започна да говори с него за апаратурата. Майорът не искаше да дава сандъка, накрая Вос го заплаши с полковник Зобрис и той се съгласи, но само срещу разписка. Дойде и фелдфебелът на хунтата, двамата с Вос отвориха сандъка и започнаха да правят опис на апаратурата.

– Ех, че не ми върви – тюккаше се през това време Бен. – Така ми се иска да видя с очите си какво е станало там, а Кемени взе теб... Ти имаш страшен късмет, разбираш ли?

– Ти първо почакай да се върна оттам и тогава говори за страшния късмет. Видя ли как гледаше Кемени? Не съм го виждал досега толкова блед и замислен. Това няма да е само екскурзия в планината.

През това време войниците около огъня запяха една от своите странни песни:

Свети Петър отпуска си взел
и към Златни пясъци поел.
За свой заместник в рая назначил
свети арахангел Михаил.

Свети арахангел Михаил
райското съкровище открил.
Диаманти и злато, долари, сребро
натоварил в райското пежо...¹

Най-накрая Вос и хунският фелдфебел свършиха с описа и затвори-ха капака. Вос махна с ръка на Бен да вдигат сандъка, а самият той за-върза разговор с фелдфебела.

...Ала Михаил, ала Михаил,
той нивга будала не бил.
Дяволи събрал, пари им обещал,
за да намажат ангелите с кал...

– Хайде да тръгваме – подкани Бен.

– Чакай поне да чуя песента до края, интересно ми е как свършва...

– Че как миже да свършва? Хепиенд, как иначе.

– Какъв хепиенд?

– Най-обикновен: „Служебно порицан и публично ебан, лежи на пътя Михаил със гъз разпран“. Щом добрите побеждават, значи е хепиенд, независимо от разпраните гъзове...

Том се изхили, хвана своята дръжка и двамата помъкнаха сандъка.

* * *

Потеглиха веднага след изгрев слънце. Кемени караше джипа, а до него Том, със зареден автомат до себе си и разгъната на коленете си карта, говореше по радиофона с базата на спасителните хеликоптери. Оттам обясняваха кои пътища са прекъснати и откъде може да се минава,

1. Текст – народен. Бел.авт.

и Том отбелязваше на картата разрушените зони.

Пътят до лагера, откъдето през нощта избягаха хуните, бе най-много осемдесет километра. Според базата обаче, в района на Дяволската клисура той бил пресечен от огромен поток втвърдила се лава. В този район други пътища нямаше, от двете страни на клисурата се издигаха стръмни каменисти склонове, а обиколният път щеше да бъде почти двеста и петдесет километра. От базата предупредиха и за отровни газове, появили се в околността в резултат на Бедствието и разнесени насамнатам от вятъра.

По пътя си минаваха през изоставени, рушащи се села. Съборени огради, хлътнали изкърпени покриви, стени с опадала мазилка, дворове, обрасли с храсталаци. На десет полусрутени къщи се падаха най-много по една-две здрави. И най-страшното – в селата не бе останала жива душа. Само подивели псета лаеха яростно след джипа, докато той криволичеше, за да избегне дупките в изровения асфалт. Вратите на магазините и кръчмите край пътя бяха прясно заковани с дъски.

– Всички са избягали – каза Том. – Уплашили са се от Бедствието.

– От тези села бягат вече двайсет години – обади се Кемени. – Едно време тук са живеели много хора, преди войната това е бил един от най-богатите краища в страната. А после всички се хвърлили да бягат към градовете. Казват, че изведнъж климатът се променил, болести и гризачи нападали реколтата, на полето не се раждало почти нищо и станало невъзможно да се живее... Сигурно по време на Бедствието тук е имало съвсем малко хора. И малкото останали са избягали...

Пътят се катереше по хълмове, спускаше се в долове, пресичаше полупресъхнали реки. Само някои ниви бяха изорани или засяти, резките им граници ясно се очертаваха на обраслото с тръни поле около тях.

Когато джипът излезе от поредния завой, Том и Кемени видяха срещу себе си няколко каруци с цигани. Когато се изравниха с джипа, циганите започнаха да викат, да ръкомахат и да сочат с ръце някъде зад себе си, в посоката, откъдето идваха и накъдето отиваха Том и Кемени. Каруците бяха пълни с шарени вързопи, с кокошки, наблъскани в плетени кошове, отстрани се подаваха няколко свински зурли. Три-четири циганчета скочиха от каруците и се втурнаха да тичат след джипа, викайки: „Бате, дай консерв, дай консерв!“ Том спусна стъклото на вратата, извади една консерва и я търкулна назад по асфалта, където циганчетата се сбиха за нея...

След близо три часа Кемени спря джипа на един кръстопът. Отстрани на кръстопътя течеше вода от каменна чешма с три чучура, а до

чешмата се издигаше дървен навес. На пирон, забит в една от гредите на навеса, висяха нечии бог знае кога забравени окъсани работни дрехи. Слънцето се беше вдигнало и огряваше стръмните скалисти склонове на съседния хребет. Рядката гора по билото току-що се беше разлистила и придаваше на планината свежозелен цвят... който, странно защо, в далечината преминаваше в синкавожълт.

Това беше началото на Дяволската клисура. Кемени и Том слязоха от джипа, за да се освежат и да пийнат студена вода. Но вместо свежия планински полъх вятърът носеше от клисурата странна тежка миризма. Кемени подуши въздуха и нервно погледна химическите датчици, закрепени отстрани на вратата на джипа. Разноцветните лампички на датчиците не светеха, но въпреки това той нареди на Том да държи противопогазите готови. Кемени извади от джипа някакъв уред, наведе се над чучурите на чешмата, провери с него дали водата е химически чиста и чак тогава се наведе, за да наплиска лицето си... Двамата се поразтърпкаха за няколко минути, колкото Кемени да изпуши една цигара, след което бавно, на трета скорост, поеха надолу по завоите на клисурата.

Въздухът ставаше все по-тежък и по-тежък. Двамата надянаха противопогази малко преди да замигат светлините на химическия контрол. Цялата клисура беше покрита с жълтеникав прах, сякаш посипан от самолет, и колкото по-надолу слизаше джипът, толкова по-дебел ставаше слойт прах. В тези условия пропътуваха няколко километра. Том следеше картата: до лагера на хунтата оставаха само два остри завоя. Когато обаче бавно, с трийсетина километра в час, навлязоха в първия завой, пред очите им се разкри такава гледка, че Кемени веднага закова спирачките.

Насрещният склон на клисурата беше покрит от застинали потоци от странен материал. Някои от потоците бяха синкави, други – просто сиви, но прорязани от червеникави жилки. Материалът беше наглед шуплест, застинал в причудливи форми. Потоците се спускаха до самата река в дъното на клисурата, където под въздействието на студената речна вода бяха образували фигури с уникални форми и оцветявания. Там, в дъното, стояха натрупани и цели преспи от жълтеникавия прах... По асфалтовата лента на шосето напред зееха пукнатини, по една педя широки, а самото шосе се бе нагърчило и огънало като след земетресение. Както си беше с противопогаза, Кемени извади отнякъде зареден фотоапарат и изщрака няколко кадъра на склона и дъното на клисурата, след което бавно подкара джипа напред, внимавайки да не хлътнат гумите му в пукнатините по асфалта.

След втория завой се показа опожарената гора. Някъде далеч напред в клисурата огънят продължаваше да гори и се издигаха кълба безлезна дим. По средата на опожарения склон се виждаше широко петно с неправилна форма, горе-долу колкото игрище за футбол, покрито със същия сивосинкав шуплест материал. А по повърхността на петното сияеха с най-чисти спектрални цветове фигури с изключително сложна и заплетена форма, сякаш избродирани върху него от гигантска ръка. В началото Том ги помисли просто за някаква игра на падащата върху гладката повърхност на петното слънчева светлина, но когато джипът се движеше, те не се променяха, а оставаха на мястото си. Кемени спря за малко, за да снима и тази странна гледка... Най-накрая достигнаха отбивката, означена на картата с буквата „X“, всичко около нея беше обрасло със зловещо изглеждащ червен мъх. Джипът пое по отбивката, гумите му нагазиха в мъха със странен жвакащ звук и след сто метра спря пред лагера – или по-скоро пред това, което беше останало от него.

И четирите палатки бяха изгорели. От земята стърчаха опушените им колове. Бяха горели и храсталаците и дърветата наоколо, но сега те бяха покрити от агресивния червен мъх, който бе превзел всичко наоколо и дори се бе изкачил по бризента на два от трите изоставени камиона. Те като по чудо не бяха засегнати от пожара, тъй като бяха паркирани малко встрани, а и навярно хуните са им били източили бензина.

Кемени слезе от джипа и тръгна покрай високата скала до пътя, последван от Том с автомат в ръка. Подметките на армейските им обувки потъваха на няколко сантиметра в мъха. Кемени се огледа и се запъти към нупчината сивобели парчета със странна форма, наредени едно върху друго до отвесната скала в края на поляната. Том отначало не можеше да разбере какво представляват те и защо Кемени се заинтересува от тях, но като мина от задната им страна, с изненада различи в един от най-долните отломъци предния панел на междинната усилвателна апаратура. Побиха го тръпки: ако това наистина е бил усилвателят, той сега изглеждаше, сякаш е бил разтопяван в пещ и газен от валак... Зачуди се какви ли чудовищни сили са действували по тези места, когато Кемени вдигна поглед нагоре към скалата и инстинктивно отскочи няколко крачки назад. Том също вдигна очи натам и остана поразен. Горният край на високата двадесетина метра скала беше издаден като гигантски език два-три метра навън. Този език обаче беше чисто черен на цвят и блестеше като полиран на слънцето, а по краищата му бяха застинали огромни капки – може би някои от тях тежаха по стотина килограма...

Кемени изщрака цялата лента на фотоапарата. Снима останките от

лагера и овъглената гора наоколо, изоставените камиони, обраслите с мъх бризенти и гуми, обезобразеният усилвател, чудовищните черни капки на ръба на скалата... По едно време той забеляза до един от камионите железен лост и се опита да изстърже с него мъха от странните хълмчета, издигащи се на близо метър от земята до изгорелите палатки. Мъхът се оказа много здраво вкоренен, сякаш залепен с лепило, но въпреки това Кемени успя да откърти няколко чима. Отдолу се показва зеленикав лепкав материал, лостът оставяше по повърхността му дълбоки бразди, които бавно сякаш се запълваха отвътре с гъст жълт сок... Том неволно отмести поглед от оголеното място, докато Кемени снима и него. Най-накрая той свърши със снимките и двамата се върнаха при джипа си. За тяхна неприятна изненада гумите му вече бяха започнали да обрастват с мъх. Том го изстърга с лоста, двамата седнаха на местата си и се понесоха обратно.

Кемени разреши да свалят противогазите чак на кръстопътя с чешмата. Там той спря джипа, изключи двигателя и извади от жабката папка с чисти бели листа.

– Почивка – изпъшка той. – Ако искаш, можеш да обядваш.

Том жадно гълташе свежия въздух. Докато си наплиска лицето със студена вода от чешмата, Кемени седна на пейката под навеса и сложи до себе си папката.

– Вие ще обядвате ли, господин лейтенант? – попита Том.

– Първо трябва да опиша на хартия какво съм видял долу, още докато впечатленията са ми свежи. Всъщност... Отвори една от малките консерви, отрежи две филии хляб и ми ги донеси тук.

Том занесе яденето на Кемени, после постла вестник върху предния капак на джипа, извади консерва и хляб за себе си и се залови да яде. Когато свърши, Кемени още пишеше. Беше изпълнил два листа със сбития си почерк, отвреме-навреме се замисляше, бодваше с вилицата си парче месо от консервата и продължаваше да пише. Тогава Том хвана автомата си, свали маскировъчното яке и легна отстрани в меката трева.

* * *

– Ставай, време е – гласът на Кемени извади Том от дрямката.

– Какво, връщаме ли се?

– Когато свършим работата, тогава ще се върнем.

Том се изправи и разтърка очите си с юмруци.

– Какво още остава, господин лейтенант?

Кемени му махна с ръка да се приближи. На капака на джипа

лежеше разтворената карта.

– Трябва да стигнем до полигона „Щит“. Там в нощта на Бедствието е било разположено едно от отделенията на хунтата. Тогава връзката с целия полигон пропаднала и за съдбата на бойците не се знае нищо. Моя задача, а значи и твоя, е да огледаме мястото на лагера им.

– А полигонът „Щит“ засегнат ли е от Бедствието?

– Някои части – да. За съжаление наблюдателите нямат пълна информация точно за този район, тъй като вертолетите им са били заети с гасенето на пожарите около Хварин...

Двамата разгледаха картата. До полигона можеше да се стигне по прекия военен път, но според базата огромен район около него бил напълно обезобразен от Бедствието и пътят бил напълно непроходим. Затова Кемени очерта нов маршрут, който обикаляше чак през незасегнатата територия около границата. Погледнаха часовниците си, беше три и половина следобед, и седнаха в джипа.

...Пътят се виеше високо по хълмовете, а ниско долу течеше граничната река. Отсрещните хълмове и гори принадлежах на друга нация, на друга държава, на друг военен блок. Там, зад планините, вражеските армии доскоро играеха същите скъпи, смъртоносни и безсмислени военни игри, както и от тази страна. Когато след три месеца щеше да влезе в сила договорът за ограничаване на оръжията, най-накрая армиите щяха да се отдръпнат от границата и за пръв път от тридесет и шест години хората от двете ѝ страни щяха да могат да я пресичат без страх и формалности. Щяха отново да се съберат нелепо разделените села, родове и семейства... Майката на Том беше родена точно в едно такова разделено на две от границата село. Той знаеше как хора, говорили на един и същ език допреди войната, трябваше да се вричат във вяръност на две враждуващи нации, как бяха принуждавани да се мразят едни други и как вместо да се намразят, те намразиха онези, които ги насъскваха едни срещу други, срещу своите роднини и близки от другата страна. Намразиха оялите се политици, намразиха писателите ултрапатриоти и демагози, журналистите, готови по заповед на Легиона да залаят всеки с помя, активистите, отговарящи за разпространението на организираната любов и ненавист...

Кемени рязко сви по някакъв страничен път, покрит с чакъл, и подкара нагоре през напечените от слънцето голи баири. Джипът се люшкаше, друсаше, гумите му хвърляха назад ръбестите камъчета. По едно време преминаха покрай пуста каменна кариера. Празните тенекиени бараки бяха с изпучупени стъкла, виждаха се два изоставени ръждясали

багера и обърнат наопаки оранжев леген от самосвал. Върху легена беше кацнала някаква едра хищна птица, може би орел или сокол. Кемени спря джипа, извади пистолета си и без да слиза от джипа, изгърмя два патрона по птицата. Той обаче не уцели, един от куршумите с писък рикошира в легена, птицата разпери криле и отлетя невредима към високите бели скали над карьерата.

Най-накрая каменистите хълмове свършиха, пътят тръгна надолу и пред очите на Том и Кемени се показа открита възлищна мина. Залежите явно се бяха изчерпали още преди години, стръмните стени на ямата бяха покрити с бледа трева и хилави храсти, а дъното беше обрасло с тръстики и папури, между които се виждаше ръждивочерна вода. Пътят минаваше покрай мината и водеше към железопътния възел в долината на река Дуда, но малко преди него Кемени зави по асфалтираното шосе, виещо се нагоре по течението на реката.

Водата на Дуда наистина имаше червеникав цвят, точно както беше чул Бен, и колкото по-нагоре се изкачваха, толкова по-наситен и зловещ ставаше той. Някъде високо напред се издигаха бели кълба дим, мяркаха се и прелитащи хеликоптери. След около половин час път навлязоха в поразената зона, за тяхно щастие левият бряг, високо по който се виеше прокарано шосето, беше почти незасегнат. На отсрещния бряг обаче още димяха пожарите, тук-таме от изгорялата и спечена земя се издигаха странни образувания от шуплести минерали с екзотични цветове. От някои такива образувания се стичаха потоци от червеникава течност, които се вливаха в реката и ѝ придаваха зловещ кървав вид. А там долу, близо до реката, двамата за пръв път видяха няколко къщи, обхванати от странни зелени пламъци...

Кемени отби джипа встрани и изключи двигателя, после извади страница от вестник, каза на Том, че ще се забави няколко минути, и изчезна в крайпътните храсти. Том слезе, поразтърпка се наоколо с автомат на рамо, и се загледа в чудовищния пейзаж на хълмовете вляво от реката. Странно, но сега бушуващите зелени пламъци и черната, блестяща като метал повърхност на отсрещните скали, плод на неизвестните, разиграли се преди по-малко от две денонощия безумни процеси, му се видяха сякаш познати. Като че ли ги беше виждал и преди, и то именно в същия ракурс – леко отгоре и отляво, само че над тях имаше и нещо друго... Том знаеше, че по принцип много слабо помни такива подробности. Текстовете и мисли, свои и чужди, запаметяваше отлично, музикални изпълнения – също. Но когато работата опреше примерно до запомняне на лица, имена, визуални детайли, мозъкът му работеше

отчайващо зле. Единствено когато беше пиян, успяваше да се справи с подробностите, сякаш в трезво състояние не ги забелязваше. Само че Том пиеше рядко, за последен път беше пил преди два месеца заедно с Арбиб и Кемени в „Чевръстия поп“, а преди това – на купона у Ивар миналата година... „Чакай, а какво разглеждах у Ивар? Компютърът, разбира се, новичките мебели, фототапетът... шарените пуловери на момичетата... листовката на Тина... Листовката!“ Сърцето на Том сякаш подскочи. Пейзажът пред него не просто приличаше на онзи от листовката, а БЕШЕ ТОЧНО ТАКЪВ! Липсваха само странните вихри в небото... а дали в страшната по-минала нощ не са се извивали във въздуха над хълмовете?... и, разбира се, строгата физиономия на ТОЗИ, КОЙТО ИДВА...

Да не би тези Братства да са имали информация какво точно ще стане в нощта на Бедствието? Да са знаели предварително какво ще се случи тук? Може би са се стичали насам именно за да видят предсказания от тях Апокалипсис, досъсипал във великденската нощ съсипаните вече от всевъзможните природни и социални бедствия Западни области? Може би са искали да посрещнат онзи, който щял да дойде? И може би той вече е дошъл?... Том се опита да си представи какво биха представлявали в този случай знанията на водачите на Братствата. Някакво тайно учение... като другите многобройни тайни учения и доктрини, стремящи се да излязат публикувани във възможно най-голям тираж... Учения, разлчавачи се в детайлите, но еднакви в умението да експлоатират стремежа на хората към знание. Знание, обясняващо всичко във вселената и абсолютно несвързано с ежедневиия им живот. Знание, дарено на избраниците направо от върховните небесни сили. Не, такова учение може да бъде всичко друго, но не и вярно...

Кемени излезе от храстите, затягайки в движение колана на панталона си и намествайки на него кобура.

– Господин лейтенант... Какво ще кажете за идеята да снимате от тук отсрещните хълмове?

– Защо точно тези? Нататък сигурно ще има много по-интересни неща. А и лентите са малко, може да не стигнат.

Тогава Том разказа на Кемени за листовката. Той слушаше с интерес, но и с недоверие, гледайки право в блесналите от възбуда очи на Том.

– Какво пък, ще ги снимам. Не знам каква е била тази листовка, но сигурно в някой отдел на Управлението пазят някой и друг екземпляр, приложен към дело... Ако не друго, ще могат да ги сравнят.

Кемени смени лентата на фотоапарата и изшпрака няколко кадъра. После погледна часовника си, погледна и слънцето, което беше слязло ниско над хоризонта и светеше право в очите му през пелената от дим, махна на Том да се качва в джипа и запали двигателя. Джипът изрева, потегли рязко и се заизкачва нагоре по пътя.

...На поредния завой Кемени рязко закова спирачки. Том залитна напред и удари челото си в стъклото. Веднага вдигна глава, погледна напред и едва повярва на очите си.

Лентата на шосето внезапно свършваше на двайсетина крачки от тях. Цялата земна повърхност заедно с пътя напред беше пропаднала на дълбочина от трийсет и повече метра. Далеч напред и настрани се виждаха границите на пропадналата област, овална като кратер на угаснал вулкан. На дъното ѝ се виждаха широки пукнатини, от някои от тях като от фонтан извираше вода. Или поне отдалеч приличаше на вода. Част от земята долу вече се бе заезерила, виждаше се как асфалтът на пропадналото шосе е потопен на метър-два под повърхността... А върху още сухата част от кратера като с червена боя бяха очертани широки спирали – разбира се, не с боя, а с нещо като странния мъх от Дяволската клисура...

– По дяволите – изруга Том. – Нали от базата казаха, че пътят е невредим? Къде са гледали наблюдателите? – и той посочи кръжация в далечината пред тях хеликоптер.

– Зависи по каква карта са правили отчета на наблюденията в базата. Ние сме с точна военна карта, а тукашната база е в щаба на селскостопанската авиация, сигурно са с обикновена, цивилна карта.

– Че толкова ли се различават двете карти? Нали все пак трябва да имат нещо общо...

Кемени изсумтя и завъртя глава.

– Военните и цивилните карти на Западните области си приличат горе-долу колкото крокодила и бялата мечка. Едни и същи са само разположенията на градовете и отворените за движение пътища. В момента ние се движим по военно шосе, което бог знае дали изобщо е нанесено в картата на базата. С цел секретност, на обикновените карти планините, реките и пътищата, попадащи в забранени за посещаване райони, са нанесени с големи грешки и неточности – за да се заблудят вражеските шпиони... Не знам те колко са се заблуждавали, но като резултат от това сега ние ще трябва сами да търсим обикновен път.

* * *

Селото беше потънало в непрогледна тъмнина. Нито една лампа, нито един прозорец не светеше в безлунната вечер. Докато джипът бавно се катереше по стръмния изровен път, мощните му фарове осветяваха съборените каменни дувари и трънливите огради покрай него. Светлината на фаровете подскачаше нагоре-надолу в такт с друсането по изровения асфалт, попадаше на увиснали дървени порти, на рухнали плевни и кочини, на къщи със заковани с дъски врати и прозорци.

Изведнъж на пътя пред джипа се показва мъж. Той беше висок, едър, с гъста побеляла коса, със зелена ватенка, огромни гумени ботуши и ловджийска пушка на рамото. Някъде отстрани с лай дотича огромен рунтав пес, песът се хвърли срещу джипа, но мъжът му подвижна нещо и той укроти бяското си ръмжене.

Кемени спря джипа, остави фаровете на къси светлини и двамата с Том излязоха отпред, на осветения път, където стоеше мъжът.

– Добър вечер – поздрави той и хвана с ръка нашияника на песа.

– Добър вечер – отговори Кемени. – Вие тук ли живеете?

– Да, тук – каза мъжът и посочи неясния силует на къща отляво на пътя. – Казвам се Хоор, Кар Хоор, и съм кмет на селото. А вие двамата, виждам, сте военни... По каква работа сте насам?

Кемени обясни, че са тръгнали за полигона, и разказа за пропадналата земя в долината и прекъснатото шосе. Мъжът слушаше внимателно, допушвайки цигара без филтър, клатеше замислено глава и цъкаше с език.

– Лошо, лошо... Божие наказание е това, каквото и да мислят младите... А и вие сте я загазили, лутате се посред нощ по тези диви баири. Я по-добре да влезем вътре, в двора, да си кажем по някоя и друга дума. Стана вече втори ден откак всички от селото избягаха, само аз останах и си приказвам сам с кучето. Че нали аз съм кмет, а все някой трябва да остане тук – страх, не страх, да пази селото...

Кемени паркира джипа отстрани на пътя, взе офицерската си чанта, Том метна автоматa на рамо и двамата влязоха през дървената порта.

Чак когато угаснаха фаровете на джипа, Том усети каква страшна тъмнина цари наоколо. Буквално на няколко метра от него лаеше песът, но той не го виждаше, не виждаше дори земята пред себе си и вървеше през тревата бавно, пипнешком. Времето беше ясно, но нямаше луна и звездите по небето изглеждаха големи колкото юмурици. Такова красиво, осяяно с хиляди звезди – и ярки, и слаби – небе, Том виждаше за първи път.

Хоор ги заведе до една здрава, груба дървена маса под някакво

дърво и тримата седнаха на пейките около нея. Хоор сложи пушката на масата, а Том остави до нея автомата си.

– Вие двамата откъде сте? – попита ги домакинът.

– От казармите в Дал – отговори Кемени.

– Не, аз питам от кои краища сте, откъде са ви пратили тук.

– Аз съм чак от крайбрежието. А боецът е столичанин.

– Значи така... Е, при вас няма такива беди, както по нашите места, тук какво ли не се струпа на главите ни. Сякаш земята вече не ни иска, гората и тя не ни иска, а господ бог сякаш не може да ни понася повече...

Хоор говореше без да спира, с някакво странно спокойствие в гласа, сякаш зад това спокойствие се криеше страх и несигурност.

– Преди няколко години имах пчелин горе в планината. Ставаше хубав мед, и изкарвах доста пари от него. Само че един ден близвам меда, а той, вместо да е сладък, е леко солен на вкус! Започнах да храня пчелите със захарен сироп, но и това не помогна – медът ставаше все по-солен и по-солен, най-накрая се уплаших, разтурих кошерите, пчелите подивяха, а медът, който остана, го давах с помията на прасето. Прасето добре се охраня, и месото му беше вкусно... Същата година на лозето на шурей се роди люто грозде. Е, не силно люто, а само леко, като праз лук. Шурейт и той се уплаши, искаше да изкорени лозето, но синът му го разубеди – дай, казва, първо да направим вино от това грозде, пък ако виното не става за нищо, тогава ще го изкореним. Така и не разбрах какво вино е станало, никога не изнесе от него да почерпи, но лозето остана и до ден днешен ражда люто грозде... А горе, из планината, ставаха още по-лоши работи.

Двама братя от селото имаха там кошари, гледаха овце. Караха я криво-ляво, по някое време почнаха да се оплакват, някакви гадини нападали стадото и съсипвали вълната на овцете. А един ден по-младият от двамата идва в селото, право в кръчмата и почва чашка след чашка. Гледам го – целият прежълтял, питам го какво става, а той разправя как вечерта кошарите били нападнати от хиляди мравки. Мравките били по една стъпка дълги, със зеленикава броня, движели се в колона, полазили на покрива и започнали да отнасят керемидите! Братята не можали да направят нищо, кучето им се хвърлило върху мравките, но те го подхванали така, че братята едвам го отървали, мравките му откъснали заден крак. За няколко часа на покрива не останала нито една керемиди. Никой тогава не му повярва, но аз се качих с него на кошарите и с очите си видях ометения покрив, пътеката, утъпкана от мравките, и един

мравешки крак, който кучето било отгризало. Братята едвам изтраяха до есента, продадоха овцете и избягаха в града, кошарите запустяха и до Коледа нищо не остана от тях. Може би някои от селото са ги разтурили и са взели гредите и останалата дървения, а може и мравките да са ги опосkali... По-късно чувах, че някакви ловци от съседното село също били видели мравките, само че тогава не мъкнели нищо. Изобщо, ловците виждаха много странни неща. Една сутрин, още на разсъмване, двама бяха видели някакви огнени стълбове и колела да се издигат над една поляна между хълмовете. Няколко човека отидохме дотам и какво виждаме: на изсъхналата от сушата трева, а тогава пет месеца не беше падала и капка дъжд, се очертали някакви кръгове и резени от дъги, по няколко метра широки, и вътре в кръговете расте съвсем свежа трева, сякаш току-що покарала, и дори гъби и пролетни цветя поникнали там. Тогава старият Ребо казва – нечиста сила ги е накарала да покарат в сушата, недейте да ги берете, недейте дори да ги докосвате, кажете и на роднините си... Пък на следващата пролет навсякъде поникнаха някакви нови, невиджани досега растения. Помня как двете ми внучета бяха набрали букет цветя, носят го на баба си, бог да я прости, а тя като ги сгълча – това са, казва, гяволски цветя, хвърлете ги надалече и си измийте ръцете, мен старата баба Кана ми е говорила за гяволските цветя. Тази баба Кана вие не я знаете, беше дърта вещица, знаеше много неща и умеше да вижда бъдещето. Тя постоянно мърмореше за някакъв гняв божи, как ще се стовари върху нас и как съжالياва, че няма да е жива да види как се каем за греховете си... Умря през януари месец, а аз сега се чудя дали Бедствието през оная нощ не е същия гняв божи? Само че баба Кана не позна за това, че ще се разкайваме. Не се разкайваме, а още повече псуваме бога и вси светии, по нашите места може и да се водим християни на книга, но иначе сме си същи неверници, не знаем ни правда, ни кривда, ни грехове...

Хоор млъкна, бръкна в джоба си, драсна клечка кибрит и запали цигара. Кемени се наведе към пламъка и запали своята.

– Виноград, бягай до джипа и донеси ядене – каза той.

Том стана, но Хоор го задържа с ръка.

– Вие сте ми гости и ще ви храня аз. Ядене имам, колкото си искате – месо, мляко, сирене, яйца... Само с хляба съм зле, защото фурнаджията от съседното село вчера избяга към града, така че донеси, ако ти се намира.

Когато Том се върна с твърд самун под мишница, около масата нямаше никой. Гласът на домакина идваше от откренатата врата на

къщата, откъдето излизаше сноп светлина. Том тръгна натам, задържа за малко погледа си върху двата некролога и черната кърпа на вратата, и влезе вътре.

Озова се в широка стая с пръстен под, нисък таван и гола, слаба, прашина електрическа крушка под него. Хоор ръгаше въглища в чугунената печка, върху която вече цвърчеше тиган с пръжки, а Кемени разглеждаше избелелия плакат на стената. Плакатът беше на футболния отбор на Хварин, от годините, когато три пъти подред стигаше до второ място в класирането и трите пъти някой столичен отбор с разни машинации му измъкваше под носа шампионската титла. Том седна на миндера до Кемени, а Хоор се протегна и включи допотопния телевизор, който стоеше на масичката в ъгъла.

– Няма звук – обясни той. – Развали се по време на Бедствието. Точно преди него седяхме тук двамата със сина ми, пиехме и гледахме филма. После настана такъв ужас, че никой от нас дори не помисли за телевизора... Чак когато го пузнах вчера вечерта, видях, че звукът се е изгубил.

Кемени държеше нещо в ръце под масата. Том се дръпна малко назад и успя да разпознае служебния му диктофон. Сигурно Кемени е записал целия разговор на масата отвън, помисли си Том. И ще го предаде където трябва, а там какво ще направят с него, може само да се гадае...

По телевизора показваха новини. По-голямата част бяха безкрайни репортажи от някакви улични безредици. Том се мъчеше да познае само по картината, тъй като звук нямаше, къде са станали безредиците. Чак като показаха един от водачите на тълпата, който крещеше нещо с мегафон на хвърлящите камъни по полицията младежи, Том разпозна зад него централната фасада на столичния университет.

През това време Хоор донесе отнякъде кана с вино, извади чаши, седна до масата и се загледа в телевизора.

– Какви са тия хулигани? Къде се бият?

– В столицата – късо отговори Кемени.

– Така ли? – Хоор се интересува. – И кои се бият? Младежът е от столицата, може той да ги знае...

– Сигурно са от опозицията – каза Том, – а може и да са от Братствата.

– Братства?... Какви са тези Братства?

Том накратко обясни на Хоор за братствата. Хоор кимаше разсеяно, а когато Том спомена, че армията често залавяла техни членове в заградените райони, лицето му се проясни.

– А, значи това били... Преди месеци се мяркаха и по нашите места. Тогава областният управител беше обещал на нас, членовете на Легиона в областта, по едно прасе награда за всеки заловен хулиган. Той ги наричаше просто хулигани, каза, че се занимавали с антидържавна дейност и че ги издирвала полицията. Та по тази линия ние от тукашните села взехме доста прасета. Аз съм говорил няколко пъти с тях – просто по служба, нали съм човек на власт, трябва да ги разпитам какво диярят по нашите диви баири. Те пък ми говорят също като баба Кана – идва второто пришествие, тежко се пише на вас, дете сте се поставили в служба на властта, защото властта в тази държава била дадена от дяволските сили, спасявайте душите си, докато е време, и други такива. Тогава, разбира се, смятах, че ме разиграват, но сега, след Бедствието, си мисля – не са били и те като баба Кана ясновидци, не са ли знаели нещо, дете нас, обикновените хора, не ни е било съдено да го знаем? Не са ли получили божие откровение?... Само че не вярвам, че са такива хора. Когато ги ловяхме, намирахме в раниците им всякакви уреди, техника, дете никой по нашите села не е виждал. А хора, които се занимават с техника, според мен не могат да получат божие откровение, за него трябва вяра, а машините учат човека да не вярва, учат го само да смята и да печели... Хулигани са си и нищо повече, а това за второто пришествие са ми го разправяли само за да се отърват от мен. Не ги ли виждам сега на телевизора как хвърлят димки по улиците и как чупят витрините и стъклата на колите...

Хоор стана и донесе тигана от печката. Тримата се нахвърлиха върху апетитно миришещите пръжки и ги ометоха за нула време, докато си пийваха от тежкото домашно вино. През това време на екрана на телевизора се появи самият президент и зачете някаква реч. Том гледаше опротивялата на цялата нация подпухнала физиономия с тъмни рогови очила и изпитваше истинско наслаждение от това, че и да иска, не може да чуе омръзналите му до втръсване мисли за единството на народа...

– А вие какво смятате? – попита ги Хоор. – Кой е виновен за Бедствието? Или пак, както винаги, няма виновни?

Том и Кемени се спогледаха.

– Кой знае – отвърна Кемени. – Напоследък търсят виновници само за неща, за които никой не е виновен. А тези, които си пълнят гушите за сметка на народа, никой не им търси отговорност.

– Виж, за това сами сме си криви – каза Хоор. – Щом пуснахме веднъж най-големите риби да правят каквото си искат, вече не можем да спрем и по-малките. На времето не беше така, в Легиона имаше здрава

дисциплина, дори по най-високите места не бяха спокойни за себе си – ще дойде някой ден проверка за корупция, и ще излетят като тапи. Всъщност, тогава често излитаха и просто ей-така...

Умората от дългия път и безсънните предишни две нощи здраво налегна Том. С мъка той успяваше да държи очите си отворени, докато домакинът разказваше на Кемени спомени от военните години. Как цялата област била окупирана, как партизаните всявали страх и ужас в окупационната армия и нанасяли жестоки удари по нейните части, държали в ръцете си всички проходи и пътища и как противникът праснал самолети и хеликоптери, за да ударят планинските им убежища. Как при отстъплението части на противника се барикадирали в някакъв манастир и как настъпващата наша редовна армия го унищожила с право мерене от танкове, и как след като разрушили манастира, пресъхнали лековитите извори с минерална вода...

– Къде мога да легна да поспя малко? – попита полузадрямалият Том.

– Лягай направо тук, на другия миндер – предложи Хоор. – Отгатык в стаята не съм палил печка и е студено...

Том свали тежките си обувки и маскировъчната униформа, опря автомат до стената и се зави с грубото вълнено одеяло, което намери на миндера. Заспа почти веднага, без да обръща внимание на дрезгавия глас на Хоор, който продължаваше да разказва на внимателно слушащия Кемени безкрайните си преживелици.

* * *

Пред бариерата на входа на полигона „Щит“ ги очакваше изненада. Когато Кемени излезе от джипа и тръгна към фургона на пропускателна, оттам излезе висок, мургав офицер със сиво-черната униформа на вътрешните войски и капитански пагони, обшити с червено-черна лента – комисарски пагони на Управлението за обществена безопасност.

– Вие сте лейтенант Кемени, ако не се лъжа?

– Тъй вярно.

– Аз съм капитан Изард от осми отдел на управлението. Нося заповед за прехвърлянето ви в разпореждане на отдела – и капитанът извади от чантата си някаква бланка за шифрограма.

Кемени озадачено разглеждаше бланката.

– Че нали Управлението имаше само седем отдела? – каза той.

– БЯХА седем – отговори Изард и извади още една шифрограма.

Кемени се почеса замислено по врата.

– А тази заповед... координирана ли е с щаба на спецармията?

Изард извади още две шифрограми и някакъв факс. Кемени ги погледна и сви рамене.

– Е, всичко е ясно. Само че преди това трябва да огледам мястото, където е лагерувало нашето хунско отделение, там хората ни изчезнаха безследно...

– Най-добре е да дойдете с мен при началника на полигона – каза Изард и погледна часовника си. – Сега там правят оперативка за състоянието на поразените от Бедствието зони. На полигона пратиха на помощ вътрешните войски и сега спасителните работи се координират от нашия щаб. Там сигурно ще ви дадат информация за района на вашия лагер... – Изард видя Том, който още седеше в джипа, и се замисли. – Войникът там какъв се явява?

– Компютърен специалист. Взех го за помощник, в случай на нещо...

– Тогава най-добре е той да остане тук, а вие елате с мен.

Изард и Кемени седнаха в новичкия черен открит джип, паркиран в сянката на ореха до бариерата, и отпрашиха навътре към полигона. Том паркира своя джип на същото място под ореха, заключи го и тръгна към фургона на пропуска.

Под козирката на фургона стояха двама войници в сиво-черни униформи. След като Изард и Кемени се изгубиха от погледите им, те седнаха на две обърнати щайги, извадиха карти и започнаха да играят сантасе. Отвреме-навреме единият от тях, новобранец, ако се съди по уставно закопчаната куртка, вземаше бинокъл и оглеждаше с него гората и поляните на отсрещния хълм. Докато той гледаше през бинокъла, другият, дребен на ръст и с мургава лисича физиономия, надничаше в картите му, и резултатът закономерно нарастваше в негова полза. Двамата приказваха малко, на някакъв крайморски диалект, и изгледаха приближаващия се Том с пълно равнодушие.

– Какво гледате отсреща с бинокъла? – попита ги той.

– Сам виж – отговори му дребният. – Гледай към края на гората, ей там вляво от оня бор...

Том насочи бинокъла към бора и леко го завъртя наляво. В полезрението му попадна трънливата покрайнина на гората и някакви странни животни, които вървяха в колона едно след друго. Той нагоди бинокъла за леко късогледите си очи, картината се избистри и успя да разглега животните по-добре. Те бяха синкави на цвят, приличаха на мравки, но бяха много по-едри, Том оцени големината им спрямо поваления дънер,

над който преминаваха, и реши, че са около един метър дълги. По конструкция на тялото досущ напомняха мравките, движеха се също като тях, в неравна колона, а някои мъкнеха на гърбовете си обли бели камъни. Том затаи дъх, хвана здраво бинокъла, за да не подскача зрителното поле, и за своя безкрайна изненада видя, че това, което мъкнеха сините мравки, не бяха камъни.

Това бяха чували с цимент, по петдесет кила единия!... Ясно се виждаше оранжевият надпис и емблемата на заводите „Вулкан“.

През главата на Том премина снощния разказ на Хоор за мравките, които отнесли керемидите на овчарника. Наистина според Хоор онези мравки били по-малки, около една стъпка дълги, но явно са имали същото поразително, дори абсурдно, влечение към строителните материали. Какво ли ще успеят да построят с цимент и керемиди? И няма ли да започнат да влачат и други неща – платна за кофрж примерно, арматурно желязо...

– Какви са тези мравки? – обърна се Том към войниците.

– Да не съм ги ебал – отвърна niskият. – Началникът на караула каза да ги следим и ако тръгнат към нас, да му се обадим. Тук нищо не е като хората, и мравките им шантави...

– Знаеш ли откъде мъкнат цимента?

– Някъде натам имало военни складове. То от военни складове напоследък кой ли не мъкне...

– А накъде го влачат?

– Че откъде да знам? Ей ги там отсреща, бягай и ги питай, ако си нямаш работа.

С това ентузиазмът за разговор у niskия свърши и той отново се вторачи в картите си. Том, поразен от безразличието и равнодушието на войниците, се помъкна обратно към джипа и включи транзистора си.

Не се хващаше нито една станция, явно ретранслаторът беше повреден по време на Бедствието. Накрая обаче улови някаква чужда станция и през съскането и прашенето Том разпозна старата песен „Април“ на Дийп Пърпъл. Това беше любимата му допреди година песен и той се заслуша в странния английски текст:

April is a cruel time
Even though the sun may shine
And world looks in the shade as it slowly comes away
Still falls the April rain
And the valley's filled with pain

And you can't tell me quite why
As I look up to the grey sky
Where it should be blue
Grey sky where I should see you
Ask why, why it should be so
I'll cry, say that I don't know.

Baby once in a while I'll forget and I'll smile
But then the feeling comes again of an April without end
Of an April lonely as a girl
In the dark of my mind I can see all too fine
But there is nothing to be done when I just can't feel the sun
And the springtime's the season of the night...

...Кемени и Изард се върнаха много по-бързо, отколкото очакваше Том. Черният джип се носеше с голяма скорост, наби спирачки пред бариерата и вдигна облак прах.

– Няма що, попаднали сте на началник щаб – горещеше се Кемени, докато слизаше от джипа. – Говори ми, сякаш не съм сътрудник на контраразузнаването, а чужд шпионин...

– Разберете, Кемени, това не е наша приумица. Знаете, че в нощта преди Бедствието на този полигон задържаха няколко групи от Братствата, но не знаете, че една група е проникнала вътре. В нея е имало внедрени агенти на Управлението, всъщност затова тя е преминала през постовете. Агентите са имали радиовръзка с ръководителя на операцията. Броени минути преди Бедствието те са предали условен сигнал – „всичко е наред“, и след това не са отговаряли на повикванията. Цялата група се смята за безследно изчезнала някъде в района зад хълмовете – Изард посочи с ръка към южния хоризонт. – Там някъде е бил и вашият лагер. Сега целият район е отцепен и се претърсва системно от специалисти на Управлението...

– Слушайте, Изард, не отделяте ли прекалено много внимание на някаква си група луди глави?

– Забравяте едно много важно обстоятелство. Тези луди глави са знаели за работата на групата „Мост“. А тази група беше подчинено пряко на центъра и за нейното съществуване трябваше да знаят само няколко души в страната. Дори президентът и премиерът не са били информирани за работата и. Изведнъж обаче се оказва, че за нея пишат по вестниците и говорят по радиото! Пишат и говорят по нареждане на подобни луди глави. За сведение, в нощта на Бедствието „Мост“-аджиите

са провеждали изследвания именно в района, в който са се мотаели братята во главе с нашите агенти. И тяхната група също се счита за безследно изчезнала! Районът е напълно обезобразен. Вероятността някой от изчезналите да бъде намерен жив е близка до нула. Трябва да бъдат събрани всички следи от двете групи и по възможност да бъдат намерени телата на загиналите, без за това да се вдига излишен шум... При сегашната паника около Бедствието Управлението не бива да позволява да се появяват разни слухове около изчезването на единствения колектив от учени, който се занимаваше с феномените в областта, още повече че те са работели под неговата шапка. Стана ли ви ясно?

Кемени, който внимателно следеше думите на Изард, махна с ръка.

– Ясно... Така или иначе сме я загазили. Ще можем ли да стигнем в столицата до края на работното време?

Изард погледна часовника си и кимна.

– Боецът ще го вземем ли?

– Ще го вземем – каза Кемени. – Аз съм му старши, няма как да го зарежа тук. Пък и може да потрябва за нещо.

* * *

Изард се оказа отличен шофьор. Черният джип се люшкаше насамнатам, когато заобикаляше с голяма скорост дупките в асфалта. Вместо да се лута между баирите и обезлюдените села, Изард се движеше по някакъв пряк маршрут, което много озадачи Кемени.

– Чакайте, това шосе май не е означено на моята карта...

Изард се усмихна добродушно.

– Недейте си мисли, че в картите на специалните войски е нанесено всичко. Западните области са пълни с обекти, съществуването на които е пълна тайна даже за военните от щаба на групата армии.

– За какви обекти говорите?

– Ами примерно за полигоните на централно подчинение на Пакта. Вие сигурно не знаете, че има и такива...

– Че щом тези полигони са толкова тайни, защо ми говорите така направо за тях? – усъмни се Кемени. – Не нарушавате ли инструкциите за секретност?

– Те вече не съществуват – изпъшка Изард. – Всички до един са напълно унищожени от Бедствието. Сякаш специално ги е целило. Дяволска работа...

Той изобщо не намали скоростта под осемдесет, дори и по най-неприятните завои. Излязоха на магистралата за неподозирано кратко

време, след което Изард даде газ до дупка и по пътя до столицата спря само три пъти – на две от бариерите за пропуск и един път, за да зареди бензин. Двигателят на новичкия джип работеше идеално, не като щабната гробница, която Кемени остави на паркинга на полигона, и още към три и половина стигнаха добре познатите на Том столични покрайнини.

Още на първите градски кръстовища попаднаха на полицейски заграждения. Навсякъде Изард показваше служебната си карта и полицаите го отклоняваха по безопасни според тях пътища. На едно място се мярнаха войници от частите за борба с масови безредици, въоръжени с дълги палки и пластмасови щитове, те тичаха към дъното на някаква улица, където се тълпяха демонстранти със запалени факли.

– Лошо време избрахме за посещение на столицата – каза Кемени. – Току виж на главите ни се стоварила цялата безгранична любов на народа към военните...

– Овълчи се тълпата напоследък – сви рамене Изард. – Съвсем му отпуснаха края, вече нямат страх от нищо... Между другото вчера, преди да тръгна оттук, чух някакъв съвършено див слух за това, че някой от опозицията предложил десет милиона във валута на президента, за да се откаже от поста и да изчезне в чужбина. Интересно, а?

– Интересно, че и невероятно... – отвърна Кемени и точно тогава джипът направи поредния рязък завой и се озова право срещу протестиращата тълпа.

На десетина метра пред себе си Том видя плътния кордон на полицаи с щитове, които препречваха улицата. Зад тях на метър-два деряха гърла демонстрантите, скандиращи „Долу Легиона“ и „Ченгетата вълн“. Не се виждаха никакви оратори или водачи на тълпата. Но Том остана поразен от невероятните плакати, които се издигаха над морето от човешки глави.

Почти всичките изобразяваха двуглавия орел на червено-черен фон, символ на нацията и на Легиона, в най-различни гротескни модификации. Имаше плакати с двуглав лешояд, вместо орел, както и такива с двуглав папагал. И лешоядът, и папагалът по нещо неуловимо в себе си приличаха на господин Президента в процес на четене на тържествена реч, явно бяха рисувани от един и същ художник. На едно място се виждаше двуглав щраус, заровил едната си глава в пясъка, докато другата държеше в клюна си чувал с долари. Другаде орелът беше изпечен, в чиния, с кръстосани отдолу нож и вилица. Под орела на един плакат имаше надпис „Пази се от мутанта“, взет според Том от някакъв

научнофантастичан роман...

А на едно място орелът беше с противогаз.

Изард даде заден ход и тълпата се изгуби от погледите им. Джипът продължи да се промъква през безкрайните полицейски заграждения, да заобикаля отделните сбирщища на демонстранти. Постепенно Том усети накъде кара Изард – към огромното здание от бял мрамор в центъра на града, зданието, в което се помещаваше Управлението за обществена безопасност и което народът наричаше накратко Бастилията.

След почти цял час лавиране из центъра най-накрая джипът спря на паркинга пред един от страничните входи на Бастилията. Някъде наблизо ревеше тълпата, наоколо бяха паркирани множество полицейски камионетки. Кемени и Изард взеха офицерските си чанти от задната седалка и тъкмо стъпиха на асфалта, когато точно до джипа им спря черен мерцедес. От него слезе среден на ръст човек, с прошарена коса, дипломатическо куфарче и тъмен шлифер, и се обърна право към тях.

– Господин полковник, водя ви лейтенант Кемени... – започна Изард, но мъжът с куфарчето го прекъсна.

– Виждам, не съм сляп. Елате в кабинета ми, там ще продължим.

Изард и Кемени последваха полковника и хлътнаха във входа на Бастилията, като оставиха Том да седи в джипа и да гадае каква ли работа имат те вътре.

* * *

– И така, Кемени, аз съм шеф на Осми отдел и твоят сегашен началник – каза полковникът. – Познавам те добре, работил съм с теб и сметнах, че ще ми бъдеш полезен сътрудник, затова и те изтеглих от армията при мен.

Кемени го гледаше изненадан. Полковникът беше бившият шеф на отдела за комплексни анализи. Там Кемени беше работил като млад, веднага след като завърши специалната школа на Управлението. Когато избухна скандалът с доклада за структурното развитие и разгониха отдела, Кемени го понижиха в чин и го изпратиха в армейското контраразузнаване, а шефът му беше изхвърлен на улицата с гръм и трясък. Как той се беше оказал отново на ръководен пост, Кемени не можеше да си обясни.

– Шефе, все пак с какво се занимава Осми отдел? За пръв път чух за него едва днес.

Полковникът стана от стола си и се заразхожда из кабинета.

– Отделът беше образуван веднага след Бедствието. Целта му е да

се занимава с Бедствието, да изучава и контролира всичките му възможни последствия за държавата и обществото... Сам виждаш, задачата е необичайна и изглежда повече като проблем на учените, отколкото на Управлението. Само че в сегашната ситуация не можем да чакаме учените. Според някои колеги на тях ще им бъдат нужни години, за да се оправят и да кажат тежката си дума – какво се случи, защо се случи и дали ще се повтори. Ти сам виждаш какви неприятности ни се струпаха на главата само за няколко дена – бунтове, бежанци, пожари, паника сред населението... Току-що се върнах от съвещание на парламентарната комисия и струва ми се, че успях да ги убедя да се забрани изцяло достъпа до поразените зони. Това няма да е трудно, телените мрежи на военните стоят, а хората вече избягаха оттам. Има план Министерството на Западните области да поеме контрола над зоните и техните околности... Всъщност, ти имаш ли някаква по-интересна идея как да захванем проблема? Ти винаги си давал интересни идеи.

– Добре ще е да привлечете някой от групата „Мост“ – каза Кемени. – Или поне да използвате данните им за Западните области. Вървят слухове, че те едва ли не са знаели за предстоящото Бедствие.

– Това за групата „Мост“ го знам и аз. За съжаление не можем да използваме техните данни. Вчера те са били иззети от парламентарната комисия и по наши сведения са били унищожени.

– Защо, дявол ги взел? – попита объркан Кемени. – Кой им е дал това право?

– Времената са такива. Опозицията ни притисна здраво, казаха – или данните на „Мост“, или ще разформираме Управлението. Как ти харесва това, а?

– Пълна дивотия! Те какво, да не се мислят за всемогъщи?

Полковникът отново седна зад бюрото си.

– Кемени, за няколко дена всичко тук се обърка. Ти не знаеш какво става сега по върховете. Вчера беше съставено временно правителство с участието и на опозицията. Очаква се довечера то да обяви извънредно решение – премахва се президентската власт, вместо президент държавата ще се управлява от координатор. Самият президент вече се е укрил на сигурно място някъде из Южна Америка... Какво ще кажеш?

На Кемени му трябваше доста време, за да се пребори с изненадата и с противоречивите си мисли.

– Какво пък... Браво на тях, ето какво. Орли...

ЧАСТ ВТОРА

МАРТ

Малко след залез слънце пред бариерата до контролния пост спря камион. От него слезе ниско подстриган мъж с късо кожено яке, около трийсетгодишен, и влезе в бараката на дежурните. Докато той се бавеше вътре, шофьорът слезе, клекна пред камиона и внимателно огледа колелата и предния мост. Скоро неговият спътник излезе от бараката заедно с някакъв войник, тримата се качиха, бариерата се вдигна и камионът премина в забранената зона – забранена и при стария, и при новия режим, само че по различни причини...

На километър-два нататък войникът посочи нещо вляво на шосето, шофьорът сви натам и тръгна по кален черен път, който ги отведе до една ливада. От дървената барачка в края на ливадата се показва човек с каскет и работна ватенка, войникът слезе от кабината, затръшна силно вратата, притича към него и човекът махна с ръка към тъмната пролука между храсталаците пред камиона. Двигателят изрева, гумите леко пробуксуваха върху мократа от леката мъгла трева и камионът навлезе в пролуката между голите клони на дърветата. Шофьорът включи фаровете, за да вижда по-добре плитката гранична река на няколко метра пред себе си, грубо построения дървен мост и каменистия път след него... След като пресякоха реката, останалите в камиона двама мъже пропътуваха няколко минути през гората, докато излязат на асфалтовия път, и още няколко – докато стигнат до къщата на Нияк.

В двора пред къщата залаяха кучета, появи се стопанинът, отвори широката порта, камионът влезе вътре на заден ход и се долепи до дървения навес, построен странично до къщата. Отнякъде дотичаха двамата сина на Нияк, опряха в задницата на камиона няколко дебели дъски и се заловиха да товарят пълните пластмасови варели, наредени в дъното на навеса. Мъжът с коженото яке слезе от камиона и се заоглежда в тъмнината наоколо, а шофьорът пусна радиото в кабината и тъжните звуци на песента „Два гълъба бели“ се понесоха във вечерната мъгла...

Изведнъж отнякъде се чу бързо усиливащ се шум от автомобилни двигатели. Нияк се огледа стреснато и хукна към вратата на къщата. Синовете му също зарязаха работата си и измъкнаха отнякъде пистолети, единият от тях дръпна мъжа с коженото яке и всичките хукнаха към

навеса. Едвам успяха да стигнат до вратата, и на пътя пред двора бляснаха фарове и два джипа с емблеми на отдела за борба с мафията заковаха спирачки пред портата. От тях наскачаха маскирани полицаи с късоцевни автомати и се прикриха зад каменния дувар. Синовете на Нияк залегнаха зад някакви чували и насочиха оръжията си към двора, но тогава мъжът с якето също извади пистолет и неочаквано за двамата ги удари с всичка сила по един път в главите с металната дръжка. Двамата се проснаха на земята в безсъзнание, тогава мъжът изстреля към небето два трасиращи куршума. Веднага откъм дуvara се чу автоматен откос, звън на счупени стъкла и викът на Нияк, двете огромни кучета се хвърлиха към портата, но бяха ударени от още един откос и се свлякоха агонизиращи в тревата. Веднага няколко полицаи тичешком влязоха в къщата, други двама измъкнаха от кабината на камиона изплашения до смърт шофьор, хвърлиха го по корем на земята, пребъркаха го и заключиха с белезници ръцете му на гърба. Тогава мъжът с коженото яке излезе от сянката на навеса с вдигната лява ръка и насочена нагоре цев на пистолета.

Някъде отгоре и отзад в тъмното небе се появи хеликоптер. Единият от джиповете освети с прожектор широката площадка пред портата и докато полицаите извеждаха от къщата ранения в рамото и ръката Нияк, хеликоптерът кацна на осветеното място и от него скочиха двама със светли шлифери. Те поздравиха с ръкостискания мъжа с якето, той ги поведе навътре в навеса, единият от тях извади от джоба си фенерче и ярък сноп светлина зашари по натрупаните чували, бидони и варели. Мъжът с якето отвори един от бидоните, отвътре лъхна странна възкисела миризма и двамата с шлиферите потриха доволно ръце. Лъчът на фенерчето продължи да изследва натрупаните до стените предмети и сечива и накрая се спря на мръсната черга, която покриваше някакви ръбести предмети. Когато дръпнаха чергата, тримата видяха скритите отдолу няколко наредени една върху друга метални клетки. В тях уплашени се мятаха някакви животинки, външно приличащи на къртици, но с красива златиста козина. Щом видя животинките, единият от мъжете подсвирна, каза: „Охо!“ и извади някакъв уред с големината на полицейски радиотелефон. Когато включи уреда, той започна да вие, пищи и бучи досущ като развален радиоприемник, мъжете се спогледаха, единият каза: „Днес имаме късмет“ и тримата излязоха навън, като взеха със себе си две от клетките.

На двора всичко вече бе свършило. Шофьорът и синовете на Нияк лежаха вързани в калта, а настрани двама полицаи държаха до стената

жената на Нияк, която сипеше люти клетви срещу тях. Тримата цивилни – двамата с шлиферите и този с коженото яке – направиха кратко съвещание с капитана, командващ полицаите, след което натикаха арестуваните в единия джип, двамата с шлиферите останаха в двора заедно с петима от полицаите, а останалите полицаи се качиха в каросерията на камиона. Мъжът с якето седна на мястото на шофьора и камионът пое по обратния път към моста на реката.

...От двете прозорчета на бараката в ливадата зад моста струеше слаба жълта светлина. Мъжът подкара камиона право към бараката и спря само на няколко метра от нея. Вратата се отвори и излезе висок войник с разкопчана до пъпа куртка, мъжът скочи от кабината, извади от джоба си мръсна пачка зелени банкноти, вързани с ластик, и тръгна към войника, държейки парите в протегнатата си лява ръка. В момента обаче, в който войникът се протегна към пачката, със свободната си ръка мъжът му нанесе страхотен удар в челюстта, войникът залитна назад, мъжът го хвана за яката и му удари още два, не по-малко силни юмука. Войникът се просна на земята в безсъзнание, мъжът се послуша, но чу само полусвързани пиянски викове, мъжки и женски, идващи от бараката, и равномерното ръмжене на мотора на камиона. Маскираните полицаи вече скачаха от каросерията, бързо и тихо се приближиха до вратата, двама заобиколиха бараката отзад и когато мъжът с якето даде сигнал с ръка, застаналите отпред рязко отвориха вратата и се втурнаха вътре с насочени автомати.

...До печката пред входа, опрял гръб до стената зад себе си, отпуснат като чувал седеше на земята един войник със зелена юнашка фланелка и смъкнат панталон. Когато през вратата срещу него с трясък нахлуха маскираните, той дори не пожела да отмести изцъкления си поглед от голия дюшек на леглото вляво от себе си, където друг войник, също без куртка и панталон, беше наградил някакво полуголо мургаво момиче. В другия край на бараката още една двойка клатеше леглото под себе си, а до масата в средата седяха други двама войници със зачервени от алкохола лица, които опипваха по гърдите и между краката седналата между тях чисто гола млада циганка. Въздухът вътре нетърпимо вонеше на пот, тютюнев дим и евтина ракия, навсякъде по земята бяха нахвърляни униформи, шарени поли, блузки и долни дрехи, а на забитите на дървената греда пирони висяха закачени за ремъците си заредени автомати... Никой не успя да окаже абсолютно никаква съпротива на полицаите, войниците и момичетата бяха съборени на земята и чак когато маскираните им вързаха ръцете, в изцъклените им очи се появи някакъв

проблясък, нещо като твърде закъсняла изненада. Едно от момичетата дори успя да извика, но му тикнаха в устата някакви бикини на червени точки, може би неговите собствени, и то млъкна.

Полицаяте нахвърляха вързаните войници в каросерията на камиона. Мъжът с коженото яке погледна трите момичета, които лежах в праха на земята, тяхната мръсна настръхнала кожа, и махна с ръка на полицаяте да качат и тях. Скоро в бараката остана само той заедно с още трима от маскираните и започна да пребърква джобове на лежащите по пода дрехи. Там не откри нищо интересно, един от полицаяте ги събра върху някакво старо одеяло, направи ги на вързоп и ги занесе в камиона, докато мъжът с якето оглеждаше нахвърляните по земята празни бутилки от ракия. На масата бяха останали още две пълни бутилки, но мъжът се заинтересува от малкото четвъртлитрово шишенце до тях, наполовина пълно със странна зеленикава течност. Той лекичко подсвирна, тримата полицая се струпаха около него, тогава той отвори шишето и помириша течността. Тя имаше същия мирис на вкиснато, като бидоните в навеса на Нияк. Полицаяте също помиришаха, после кимнаха с глави, мъжът затегна здраво капачката на шишето, уви го в кърпа и го прибра в джоба на якето си.

Навън камионът изрева и потегли по черния път – основната група заедно с арестуваните заминаваше за полицейското управление в Хварин. Тримата останали полицая свалиха нахлузените на лицата си черни маски и седнаха на пейката пред бараката, а мъжът извади радиотелефон и се свърза с шефа на операцията, за да му докладва за успешния удар на групата. Докато той говореше с шефа си, шумът от двигателя на отдалечаващия се камион бавно заглъхна в тъмнината. Седнали пред бараката, полицаяте тихо обсъждаха дали някой от свързаните с трафика местни хора няма да появи при тях.

А само на стотина метра по склона над тях спотаената в тъмнината на крайпътните храсти фигура проследи с очи светлината от фаровете и бързо закричи по шосето в обратната посока, нагоре към заставата на охраната...

* * *

Ниското пролетно слънце светеше право срещу облицованата с бял мрамор фасада на сградата на Управлението за сигурност на зоните на Бедствието. Сградата бе солидна, четириетажна, построена през последните години от управлението на Легиона, и се намиреше на облицования със същия бял мрамор централен площад на Хварин, точно срещу

празния басейн с фонтаните. Преди в нея се помещаваше местният клон на Министерството на Западните области и общинският комитет на Легиона. След Бедствието министерството се реорганизира в Управление за сигурност на бедствените зони, легионерите ги изхвърлиха от сградата, а долните два етажа дадоха под наем на банката „Анхел и сие“.

Отразената от мрамора ярка светлина удари право в очите старши следователя Ян Кемени, който тъкмо излизаше през стъклената входна врата. Той бръкна в джоба си, извади оттам тъмни очила и се запъти към паркинга, където го чакаше служебната кола. На метър-два зад него го следваха помощникът му Сиклоши и охраняващия ги полицай.

Шофьорът на колата дремеше, отпуснат върху таблото. Кемени се пресегна през спуснатото стъкло на вратата и го плесна отзад по врата, за да го разсъни. Двамата със Сиклоши седнаха отзад, полицаят се намести до шофьора и лимузината плавно потегли по гладко асфалтирани-те улици, за да излезе на магистралата към вътрешността на страната.

Въпреки че операцията бе преминала почти идеално, Кемени не знаеше каква реакция ще предизвика докладът му в столицата. Той бе постигнал несъмнен успех: най-накрая стана ясен произходът и каналите за доставка на наркотичното питие хряк, засечено за пръв път преди три години от агенти на полицията. Дори групата на Кемени да бе постигнала само този резултат, операцията щеше да предизвика небивал отзвук в специалните служби, а и не само там: нали тя показа, че хрякът не се произвежда никъде другаде в света, освен в зоните на Бедствието...

Досега бяха залавяни само дребни пласъори на този наркотик, които не знаеха нищо за организацията на трафика. По границата на няколко пъти бяха задържани пратки в излизаци от страната граждани, но нито един път не бе заловен влизащ отвън хряк! Нещо повече, никой от специалистите и в страната, и в Интерпол, не знаеше по какъв начин и от какви материали се произвежда хрякът, тази неизвестност продължи чак допреди няколко месеца и бе нарушена по извънредно любопитен начин.

Някоя събота един от следователите в службата по наркотиците се напил в дома на съседа си и нарушавайки всички норми за секретност, се раздърнкал как никой в службата не знае откъде се внася хрякът. А седемнайсетгодишният син на съседа, също леко пийнал, му казал: откъде другаде може да идва, освен от зоните на Бедствието. Следователят се усетил и го попитал откъде знае, а оня отвърнал – че цялото училище само за това говори, как хрякът го дестилирали от каквато люто

грозде, което се раждало само в заградените зони... Съвършено комично и невероятно разкритие, но по-добре такова, отколкото никакво. Още следващата седмица бе сформирана група, включваща следователи, служители на сигурността от зоните, химици и технолози, а от Управлението за безопасност успяха да внедрят агенти във веригата от трафиканти. Усилията на групата дадоха резултат: беше разкрит канал за прехвърляне на промишлени количества от наркотика, бяха арестувани повечето замесени в трафика... Нещо повече, от къщите на някои местни жители в околностите на заградените зони бяха иззети и други вещества със засега неустановен произход и предназначение. И за капак на всичко бяха намерени клетки с появилите се тук след Бедствието гризачи със златиста козина, известни под името хамстери на О'Брайън, които бяха докарали до полудяване собствениците на сигнални инсталации на магазини и автомобили в градовете...

Тези гризачи бяха открити преди около две години от група чуждестранни биолози, временно работещи по изучаването на бедствените зони. Веднага след това била забелязана една тяхна удивителна способност: ако към животното се доближи слаб радиоактивен източник, то започва да излъчва извънредно силни електромагнитни смущения. Някакви майтапчий студенти изнесли от института клетка с един такъв хамстер, откраднали проба с изотоп на кобалт-60 и когато я сложили в клетката, алармените инсталации на колите и магазините в целия квартал наоколо се включили едновременно. Получил се неистов вой, завършил с полицейска тревога в целия град и масово откачане на сигналните системи. Оттогава подобни алармени концерти се провокираха кога от хулиганство, кога с чисто криминална цел: след час-два непрекъснат вой собствениците ги изключваха, и тогава крадците на коли можеха необезпокоявани да изпълняват преките си задължения...

Изобщо, от зоните в последно време изскачаха всякакви изненади. Последните открити мутанти с феноменални възможности бяха гигантски скакалци с червеникава броня, които при температура на въздуха над трийсетина градуса започваха да генерират невероятно силно биополе. Нервната система на животните, намиращи се в радиус от двайсетина метра от такъв скакалец, изведнъж ставаше извънредно нестабилна, а поведението им – хаотично и почти непредсказуемо. Най-много страдаха кучетата, които в горещите летни месеци просто полудяваха, а тяхното непрекъснато отчаяно скимтене докарваше хората от селските райони, където скакалците се бяха развъдили извънредно бързо, до пълен ужас.

Самите хора като че ли единствени не се влияеха от това биополе. Наистина, преди време в печата излязоха съобщения, че чуждестранните курортисти в хотели и къмпинги, около които тези скакалци се срещали в големи количества, поразително често изпадали в депресии и безпричинна ярост. На местните жители обаче скакалците определено не действаха! Сякаш местните и чужденците бяха от различни планети... Тези съобщения породиха доста коментари, някои твърдяха, че липсата на реакция е следствие на уникалната тукашна народопсихология. Тя наистина беше уникална до такава степен, че по мнението на някои неврофизиолозите мозъците на коренните жители на страната функционираха в различен и дори по-ефективен режим от тези на хората в останалия свят! Неслучайно коефициентът на интелигентност на местните хора беше с около петдесет единици по-висок от средния в света. Така че това донякъде беше правдоподобна мисъл, но сред самите местни хора много по-широко разпространено бе мнението, че просто хората тук са мутирали още преди скакалците, и сега вече няма от какво да се плашат...

Ни в клин, ни в ръкав в съзнанието на Кемени изплува образа на бившия му колега от отдела за комплексни анализи на Управлението, дипломирания социолог Боржо. И в отдела, и по разни приятелски събирания на чашка той обичаше да развива своята странна теория за уникалната, непозната никъде другаде по света социална структура в тази страна. Той, разбира се, говореше за тогавашната структура – преди вълненията, свалили Легиона от власт, но Кемени все повече се убеждаваше, че неговата теория е в сила и сега, и изобщо политическите трусове отпреди пет години почти с нищо не бяха променили нерадостната картинка...

Нашето общество, казваше Боржо, е много неустойчиво. Извънредно неустойчиво. В него липсва каквато и да било обединителна идея, не съществува никакъв – писан или неписан – социален договор, който да свързва, да споява в единна общност отделните хора. Не е напълно ясно, казваше той, защо такава идея или договор липсва. Може би виновна е народопсихологията, може би виновен е абсурдният стил на управление на Легиона, но през последните трийсетина години и малкото останали след войната идеи, ценности и норми се стопиха с удивителна бързина. Най-вероятно тези фактори действуват заедно, взаимно се усилват и затова силата им лавинообразно нараства...

Функционалните връзки в това общество, казваше Боржо, са безкрайно деформирани и неефективни. Парите вместо да бъдат двигател на

икономиката, са двигател на престъпността, и с всяка изминала година те все по-лошо изпълняват ролята си в реалното производство и все повече се ориентират към областта на тъмните сделки и незаконния бизнес. Полицията, съдът и правните органи се занимават с всичко друго, освен със законите и тяхното спазване. Никога не се дава гласност на големите престъпни афери. Общоприети морални норми на практика също няма. А пък за възпитанието, което би трябвало да насажда в главите на младежта тези норми идеи и закони, просто няма смисъл да се говори – достатъчно е човек да попадне за малко в някоя тийнейджърска компания и цялата трагедия ще му стане ясна. Да послуша разговорите им за кражби и далавери, за черна борса, за това кой кого пребил, кой чия кола откраднал и кой чие гадже опънал... Тези младежи стават престъпници не заради тежкия живот, те просто не са чували, че човек може да живее и честно, от труда си... пък и всеки ден виждат лъскавите лимузини и златните верижки на босовете и ги сравняват с мизерните заплати на родителите си... По-инициативните от тези младежи бягат в чужбина, за да се спасят от тукашната мизерия и да изкарат някой и друг долар. Там стават хамали, строителни работници, миячи на съдове, а по-отраканите се хващат с кражби на коли и сводничество, и пълнят местните затвори. Все пак по-добре затвор в чужбина, отколкото затвор тук. А родината вълци я яли, те са в нея само временно...

В нормални условия, казваше Боржо, такова нестабилно общество би се разпаднало много бързо. Винаги ще се намери някоя агресивна съседна държава, която да превземе останалата без съпротивителни сили страна и да наложи с оръжие своя собствен ред. Само че политическата картина след войната бе такава, че всеки опит за агресия откън веднага би бил осуетен от войските на Пакта, за да не се допусне залежите на редки метали да попаднат в ръцете на врага. И затова абсурдното общество се оказваше обречено на невероятно безметежно съществуване...

Много често възразяваха на Боржо, че обществото наистина е адски прогнило, но е достатъчно стабилно, нали Легионът и Управлението държат здраво юздите и няма никакви изгледи да ги пуснат. На това обаче той отговаряше, че тези две организации изглеждат така непоклатими именно поради липсата на свързващи идеи и общоприети морални, правни и изобщо всякакви норми, значи поради липсата на принципи, върху които могат да се опрат и да се сплотят техните противници! Затова сега просто няма кой да ги свали от власт! И тогава излагаше последната, най-странна част на теорията си.

Най-интересното, казваше Боржо, ще се случи след няколко десетки години. Ако процесът на дестабилизация на обществото се задълбочи достатъчно, ще се получи социална катастрофа. Изглеждащата дотогава непоклатима власт на Легиона и Управлението ще рухне внезапно, с невероятна бързина, и то под влияние на някаква съвсем случайна външна или вътрешна причина! Според Боржо имаше най-малко три сценария на подобна катастрофа:

Първо, все пак може да се възродят старите идеи и обществени принципи, да се върне старият морал, да се зачитат старите норми... Дори това да не са старите идеи и норми, а например идеи и норми, дошли отвън, от чужбина, резултатът ще е на практика един и същ – обществото ще се реанимира, ще приеме обикновения си, стандартен облик. Тогава, разбира се, Легионът ще стане на пух и прах, и то напълно справедливо. Това, казваше Боржо, е добрият сценарий, но той не ни интересува.

Второ, международният ред може да се окаже нетраен, и някоя от съседните страни да ни завоюва, което няма да и е особено трудно. Тогава местните хора ще се разпилеят по света, както евреите са се разпилели навремето, но за разлика от тях ще се претопят напълно, и нацията ще изчезне... Това, казваше Боржо, е лошият сценарий, но той също не ни интересува.

И накрая, ако нито първият, нито вторият сценарий не се осъществят и абсурдното съществуване продължи достатъчно дълго, тук може да се зародят съвършено нови обществени принципи и съвършено нова социална структура. Какви ще са те, никой не знае... Защото теорията казва, че ако някоя сложна система, независимо каква, изкуствено се поддържа достатъчно дълго време в неустойчиво състояние, в нея самопроизволно ще се изградят нови функционални връзки и нова организация, и тя ще премине в устойчиво, но качествено ново състояние. Въпросът е колко време е нужно и в какво състояние ще премине... Това, казваше Боржо е новият, алтернативен сценарий. Именно той трябва да се изследва и моделира, върху него, а не върху останалите два, трябва да се насочат усилията на отдела за анализи, за да не се окажем изненадани някой прекрасен ден...

Тази теория създаваше на Боржо доста проблеми. Почти винаги той се оказваше на особено мнение спрямо резултатите и изводите на колегите си в отдела, а неговите изводи почти никога не се вземаха предвид. На теорията и разсъжденията му се довериха само веднъж – когато изготвяха оня злополучен за отдела доклад за структурно развитие на

страната. Може би затова той се оказа толкова злополучен... След чистката, която последва доклада, Боржо изчезна някъде, чу се слух, че избягал в чужбина и там работел за ЦРУ. Кемени се питаше дали в Управлението все още някой помни теорията му и дали някой отдел не я разработва активно?

Когато преди пет-шест години опозицията вдигна страшен шум около финансовите афери на Легиона и веднага след Бедствието той бе свален от власт и разформирован, Кемени мислеше, че все пак се е осъществил първият сценарий на Боржо: нормите и законността се връщат, редът се възстановява и обществото постепенно се възражда. Можеше ли тогава да предполага, че същите хора, които протестираха по улиците срещу безобразията на Легиона, няма да дават и пет пари за още поголемите безобразия на новите властници? Че журналистите, които пишеха гневни статии срещу корупцията сред приближените на Президента, сега ще подминават с услужливо мълчание корупцията сред приближените на Координатора? Повече от ясно беше, че нито нормите и законите са се върнали, нито пък е въведен какъвто и да било ред. Обществото си остана същото мъртво блато като преди. Сякаш хората се бяха примирили с беззаконието около себе си, вече то им се струваше нормално, те бяха разширили границите на нормалното и вече се чувстваха нормално... Първият сценарий се провали, и Кемени не вярваше, че изобщо някога ще се реализира. Вторият сценарий също изглеждаше крайно съмнителен: съседните държави от север и от изток ги мъчеше същата свирепа криза, на юг беше само морето, а на Запад – покритите с печална слава зони на Бедствието, които никоя армия на земята не би искала да завладее... Така че на Кемени не оставаше нищо друго, освен да се въоръжи до зъби с търпение и да чака третия сценарий. Ако изобщо такъв съществуваше, разбира се... Защото можеше теорията на Боржо и да не е вярна. Но Боржо бе прав в едно: обществото беше наистина уникално, и в съчетание с още по-уникалното Бедствие създаваше работата на Кемени и колегите му от Управлението съвсем уникални грижи...

– Шефе, ще прегледате ли още веднъж доклада? – тихият и неуверен глас на Сиклоши върна Кемени към действителността. Този тих и неуверен глас беше единствената причина Сиклоши да остане толкова дълго младши по чин. Интелект и съобразителност той притежаваше и в излишък.

– Доклада... Да, трябва да нахвърлям нещо като резюме.

– Аз вече написах една версия – каза Сиклоши и протегна няколко

изписани със зелен химикал листа.

Кемени се зачете в листата. Увод, изложение, заключение, първо, второ, трето – всичко беше написано в идеалния бюрократичен стил, и по каноните на неписаната традиция положителните и отрицателни изводи се доближаваха до идеалното съотношение седемдесет към трийсет процента. Личеше, че Сиклоши наистина знае какво трябва да се каже и какво – да се премълчи.

– Все ми се струва, че сме изпуснали нещо съществено – каза Сиклоши. – Досега не съм виждал тайна мрежа, участниците в която да се топят един друг с такова огромно желание, както войниците от заставата наикснаха началниците си. При това без абсолютно никакъв натиск от наша страна. Това ми се струва подозрително...

– Няма нищо подозрително – срязва го Кемени. – Нали войниците са само изпълнители. Те не губят нищо, така или иначе са ги изловили. Те натопиха сержантите, сержантите – командира на заставата, а той – областния си началник... Всеки се надява да се отърве леко, а тези над него да операт пешкира. Освен това те нямат страх от главните организатори на канала, нали са военни, армията ги пази, а виж, цивилните... Видя, че Нияк и баджанакът му не проговориха, пазят си кожата. Не искаха да кажат дори къде и кой отглежда това люто грозде, така че ще трябва сами да изясняваме това. Мен ме смущава друго – толкова зле организиран и законспириран канал функционира няколко години, без службите да го забележат. Крайно време е някой от военната полиция в Хварин да изхвърчи от поста си, и аз ще настоявам пред ръководството да се вземат мерки...

Какви мерки щеше да вземе ръководството, Кемени не знаеше, и именно от тази страна идваха най-големите му страхове. Напоследък беше нещо обичайно държавни чиновници, уличени в злоупотреби и сътрудничество с престъпни групировки, вместо наказания и съд да бъдат фактически повишавани в длъжност, а следователите, разничили аферите им, ги набутваха в девета глуха. Всичко зависеше от това колко високо седят покровителите на съответните престъпни групировки, и Кемени се надяваше да е попаднал на банда с влияние, по-малко от фаталния праг на недосегаемост. Изобщо кариерата на следователя вече зависеше от неговия нюх да избира обекти на работата си – не прекалено зъбати, за да не го изядат, но достатъчно забележими, за да се вдигне шум в обществото... Като че ли именно такъв обект беше и трафикът на хряк. Веригата на замесените в него успяха да я разнищят буквално за дни, и повечето улики сочеха като вероятен организатор на канала Ивар

Хомски, стар познайник на службите с досие, дебело колкото задника на председателя на парламента. Бивш активист на групата „Истина от небето“, вербуван от Управлението за обществена безопасност, по-късно един от водачите на младежките вълнения след Бедствието. Семейството му е родом от областта около Хварин, от един от засегнатите райони, в домове на негови роднини от тези райони през последните два дни бяха иззети големи количества от наркотика. Наистина, все още преки доказателства, които го сочат като организатор на трафика, не бяха намерени, но обръчът около него се беше свил, агенти на полицията го следяха денонощно и въпрос на дни беше той да се хване на въдицата. По всичко личеше, че сега зад Хомски не стоят важни личности или могъщи групировки – не бяха засичали негови контакти с хора измежду силните на деня...

Мекият писък на радиотелефона прекъсна мислите на Кемени. Той придърпа микрофона към себе си.

– Шести слуша.

– Майор Кемени? – чу се познат глас.

– На телефона.

– Обажда се началникът на полицията в Хварин. Един от вашите обекти е бил взривен.

– Кой обект? – Кемени веднага застана нащрек.

– Домът на Нияк, там, където открихте наркотика. Атакуван е с базука или с ракета земя-земя, засега не е ясно точно. Двама от нашите сътрудници, които са го охранявали, са загинали, а самата къща е сравнена със земята. Третият от охраната се е бил отдалечил, затова е останал жив, добрал се до селото и ни съобщил.

– Кога е станало това?

– Около десет и половина. Дежурният е получил сигнала към единнайсет, веднага пратихме натам хора с хеликоптер и щом като те ми докладваха по радиото, се свързах с вас.

Кемени отчаяно изпъшка:

– Ясно... Все пак благодаря ви за информацията – и прекъсна връзката.

В колата се възцари неловко мълчание. Всички бяха чули думите на полицейския началник.

– Ето ти тебе идеална операция – продума Кемени. – Сиклоши, вие бяхте прав, изпуснали сме нещо много важно. Нещо, на което не му липсва самоувереност да разчиства уликите като слон в стъкларски магазин. Добре, че нашите експерти бързо си свършиха работата...

Сиклоши обаче бързо се съвзе от изненадата и извади от куфарчето си някакъв списък.

– Трябва да вземем мерки за сигурността на свидетелите. Военните в ареста на комендантството, Няк – в болницата, а останалите – в местното управление... Ще инструктираме началника да усили охраната им.

– Да, разбира се. И тяхната, и нашата охрана... Обади му се по телефона, и то веднага!

Обаче още преди Сиклоши да протегне ръка към пулта, телефонът изписука. Кемени изруга и хвана микрофона.

– Тук е шести...

– Кемени, слушай внимателно! – това беше гласът на прекия му шеф в Управлението за сигурност. – Докладът ти за операцията се отменя. Когато се върнеш, ще донесеш материала лично при мен. За твоё сведение, от контролния пункт на магистралата нататък ще ви следва наша кола за охрана. И никакво мотаене по пътя, а право при мен! Ясно ли е?

– Тъй вярно.

– Тогава затварям.

Кемени и Сиклоши се спогледаха озадачени.

– Интересно, а откъде ли шефът е разбрал за взрива? Нали в Хварин изобщо не знаят кой ми е началник, та да го информират през главата ми.

– А вие защо смятате, че той знае за взрива? – каза замислено Сиклоши. – Според мен шефът е научил нещо, което ние двамата ще научим чак при него, и това нещо доста го е разтревожило.

* * *

Кабинетът на шефа на Кемени беше един от най-добре обзаведените в цялото управление. В течение на дълката си кариера тук шефът бе успял да превърне работното си място в приятна за окото територия. Това обаче не пречеше на Кемени да влиза тук с твърде голямо нежелание.

– Значи разплетохте чорапа... – шефът прелистваше доклада с добродушна усмивка на лицето си. – Така ли да смятам?

Кемени се размърда на стола си. Тази вечна добродушна усмивка беше запазена марка на шефа. Независимо какво ставаше наоколо, дали той хвалеше подчинените си, мъмреше ги или ги уволняваше дисциплинарно, дали самия него го хвалеха, мъмреха или уволняваха – и това се бе случвало – усмивката не слизаше от лицето му. Какви мисли текат в главата над усмивката, никой не можеше да отгатне, и може би заради

нея шефът си беше изградил ореола на една от най-солидните фигури в Управлението.

– Да, основната част разплетохме – каза Кемени. – Остават само няколко бримки, но те са най-важните... Трябва да арестуваме Хомски. Засега нямаме улики срещу него, но ще го поставя под постоянно наблюдение. След последната операция той ще е като на тръни и сигурно ще направи някой нервен ход, важното е ние да го издебнем в крачка. Освен това, нападението над къщата ми дава основания да смятам, че все пак зад Хомски стои мощна банда, макар и информаторите ни да твърдят обратното... Държим ли го под око, ще си изясним и този въпрос, а ако наистина той контролира гангстерска група, имаме шанс да я разбием.

– Няма да ни се наложи да го следим – шефът рязко вдигна поглед от папките на огромното си дъбово бюро. – Вчера Хомски е бил убит.

При тези думи настроението на Кемени, което така или иначе не беше особено радостно, се развали съвсем. Понечи да попита: „От ко-го?“, но знаеше, че няма смисъл – ако шефът е решил да му каже нещо, ще му го каже докрай.

– Застрелян е почти от упор с три куршума. Професионална работа. Издебнали са го привечер на пътеката между рекламната му агенция и заведението, където се отбива след работа. Тази пътека минава между дърветата зад сградата на печатницата, стреляно е със заглушител, свидетели няма... Малко преди убийството в заведението и около печатницата са се мотаели двама със сребристо БМВ. Направиха компютърни портрети, обявени са за издирване, колата също, но... С две думи, ръката на мафията.

Кемени наостри уши.

– Че нали агентите на отдела за организирана престъпност твърдят, че мафията не е замесена в никакви операции около бедствените зони?

Шефът се протегна назад в коженото си кресло и впери поглед в тавана. На стената над главата му още личеше правоъгълното петно на мястото, където допреди пет години е висял портретът на президента.

– Кемени, ти добре познаваш нашата мафия. Знаеш, че тя е съвършено различна от италианската, американската, китайската, кавказката... На полицията по света най-трудното място в работата е събирането на улики и залавянето на босовете. След това да ги осъдят и вкарат в затвора е фасулска работа. А при нас е тъкмо обратното. В средите на престъпните групи ние имаме толкова агенти, че знаем разписанието на

дейността им едва ли не с точност до минути. Ето например, казали са ми, че мафията не се занимава с хряка – и аз мога деветдесет и няколко процента да съм сигурен, че тя наистина не се занимава... А срещу босовете ние сме събрали такива планини от доказателства – тук шефът посочи с ръка към масивния сив сейф вляво от себе си, – с които някъде по света биха пъхнали в дранголника и самия господ бог! Само че ние не можем. Тук дори да успеем да добутаме някое дело до съда, там го мотаят толкова дълго по инстанциите, че накрая обвиняемите умират от старост. Дори да вкараме някой в ареста, след два-три дена отгоре ни нареждат да го пуснем под гаранция, а сумата – горе-долу колкото да напълниш един резервоар с бензин. И само посмей да не го пуснеш, веднага ще те уволнят... Е, това си има и добрите страни – поне с терористични акции, както в Италия или в Азия, не ни удрят. Родната мафия удря само разните богаташи, които не искат да и играят по свирката... И, знаеш ли, напоследък си мисля, че дори политиците сякаш гледат на това благосклонно. Нали деветдесет процента от хората у нас са бедни и мразят богатите, всяка взривена милионерска лимузина, всеки разбит офис е песен за душата на избирателя...

За момент шефът млъкна, колкото да запали още една цигара. Пепелникът на бюрото беше пълен, той стана и го изсипа в саксията на фикуса.

– Да, но защо ми го разказвате това? – попита Кемени. – Това и аз го знам не по-зле от вас... Да не би да са ни притиснали отнякъде?

– Засега не са – все така усмихнат продължи шефът. – Засега не са, но отсега нататък ще ни притискат... Ти май още не си разбрал, че досега мафията наистина е нямала нищо общо с трафика от бедствените зони. Всичко, което вие разкрихте, е просто самодейна местна мрежа под ръководството на отракано момче от столицата. Чак сега мафията се намесва, за да отстрани от пътя си самодейците и да вземе всичко в свои ръце. Те убиват Хомски, взривяват къщата на... оня, как му беше името... И знаете ли какво подозирам? Че вашата акция е била хитро използвана от мафията, за да разчисти конкурентите. Някои ще влязат в затвора, друри в гробищата, а босовете ще изградят нова мрежа. А след като я изградят, на вашата група ще се наложи коренно да преустрои дейността си...

Кемени се замисли. Работата пак не излезе такава, каквато си я представяха в началото, когато планираха акцията. Обидно е, когато човек разбере, че разгонвайки банда номер едно, той чисто и просто е прокавал пътя на по-голямата от нея банда номер две...

– Досега вие работихте на тъмно – продължаваше шефът, – не знаехте дори откъде да съберете информация, но действвахте срещу слаб противник и веднъж напипали нишката, го разгромихте лесно. Отсега ще бъде обратното – ще знаете всичко за трафика, но ръцете ще ви бъдат къси, за да бъркате там. Опасявам се, че вече никога няма да ви се удаде да арестувате когото и да било. Затова трябва да се помисли за нова стратегия... Как мислиш, кого ще привлече мафията, ако реши да овладее бедствените зони?

Кемени се почеса по врата.

– Ами... На първо място местните, те най-добре познават обстановката там, а и знаят много за лютото грозде и всичките останали чудесии. После охраната на зоните, някои клечки в Управлението за сигурност... А може би и някои от учените, които работят по програмата за изучаване на Бедствието. Самият характер на зоните е толкова особен и непознат, че и учените знаят много малко за него, но все пак са най-информирани по тези въпроси. Ако босовете държат някой от учените, ще са в течение какво точно може да им донесе доход – знаете историята с хамстерите...

– Така... – провлече шефът. – Относно местните и охраната, грижата ще имат съответните отдели. Но с учените трябва да се заемеш сам.

Кемени за момент се замисли, колкото да съобрази нещо.

– С учените ще се занимава лично Сиклоши – каза той. – Аз смятам за по-спешна задача да се захвана с агента Хукра. На практика той ни даваше цялата информация за канала и помогна в планирането на акцията. Но след вашата версия за разчистване на конкуренцията почвам да подозирам, че Хукра е бил човек на мафията. Когато подготвихме удара върху канала, той доста настоятелно предлагаше да арестуваме и всички замесени военни. Аз смятах, че няма нужда, но той твърдеше, че рискът бил нулев, а изгодата голяма. Напълно възможно е той предварително да е дал шишето с хряк на войниците, за да се дрогират и да не окажат съпротива. И в резултат наистина целия канал е разгромен... Може също Хукра да е предавал информация на мафията. Според мен е доста вероятно босовете да са поръчали взрива на къщата и убийството на Хомски, базирайки се на данни, получени от него. Така може да се обясни странното съвпадение по време на двете акции – нашата и на мафията, – още повече че именно ние вкарахме Хукра в трафика...

Шефът мълчеше и драскаше нещо с молив върху лист хартия. После настъпилата тишина сякаш го стресна и той продължи:

– Кемени, това за агента е интересна версия и трябва да се работи

по нея. Но за това ще има грижа именно Сиклоши, а ти, както вече казах, ще работиш с учените. Сиклоши добре знае как се действа при случаи като този на Хукра, добър работник е и ще се справи. За сметка на това ти имаш опит при работа с интелигенцията...

– Че каква интелигенция е това? В бедствените зони работят предимно химици, физици и биолози, а те никак не обичат да ги наричат интелигенти. Те са си учени. Ако се изпусна така пред някой от тях, ще ме намрази от дъното на душата си.

– Оставаше и да не те намрази... Щом и аз, ако ме нарекат интелигент, едва не кипвам, какво остава за физиците. Аз се изразих само така, фигуративно, още повече че принципът на работа с тях е абсолютно същият. Набелязваш си по-старите и по-неуспели в науката, може и помлади, но непременно да са бездарни. Разговаряш с тях един по един, пускаш слухове как зад гърба им някои правят бизнес с мафията и купуват коли и вили... При ниските заплати на родните учени това с колите и вилите има страхотен ефект. А после само четеш донос след донос. Е, след доносите вече знаеш сам... Това е. Инструктирай Сиклоши за работата с Хукра и действуй. Ако ти потрябва, делото по убийството на Хомски се води от Нечивари, от криминалния отдел.

Шефът се надигна от стола си и се протегна да отвори прозореца. Кемени си взе куфарчето от масичката, кимна и тръгна да излиза, вникателно стъпвайки по едрите шарки на дебелия пращен килим.

– А, Кемени! – гласът на шефа го застигна тъкмо като натисна бравата. – Забравих да те питам нещо... Случайно да знаеш какво е това „Хтло“?

Кемени недоумяващо сви рамене.

– А „Юхце“? – попита шефът.

– Че откъде да знам... А вие да не би да знаете?

– Хм... Големият ми син каза, че „Хтло“ означавало „път, който като го крадеш, се навива по дължина“. Как ти звучи, а?

– Безсмислено. Всъщност, в каква връзка ми ги споменавате тези думички?

– Ами тези думички ги пишат с черен фулмастер по телефонните кабинни и трамвайните спирки. По същите кабинни и спирки, по които на времето пишеха „Хряк“, сега пишат „Хтло“ и „Юхце“. Тогава изгубихме половин година само за да разберем какво значи хряк. И още нещо, освен съществителното „юхце“ съществува и глаголът „юхтея“. Така че си отваряй очите на четири, а ушите на четиринайсет...

Кемени въздъхна, сви рамене и излезе в тъмния коридор.

* * *

На площада между сградата на парламента и църквата „Св. Петър“ течеше митинг. Няколкостотин души се бяха скупчили около металната решетеста сцена с наредени от двете страни високоговорители, на която ораторствуваше някакъв дебеличък плешив мъж с козя брадичка. Усилвателната уредба беше отвратителна, речта на плешивия гърмеше от високоговорителите, примесена с хъркане и свистене в целия звуков диапазон. Кемени, чийто път минаваше точно покрай тълпата, мимоходом фиксираше с половин ухо отделни думи от словото на оратора: „истина... справедливост... права... чест...“, и отново „истина... чест... достойнство...“ Професията на Кемени беше такава, че го караше да се интересува само от факти, а не от истина, чест и достойнство, затова речта му се стори решително скучна, и той се нареди да продължи пътя си. Нещо обаче спря вниманието му: в тълпата освен стандартните орфани субекти от постоянното присъствие на всички митинги (кметството даваше под наем сцената за такива прояви) се виждаха и доста голям брой твърде културно изглеждащи хора – с костюми, шлифери, бели ризи и вратовръзки... Неволно мислите му го отнесоха няколко години назад, когато митингите се посещаваха предимно от агенти на Управлението и отстрани изглеждаха тъкмо като този. Накрая Кемени обърна гръб на тълпата и продължи нататък.

Не бе направил и десет крачки, когато някой го тупна по лявото рамо. Той се обърна нататък, но не видя никой близо до себе си, тогава погледна на другата страна и се озова лице в лице със задъхания и ухилен Марк Прибрам.

– Здравейте, господин Кемени! Нещо ново за нас има ли?

Марк Прибрам работеше като журналист във вестник „Борба“. Той използваше старото си познанство с Кемени, за да измъкна отвреме-навреме информация за нашумели следствени дела. Кемени не обичаше много разговорите с Прибрам: напоследък всяка неволно изпусната пред журналист думичка можеше да се превърне в сензация и/или служебна неприятност. Но от друга страна, това беше идеален начин за разпространение на пусканите от Управлението слухове. Като се имаше предвид, че фабрикуването на слухове се бе превърнало в основно оржие на някои отдели в борбата им за оцеляване, познанството с Прибрам имаше и своите плюсове.

– За вас? Може да няма, а може и да има... Какъв е този цирк тука? Прибрам пхна ръце в джобовете на модния си шлифер.

– Това е наш митинг.

– Как така ваш?

– Ами ей така. Журналистите от всички вестници протестираме срещу проектозакона „Йорки“.

Кемени се опита да напрегне мозъка си.

– Май не съм в течение... За какво се отнасяше този закон?

– За компетенцията на средствата за масова информация. Вие какво, не знаете ли?...

Разбира се, Кемени знаеше много добре. В това произведение на писмеността, яростно оспорвано и скандално прието, просто се постулираше, че държавата няма да се занимава с достоверността на изнасяната в масовия печат и по частните радио и телевизия информация. От това произтичаха две главни следствия: първо, публикации в пресата не могат да служат за основа на административни решения, и второ, практически не може журналист да бъде съден за клевета на страниците на вестник или по телевизията. Законът беше наистина уникален, никъде по света нямаше негов аналог. Неговият автор, депутатът Йорки, казваше, че така ще се сложи край на вестникарските компромати, с които си служеха повечето политици и висши чиновници, за да предизвикат провала на съперниците си и да ги изхвърлят от постовете им. Сега каквото и да се пишеше и говореше срещу някого, дори и самият Координатор нямаше право да го наказва или уволнява без други доказателства.

– Че защо протестирате срещу него? Нали ако законът влезе в сила, никой няма да може да ви пипне с пръст. Сега постоянно има някой журналист или цял вестник следствен за клевета. Вместо да се радвате, че ще ви оставят на мира... – Кемени бе искрено изненадан от позицията на Прибрам. – По-голяма свобода на словото и да искате, няма. От този закон трябва да са недоволни тези, за които пишете – политици, бизнесмени...

– Как защо протестираме? – разпали се Прибрам. – Ами че на практика нас ни обявяват за лъжци по дефиниция. Искат да срутят целия ни авторитет. А от това най-голяма изгода ще имат именно политиците и магнатите – каквото и да пишем за тях, никой няма да вярва...

„Че кой ви вярва сега?“ – помисли си Кемени. Изведнъж усети как страшно му се иска да се заяде с Прибрам, както Бен Рафаел се заяждаше навремето – с всичкия си наличен цинизъм и скептицизъм. Но едновременно с това в главата му се зароди и някакъв смътен план.

– Знаеш ли какво, имаш ли малко излишно време? Да седнем в нашия бар, да си поговорим... А ако си послушен, ще има и информация

за теб. Дадох ми ново дело, страшно интересна работа...

Прибрам хвърли поглед към митинга. Очевидно професионалната му чест изискваше да остане на протеста, но пък не му се изпускаше информация от първа ръка, от кухнята на Управлението.

– Взел съм аванс, ще черпя – подстрекаваше го Кемени.

Прибрам наду румените си бузи и въздъхна.

– Е, така не отказвам – каза той и двамата се отправиха към ведомствения бар на Управлението, само на стотина метра от църквата.

В бара Кемени поръча за двамата водка и кока-кола и седнаха на една от свободните масички близо до прозореца. Оттам през цигарения дим се процеждаха последните лъчи на залязващото следобедно слънце. Кемени отпи от водката, беше добра, почти неразредена. Барманът знаеше на кого може безнаказано да разрежда питието и на кого – не.

– Не ми се сърдете, Кемени, но според мен този закон е работа на вашите служби. Откакто навлязох в професията, съм свидетел на едно, как да кажа... умишлено обезсмисляне на нашия труд от страна на политиците. Сякаш забравиха, че именно журналистите предизвикаха свалянето на режима на Легиона от власт. След трийсет години терор и цензура едвам направихме така, че хората отново да повярват в честността ни, да разберат, че отстояваме правата им, че се борим срещу беззаконията... И хоп – отвсякъде започват да им внушават, че лъжем, че се продаваме на мафията, че пишем по поръчка отгоре... Не се смейте, не е смешно, а е трагично...

Кемени се замисли. Истината беше, че неведнъж бе слушал шефа си в компанията на други важни клечки да обяснява колко изгоден е законът „Йорки“ за тяхното ведомство.

– Искат да ни отнемат влиянието върху хората – продължаваше Прибрам, – така Управлението отново безконтролно ще държи всичко в ръцете си. Та нали от нас излизат единствените публични критики срещу тайните ви операции и подмолните политически ходове...

– Че какво – миролюбиво каза Кемени, – вие работите срещу нас, защо пък и ние да не работим срещу вас? Няма да ти повтарям колко наши следствия затънаха необратимо след вашите вестникарски сензации. Да не говорим, че вие сами си подливате вода един на друг. Щом вестник А напише, че вестник Б се финансира от мафията и води пропаганда в полза на нечия групировка, съвсем естествено е вестник Б да му отвърне със същото – нали в тяхната редакция също са грамотни, знаят как да ги омажат с кал. И като се омажете всичките, кой ще вярва в приказките ви за честност и почтеност? Никой. Ние, ако не с друго, поне с

това сме по-добри от вас – не се клепаем един друг. Е, поне не явно... Тогава защо искате вие да имате власт над хората, а ние не?

Прибрам въздъхна.

– Кемени, нашата власт не е като вашата – да приберете някого, да го държите на хладно, докато си признае всичко, по възможност да го принудите да подпише протокол и да го пуснете да си ходи. Нашата власт е по-скоро власт духовна, а не административна. Ние, журналистите, трябва да поддържаме у хората вярата им в обществото, в неговите ценности, в истината, справедливостта... И когато някой като вашите колеги почне да престъпва нормите, да погазва принципите в името на служебната си кариера, ние трябва да го разобличим – и по този начин да утвърждаваме тези норми и принципи...

Кемени се усмихна.

– А ти защо мислиш, че на хората са им необходими каквито и да било принципи? Преди сто години, разбира се, животът без тях е бил невъзможен – нашите са добри, чуждите са лоши, бог е създал света за седем, пардон, за шест дена и един почивен, съществуват рай, ад и задължително разпределение на душите между тях, от което няма как да се избяга. Щом старите ти казват нещо, значи е истина, а останалото е лъжа... Тогава е трябвало да се вярва, а не да се мисли. Само че сега не е така! Прибрам, хората поумняха, и то поумняха именно заради тези, които трийсет години им налагаха отгоре вяра и ценности. Налагаха едно, мислеха друго, а вършеха трето. И за да не загинат под тежестта на спусканите отгоре вяра и ценности, хората се научиха да ги отхвърлят, а за да ги отхвърлят, се научиха да се съмняват, да мислят със собствените си глави... Самият аз познавам и вярващи, и невярващи хора, и принципи, и безпринципни, и трябва да ти кажа, че тези последните се уреждат в живота категорично по-добре. При това положение защо са им вашите ценности и вяра? И изобщо какво според теб си мислят тези хора, като гледат вашите протести? Ето значи, уплашиха се братята писачи за местенцата и за заплатите си, и започнаха да ги дрънкат разни врели-некипели. Нещо повече, Прибрам, според мен никога вече не може да накара хората да спрат да се съмняват във всичко, процесът, така да се каже, е необратим...

Кемени млькна, облегна се назад и погледна към Прибрам. Той слушаше внимателно, бузите му бяха поруменели още повече, а в очите му се четеше яростно желание да спори.

– За вас може и да е необратим – поде той, – но за мен не е. Досега ви смятах за принципен човек, но днес ги говорите едни... Изпаднахте

до положението на ония чичковци, дето каквото и да ги попиташ, отговарят: „Тука е така“. Защо министрите са корумпирани – тука е така. Защо мафията прави каквото си иска – тука е така. Защо производството спада – тука е така. Защо народът обеднява – тука е така... Май и този отговор са го измислили във вашето ведомство, не е ли така? Вие сякаш сте се примирили с този бардак наоколо. Хората нямали вяра, и това било необратимо... Трябва да се действа, а не да се произнасят надгробни речи. Трябва да се върнат на хората нравствените ценности, колкото и време да е нужно за това, иначе бардакът ще си остане бардак, и всеки ще се спасява от него поединично, както плъховете напускат потъващия кораб. Трябва да се работи търпеливо, без песимизъм, иначе обществото ни така и няма да се нормализира.

– А трябва ли? – попита Кемени. – Прибрам, това, дето ти го разпавям, не са само мои измислици. Недей си мисли, че при нас, в Управлението, на работят никакви социолози и прочие специалисти... – при тези думи той неволно си спомни за колегата си Боржо. – В правилната посока ли ще се движим, ако тръгнем обратно да насаждаме вяра и ценности у хората? И изобщо, какво е това „нормално общество“? Кой го провъзгласява за нормално? Ние знаем само какво НЕ трябва да бъде то, и това съвсем не е достатъчно за неговото построяване...

Прибрам допи остатъка от водката си.

– Нормално общество не се строи. Невъзможно е да срутим старото и да започнем наново от нулата. Единственото, което ни остава, е малко по малко да изчовъркваме от него ненормалните му черти...

– Че ако изчовъркаме всичко ненормално, нали нищо няма да остане? Откровено казано, бих предпочел някой да го срути. Няма значение кой – марсианци, свръхчовеци... Лошото е, че ние сами не можем. Какво ли не са опитвали, включително комунизъм и фашизъм, но не се получава – рано или късно всичко тръгва по старому, и то още по-зле. Сякаш най-гнилото е и най-устойчиво... Ето, представи си, че ни завладеят примерно японците и кажат – ако не работите като дяволи и не се държите като ангели, няма гювеч за вас. Как мислиш, ще се оправим ли?

– Хайде стига сме спорили – каза Прибрам, – пийнахме и почнахме да дрънкаме глупости. Най-добре разкажете за работата си. Подмамахте ме тук с вашата информация, а вече цял час само си губим времето.

Кемени се наведе напред и се опита да придаде на лицето си заговорнически вид.

– Водя делата за трафика на хряк – каза той. – Засега установихме твърдо, че той се произвежда вътре в охраняваните бедствени зони.

Помощникът ми е пригответил цяла папка с материали за пресата, ще го инструктирам да ти я предостави с предимство. Арестували сме и няколко от замесените... – Кемени млъкна за момент. – Това, което не се споменава в папката, е че мафията е купила някои от учените, работещи в зоните. Така босовете са в течение на последните открития вътре. А там, знаеш, постоянно намират нови и нови неща със свръхнеочаквани приложения. Знаеш историята с хамстерите, сега се оказва, че хрякът се дестилира от някакъв сорт грозде, който расте само там вътре. А вече имаме сведения, че от зоните се изнасят и нови наркотици, за които знаем твърде малко и затова засега представляват служебна тайна. Така че учените глави са сериозно замесени. Знам, че ти имаш известни връзки в техните среди, така че можеш да подочуеш нещо интересно.

– Това е нещо ново – измърмори Прибрам. – Сигурен ли сте в това?

– Щом ти го казвам, значи имам доказателства. Само че докато следствието не приключи, не мога да ги разгласявам – знаеш, мафия... Сигурно и ти, дори и да събереш материал по въпроса, няма да успееш да го публикуваш. Току виж се окаже, че в дъното на аферата са най-щедрите спонсори на вестника ви, и естествено ще решите да не режете клона, на който седите...

– Нашият вестник няма спонсори – каза Прибрам.

– Е, може да се окаже замесен примерно шурейт на шефа ти.

– Шефът ми няма шурей.

– Колко лошо – саркастично забеляза Кемени, – сигурно и баджанак няма, нали? А накрая може да ви посетят няколко яки чичковци с метални пръти, да ви ударят по някой и друг съвет, както казваше надзирателят на ареста. Той така казваше – аз не бия, аз съветвам...

Прибрам погледна подозрително Кемени.

– Я слушайте, откъде сте така сигурен, че работата около зоните е толкова дебела?

– Следствена тайна, брат. Но на теб, като на добър познат, ще ти кажа едно: къщата, в която се произвеждаше наркотикът, беше ударена с ракета земя-земя, за да се унищожи техниката и суровината вътре и да не заловим веществени доказателства. Това е по въпроса относно дали е дебела работата... Нашите учени не се продават на дребно. Ясно ли ти е?

Кемени се надигна от масата и тръгна към изхода, Прибрам взе от масата цигарите си и го последва.

– Е, все пак не се отчайвай. Порови се из делото, поразпитай тоя-оня, може и да се получи нещо хубаво... Накъде си? Към центъра? Ех,

жалко, аз съм в обратната посока, можех да те закарам с колата. Довиждане, много поздрави на жена ти...

Прибрам смотолевни нещо като довиждане и се изгуби във вечерния полумрак. Кемени тръгна към паркинга, където бе оставил фолксвагена си, като се питаше познал ли е, по дяволите, какво трябваше да каже и какво – да премълчи...

ЮНИ

– Значи си бил в зоните веднага след Бедствието? – попита Тина.

– Щом ти казвам, значи съм бил.

– И какво си видял там? Сигурно е било доста интересно.

– Какво... Каквото всички, това и ние. Освен това там видяхме само това, което беше близо до пътя ни, а ние избягахме да минаваме през най-разрушените райони... Нямахме никакво време за губене, затова много бързахме, за два дена навъртяхме осемстотин километра из зоните. Бяха ни пратили там с бойна задача, а не на екскурзия...

– И изпълнихте ли си бойната задача?

– Донякъде. Колкото позволяваха обстоятелствата...

Том млькна и се загледа през стъклото. Автобусът бавно се катереше по планинското шосе нагоре към върха, където отвреме-навреме, при някои завои се мяркаше ослепително белият купол на обсерваторията „Рогъл“. Там, в сградите на обсерваторията, се разполагаше базата на учените, изследващи Бедствието и пораженията от него, и днес към тях щеше да се присъединят новите им колеги, спечелили последния конкурс на Института за изучаване на Зоните.

– Ти с какво ще се занимаваш горе? – попита той Тина, колкото да поддържа разговора.

– С мутантите.

– Ааа... – по лицето на Том се изписа интерес. – Значи с мравките, така ли?

– И с мравките – без ентузиазъм отговори Тина.

– Тях съм ги виждал на живо. Не бяха много близо, горе-долу колкото оттук до оная барака отсреща, но ги гледах с бинокъл. Още ли влачат цимент нагоре-надолу? И изобщо какво правят с този цимент?

– Строят мравуняци. Огромни мравуняци, и не само с цимент, но и с други неща – дървета, камъни, тухли... Е, не строят като нас, хората, не лят бетон, но все пак изглежда страховито. Чувала съм, че

нападнали няколко изоставени села, разрушили къщите до основи и отнесли материала за мравунящите си. Всъщност това и ти трябва да го знаеш, пишеха го по вестниците.

– Писали са, но кой да им вярва... Горещи хващали ли са такава мравка? За музеен експонат.

Тина вдигна рамене.

– Искат, но не могат. Мравките винаги се движат в колони и се навърлят срещу всичко живо пред себе си. Те са хищни, ако убиеш една от тях, останалите ще те разкъсат. Никой не е издебвал самотна мравка, да я застреля и да я изнесе до базата... А ако някоя умре или осакатее, останалите от колоната я отнасят със себе си. Именно затова за тяхната анатомия не знаем абсолютно нищо.

– Странно. Сякаш са получили инструкция да не попадат по никакъв начин в ръцете на хората... Като извънземни: слезли от летящата чиния, тръгнали да изследват Земята, но имат изрична заповед да не контактуват с местните жители, за да не разберат кои са и от къде са.

– И ти си един фантаст... – Тина се отпусна на седалката. Очевидно темата не я вълнуваше повече. Напоследък с Том се случваше все така: ако той се интересува от нещо, събеседникът му не се интересува, и обратното. Очевидно настоящият случай беше точно такъв, Том реши да не се напруга да измисля нова тема за разговор и млъкна.

Не беше лесна работа да се попадне в Института за Зоните. От Бедствието насам всички млади учени и завършващи студенти, избрали научната работа вместо бизнес кариерата, се стремяха да намерят място в програмата на Института, и затова конкуренцията беше жестока. Там попадаха само най-добрите и най-способните, местата бяха малко, проблемите – сложни, и нямаше как иначе – изследваха се най-загадъчните явления и феномени, наблюдавани досега на земята. Том сам не знаеше как попадна в бройките на Института. Наистина той беше способен студент, но далеч не пълен отличник, каквито имаше достатъчно в неговия факултет и които също се състезаваха за единственото свободно място за компютърен специалист. От няколко месеца в Института работеше Бен и Том дори беше склонен да мисли, че именно с негово ходатайство е попаднал в групата. Самата група беше от трийсетина души с най-различни специалности – химици, физици, биолози, геолози – и от тях той познаваше, и то съвсем бегло, само Тина. Някои от тях щяха да прекарват в базата само по две-три седмици за практически изследвания, а други щяха да останат на върха няколко месеца – в зависимост от характера на задачите си...

Най-накрая автобусът изкатери наклона до билото и спря пред портала на базата. От будката излезе дежурният сержант, качи се в автобуса и много внимателно провери документите на цялата група. После си побъбри нещо с шофьора, слезе на пътя и отвори широката метална врата с опъната на нея бодлива тел. Бодлива тел имаше и по цялата ограда на базата.

Автобусът бавно мина през вратата и спря точно пред главната сграда. Том беше поразен от нейния отличен външен вид – той напомняше по-скоро на хотел с четири звездички, отколкото на научен институт... Не приличаше на старите сгради на университета с олющената мазилка и неприлични надписи с боя по стените. Нито пък на сравнително новия, но затова пък много лошо поддържан корпус на Института в столицата, с купищата боклуци в буренясалата ливада около него и глутницата бездомни кучета, налягали на слънце пред входа... Тук тревните площи бяха старателно окосени, бордюрите – боядисани на жълти и черни ивици, а по асфалтираните алеи не се виждаше нито една хартийка.

Шофьорът угаси двигателя и един по един пътниците започнаха за слизат.

– Том, би ли ми помогнал да сваля багажа си? – помоли Тина.

Тя носеше червена раница с рамка от алуминиева тръба и голям шарен сак. Том вдигна сака и едвам запази равновесие – той тежеше почти три пъти повече от целия негов багаж. Криво-ляво го смъкна през вратата на автобуса и го остави там, където останалите бяха струпали багажа си.

– С какво толкова си го напълнила? – изпъшка той. – Едвам не се повредих, като го вдигах.

Към мястото, където се беше скупчила пъстрата група на новопристигналите, от входа на сградата се приближиха двама души. Единият, висок мъж с добре поддържана черна брадичка и бяла престилка, носеше в ръка някакви списъци, а зад него, тътрейки обутите си в джапанки крака, подтичваше не друг, а именно Бен Рафаел.

– Добър ден – поздрави мъжът с брадичката. – Аз съм Симон Сахни, отговорникът на програмата. Вземете си багажа и елате с мен вътре, във фойето...

Групата бавно се придвижи към вратата. Тина хвана едната дръжка на сака си, Том хвана другата, и в този момент Бен го тупна по рамото.

– Ето те и тебе – каза той. – Носиш ли дисковете?

– Вътре са – Том потупа кожената си чанта.

– Добре, следобед ще ги взема...

Том забеляза, че Тина старателно гледаше в друга посока, сякаш да не забелязва Бен, но не каза нищо. Бен също не си отвори устата повече.

Когато всички се разположиха в просторното, прохладно и почти луксозно фоайе, Сахни извади списъка и още веднъж провери хората един по един, викайки ги по имена. След това тъкмо започна да обяснява нещо за настаняването, когато от коридора вляво изскочи мургав, висок почти два метра мъж с черна коса и огромен крив нос, каза няколко думи на развален английски, лицето на Сахни изведнъж доби угрижен вид, той каза на Бен: „Погрижи се за колегите, аз ей сега..." и двамата с мургавия изчезнаха обратно по коридора.

Бен се почеса по главата.

– Този високият е бразилецът Руджеро Перейра, шеф на международната програма – заговори той така, че всички да го чуват. – В момента тече някаква проверка от парламентарната комисия по въпросите на Бедствието, така че всички са откачили... Сега трябва да ви настаня по стаите, но администраторът с ключовете – Бен се огледа наоколо – е изчезнал някъде. Така че оставете си багажа, тук не се краде, а аз ще ви разведа из сградата – да знаете кое къде се намира...

Групата се вмъкна в коридора, където преди малко потънаха Сахни и Перейра.

– Това е най-кривият коридор в Европа – обясняваше Бен. – Никой, дори и архитектът, който го е проектирал, не знае колко завой и чупки има по него – наляво, надясно, нагоре и надолу... Натам са стаите и апартаментите на общежитието, а напред – кабинетите. Това на стената е портретът на директора на обсерваторията Алфред Ахо, наричан от подчинените си – тук Бен понижи глас и се огледа настрани – Алфред Хахо. Той е директор от незапомнени времена, но в последните няколко години никой не го е виждал тук. Марвин Мински казва, че астрономът Касами казва, че за последен път тук видели Ахо преди осем години, но всъщност за вас това няма значение. Между другото астрономите страшно негодуват срещу Института, защото им отне базата, а едно време те водеха тук жените и децата си на почивка... Стълбите надолу водят към стол-ресторанта, гордостта на съвременната цивилизация. Депутатът Ал Йорки, който кисне тук вече трети ден в качеството си на председател на комисията по Бедствието, казал, че цените тук са по-ниски, а пържолите и кюфтетата по-големи от тези във ведомствените заведения на правителството. Е, освен цените, тук и заплатите са доста по-ниски, но това всички го знаете. Долу има и бар, но тези дни той не

работи с клиенти по причина на същата тази комисия, която провежда там заседанията си. Сега погледнете през прозорците... В ниските сгради отсреща са лабораториите на Института. Кой къде ще работи там, всеки ще разбере от ръководителя на групата си. Впрочем, да не забравя, в четири часа следобед имате среща с тях, тук пред заседателната зала... По стълбите вляво – тук Бен бутна по лакътя Том, който стоеше до него – се стига до компютърния център. Том, ти следобед недей да чакаш пред залата, а се качи направо горе, при мен в центъра... А това в дъното на коридора – Бен отново понижи глас – е бодигардът на депутата Йорки. Всъщност вие избягвайте да се мотае натам, в това крило са се разположили големите шефове и се предполага, че поне в началото няма да си имате работа с тях. А ако видите навън един дълъг черен мерcedes с шофьор, изобщо не си мислете, че той е на депутатата Йорки – нищо общо, той е лично мой, купих го с аванса от последната си заплаща, заедно с шофьора... Ясно ли ви е всичко?

По широко ухилените лица на младите колеги личеше, че всичко им е ясно.

– А, щях да пропусна най-важното. Ето тук – и Бен посочи мястото зад пожарогасителя в ъгъла на фойето – е ключът за осветлението в коридора. Не се смейте, на мен ми трябваха два месеца, докато разбере това. А ходенето в тъмнината е абсолютно противоположно с оглед на специфичните завой на коридора. Преди време един колега така счупи ръката си... Изобщо, разхождането по коридора в нетрезво състояние без придружител не се препоръчва, последиците могат да бъдат страшни.

– Бен, мога ли да те попитам нещо от името на всички? – обади се Том. – Къде тук има телевизор, защото вечерта се играе финалният мач за купата и е просто задължително да го гледаме.

– В някои стаи има телевизори, а някои от тези телевизори работят, така че след като се настаните, ще разберете къде може да гледате мача. А, ето и администраторът се появи... Сега ще видим в кои стаи ще ви напъха.

* * *

Настаниха Том в една стая заедно с двама физици-теоретици. Те се здрависаха с него, казаха си имената, но само след две минути той ги забрави напълно. Помисли си, че ако ги чуе няколко пъти в разговор с тях, ще ги запомни по-лесно, но двамата му съквартиранти кой знае защо избягваха да се наричат един друг по имена.

Стаята им беше твърде широка и много добре обзаведена, с дебел

зелен мокет, ниска полирана масичка, широки кресла, хладилно барче и огромен цветен телевизор, който обаче нямаше звук. Щом разбраха това, физиците веднага извадиха отнякъде отвертки, за нула време разглобиха телевизора и за свое най-голямо учудване успяха да го поправят – просто повредата беше елементарна и нямаше изгорели детайли. След като свършиха с това, те дори не завинтиха обратно капака, а се разположиха в креслата и започнаха да говорят за квантова теория на полето и за голи гаджета. За тях очевидно нямаше съществена разлика между тези два предмета, и Том, който не разбираше и дума от квантовата теория, много бързо си изгради за нея твърде неприлична представа. Единият от физиците, небръснат и с рошава руса коса, обясняваше как трябвало да се постъпва при пренормиране на непренормируеми теории, докато другият разказваше за дипломната си работа. Тя цялата се базирала на умножаването на двете страни на основното уравнение с някакъв обратен оператор, който накрая се оказало, че не съществува... Том слушаше внимателно, кимаше с глава, на по-интересните места подхвърляше: „Така значи“ или „Аха“, когато физиците се чешеха по главите, и той се чешеше, когато се смееха, и той се смееше... Изобщо, получаваше се рядко забавен разговор, но към четири следобед физиците тръгнаха да се срещнат с шефа си. Том остана сам, после се сети за дисковете в чантата си, извади ги оттам, пхна ги в найлонова торба и тръгна към компютърния център.

Там, сред натрупаните компютри и принтери, той завари само Бен. Той беше зает да отговаря на съобщения по електронната поща, затова Том седна на някакъв въртящ се стол и докато го чакаше да си свърши работата, се заозърта наоколо. Изглеждаше, че никой другаде по света не бе успял да създаде такъв пълен хаос, какъвто Бен и неговите колеги бяха заформили в залата. Навсякъде по стените бяха налепени листинги на програми, върху тях с различни по цвят маркери бяха надраскани обяснения и коментари – твърде често нецензурни. По пода се въргалиха моливи и огризки от ябълки, под едно от бюрата се показваше сак с празни бутилки от кока-кола и бира, а на облегалката на стола до него висяха чифт чорапи. Масите, върху които нямаше натрупана техника, бяха покрити с дебел две педи слой от книги, списания и ксероксни отпечатъци на статии, а стъклата на прозорците бяха толкова мръсни, че през тях трудно се различаваше навън слънце ли грее, или вали дъжд...

След около половин час Бен свърши с пощата и изненада Том с вестта, че шефът на центъра, доцент Иноу, вече осем месеца бил в чужбина и не смятал изобщо да се прибира. Том се опита да възрази – нали

заповедта за назначаването му беше подписана от същия този Иноу. Бен обаче се изкили и каза, че който и да е извъртял подпис вместо Иноу, няма значение, но така или иначе отсъствието на последния водело до значително подобряване на работата в центъра и се носел слух, че отгоре са готови да му плащат командировъчни само и само да не се върне обратно... Другият колега на Бен от „старата гвардия“, някой си Тео Павлидис, бил на семинар на Хавайските острови, така че в момента най-старшият тук бил Марвин Мински.

Скоро след това се появи и самият Марвин Мински. Той беше млад, само няколко години по-възрастен от Том и Бен, нисък, дебел, с рядка тъмна коса, торбички под очите и едноседмична брада. Когато видя в ръцете на Том плика с дисковете, само попита: „Ти ли си новият колега?“ и без да дочака отговор, започна да му разяснява работата в центъра. През това време Бен, който разсеяно слушаше разговора, се зае да прави кафе.

Не беше лесна работа да се следи мисълта на Марвин. Той говореше много бързо, и тъй като изпускаше всичко, което смяташе за тривиално, а той като че ли смяташе за тривиално почти всичко, до съзнание то на Том достигаха само основните контури на мисълта му. На всичкото отгоре той почти безразборно прескачаше от тема на тема, а обхватът на работата се оказа удивително широк. Марвин поиска да види листинга на управляващите функции, с които Том, по препоръка на Бен, бе започнал да се занимава веднага след като получи „честитката“ от Института. Той се ориентира в него много добре, едва ли не по-добре от самия Том, и буквално за двайсетина минути подхвърли цял куп извънредно полезни и смислени предложения, като след всяко от тях вмъкваше: „Това, разбира се, е очевидно...“ През това време тримата изпиха по едно кафе, Бен попита да направи ли по още едно, но тогава Том му посочи часовника на стената, който показваше седем без петнайсет, и ги подкани да се стягат за мача. За негова изненада обаче и Бен, и Марвин не горяха от нетърпение да седат пред телевизора. Самият Марвин, изглежда, скоро беше станал от сън и сега, когато му идваше настроението за работа, нямаше намерение да се отвлича от нея.

Така или иначе, тримата слязоха в стол-ресторанта и изядоха по една от прословутите пържоли. Наистина те бяха твърде големи, твърде вкусни и твърде евтини, и Том разбра защо депутатът Йорки се е изказал толкова ласкаво за тях... Когато свършиха с вечерята, Марвин и Бен тръгнаха обратно към компютърния център, а Том се затича по стълбите нагоре към стаята си и нахълта вътре точно когато прозвуча началният

сигнал на съдията.

В стаята се бяха събрали почти всичките му спътници от автобуса, явно телевизорите в стаите им не работеха, и повечето от тях държаха току-що наченати кутии бира. Бяха се разположили навсякъде – по леглата, в креслата, направо на мокета... На леглото на Том се беше събрала агитка на „Олимпик“, а на леглото на един от физиците – на „Ибара“, и двете агитки си разменяха реплики от рода на „От вас по-слаб отбор няма“ и „След мача ще си поговорим“. Том, който беше запаленко на „шейховете“ от „Петролеум“ и на този мач се явяваше неутрален зрител, едва успя да си извоюва добро място пред телевизора, в първия ред седящи на земята, и веднага заби поглед в екрана.

Мачът се оказа страшно слаб и скучен. Играчите не можеха да си подадат по три точни паса един след друг, ритяха топката безразборно, но повече се ритяха взаимно и се дърпаха за фланелките. Затова много скоро колегите на Том пред телевизора захванаха всевъзможни странични разговори, най-вече около това кой футболист за кой клуб ще играе през следващия сезон. Напоследък играчи, които се задържаха в един отбор повече от две-три години, бяха рядкост, и темата за трансферите засенчваше дори интригата около шампионската титла. Като се имаше предвид, че футболът в последните години се бе превърнал едва ли не в единствена национална религия, ставаше ясно защо най-тлъстите заглавия във вестниците оповестяваха именно футболните трансфери. Повечето такива заглавия обаче нямаха нищо общо с истината – един ден Том си бе купил вестник само заради заглавието „Даниел Хост подписва с Петролеум“, а в текста под същото това заглавие подробно се обясняваше как и защо Даниел Хост не е подписал с Петролеум...

– Стига с тоя футбол, бе – обади се приятен женски глас някъде зад гърба на Том, – не можете ли да говорите за нещо по-интересно?

– Можем да говорим за жени – каза русият физик, съквартирант на Том. – През почивката между полувремената ще говорим само за жени, обещавам.

Феновете на „Ибара“ подхванаха въпроса дали мачовете или жени-те са за предпочитане, но не стигнаха до разбирателство и накрая реши-ха, че и едните, и другите не са лоши, но нямат нищо общо.

Тук Том реши да се намеси в разговора.

– Защо да нямат? Имат – и мачовете, и жените се купуват и продават. Примери много...

От мъжката половина на компанията, а тя беше не половина, а по-скоро три четвърти, се чуха одобрителни възклицания.

– Не можа ли да измислиш нещо по-приятно? – отстрани се чу познат на Том глас. – Нещо като комплимент.

Той се обърна в посоката на гласа и видя Тина. Тя седеше в едно от креслата заедно с някаква своя русокоса колежка.

– Не ме бива много по комплиментите – каза той, – такъв съм си от малък. Е, може да се измисли нещо... Примерно – има оспорвани мачове и оспорвани жени, красиви мачове и красиви жени... По-рядко, но има и такива.

– Има и опорочени мачове – обади се съседът на Том.

– Да, вярно – Том се ухили, – при това се срещат доста по-начесто.

– Ти си патологичен случай – отвърна Тина, – защо се хващаш първо за грозните черти на нещата? Мачовете били продадени, опорочени, а не можеш да отлепиш поглед от терена. Жените и те били същите, а по пътя в автобуса разправяше само каква бездарност царяла в Института...

Том сви рамене.

– Не съм специалист по патология. Може би това ми е останало от нерадостното детство. Пък кога ли съм си имал работа с красиви черти...

– Ако сега Рууд беше тук, щеше веднага да ти извърти един психоанализ. Той е майстор, може да изкара на бял свят какво ли не от подсънанието ти, сам да се чудиш.

– Кой е този Рууд?

– Мой познат психоаналитик. Всъщност... ти трябва да си го виждал, на оня купон. Един такъв дебел, розовичък, като говори, сякаш грухти...

За „оня“ купон Том си спомняше винаги с неудоволствие.

– А, да... Имаше един такъв, по едно време го взеха за мезе със сън за трикракото пиле. Дебел и дрънкаше глупости.

– Между другото, той успя да разтълкува този сън – каза Тина. – Дори по няколко начина, но всичките му изводи ги забравих. Иначе той можеше да дойде тук, но не издържа конкурса.

– Че какво ще прави психоаналитик в Института за Бедствието? Освен да изследва маниите на персонала... Свободното асоцииране на квантовата теория на полето с голите гаджета.

– Ако искаш да знаеш, психоаналитици в Института има. Не знам с какво се занимават, но има цели двама...

– Е, кучета го яли тоя Рууд – каза Том и обърна поглед към телевизора, където играчите се бутаха и дърпаха, скупчени около центъра на

терена, а съдията раздаваше жълти картони.

Зад него русият физик и някакво момиче още спореха по темата „жени срещу мачове“.

– Добре де, не мога да говоря просто така – боботеше русият. – Застани ей там до телевизора за сравнение, и всичко ще стане ясно...

Момичето, леко замаяно и амбицирано от алкохола, стана, по пътя настъпи няколко от насядалите по пода и застана до телевизора с ръце на кръста. Беше нисичко, но много приятно, спортен тип, със сини шорти, шарена блузка, късо подстригана права коса и загоряла от слънцето кожа. За щастие на настъпените беше боса, без токчета.

– Какво пък – усмихна се русият, – не е лош мача... Досега, като нямаше база за сравнение, не мислех така, но сега...

От компанията се разнесе одобрителен смях. Момичето кипна, хубавото му лице почервения, с два скока се озова до русия и се опита да му удари няколко шамара. Той обаче я хвана за китките и леко ги дръпна надолу, така че в крайна сметка момичето се оказа седнало на пода до него. Развеселен, Том се обърна назад, за да следи развоя на борбата. Момичето, с хванати ръце, беше опряло гръб в рамото на русия и въпреки лютото пламъче в черните и очи, не изглеждаше никак ядосана, а по-скоро обратното, явно това и доставяше удоволствие. Искра да му се свали, помисли си Том. Изведнъж обаче двете агитки се развикаха от леглата и той се вторачи обратно в телевизора, където съдията току-що беше дал дузпа в полза на „Олимпик“.

Тюхкайки се, че е изпуснал най-интересното, Том следеше повторението, на което се виждаше как топката се удря в ръката на защитник на „Ибара“. Играчите на потърпевшия отбор се бяха струпали около рефера, той размахваше ръце, а тълпата по трибуните пееше: „Съдия-ата, съдия-ата, съдията педераст...“ Двете агитки от леглата едва не се сбиха, едни казваха, че от „Олимпик“ са купили съдията, други твърдяха, че защитникът е играл умишлено с ръка и дори трябва да му се покаже червен картон, най-накрая обаче всички млъкнаха, защото играч на „Олимпик“ си нагласи топката и се засили, за да бие дузпата. Силният му шут обаче уцели напречния директ, феновете на „Ибара“ полудяха от кеф, някой извика: „Видяхте ли бе леваци, и съдията не може да ви спаси“ и резултатът си остана нула на нула.

След още две-три минути дойде и краят на полувремето. Всички в стаята се размърдаха, някои излязоха на балкона да се поразтъпчат.

– Откъде взехте бирата? – попита Том съседите си. – Още едно полувреме толкова слаба игра няма да мога да изтрая без бира, нали така?

* * *

Проверката на държавната Комисия по Бедствието беше разстроила изцяло работния график на Института. Когато преди време във вестниците започнаха да пишат, че работещи тук учени продават ценна информация и знания за зоните на съмнителни лица и организации, държавната комисия счете за необходимо да притисне до стената Института и да му поиска сметка за всичките му реални и мними неблагоприятия. От комисията се интересуваха защо въпреки многото погълнати средства за пет години няма почти никакъв напредък в изучаването на зоните. Учените не бяха успели да разрешат основния поставен пред тях въпрос – каква е същността на Бедствието и от какво е предизвикано. Затова не можеха да отговорят защо то се е случило точно на това място и време и може ли да се повтори пак някога или някъде другаде... Институтът тъпчеше на място, напоследък наблягаше най-вече на изследването на поразените участъци и на организмите-мутанти, но и в това направление срещаше крайно озадачаващи факти. Най-известният проблем беше, че в зоните широко се срещаша химически вещества и съединения, каквито нямаше никъде другаде и каквито никой не бе успял да синтезира изкуствено. Някои от тези вещества играеха важна роля в метаболизма на мутиралите растения, който беше принципно различен от обикновения. Пълна загадка бе и спектърът на светлината, излъчвана от въздушните фунии в нощта на Бедствието – за късмет на Института, тогава тя бе регистрирана от уредите на астрономите в обсерваторията. Всеки факт противоречеше с повечето хипотези за Бедствието, а всяка хипотеза обясняваше по правило само нищожна част от тези факти...

При това положение на учените не оставаше нищо друго, освен да искат нови и нови средства от комисията и да продължават изследванията си бавно, стъпка по стъпка, без да се надяват на изненадващо, глобално решение на загадките на Бедствието. Само че това никак не се хареса на самата комисия. В нея бяха решили, че щом за пет години Институтът не е постигнал нищо, вече е време да му се ореже бюджета, и с такава цел беше организирана комплексна проверка, която да реши кои негови направления ще се финансират и кои не. Проверката течеше вече цяла седмица, краят ѝ не се виждаше, а всички отдели в Института се занимаваха само с това да докажат пред комисията колко полезна, неотложна и необходима работа вършат те и какви бездарници и мързеливци седят в останалите отдели. Тези междуособици отнемаха цялото време на учените. Никой от тях не можеше и да помисли за работа при

положение, че не се знае ще гласуват ли пари за неговите проекти или не... От това компютърният център само печелеше, тъй като машините стояха без работа, а Марвин и Бен не се страхуваха от комисията, защото центърът се финансираше от международната програма.

Противно обаче на очакванията на Том, още на следващия ден върху главата му се стовари задача с неподозирани от него размери. Главен инициатор на това беше Марвин, който заяви, че ще прави експерименти с неформален компютър, управляващ обикновен процесор. На въпроса на Том дали тук имат неформален компютър Марвин отговори, че такъв, разбира се, нямат и скоро няма да имат, затова се налагало да го емулират на голямата паралелна машина.

Когато чу това, Том мислено прокле деня и часа, когато подаде молба за конкурса на Института. Наистина, възможностите на взаимно подчинени обикновен и неформален компютър бяха много интересни и все още не напълно изследвани, но да се емулира неформален компютър беше задача с твърде голяма за Том сложност. Той направо заяви на Марвин, че не разбира почти нищо от теорията на неформалните решения, в университета се е запознал само с основните понятия, но Марвин заяви, че с тази част на задачата ще се справи сам. От Том той искаше да реализира само интерфейса и управляващите функции откъм един обикновен персонален компютър IBM, и то във възможно най-кратък срок и без почивни дни. Това беше вече нещо по-изпълнимо, но все пак Том попита какъв е смисълът да се бърза толкова. В отговор Марвин каза, че като свърши проверката, всички ще се втурнат да навакват изгубеното време, голямата машина ще я натоварят с всякакви задачи, а емулаторът е сложна програма и се нуждае от всичките нейни ресурси...

Така или иначе, очертаваше се ударен труд, и този ден Том прекара четиринайсет часа пред екрана, ако не се броят кратките паузи за обяд и вечеря. Тъй като не беше свикнал като Марвин и Бен на такива работни маратони, още на втория ден чувствуваше мозъка си като промит, а очите му леко съзяха, но не искаше да се предава и продължи да работи. В устата си чувствуваше гаден метален вкус и дори пържолите и кюфтетата в стол-ресторанта, в чест на които при нормални условия той би написал цяла ода, не му доставяха никакво удоволствие... Работата напредваше бързо, но Том се чувствуваше скапан, и продължи да се чувствуват така чак до събота на обяд, когато стана свидетел на събитие, което му оправи настроението поне за една седмица напред.

По това време той сглобяваше модул, с който да тества готовите

контролни функции. На съседния компютър Бен се бореше с интерфейсният стандарт. Тогава в коридора пред залата се чуха непознати на Том силни гласове и нечии тежки стъпки, вратата се отвори и вътре с цялото си величие влезе депутатът от парламентарното мнозинство и председател на Комисията по Бедствието Ал Йорки. На няколко крачки зад него подтичваше директорът на института, дребен човечец на име Самуел Пайперт, а отвън през процеп на вратата Том мярна огромния бодигард.

Ал Йорки беше депутат от свръхтежка категория и в буквалния, и в преносния смисъл. Тежеше сто двамайсет и пет килограма при ръст от метър и седемдесет, но това не му пречеше да бъде една от най-влиятелните личности в държавната йерархия. Той прекоси наперено залата, като при всяка негова стъпка от паркета се вдигаше облаче прах, и втренчи немигащите си очи в зяпналия го Том.

– Значи, вие тука сте програмистите... Я ми кажете, с какво се занимавате сега?

Том започна да му обяснява задачата си горе-долу така, както Марвин му я обясняваше на него. Йорки се опита да напрегне мисълта си, по челото му се появиха лоени бръчки... Изведнъж лицето му се проясни.

– А, значи пишете вируси, така ли? Абе все се чудя, защо нашите програмисти пишат само вируси, а не вземат да направят нещо сериозно. Аз като отида някъде на конгрес в чужбина, всички, като разберат откъде идвам, ме питат: „А, оттам, дето правят компютърните вируси, така ли?“ Магарета сте вие, плачете за уволнение...

Изненадан, Том само вдигна рамене и беше готов да се предаде, но тогава Бен му се претече на помощ.

– Съвсем не, господин депутат... – Бен сякаш си спомни устава за военна служба. – Тук не пишем вируси. Вирусът е сложно нещо, не е за всяка уста лъжица. Особено по-оригиналните, които не могат лесно да се откриват, да напишеш такова нещо си е истинско изкуство. А вие недейте се плаши от вируси, вие имате депутатски имунитет...

Йорки не успя да схване шегата на Бен.

– Депутатски, ама миналата година компютрите в парламента се заразиха до един. Та значи вие двамата не сте вирусаджийи?

– Не сме.

– Ама ако решите, можете да направите вирус?

Бен започна да обяснява на Йорки за прехващането на софтуерни прекъсвания, за недокументираните функции на операционната система

и за технологията на „невидимите“ програми. Йорки го гледаше някак стреснато, после му махна с ръка да спре.

– Хайде, стига... Аз съм прост човек, депутат, не съм учил компютри. Я по-добре ми пуснете някоя игра, а? Много обичам електронни игри. Само че да е нещо по-просто, и да ми кажете с кои клавиши се движи и с кои се стреля...

Бен настани Йорки на дървения стол пред един от свободните компютри и му мусна играта „Муунбъгс“. Тя наистина беше проста, може би единствената игра, по-проста от самия Йорки – играеше се само с три клавиша: наляво, надясно и стрелба. Беше безнадеждно остаряла, Том я знаеше още отпреди десетина години, но беше зрелищна, динамична и имаше интересни звукови ефекти. Когато Том беше войник, всички сержанти и фелдфебели в щаба, които се учеха да работят с компютри, много обичаха тази игра, и не научиха нищо друго за компютрите освен това – С КОИ КЛАВИШИ СЕ ДВИЖИ И С КОИ СЕ СТРЕЛЯ.

Йорки като че ли виждаше „Муунбъгс“ за пръв път.

– Ей, ама те много бързо ме убиха! Не ми харесва тая игра.

– Вие се движете по-плавно – съветваше го Бен. – Хванете клавишите ей така... И стреляйте непрекъснато, така е по-добре.

– А, вярно... Ето, сега аз го убих, видя ли? Ще им хвана чалъма!

– Трябва да не им позволявате да ви отмъкват урановите контейнере. Те са тук долу, лентата ги дърпа един по един. Като ги издърпа всичките, ще ви даде бонус... А, ето го и комбатът. Ако го ударите сега, след бонуса ще имате и комбат раунд. Тогава вие трябва да го целите отдолу колкото можете повече пъти... Като стигнете дотам, ще ви стане ясно. И се пазете от кръстчетата, защото те са бомби.

– Да, да... Пайперт, бягайте да намерите Перейра и вземете от него финансовите му отчети! После ми ги донесете тук. Ясно ли е?

Пайперт направи поклон под ъгъл от около шейсет градуса спрямо вертикала и изчезна през вратата.

Том и Бен се върнаха към работата си, като от време-навреме поглеждаха към Йорки. В началото той се бореше с играта като свиня с тиква, но постепенно се отрака и след половин час гromеше враговете с пълна пара.

– Умри! Ха така... Ето я, идва пълната каруца! Тюх, да се еба в простия селянин, не можах да я уцеля... Ама той защо стреля така нагъсто?

Том се обърна назад. Йорки беше дигнал крака на масата, държеше клавиатурата в скута си, а столът под него се опираше на земята само на

задните си два крака.

– На следващото ниво ще се появят и ракети – каза му Бен, – трябва да внимавате, защото те се улучват много трудно.

Високоговорителят бълваше безспирен поток от виещи, ръмжащи и взривяващи се звуци. По екрана във всички посоки летяха врагове, куршуми и парчета от застреляни врагове... Том тъкмо се завъртя обратно към монитора си, когато откъм Йорки се чу едно застрашително „Скърръъц!“ Бързо се обърна назад, към посоката на звука, и стана свидетел на едно наистина извънредно произшествие.

Под тежестта на огромното туловище на депутатата столът под него бавно, сякаш на забавена лента, се разкриви, в един момент всичките му сглобки изведнъж поддадоха, а дървените му части се строшиха една след друга. Тъй като краката на Йорки все още бяха върху масата, той загуби равновесие и не можа да направи нищо, за да избегне неизбежната катастрофа. Както държеше клавиатурата, той с трясък се строполи по задник с навирени крака сред отломъците от строшения стол. При падането му от мръсния паркет се вдигна облак прах като след ядрен взрив, сякаш специално да подчертае мащаба на произшествието...

Зрелището беше грандиозно до такава степен, че Том и Бен се обърнаха назад, за да не вижда Йорки лицата им, и се затресоха от смях. С много усилия, за да запазят приличие, те някакси успяха да не се разсмят гласно, и от гърдите им се откъсваха само приглушени хълцания. На отражението в екрана Том успя да види как Йорки бавно се изправя сред развалините с разпрани по шевовете на задника панталони, как стреснат се оглежда наоколо и как погледът му се спира на подозрително тресящите се гърбове на двамата програмисти.

– Мамка му и стол... – това бяха единствените му думи.

С огромни усилия Бен успя да скрие усмивката и се обърна към Йорки.

– Няма му нищо на стола, тоест нямаше му нищо... – при тези му думи Том едвам се удържа да не прихне. – Нали и на вас ви няма нищо? А панталона... – тук силите напуснаха Бен, той се опря настрани в стената и отново беззвучно се запревива, хълцайки.

Ситуацията беше критична. Много малко трябваше, за да се отпуски напълно смехът на Том и Бен, което със сигурност щеше да навлече върху двамата тежкия депутатски гняв на Йорки. За щастие в този момент вратата се отвори и влезе Пайперт с някакви листа в ръка. Когато видя строшеният стол и съдраните панталони на депутатата, той прибледня, театрално се хвана за главата и се нахвърли върху Бен.

– По дяволите, Рафаел, защо не дадохте на господин депутата някой хубав стол? Вие заслужавате... не знам какво заслужавате, но със сигурност ще си изпатите! Това вашето е саботаж! Веднага изчезвайте отгук и двамата! Вие, господин Йорки, надявам се, че не сте пострадал, ние не сме виновни, а на Рафаел обещавам, че ще му се види тесен института...

Думите на Пайперт успяха да влеят в Том и Бен известна доза сериозност, те престанаха да се кикотят и тръгнаха да излизат със сравнително сериозен вид. На вратата се сблъскаха с бодигарда на Йорки, при вида му инстинктивно отстъпиха няколко крачки назад, за да му направят път да влезе, и накрая се измъкнаха невредими по коридора.

– Ей, Понди! – достигна до тях гласът на Йорки, който викаше бодигарда си. – Бягай да ми донесеш от куфара едни панталони... Няма значение кои, само че по-бързо...

При споменаването на панталоните смехът и на двамата се отприщи и те се запревиха, удряйки се един друг с юмруци по раменете.

– Ей, голяма работа е този Йорки! – цвилеше Бен, докато двамата се смъкваха надолу по стълбите. Том се държеше за корема и ухилен бършеше с ръкав сълзите, избили в очите му.

В това състояние те се сблъскаха с Марвин, който беше тръгнал към залата.

– Какво ви става? – попита той. – Да не сте намерили в мрежата вицове за Щирлиц?

– Какви ти вицове – измюка Бен. – Том, я му обясни ти, аз няма да мога...

Том, когото вече го болеше коремът от смях, криво-ляво успя да разкаже на Марвин историята на сгромолясането на депутата Йорки. Марвин обаче сякаш не намери нищо смешно в нея.

– Значи столът отиде – разсеяно продума той. – А клавиатурата здрава ли е?

– Не знам – каза Том. – Не, ти изпусна много, това трябваше да го видиш на живо. Как само се сгромоляса – не просто така, а някакси плавно, с финес... Сякаш законът за всемирното привличане се поколеба за момент дали да се приложи с цялата си строгост в случая, нали все пак притегля законодателно тяло, току виж на следващото заседание на парламента първа точка в дневния ред е „Изменения и допълнения към закона за всемирното привличане“... Разбираш ли, сякаш гравитационната константа под стола му беше различна. Друго нещо е да пада депутат...

– Е, нищо – потупа го по гърба Марвин, – ще го преживея някак, че не съм го виждал... – Изведнъж изражението на лицето му застина. – Значи, казваш, гравитационната константа под стола била различна?

– Не, разбира се, това го казах само за сравнение... А ти защо се интересува толкова от нея?

Марвин го погледна някак смутено.

– А, просто така... Чудех се какво ще стане, ако наистина я подложат на гласуване в парламента. Какво стана с функциите?

– Тъкмо щях да ги тествам, и стана случката. После дойде Пайперт и ни изгони, каза, че нарочно сме сложили Йорки върху счупен стол.

– Качвайте се обратно и кажете на Пайперт да върви по дяволите. А ти довърши тестовете, аз ще дойда след час-два... Марвин отново се замисли. – Значи гравитационната константа... – промълви той и излезна набегом обратно в посоката, откоято беше дошъл.

Том се почеса по бузата.

– Какво му става на Марвин? – попита той Бен. – Защо се държи така странно?

– Нищо му няма, той винаги така се държи. Ако не се държеше така, просто нямаше да бъде Марвин...

* * *

Както винаги, и сега Том бе направил цял куп програмни грешки. Разбира се, той не очакваше, че всички функции ще тръгнат от първия път, но все пак се бе надявал бъговете да са по-малко на брой и по-лесно откриваеми. В резултат на това се наложи да трасира повечето функции и да се псува пред екрана чак до три и половина през нощта, когато си каза „Не може повече“ и отиде да спи, като остави за другия ден най-упоритите и трудни за фиксиране грешки. Все пак човек работи по-добре на свежа глава.

През нощта на няколко пъти му се явиха сънища. Том по принцип сънуваше много рядко, най-много десетина пъти в годината, а няколко сънища в една нощ за него бяха извънредно произшествие. Единственото утешително нещо беше, че всичките му сегашни сънища накрая завършваха с листингите, които дебъгваше, преди да си легне... На следващия ден се събуди чак на обед, очите го боляха, но още като се бръснеше в банята, изведнъж, просто така, се сети защо една от функциите му упорито забиваше. Грешката беше толкова глупава и очевадна, че Том просто измуча, напсува тъпия си акъл с най-цветистите изрази, за които се сети в момента, и с всичка сила фрасна главата си в стената. От

удара мътилката в мозъка му сякаш се разкара, той се почувствува готов за работа, обядва надве-натри и се качи в компютърната зала.

Марвин не се беше появявал там. Том се зае с програмите си, за няколко часа изчисти всички грешки и ги приведе във вид, от който нямаше да се срамува. Когато свърши и с това, беше вечер, а от Марвин все още нямаше ни вест, ни кост. Бен също го търсеше под дърво и камък, за да вземе от него някакъв диск с изображения, които да прати по мрежата, но не го намери никъде. Тогава Том се видя без работа, сложи коментари в листингите си (разбира се, на английски, той изобщо не можеше да си представи да пише коментари към програма на родния си език) и си пусна някаква игра. Той виждаше тази игра за пръв път, увлече се и чак когато коремът му започна да се свива от глад, се сети, че беше изпуснал да вечеря. Погледна таймера, беше дванайсет и десет. Тогава отвори хладилника (Марвин и Бен бяха сложили хладилник в залата), извади оттам кутия с пастет и парче топено сирене, взе от Бен малко хляб и си направи сандвичи.

За самия Бен нощта беше истинското работно време. Тогава той се включваше в компютърни мрежи по целия свят и измъкваше оттам най-различни неща. Заради невероятния си усет да избира винаги най-добрите и най-полезните програми и пакети, всички в Института го ценияха много... В момента Бен беше погълнат от размяната на любезности с някакъв системен оператор оттатък, Том го погледа известно време и тръгна към стаята си.

Във файето пред входа на сградата той видя Тина. Тя тъкмо се вмъкваше през стъклената врата, носейки две бутилки с добре изглеждащи етикети и съдържание. Самата Тина също изглеждаше добре, и Том се запита дали това е етикетът или съдържанието и...

– А, Том, здравей! Ти защо не празнуваш с нас?

– Че вие какво празнувате?

– Не се прави на ударен, днес е пълнолунието. И изобщо защо не се виждаш никакъв? Останалите се събираме всяка вечер, май само ти се криеш някъде...

– Не се крия. Просто имам много работа. Пък и за пръв път изобщо чувам, че някои имат навик да празнуват пълнолунието.

– Че ти от Марс ли падаш?... Изобщо, вие програмистите празнувате ли нещо?

– Ами... – замисли се за момент Том, – последният път беше, когато едно приятелче си купи цветен принтер. А преди това – когато един намери паролата на централния компютър на полицията. Тогава падна

голямо пиене, но след три дена него го арестуваха... Е, и рождени дни, именни, такива стандартни празници.

– Значи днес за теб е нестандартен празник – Тина, вече пийнала, направи категоричен жест, хвана Том за ръкава и се опита да го дръпне в своята посока.

– Чакай малко, аз там никои не познавам освен теб...

– Какво от това? Преди три дена и аз не познавах никого. Ако се криеш там при компютрите си, така и няма да се запознаеш.

Том реши, че няма смисъл да противоречи на Тина, и се помъкна след нея по кривия коридор.

– Защо празнувате пълнолунието? – попита той. – Можехте да изберете новолунието, първа и/или последна четвърт и прочие.

– Леле, тоя наистина пада от Марс...

– Ами от Марс падам. Там имаме две луни, освен това едната изгрява по три пъти на нощ... Ако я караме като вас тука, до един ще изпукам от цироза на черния дроб.

При споменаването на цирозата Тина видимо се развесели.

– Ей, ти си бил майтапчия...

Тина водеше Том по подозрително познат маршрут из лабиринта на жилищния сектор, и за голяма негова изненада този маршрут го изведе до вратата на собствената му стая. Том се почувствува леко изпързалия, но отвътре се чуваше доста силна врява, явно празникът се развиваше с перспективни темпове. Тина натисна бравата и двамата влязоха точно когато компанията около масата довършваше любимата на Том песен „Китаец папрат пасе“:

Хей, паси, паси, китаецо,
хей, най-хубава папрат ти папкай,
паси я, додето е сочна и влажна тя,
че догодина папрат едва ли ще има,
ЗАЩОТО ЩЕ Я ОПАСЕЕЕЕШ!²

– Опасеееш! – въодушевен, Том се включи във финала. Около масата вдигнаха чаши, одобрително аплодирайки двете новопристигнали бутилки в ръцете на Тина. В суматохата около отварянето на първата бутилка Том успя да анексира една табуретка, възползувайки се от невниманието на разгърдения и зачервен субект, който беше станал от нея, за да си сипе пиене. После предвидливо се отдалечи с табуретката и

2. Текстът е на Феликс Лалов. Бел.авт.

седна чак в отсрещния край на стаята, където цигарения дим не беше толкова гъст и агресивно взаимодействащ с уморените му очи... След няколко секунди до него се озова и Тина.

– Браво! Толкова скоро дойде и вече успя да седнеш на нещо. А аз какво, права ли да стоя?

Том се отмести леко и отстъпи половин задник място за Тина. Тя приседна, опирайки се до него, и му наля една чашка от коняка, който току-що бе донесла.

– Недей, аз не пия – опита се да я спре Том.

– Как така не пиеш? Тук такива не минават. Айде сега наздраве...

Двамата чукнаха чаши и отпиха. Конякът беше доста добър. Том се загледа във веселите лица на колегите и колежките си, в пълните бутилки на масата и празните под нея, заслуша се в разговорите, във вицове-те, в тостовете... Изведнъж усети, че вече няколко минути двамата с Тина седят един до друг и мълчат. Почувствува се неловко.

– Кажй нещо – побутна той Тина.

– Какво?

– Нещо нитересно. Да не скучая.

– Че аз не знам какво ще ти е интересно на теб...

– Ами давай за каквото и да е – за обувки, червен восък, параходи...

– За зеле и царе – подхвана Тина.

– Защо морето е горещо-вряло...

– И имат ли прасетата криле! – довършиха в един глас двамата. – Ей, Том, ти си чел Луис Карол! – възкликна изненадано Тина.

– Разбира се, че съм го чел. Всеки истински програмист трябва да може да рецитира „Джаберуоки“ в права и обратна посока.

– Ти можеш ли?

– Е, не, разбира се, но Бен може... Нали знаеш Бен? Дето беше с мен на ОНЯ купон и щяха да го бият. Той сега работи тук, ти трябва да си го видяла, посрещна ме, когато пристигнахме.

– Не „щяха да го бият“, а наистина го биха – настроението на Тина сякаш изчезна, щом стана дума за Бен. – Всъщност, той още ли е ченге? Сигурно, щом се е уредил тук. Ченгетата винаги се уреждат.

Том реши, че е добре да защити пред Тина своя добър приятел Бен.

– Той не е никакво ченге. Просто тогава служеше в специалните войски, и то на по-особена длъжност. Между другото знаеш ли защо тогава го бяха командировали заедно с мен? Да ме следи. Когато той ми каза това, а той ми го каза чак накрая на службата, едвам ми го побра

умът, но е факт... А сега вече нали е цивилен, какво ченге може да е?

Тина се замисли. После вдигна чашата си и каза:

– Е, нищо, хайде наздраве за ченгетата...

Тогава Том видя на вратата силуета на Бен. Той се взираше в обвитите от цигарения дим лица, сякаш търсеше някого. Том му свирна, тогава той го видя, махна му с ръка за поздрав и се приближи към него.

– Виждал ли си някъде тук Марвин? – попита Бен.

Том само вдигна рамене.

– Аз съм тук отскоро... Тина, ти знаеш ли Марвин? Един такъв дебел, с подпухнала физиономия и странен поглед... Минавал ли е оттук случайно?

Тина погледна подозрително Бен. Бен, от своя страна, погледна също подозрително Тина.

– Дебел и със странен поглед? Тук всички са със странни погледи, няма един, който да изглежда нормално... Не, май други освен тези, които са сега тук, не са идвали.

– Защо го търсиш сега, посред нощ? – попита Том.

Преди да му отговори, Бен го дръпна настрана, чак до вратата.

– Търсят го от Управлението за сигурност – каза той тихо, така че да не го чуват останалите. – А той сякаш се е провалил вдън земя, от вчера никой не го е виждал. В стаята му го няма, не са го срещали нито в ресторанта, нито в бара, казаха ми, че са го мърнали в клуба да говори с някакви физици, но никой не помни точно с кои. А това с Управлението е сериозна работа... Какво да им кажа?

– Чакай малко, ще питам съквартирантите си, нали и те са физици, могат да знаят нещо.

Единият съквартирант на Том, русият, беше легнал в креслото и натискаше някакво момиче – май същото, което му се свалеше преди четири дена, по време на мача, но Том не беше много сигурен в това. Той го побутна по рамото и му описа проблема с Марвин, както и самия Марвин. Русият се замисли.

– Май че имаше нещо такова... Вчера шефът ми говореше с един подобен тип, но не съм сигурен дали е същия. Типът приказваше нещо за константата на фината структура, а шефът се усмихваше мило и се опитваше да се отърве от него. Само че, казах ти, не съм сигурен, сега съм доста пийнал, пък и... – той погледна обратно към момичето и го погали по бедрото. Бен махна с ръка и двамата с Том се заеха с другия съквартирант, който седеше на пода и си играеше с връзките на нечия чужда обувка. Той обаче беше толкова пиян, че не загра какво го питат,

освен това сметна Бен за някакъв лаборант, започна да го нарича Никлаус и се опита да му даде пиене в чаша, голяма почти колкото леген. С общи усилия двамата успяха да го умиротворят и излязоха навън в коридора.

– Какво ще правиш сега? – попита Том.

– Ще измисля нещо... Пък може и да го открия до утре.

– Изобщо каква е тази история с Управлението за сигурност?

– Утре ще ти разкажа. Е, приятно пиене... – и Бен си тръгна обратно.

Том се върна на мястото си до масата. Завари Тина да пълни чашата му догоре.

– Какво се е случило с оня, как беше... Марвин? – попита тя.

– Нищо, сигурно се е загубил.

– Че той малък ли е? – вдигна чашата си Тина. – Хайде тогава на здраве.

– Стига вече, не обичам да се напивам.

– Няма да се напиваш, а само ще пийнеш. Аз много обичам да пийна и да говоря глупости. Само че трябва някой да ми прави компания, а когато съм пийнала, не обичам трезвените събеседници. Струва ми се, че ми се присмиват на глупостите, нали са трезвени, а аз не...

– Е, аз няма да ти се присмивам – Том усети как конякът започва да го хваща. – Когато човек си пийне, някак почва да си вярва на глупостите. Колкото и да са банални и съшити с бели конци, му се струват сериозни.

– Я ми кажи най-добре – Тина го хвана за лакътя, – ти защо дойде в Института?

– Как така защо? – не разбра Том. – Защото издържах конкурса, разбира се. Ако не го бях издържал, нямаше да съм тук.

– Не, не... Аз те питам защо изобщо пожела да работиш именно тук, а не някъде другаде? Защо си подаде документите за конкурса?

„Тая пък какво ме е заразпитвала?“ – помисли си Том. Същият въпрос му зададоха и преди години, когато кандидатстваше за работа в централата на Легиона. Тогава той се отърва със стандартните верноподанически клишета, поръсени с малки количества младежки ентузиазъм и сол на вкус. Сега просто не знаеше за какъв дявол Тина му задава този въпрос. Почувствува се леко паникьосан – също като на интервю за нова работа.

– Че къде другаде да отида? – започна той. – Може би в някой фирмен офис, да оформям делови писма и да уча шефа си да играе

компютърни игри? Или в някоя корпорация, където да програмирам разни отвратителни бази от данни и шарени менюта? Че това е невъобразимо скучно. Ако не друго, тук се занимавам с далеч по-интересни неща... – при тези думи той си спомни за неформалния компютър на Марвин. – Вярно е, че работата е много по-сложна, но това е, защото не е тривиална, нито пък скучна.

– Все пак нямал ли си някакви планове? – продължаваше Тина. – Някакви цели?

– Планове и цели имат ония във фирмите и корпорациите. Там правят кариера, катерят се нагоре по стълбата, като не забравят да ритат по кокалчетата онези, които се катерят редом с тях. Катерят се нагоре, към по-големите заплати и по-глъстия говеч, борят се да станат първо началници на отдели, после директори на фирми, а в перспектива – и босове на икономически групировки... Всичкият този говеч, цялата тази надпревара за него просто не ми е интересна, и затова не искам да се занимавам с нея! Не искам да се вра там, където не ми е мястото. Представяш ли си? Заобиколен от подли карьеристи, които си мислят за мен същото, което аз си мисля за тях... Това не е за мен. Освен това, как мога цял живот да се бъхтя за говеца, като виждам, че най-вкусните мръвки бездруго отиват в чиниите на ония мафиоти по върховете! Едно време, при господин Президента, човек не можеше да разчита на богат живот, ако нямаше връзки. Сега, при господин Координатора – също! Само връзките са различни: преди – с Легиона, сега с мафията...

Изведнъж Том усети, че говори искрено, и леко се стресна. Той обичаше да говори сериозно, да казва това, което наистина мисли, но въпреки това имаше навика да внимава какво и пред кого дрънка. От алкохола съм се разприказвал, помисли си той, и продължи:

– Тина, всъщност вие с вашите приятели какво мислехте, когато се борехте да свалите от власт президента? Сигурно сте се надявали, че унищожите ли веднъж Легиона, всичко ще се оправи като с магическа пръчица, гадостите ще изчезнат и животът ще тръгне по мед и масло... Не подозирахте ли, че след онези гадости ще дойдат и други, не помалки?

Том смяташе, че Тина ще се смути и ще го попита: „Кои «ние», за какви приятели говориш?“ Само че тя изобщо не се върза на въпроса му.

– Така стана, защото повярвахме на онези с вратовръзките – неочаквано каза тя. – Един съвет от мен: никога не вярвай на човек с вратовръзка. Те са лисици, хиени... Всъщност, защо говорим за това?

В първия момент впечатления от разсъдението за вратовръзките Том сам не разбра как разговорът е стигнал до тази тема, но после се сети.

– Ами ти ме попита какви планове и цели имам. И аз ти казах: нямам нито цели, нито планове. Вили с басейни, ролс-ройси, руса мацка да седи на левия ми крак, черна мацка на десния и червенкоса на средния – това не са мои цели. Наистина едно време парите ме блазнаха, но като видях, че така или иначе до мен стигат само разни огризки, се отказах да гоня вятъра. Не съм женен, нямам деца, никой не чака от мен да го храня и поя, защо тогава да се заравям до шия в лайната?

– Я слушай – прекъсна го Тина, – ти да не би да си червен? Червените говорят също като теб – всичко наоколо е гадост и трябва да бъде сравнено със земята.

– Това, че всичко наоколо е гадост и трябва да бъде сравнено със земята, ми е ясно дори и без да съм червен. На червените им е по-лесно, те си мислят, че знаят какво трябва да построят, след като срутят сегашния кенеф. Лъжат се! И са достатъчно глупави, за да си вярват. А аз, надявам се, съм по-умен и знам, че нищо не мога да направя. Затова и не правя нищо.

– Не се ли чувствуваш нещастен от това? Да събираш злобата вътре в себе си и да знаеш, че си безсилен да направиш каквото и да било? Мисля, че аз не бих издържала така.

– В мен няма злоба – изпъшка Том. – Просто разбирам, че това е животът, поне засега. А как да го мразя, щом го разбирам? От това няма смисъл. Единственото, което ми остава, е да се лутам насам-натам и да търся разни по-смислени късчета от живота, свежи проблясъци на новото, и да сглобявам от тези късчета самия себе си... Когато виждам такива свежи проблясъци около мен, съм доволен. Когато самият аз, по някаква случайност, успея да направя нещо свежо и блясково, съм още по-доволен... – за момент Том млъкна и се замисли. – Представи си само такава ситуация: цял живот родители, учители, съседы, близки са се мъчили да ме научат какво е това животът, къде ми е мястото в него и как да се държа на това място, за да не го загубя и в перспектива – да спечеля някое още по-добро от него... А аз съм се оказал добър ученик в тази насока. Дотолкова добър, че съм попил от тях всичко – и това, което е трябвало, но най-успешно това, което не е трябвало. И в резултат съм решил, че това място и подобните на него места изобщо не са за мен... Сякаш съм мутирал като онези мравки. Преди били съвсем обикновени, но ги облъчило нещо и сега се лутат из зоните, събират там всякакви

отпадъци на цивилизацията и ги трупат на купчини... Имали някакви инстинкти, но инстинктите им мутирали повече и от външността им. Май аз съм също като тях – мутирали са социалните ми инстинкти, ако изобщо има такива...

– Струва ми се, че не само твоите социални инстинкти са мутирали – каза Тина. – Такива като теб като че ли ги има доста.

– И слава богу! Иначе щях да откача от скука... Мисля, че в нашата гадна страна вероятността за такива мутации изобщо е безбожно висока, нали друг хаос като нашия няма никъде по света. Един мой приятел казваше така: ако всяка страна си има по един бог-покровител, както при древните гърци, то за едни той ще е богът на моретата, за други – богът на търговията, за трети – на плодородието и прочие, а ние ще сме под закрилата на бога на брауновото движение³.

– Че какъв е този бог? – попита учудена Тина.

– Ами сигурно постоянно е зает да направлява брауновото движение. Това, да знаеш, не е лесна работа – хем да го направляваш, хем то да изглежда като истинско, ненаправлявано... Нашите политици, примерно, са големи майстори на това: хем ни управляват, хем всичко си тече, сякаш изобщо ги няма.

– Хмм... Интересен бог си е измислил твоят приятел. Изобщо, всички ли твои приятели смятат бога и религията за глупости, които им служат само за да изпробват върху тях остроумието си?

– Ами, ти не си слушала приказките им по тази тема, но... Всъщност, как позна?

– Нали слушах какви ги говореше Бен оная вечер, преди да гобият. Като гледам, и ти не мислиш много по-различно от него, с каквито се събереш, такъв ставаш... За такива важни неща като Бог човек трябва да има свое собствено мнение, а не да повтаря като папагал след невежата тълпа – Бог няма, и толкоз...

Том се намръщи. Никак не обичаше да спори на религиозни теми с вярващи, а Тина като че ли беше именно от тях. От собствен опит знаеше, че такива спорове никога не завършват дори и с частично съгласие на двете страни, и затова не виждаше в тях никакъв смисъл.

– Така ли? – каза разсеяно той. – Е, по този въпрос аз също имам собствено мнение. И моето СОБСТВЕНО мнение, резултат на работата на моя собствен мозък е, че Бог няма, и толкоз. В противовес на невежата тълпа, която пише по стените на къщите „Хора, има Бог!“... Хубаво

3. Богът на брауновото движение: (С) Борис Караджов, ZmeySoft. Бел.авт.

мнение, а?

– Не бъди толкова категоричен – сръза го Тина. – Има много случаи на чудеса, които не могат да бъдат обяснени никак, освен с намесата на Божията сила...

– Ти писала ли си компютърна програма? – изведнъж се ентузиазира Том. – Не си, нали? Дори съвсем мъничка програма, от трийсетина реда... Знаеш ли какви идиотски грешки могат да се допуснат само в тези трийсет реда? Ти си мислиш, че програмата ще върши едно, а става съвсем друго. Гледаш я и мислиш, че си написала всичко вярно, и само свръхестествена сила може да я накара да зацikli или да забие, но става тъкмо така, ти вдигаш безпомощно ръце към небето, а в следващия момент изведнъж нещо проблясва в главата ти и виждаш каква велика глупост си свършила... Самият аз съм си блъскал главата над такива грешки десетки и стотици пъти, и имам чувството, че никога няма да престана да ги допускам, защото тяхното разнообразие е безкрайно. Е, как в такъв случай да вярвам в чудеса? Винаги си мисля, че всяко чудо е продукт на някаква грешка – грешка или на този, комуто се е явило чудото, или на онзи, който не е могъл да го обясни поради собствената си ограниченост. Щом на един нищо и никакъв компютър могат да се правят такива коварни и разнообразни грешки, какво остава за реалния свят, който е много по-сложен?

Тина напълни чашите още веднъж.

– Недей да спориш – каза тя. – Всеки човек поне веднъж през живота си е получавал знак от Бога. Независимо вярва ли в него или не... А на някои хора дори им се е явявал насън. Много често Бог се е явявал и на изпаднали в безсъзнание, примерно след катастрофа или при тежка болест...

– Е, добре, няма да споря.

– Не спориш, но и не вярваш. Страхуваш се от спора. Нали ако ти докажат, че Бог наистина съществува, ще рухне целият ти мироглед, цялото ти самочувствие... Ако искаш да знаеш, аз също съм го виждала насън. Бях малка, осем-девет годишна. Видях го облечен в бяло, в облак от светлина. И той ми говореше...

– И какво ти говореше?

– Това няма да ти кажа, защото ще ми се смееш.

– Няма да ти се смея, пиан съм.

– На тези думи ти и пиан ще им се присмееш, знам аз...

Том наистина много искаше да чуе тези думи, които би трябвало да имат такова въздействие върху него. Хрумна му, че те сигурно са

някаква велика глупост, която просто не трябва да се пропуска, но не искаше да лази по нервите на Тина.

– Е, добре, смятай, че си ми казала и че аз съм ти се присмял – каза той с надеждата, че с това ще я провокира.

– А ти?

– Какво аз?

– Случвало ли ти се е да видиш някъде знак от Бога? Сигурна съм, че ти се е случвало, но не искаш да си признаеш. Така ли е?

Том се замисли.

– Е, честно казано, един-единствен път съм попадал в ситуация, в която се усъмних, че Бог наистина съществува. Само че обстоятелствата бяха такива, че никой, на когото съм разказвал тази история, не ми повярва... Затова и вече не я разказвам.

– На мен ще я разкажеш ли? Аз ще ти повярвам.

– А ти ще ми разкажеш ли какво ти е казал Бог, докато си го снувала?

– Първо ти разкажи своята история, а после и аз моята.

– Е, добре... Това беше веднага след Бедствието, на втория ден. Аз вече ти говорих, че тогава ни изпратиха със заповед в зоните. Там спряхме край пътя за малко, оттам се виждаше един поразен участък. И тогава видях, че този участък е поразително еднакъв с... – тук Том спря за момент, за да улови реакцията на Тина – с картинката на една листовка, която бях виждал преди няколко месеца и която така и не научих кой я е печатал. Същата листовка, която ти беше дала на Бен преди ОНЯ купон, нали се сещаш? Там той я разглеждаше и те питаше нещо за нея... Та да се върнем обратно при Бедствието. Тогава лейтенантът Кемени, който беше с мен, снима въпросния пейзаж с надеждата, че някъде в Управлението ще се намери някой екземпляр от листовката, за да ги сравни и да види прав ли съм или не. Между другото той също не ми повярва... Само че след няколко дена прехвърлиха Кемени в разпореждане на някакъв отдел в центъра и аз така и не можах да видя снимката или пък да разбере дали наистина съм бил прав...

Том отново погледна Тина. Лицето ѝ изразяваше едновременно и огромен интерес, и пълно неверие към думите му, а едната ѝ ръка, за негово учудване, лежеше върху коляното му. Той понечи да я хване ръката ѝ, но тя плавно я дръпна към себе си.

– Е, видя ли, че не е за вярване? – каза той.

– Да, не е... Но снимката?

– Тя остана у Кемени. Строго секретна.

– Ей че история... Сега кажи ми как да ти повярвам?

Том се почеса по главата.

– Ако искаш, мога да ти покажа мястото. Само на карта, разбира се... А ти сигурно нямаш карта.

Вместо отговор Тина стана и с несигурна стъпка тръгна към вратата.

– Ей, къде? – викна след нея Том.

– Нали искаш карта? Ей сега ще донеса една.

– Е, добре, давай. Всъщност... – изведнъж Том си спомни за огромните различия между картите на Западните области. А Тина сигурно разполагаше с най-неточната...

– Какво? – спря се Тина.

– Нищо.

Тина се върна след няколко минути. За огромно учудване на Том на картата, която донесе, бяха точно изобразени дори секретните преди Бедствието обекти, които тогава бяха на централно подчинение на Пакта.

– Откъде имаш тази карта? – попита той.

– Даде ми я Кристиян, моят шеф. Нали ние се занимаваме с разпространението на растенията мутанти...

Том заби пръст в картата. „Ето го град Хварин, това е река Дуда, нагоре по нея, търся лъв завои, отдолу да има котловина... проломът в планината отсреща...“ Накрая драсна с молив едва видимо кръстче.

– Би трябвало да е тук. Като погледнеш на юг, ще видиш изгорелия участък.

Тина сгъна картата.

– Е, все пак благодаря ти... И от теб научих нещо интересно. А сега още един път наздраве...

Том гаврътна остатъка от коняка в чашката си. Изведнъж почувствува страхотната умора, насъбрала се в него. Искаше да си легне да спи, но купонът нямаше никакво намерение да приключва. Всичките три легла в стаята бяха заети от седящи и лежащи хора, а точно на неговото съквартирантът му беше сграбчил момичето си в яка прегръдка и търкаше рошавата си глава в гърдите и... По едно време Том усети, че дреме седнал, с усилие се огледа наоколо и видя, че Тина е изчезнала някъде.

– Ей, ами тя щеше да ми разказва нещо – рече на себе си той. – Измъкна се. А можех и да се опитам да я сваля. Тя не е лошо момиче. Малко странна е, но иначе е доста хубава... Е, не е холивудска звезда, но нищо. Така или иначе я изпуснах...

Тогава Том стана, проби си път до вратата и тръгна към компютърната зала. Надяваше се Бен да е отишъл да спи в стаята си и диванът зад голямата машина да е свободен. Навън вече се зазоряваше. По алеята вкупом се връщаха астрономите – наблюдателната им нощ беше свършила.

* * *

Когато в три часа следобед ярката слънчева светлина от прозореца най-накрая успя да събуди Том, Марвин още го нямаше. Бен пишеше някаква програма, беше се оплел някъде в нея и ругаеше с цветисти изрази, като най-често споменаваше майката на Доналд Кнут... Том се помота около час, докато окончателно дойде на себе си от снощи. Чувствуваше главата си, сякаш е работил двайсет и четири часа без прекъсване пред монитор „Аналитик“ без предпазен екран. За щастие стомахът му беше в ред, явно конякът е бил наистина добър, тъй като обикновено алкохолът го удряше не в мозъка, както повечето хора, а именно в стомаха.

Когато му омръзна да се мотае без работа в залата на центъра, той се качи в стаята си. Там завари двамата физици, които тъкмо приключваха с разчистването на пораженията от купона. Стаята вече беше чиста, проветрена, без никакви фасове по мокета... Том им помогна да изтупат одеялата по стария армейски способ (те вдигаха истински облаци от прах и дим), след което тримата се изтегнаха на леглата си и започнаха лениво да разговарят.

Оказа се, че идеята за купона по случай пълнолунието е била на двамата физици. Просто си търсели повод да се напият, не намерили друг и се задоволили с този... После някой от тях предложи да поиграят карти. Том спомена, че играе бридж, съквартирантите му веднага се вдушевиха, казаха „Ей, ние търсим четвърти човек къде ли не, а той бил под носа ни“, русият изчезна някъде и след малко се върна с момичето си и с две тестета карти. Седнаха да играят – русият и момичето срещу Том и другия физик, играта се получи интересна и времето литна неусетно и за четиримата... По едно време на вратата се почука. Момичето каза „Влез!“ и на прага на стаята, за най-голяма изненада на Том, заста на Ян Кемени.

Бившият му началник, тогава лейтенант, а сега неизвестно какъв, беше цивилно облечен, с модно тъмночервено сако и лъснати до блясък обувки. Тъмната му коса беше започнала да посивява по слепоочията, лицето му леко се бе състарilo, но подвижните сиви очички си бяха

останали същите.

– А, господин Кемени! – възкликна Том и стана от креслото. – Влезте, влезте... Това са моите съквартиранти, ъ-ъ-ъ... уф, все не мога да им запомня имената... а това е господин Кемени, запознайте се...

Кемени обаче сякаш нямаше време да се запознава с никой. Изражението на лицето му беше твърде сериозно и делово.

– Добър вечер. Виноград, ела с мен, ако обичаш – каза той и Том, без да разбира нищо, машинално се подчини и заедно с Кемени излезе в коридора.

– Какво има? – попита той. – Вие по каква работа сте тук?

– По-добре да слезем долу в компютърния център. Там ще си поговорим.

Двамата тръгнаха по коридорите, Кемени вървеше отпред, а Том след него. Изведнъж му хрумна, че там, в компютърния център, въпросите няма да ги задава той, колкото и да е заинтересуван от появата на Кемени тук, а самият Кемени, и той май именно за това се е появил – за да задава въпроси...

В компютърната зала, освен Бен, ги чакаше и някаква руса млада жена, смътно позната на Том. При влизането на Кемени тя припряно стана от стола си.

– Този ли е? – Кемени посочи с ръка Том.

– Да, този е – каза младата жена. Том не разбираше нищо.

– Е, все пак имаме късмет – каза Кемени. – А на теб, Виноград, ще се наложи да ми окажеш известно съдействие. Къде е Тина Яроу?

– Тина Яроу?... – чак сега Том успя да схване за какво го питат. Макар да не знаеше фамилията на Тина, с която бяха заедно снощи, беше почти сигурен, че става дума за нея. А младата руса жена като че ли беше нейна колежка...

– Снощи пихме заедно, в моята стая имаше някакъв купон. После тя си тръгна, а аз дойдох да спя тук на дивана зад машината, тъй като купонът още не беше свършил... Това е, оттогава не съм я виждал.

– Сигурен ли си? – Кемени забодя поглед в Том.

– Да, сигурен съм. А вие защо питате?

– Защото Тина Яроу е изчезнала. Ти си последният човек, с когото тя е говорила. Нали така? – въпросът беше отправен към русата колежка.

– Да, така е – отговори тя. – През цялата вечер Тина говореше само с него... Бяха седнали заедно и тихо си приказваха нещо. По едно време и двамата изчезнаха някъде, помислих си, че може да са отишли да се

чук... – тук русата направи малка пауза, сякаш търсеше друга дума – е, да са се усамотили някъде. Само че вече не съм сигурна дали излязоха заедно или поотделно... Може и да е било, както казва той.

Том отново се почувствува объркан.

– Чакайте... Защо толкова се тревожите от това, че Тина я няма? – тук той внезапно си спомни, че Марвин също сякаш се изпари и че през нощта Бен го търсеше. – Може просто да е отишла до града, да свърши някоя работа. Може да си губи времето я в клуба, я в бара...

Кемени седна на един въртящ се стол и извади цигара.

– Том, знаеш добре, че базата се охранява свръхстрога. Никой не може да влезе, нито да излезе, без дежурния да запише това. Всяко направление си има отговорник, и когато един от тези отговорници открие, че някой от подчинените му липсва, е длъжен незабавно да уведоми дежурния. Днес Тина не се е появявала нито на работа, нито в бара или в ресторанта, или където и да било другаде на територията на базата. А освен това има и още една причина, която ме кара да се интересувам от случая, причина, свързана с моята работа... – тук Кемени забеляза, че колежката на Тина е още тук и стои права, и се обърна към нея. – Вие сте свободна, благодаря ви за съдействието, можете да си вървите.

Русокосата излезе. Том все още се опитваше да смели казаното от Кемени. Значи той имал работа тук, и Тина била свързана с тая работа, интересно... Кемени сигурно работи за Управлението, иначе нямаше да се държи като директор и да разпитва всички. Снощи Бен твърдеше, че Марвин го търсят от Управлението. Тина пък не може да понася Управлението, да не би да я следят за нещо? Предвид нейното славно минало и раздаването на листовките на „Истина от небето“... Изведнъж в главата на Том като мълния блесна мисъл: ами ако Тина на пияна глава е тръгнала да провери историята му за листовката? Обхвана го страх. В никакъв случай не беше работа за само момиче да се шляе из зоните на Бедствието, там имаше какви ли не изненади – отровни блата, свлачища, дори хищните мравки, а и бог знае още какви гадини... И тогава той подробно разказа на Кемени всичко, което помнеше от предната нощ. Не спести нищо – коняка, наздравниците, появата на Бен, който търсеше Марвин, – но специално наблегна на разговора за пророческата листовка, на това, че показва на карта къде се намира мястото, изобразено в нея, и на мисълта си, че Тина може да е в Зоната на път за същото това място...

Кемени пушеше, слушаше и мълчеше.

– Така значи... – измърмори той, след като Том свърши. – А не ти

ли се е сторило, че тази Тина нарочно те разпитва за зоните? На мен ми направи впечатление, че според разказа ти именно тя те е завела на тоя купон и постоянно ти е доливала пиене в чашата. Според теб на какво може да се дължи такова внимание от нейна страна?

Том се замисли.

– Откровено казано, не знам. Аз много лошо се оправям с хората, а и с жените, никога не мога да разгадавам намеренията им... Сега, когато вие ме попитахте, ми се струва, че донякъде имате право. Тина знаеше, че аз съм бил в зоните веднага след Бедствието, за това съм виновен аз, че и го казах още първия ден ей така, от самохвалство... Само че това за пророческата листовка го изгърсих съвсем случайно. Спорихме нещо за Бога, аз бях пиан... А, в началото тя ме разпитваше защо съм дошъл на работа тук, в Института.

Кемени подсвирна.

– Виж я ти тази Тина, толкова млада и вече разпитва... А ти какво и отвърна?

– Ами горе-долу нищо. Просто отговорях уклончиво...

Кемени загаси фаса си и извади нова цигара.

– Има и друго нещо – каза той. – Ти казваш, че картата, която ти е показала Тина, е била извънредно точна и на нея е имало нанесени и секретни обекти. Откъде Тина може да има такава карта?

– Тя каза, че я е взела от шефа си. Някой си Кристиан.

Кемени си записа нещо в бележника. Изведнъж Том се сети за един факт, който сякаш не беше взел предвид.

– Само че... Нали базата се охранява? Откъде Тина би могла да излезе, без да я забележат?

Като чу за охраната, Бен се усмихна скептично.

– Лично аз знам поне три дупки в мрежата на оградата – каза той. – И през трите са прокарани добре утъпкани пътеки. Така че и влизането, и излизането оттук не са никакъв проблем за вътрешните хора.

– При такъв началник на охраната се чудя как изобщо е останала някъде мрежа – изръмжа Кемени. – Когато го назначавах, аз бях абсолютно против, само че той беше близък с щаба на вътрешните войски и успя да се уреди...

Изведнъж Бен, който се беше облегал на прозореца, възкликна:

– Ето го!

– Кой? – Кемени се обърна към него.

– Марвин, кой друг!

Том се хвърли към прозореца. Наистина, долу по алеята крачеше

Марвин Мински в компанията на двама с бели престилки. Те вървяха плътно до него от двете му страни, сякаш са санитарни от лудницата, които водят буен пациент... Бен понечи да отвори прозореца, за да го извика, но дръжката заяде и Марвин заедно със спътниците си хлътна във входа на сградата.

– Бързо бягай да го хванеш, преди да е изчезнал пак! – извика Кемени.

Бен се втурна навън през вратата, после по коридора и надолу по стълбите, Том се хвърли след него. Когато обаче се добраха запъхтени до фойето, там вече нямаше никой. Околните коридори, както и заседателната зала, също бяха пусти... Само пред кабинета на директора се разхождаше бодигардът на депутатата Йорки. Нито Том, нито Бен обаче имаха желанието да търсят Марвин при директора, още повече че сами-ят Марвин никога не би влязъл доброволно в кабинета му.

След безславно търсене двамата се прибраха в залата си. Кемени не се зарадва особено на резултата от преследването на Марвин, но вече имаше план за действие.

– Ако до утре призори Тина не се появи, ще трябва да я търсим в зоната. Надявам се това да не се наложи, но все пак... В такъв случай Том ще дойде с мен.

Настъпи кратка тишина, нарушена от недоволния Бен.

– Преди пет години вместо мен взехте Том в зоните – негодуваше той, – сега пак него. Два шанса имах да видя с очите си как е там, и двата пъти ме оставяте отвън. Не е честно.

Кемени обаче беше непреклонен.

– Ти имаш много по-важна работа тук – каза той. – На всичкото отгоре и това магаре Марвин Мински го няма...

Той вдигна слушалката на телефона и набра някакъв номер.

– Дежурният? Майор Кемени съм. Погрижете се за утре сутрин на площадката да ме чака готов хеликоптер... Да, да... При всички случаи... Край.

– Не забравяйте да вземете със себе си дървета и камъни – посъветва ги Бен. – В случай че ви се наложи да търсите Тина под дърво и камък...

Кемени не можа да се въздържи и го ритна по опашката.

* * *

Още на разсъмване от базата тръгнаха тримата спасители заедно със служебното куче. Песът водеше хората по следите на Тина. Тя

наистина се бе измъкнала през една от дупките в оградата и бе поела по пътеката, която водеше към района, за който говореше Том... Пътеката се виеше по билото на един от страничните дялове на планината, беше широка и удобна, едно време по нея минаваха много туристи, но сега беше обрасла с трева и тръни. На някои места ясно се виждаха следите, където Тина се беше промъквала през най-обраслите места. Спасителите бяха опитни планинари, вървяха много бързо и скоро около тях започнаха малко по малко да се появяват белезите на Бедствието. Мяркаха се опасни ивици от червен и виолетов мъх, широки поляни от синя трева, прелитаха странни насекоми, външно приличащи на водни кончета, но големи почти колкото гълъби... Спасителите бързаха, искаха да изминат колкото се може повече път, преди да започнат обедните горици, защото тогава се активизираше биополето на червените скакалци и кучето нямаше да може да следва дирята. Старшият на групата носеше радиостанция и през час-два се обаждаше в базата, където Том, Кемени и биологът Кристиян стояха на площадката до хеликоптера и изнервени чакаха моментът за тръгване. Притеснен до крайност, Кристиян постоянно обясняваше, че не е давал на Тина никаква карта и че няма нищо общо с тази история. Кемени го разпитваше за особеностите на местната зона, за опасностите, които дебнеха наоколо – той се опитваше да разбере колко време едно момиче като Тина може да издържи там, ако има късмет и ако не върши глупости... Оказа се, че наоколо няма много опасни участъци, но оставаха отровните растения и животните-мутанти, които тук не бяха никак безобидни.

Към единайсет часа те най-накрая излетяха с машината. Спасителите бяха извървяли над тридесет километра и ги чакаха на една широка поляна на билото. Тук те починаха, хапнаха малко и обсъдиха с Кемени плана за по-нататъшното търсене. От тази поляна до фаталния пейзаж на Том оставаха още близо толкова километри през стръмните, хаотично нахвърляни баири. Слънцето обаче вече печеше силно и кучето започна нервно да скимти и да се търкаля в тревата, явно скакалците му действаха. Все пак водачът му успя да го накара да посочи пътеката, по която Тина беше навлязла от поляната в гората. Тази пътека беше доста по-гясна и по-обрасла от предишната и следите на Тина се виждаха съвсем отчетливо. Докато двама от спасителите се промъкваха по следите, Кемени, Том и Кристиян се издигнаха с хеликоптера и наблюдаваха отвисоко района. Тук вече пораженията на Бедствието бяха поголеми: от въздуха на места се виждаха свлачища със застинала лава около тях, тук-там в зеленината на гората се открояваха обширни жълти

петна, където не растеше нищо друго, освен мутирала папрат... Щом видя жълтата папрат, Кристиан се оживи и започна да обяснява, че папратта бавно убива околните дървета и постепенно завладява гората. Никой обаче нямаше желание да го слуша и той млъкна.

По едно време по радиото се обадиха спасителите. Те бяха открили парче от червен шушляков плат, закачен в трънака покрай пътеката. Това обнадежди Кемени, той нареди на пилота да следва пътеката и да кацне на първата срещната удобна поляна по нея. Машината намали височината и не след дълго пред очите на Том и останалите се показа широка открита площ. Преди обаче пилотът да насочи хеликоптера за кацане, Кристиан го дръпна за ръката и посочи нещо напред и надолу, всички насочиха погледи натам и видяха колоната на сините мравки.

Те вървяха една след друга и изобщо не реагираха на силния шум от хеликоптера. Кристиан обясни на учудения Кемени, че тези мравки изобщо нямат слух, а зрителното им поле е много тясно и насочено само напред. Краят на колоната не се виждаше, тя пресичаше ливадата откряй докрай и изглеждаше, че тук спасителите няма да могат да минат по следата на Тина, без да разярат мравките, което беше доста опасно. Тогава Кемени им се обади по радиото, описа ситуацията и нареди да чакат на място, хеликоптерът се върна назад, качи двамата спасители и се върна обратно над колоната на мравките.

От височината на полета те се виждаха ясно като на длан. Този път те не мъкнеха на гърбовете си нищо и бронята им зловещо проблясваше на слънцето. Само една от тях влачеше нещо, приличащо на червен чувал. Пилотът спусна машината още по-ниско, само на десетина метра, уродливата трева около мравките се огъна от въздушната струя, но самите мравки не реагираха. И тогава всички видяха, че странният червен предмет на гърба на едната мравка не е чувал, а туристическа раница от шушляков плат. Мравката я беше ухапала за алуминиевата рамка... Том беше абсолютно сигурен – тя беше същата като раницата на Тина! Изпълнен с най-лоши предчувствия, той съобщи това на Кемени. Като чу това, Кемени изруга и каза на пилота да кара натам, откъдето идват мравките.

Колоната се губеше в гората, но дори и там можеше да се проследи лесно в пролуките между дърветата. Летейки над нея, хеликоптерът описа огромен полукръг с радиус от около десетина километра, и така и не стигна до края и. Изненадан, Том пресметна наум от колко мравки се състои колоната, ако се приеме, че всяка мравка е дълга един метър и върви на разстояние един метър от предната. За негова изненада се

получи твърде разумен резултат. През това време хеликоптерът прелиташе близо до каменист хълм, чийто остър връх се състоеше от монолитна жълта скала с причудлива форма. Изведнъж Кемени посочи с пръст към върха и изкрещя:

– Ето я! Там, в сянката на върха!

Всички обърнаха очи натам, Том също и въпреки лошото си зрение видя лежащата върху камъните човешка фигура. Пилотът направи плавен кръг и машината увисна над хълма, търсейки място да кацне.

– Внимавайте, този вид скали са опасни! – викаше Кристиян. – Повърхността им изпуска някакви газове...

Никой не го слушаше, най-накрая хеликоптерът кацна на едно равно място и всички без пилота се втурнаха към върха, катерейки се по жълтите канари.

Тина лежеше, свита на кълбо, до нагрятата от слънцето скала на върха, и изобщо не реагира на виковете на Кемени и спасителите. Те се приближиха до нея, Кемени я хвана за раменете, раздруса я – отново никаква реакция. Като видя това, Том усети как сърцето му подскочи.

– По дяволите, какво и има? – обърна се той към Кристиян.

– Не знам. Сигурно е в безсъзнание. Газовете от скалата... Бързо да я носим в хеликоптера!

Двамата спасители хванаха Тина, единият за краката, а другият за раменете, и внимателно я пренесоха до машината. Том пипна челото ѝ – беше топло, на ръката се напипваше пулс, значи беше жива... Той въздъхна облекчено.

Хеликоптерът излетя, набра височина и пое право към базата. Кемени и Кристиян се опитваха да върнат Тина в съзнание, единият от спасителите и даде да помирише амоняк и накрая тя отвори очи. В погледа и нямаше нищо – нито болка, нито страх, нито изненада, просто гледаше наоколо и мълчеше.

– Тина! – хвана я за ръцете Кемени. – Какво стана? Какво се случи с теб? Изобщо какво търсиш в зоната, дявол те взел?...

– Не така! – извика Кристиян. – Тя сега идва в съзнание, трябва внимателно... Тина, чуваш ли ме? Тина? Добре ли си? Как се чувствуваш?

Тина гледаше спокойно и мълчеше. Не отговаряше нито на спокойния глас на Кристиян, нито на нервните въпроси на Кемени, лицето ѝ оставаше безизразно, а погледът – празен, сякаш се беше дрогирала... Когато хеликоптерът кацна в базата, Кристиян и Том я хванаха отстрани и я поведоха към стаята ѝ, тя вървеше механично, леко залитайки,

сякаш не разбираше къде се намира и накъде я водят. Не оказа никаква съпротива, когато уплашената и съквартирантка я сложи да легне в леглото. Кемени извика по телефона лекаря на базата, след което извика настрана Кристиян и Том.

– По-бързо – подкани ги той, – трябва да измъкнем раницата от мравките.

– Забравете за тази идея – каза Кристиян. – От лапите на мравките не можеш да измъкнеш нищо.

– Трябва да го измъкнем! Кристиян, не забравяйте, че аз водя следствие, а в момента, колкото и да ви е чудно, Тина е замесена много лошо. Раницата е веществено доказателство. Ако имам раницата, ще мога да разбера защо Тина е влязла в зоната – дали просто от глупост, както смята Том, или... – тук Кемени направи пауза – или е имала поставена задача от някой външен на Института човек. Да, не се учудвайте, ние следим тази ваша Тина от доста дълго време и сме информирани за всичките нейни контакти с подозрителни личности в столицата. Тази раница може да оправдае Тина, може и да я обвини. Том мислеше, че се е вмъкнала в зоната на пияна глава – не е така! На пияна глава тя нямаше да вземе раницата, нямаше да облече бризентовото си яке, да обуе тези обувки... Така че ще опитаме да закачим раницата от хеликоптера и да я дръпнем нагоре. Стига мравките да не са я отнесли някъде вдън земя. Викайте пилота и да тръгваме... А ти, Том, ще стоиш тук – Кемени посочи стаята на Тина – и ще ме чакаш. Когато дойде лекарят, се интересувай за състоянието и, а ако проговори, запомняш всяка нейна дума! Ясно ли е?

Кемени и Кристиян излязоха, след минута Том ги видя как се качват в хеликоптера.

...Въпреки усилията на лекаря Тина не проговори. Имаше нормален пулс, нормално дишане, нормално кръвно налягане, но сякаш не разбираше какво става около нея. А когато след около час хеликоптерът се приземи обратно на площадката, Том видя как Кемени и Кристиян слизат от него с наведени глави и без никаква раница.

* * *

В компютърната зала завариха Марвин. Той седеше на терминала си и пръстите му играеха по клавиатурата с невероятна скорост. Бен легеше на дивана и лениво четеше „Социалната организация на компютърния ъндърграунд“.

– Ето го и Марвин – саркастично каза Кемени. – Къде, по дяволите,

се беше покрил? Мислех, че мога да разчитам на теб, а ти изчезваш тъкмо когато си ми най-нужен...

Марвин обърна глава към влезлите Том и Кемени. Изглеждаше ужасно – брадясал, с тъмни кръгове около очите и трескав блуждаещ поглед, мазната му коса стърчеше във всички посоки. Когато остави клавиатурата, се видя как треперят ръцете му.

– Бях в библиотеката – каза той. В момента обаче явно мислеше за нещо друго.

С плавно движение на ръката Кемени превъртя ключа на вратата и се приближи към Марвин.

– Три дена непрекъснато в библиотеката? Не ме баламосвай. Че кой ще те пусне там през нощта?

– Е, не непрекъснато, разбира се, но точно през миналите две нощи стоях там. Бях се заврял между рафтовете с книги, библиотекарката не ме видя и ме заключи отвън, пък и аз не усетих кога е свършило работното им време. А пък миналата нощ се скрих нарочно, защото исках спешно да прочета едни статии... Въобще бях забравил, че вие може да ме повикате, пък и мислех, че в случай на нещо Бен ще се сети къде да ме търси.

– Че откъде да се сетя? – обади се Бен от дивана. – Никога досега не бях те виждал в библиотеката, пък и ти никога не си споменавал, че имаш работа там. Мислех си – щом те няма в стаята ти, в бара и в клуба, значи са те изяли вълците. Или мравките.

– Том, какво стана с управляващите функции? – попита Марвин.

– Още оня ден бяха готови. Чаках те теб, за да ги тествам в режим на реална връзка.

– Няма да ги тестваме сега. Изобщо, временно ще зарежем задачата за неформалния компютър. Сега ще правим компютърен модел на Бедствие.

– Ей, язък за бързането... – каза Том и чак тогава усети смисъла на последните думи на Марвин. – Чакай, модел на Бедствието ли каза? Че как ще го правим този модел, нали няма дори сваятна теория? Да не би накрая да са измислили нещо?...

Марвин се облегна назад и разтърка очите си.

– По-добре седни някъде и слушай. Историята е дълга. Кемени, вие също слушайте, сигурно ще ви е интересно...

– Ще видим за колко време ще схванеш поуката – обади се Бен – и дали изобщо ще я схванеш. Аз вече чух хипотезата на Марвин и в общи линии я одобрих, само подробностите не са ми ясни...

Том и Кемени си взеха столове, Марвин изчака да се настанят удобно и чак тогава започна.

– Идеята ми хрумна, когато ти ми разказваше как депутатът Йорки строшил стола, на който седял. Тогава Том изгърси един лаф, че сякаш гравитационната константа под стола се била променила... И аз изведнъж се замислих – какво ще стане, ако наистина някоя фундаментална константа, не непременно гравитационната, се промени? Примерно константата на Планк. Можеш ли да си представиш какво ще повлече това след себе си?... – тук Марвин направи малка пауза, почака Том да каже нещо, но тъй като той не знаеше какво да каже, продължи нататък. – Е, първо ще се изместят орбитите на електроните в атомите. От това ще се изменят химичните свойства на елементите. Вещества, които допреди не са били химически пасивни, ще станат активни. Някои стабилни молекули ще станат нестабилни. Спектърът на излъчваната и погълнатата светлина също ще се измени. И ако предположим, че тази константа може да се изменя в някакъв непрекъснат интервал, става много трудно да се предвидят всички изменения на електронните орбити. Може да се промени и радиусът на силното взаимодействие, някои стабилни атомни ядра да станат нестабилни и обратно... Е, да спрем дотук. А сега си спомни Бедствието. Какво се случи тогава? Серия от неочаквани взривове както във въздуха, така и под земята. В резултат от тях се образуват химични съединения, каквито няма никъде другаде във вселената. Светлинни ефекти с абсурден спектър на излъчването. Потоци от твърд рентген, бета- и гама-лъчи, също с неочакван спектър... Прилича на нашия случай с променливата константа, ако приемем, че тя се е била изменила само на някои места. Следиш ли мисълта ми?

Том следеше мисълта, но никак не можеше да я възприеме.

– Значи ти твърдиш, че константата на Планк се е била изменила... Но можеш ли да бъдеш сигурен в това? И има ли някаква теория, която да описва или да предсказва някакво такова изменение? Аз не съм специалист по физика, така че не е ли по-добре да говориш по този въпрос с физиците? Тук ги има достатъчно.

– Самият аз съм завършил физика – каза Марвин. – Компютърните науки са ми втора специалност. И затова разбирам много добре, че теория, която се занимава с фундаменталните закони по начин, какъвто ми трябва за целта, няма. За да се оперира с константите като с променливи, ни трябва теория на възможно най-ниско ниво, така че квантовата теория да бъде нейна надстройка, нейно опростено приложение на по-високо ниво... Възможност за конструиране на такава теория засега

дава единствено янус-космологията. За съжаление тя е почти непозната на огромната част от сериозните колеги. Говорих с някои физици от Института, но всички те не успяха да ми кажат нищо смислено. Твърдяха, че идеята е интересна, но повечето не я възприемаха сериозно, според тях е малко вероятно такова сложно явление като Бедствието да бъде обяснено само с една луда хипотеза. Изобщо, от тези разговори не извлякох много полза, но всички, с които говорих, признаваха, че ефектите на „променливите константи“ биха били подобни на наблюдаваните по време на Бедствието... Така че съм сигурен, че моята хипотеза може да обясни Бедствието, но не мога да съм сигурен, че то НАИСТИНА е предизвикано по този начин. Бедствието може да има и други обяснения...

Виж го ти Марвин, помисли си Том. „Компютърни науки, математика, сега и физика... доста широки познания показва. А за янус-космология май съм чувал да се говори някъде, но къде точно не помня...“

– Хипотезата е направо гениална – каза Бен. – Според мен обаче проблемът е другаде. Защо това с константата се е случило именно тук? Нали в цялата вселена тези константи са едни и същи. Не на Земята, не в слънчевата система, а именно в цялата вселена. Въпросът трябва да се постави не дали, а как и защо...

Марвин се почеса по брадата.

– Защо именно тук ли? Много правилен въпрос. Само че има много други неща, които от цялата вселена са наблюдавани само на Земята. Примерно електронните схеми. Полупроводниковите чипове, компютрите... Всичко това не само че сме го виждали само на Земята, тези неща са измислени на Земята. С клетъчните автомати положението е същото, а знаеш, че янус-космологията се гради изцяло върху тях. Никъде в реалната вселена няма клетъчни автомати в чист вид... Освен това миналата нощ опитах да направя някои сметки и излезе, че за локална промяна на константите се изисква извънредно специфично разпределение на енергията в малки мащаби. Нещо като в полупроводниковите чипове, но в още по-миниатюрен вариант... Колкото мащабът е по-малък, толкова възможното изменение на константата е по-голямо. Подозирам, че областта на изменение има фрактален или мултифрактален характер, но това трябва да се провери с числени симулации...

– Чакай! – прекъсна го Кемени. – Аз не разбирам почти нищо от физика, но от твоите думи май излиза, че за промяна на константите е необходима разумна намеса. Защото ти сравняваш тази промяна с конструирането на интегрална схема... Излиза, че Бедствието всъщност не е природно явление, а резултат на човешки действия!

За момент всички замълчаха. Накрая се обади Марвин.

– Да, в известен смисъл е така. Вероятността да се получи нужното разпределение на енергията в естествени, извънлабораторни условия е много малка. Ерго, наистина е намесен разум... Разбира се, разумът може да не е човешки, а извънземен. Може да има чужди цивилизации, за които промяната на фундаменталните константи да е част от технологичните им възможности. Примерно, летяща чиния от една такава цивилизация претърпява авария на Земята, процесите, които осигуряват работата на двигателите, взривно се пренасят и в зоната около нея... Само че зоните на Бедствие бяха не една, а седем, при това отдалечени на десетки километри една от друга. Да са се взривили седем летящи линии едновременно, ми се вижда невероятно. А пък, от друга страна, не съм чувал на Земята да са извършвани опити, свързани с насочено изменение на константите. Дори в легендите за секретните лаборатории на американските военни.

– Да не би групата „Мост“ да е извършвала експерименти, свързани с промяна на константите? – предположи Том. – За нейната работа така и не се разбра нищо.

– Не вярвам – каза Марвин. – Аз познавах лично шефа им, Михаел Арбиб, и затова мисля...

– Познавал си Арбиб? – възкликна Бен. – Да не си работил заедно с него? Изобщо, разбра ли какво се случи с групата му? След Бедствието по списанията се появиха какви ли не идиотски хипотези за съдбата на „Мостаджиите“. Дори някъде четох, че били отвлечени от летящи чинии на чужда свръхцивилизация, която сметнала, че откритията на групата застрашавали господството на расата им над Галактиката...

– Брей, какви големи глупости са изпонаписали, а аз да не съм ги прочел... Не, за съдбата на „Мост“ не знам абсолютно нищо. Познанството ми с Арбиб беше от времето, преди да се включи в групата. Тогава той ми беше научен ръководител в университета, и съм сигурен, че не разбираше нищо от физика. За съществуването на янус-космологията Арбиб научи от мен и така и не я разбра напълно. Дотогава той се занимаваше само с неформални изчисления... Затова смятам, че хората от „Мост“ не са имали достатъчно познания, за да проведат такъв експеримент.

– По-скоро в „Мост“ биха могли да се занимават с последиците от тези „променливи константи“ – предположи Том. – Че нали и преди Бедствието в Западните области са били наблюдавани странни светещи обекти, същите като онези цветни фунии. А и мутациите са започнали

там още няколко години преди това. Ей, това е идея... Марвин, ти каза, че химичните свойства се променят едва ли не непредсказуемо. Ами че това е много силен мутагенен фактор! Може би възможно най-мутагенният от всички. Всички тези ензими, хормони, сложни молекули, биологично активни вещества, генни структури се влияят много от външните условия, и при най-малкото изменение на нашите „константи“ би трябвало свойствата им силно да се изменят. Нали така?

– Да, точно така. – отговори Марвин. – Това за мутациите не го бях помислил, но и то май се връзва. В този случай обаче би трябвало експерименти с „променливи константи“ да са извършвани и дълго време преди Бедствието, значи „Мостаджиите“ със сигурност не са замесени в тях... А може би това все пак е природно явление, а? По неизвестна на нас причина преди няколко години структурата на енергетичното поле в областта може да се е изменила, и да е продължавала да се изменя чак до момента, когато това изменение е прехвърлило някаква граница и се е получила своеобразна енергетична катастрофа...

– Знаеш ли, за „енергетична катастрофа“ говореха и парафизиците – спомни си Бен. – Марвин, защо не използваш по някакъв начин и научния апарат на параенергетиката? Той наистина е крайно мъгляв, но може пък в него да намериш някакъв ключ към тези „променливи константи“. А ако не ключ, то поне шперц, а в краен случай и брадва, с която да разбием ключалката.

– Парафизиците са чисти схоласти – намръщи се Марвин. – Техните приказки нямат нищо общо с науката... Разбира се, ако навляза в задънена улица, сигурно накрая ще опра и до тях. Тогава обаче много ще трябва да внимавам на кои техни постижения да се опра и кои да отхвърля... Но да се върнем на въпроса дали Бедствието е природно явление или резултат от човешка дейност. Това е много важен въпрос, отговорим ли на него, нататък ще стане по-лесно... Може ли някой да е направил в Западните области експеримент с „променливи константи“? Аз лично се съмнявам, нали по онова време там нямаше никакви научни лаборатории или полигони? Имаше само войска и села на доизживяване.

– Забравяш секретните обекти на Пакта! – извика Кемени. – Всъщност, ти няма как да знаеш за тях, освен това по силата на договора за ограничаване на оръжията Пактът вече ги изтегли от страната. Те бяха дотолкова секретни, че дори в Управлението за безопасност, при цялото им тогавашно всемогъщество, май не знаеха какво се върши там. В тях спокойно е можело да се провеждат какви ли не експерименти,

включително и такива, за каквито говориш ти.

И тогава лицето на Бен изведнъж просия и той скочи от дивана.

– Разбора се! Тогава военните на Пакта са провеждали експеримент! Кемени, спомнете ли си как преди Бедствия Великден ни вдигнаха да осигуряваме връзката на полигоните? Само че на полигоните нямаше никакви учения. Не бяха планирани никакви маневри на войските. В нарушение на инструкциите аз се бях свързал с останалите оператори по мрежата и научих това от тях. Освен това, почти всички канали в плана бяха за компютърна връзка, нямаше почти никакви телефонни и телеграфни канали... а космическата станция предаваше, също с компютърна връзка, директно за щаба на Пакта! Сякаш ни бяха вдигнали само за да предаваме информация от електронните датчици. Ако на тези полигони, които в нашия участък бяха наречени с идиотската позивна „Армагедон“, наистина се е провеждал експеримент... примерно експеримент на напълно нова оръжейна технология, защото „променливите константи“ сигурно могат да имат военно приложение... – Бен млъкна за момент, за да подреди по-стройно мислите си.

– Освен това бяха поразени само засекретени райони – улови нишката на разговора Том. – И, разбира се, такива експерименти са били правени не един път. Всяка принципно нова технология изисква години разработка, докато се стигне до успешното и приложение, така че всичките мистерии в Западните области отпреди Бедствието сигурно са били просто страничен ефект на експериментите на Пакта! Така че и парафизиците, и Братствата само са дрънкали глупости... Може би в онази нощ експериментът просто е излязъл извън контрол. Може би учените от Пакта са бързали да свършат програмата си, преди да влезе в сила договорът за оръжията и да изтеглят тайните си лаборатории и полигони. Както са бързали, не са преценили нещо, решили са да претупат набързо експеримента и резултатът се е получил наистина бедствен... – Том усети, че от вълнение губи дар слово, и също млъкна.

Погледът му се спря върху сияещите лица на Бен и Марвин. Те се гледаха с такъв хазартен пламък в очите, сякаш току-що бяха хванали господ за брадата и той им диктуваше числата, които следващата седмица ще спечелят джакпота на тотото.

– Да, няма съмнение, това наистина е експеримент на военните... – обади се накрая Марвин. – Така че трябва незабавно да започнем с компютърните модели. Те ще ни дадат представа за самия процес на изменение на константите. Ако наистина се образуват области с фрактална размерност, това ще обясни сложната геометрия на най-обезобразените

участъци и ще даде възможност да се премахнат някои от свободните параметри на задачата, които засега са безобразно много. С две думи, отново ни чака работа. Добре, че проверката на комисията няма намерение да свършва... Ще трябва да се стремим към намаляване на свободните параметри, защото тогава ще може да се получи реално доказателство за приложимостта на янус-космологията, ще можем да напишем ма-са статии и да се преборим за научна работа в чужбина...

– Един момент! – прекъсна го Кемени. Лицето му изведнъж се стегна и придоби угрижен и разтревожен вид. Всички насочиха погледи към него.

– Да допуснем – бавно продължи той, – че наистина Бедствието е следствие на експеримент, предполагам неволно излязъл изпод контрол, на учените от военните лаборатории на Пакта. Според вас, какво биха предприели шефовете им? Поставете се за момент на тяхно място, какво бихте направили?

Въпросът леко изненада останалите. Първи се обади Бен.

– Първо бих се опитал да покрия всички следи, сочещи към Пакта. Това сигурно е работа на контраразузнаването, но не съм специалист... Освен това бих се опитал да следя отблизо как върви изследването на Бедствието, да не би някой да се добере до истинската следа.

– И как точно би го следил? Къде би внедрил агентите си?

– Ами, сред учените, които работят по въпроса. Е, и в специалните служби, във вашето Управление, нали то отговаря пряко за сигурността и работата около зоните...

– Засега да оставим специалните служби. Как би се опитал да се внедриш в средите на учените?

– Ще вмъкна хора в Института. Това сигурно не е трудно, по международната програма тук работят хора от цял свят... Чакайте, вие какъ-де биете? Да не би да смятате, че при нас има агенти на Пакта?

– Това ти сам го каза – отвърна Кемени – и аз съм на същото мнение. Възможно е дори да има агенти и на други разузнавания – на ЦРУ, на руснаците, всичко зависи от това дали са подушили нещо или не. Така че работата става дебела, сами виждате. Затова занапред ще се наложи да си затваряте устите, иначе може да си навлечете неприятности... Знаете стила на действие на разните специални служби. Марвин, с колко души си обсъждал твоят хипотеза?

– С почти всички физици. От тях не очаквай никакво затваряне на устите, те са непоправими дрънкала.

Кемени въздъхна.

– Е, нищо. Важното е, че те не знаят за лабораториите на Пакта, а ако и да знаят, не са свързали фактите, както ние тук... Така че за нашия днешен разговор не трябва да научи никой. Дори и случайни хора... Том видя какво се случил с Тина заради неволно изпуснати думи.

Настъпни неловко мълчание. Кемени хвърли един предпазлив поглед към вратата и продължи:

– Тук всички вие сте проверени. Още не съм казал на Том кой, как и защо го уреди да работи тук, в компютърния център на Института, но за това ще стане дума малко по-нататък. Сега слушайте внимателно! Марвин, тук ще продължите с работата по хипотезата ти, но няма да разгласявате резултатите си по никакъв начин. Ако някой от физиците се интересува от работата ти, няма да отказваш разговори по нея, но се ограничавай само с най-общи приказки. По никакъв начин не трябва да оставяте впечатление, че отгоре ви е казано да си затваряте устата! Освен това ще ме информирате за всеки, който проявява по-голям интерес към темата ви. Разбрахме ли се? Работата е сериозна, а противникът опасен. Всъщност, за противника... Бен, можеш ли сега да ми извадиш данни за всички, които работят или са работили тук по международната програма?

– Ще мога. Вие сигурно ще търсите предполагаеми агенти на Пакта, нали? Тогава ще мога да извадя и данни за комуникациите им по мрежата – електронна поща и разни други...

Бен се примъкна до един от терминалите и се захвана с базата от данни на Института. Кемени го следеше с нетърпение.

– Марвин, ти си тук от дълго време – подхвана той, – имаш ли някаква идея по въпроса? Някой, чиято дейност буди подозрение? Който изглежда тук не намясто, сякаш са го внедрили отнякъде...

Марвин се замисли, почесвайки се по тила.

– Може би Нолтениус?... Като си помисля, всички от международната програма стоят тук най-много по няколко месеца, само докато си свършат изследванията, а Нолтениус е тук вече пета година. Освен това съм чувал от колеги, че никой не знае точно с какво се занимава той. Наистина е учен със световна известност, само че преди е работил в областта на влакнестата оптика и лазерната техника, а това няма нищо общо с дейността на Института. Но не съм сигурен, разбира се... Нямам никакви сериозни съображения, това е по-скоро интуиция.

– Сега ще проверим добра ли ти е интуицията. Бен, това ли са списъците? Доста хора са минали оттук. А сега дай ми клавиатурата, моля ти се... Къде си заврял терминалната програма? Сега ще видиш, че и

ние в службите си имаме компютърна система.

* * *

Оказа се, че на всеки два месеца Нолтениус е изпращал съобщения до един и същ адрес в чужбина. Строгата периодичност на кореспонденцията (съобщенията бяха предавани цели четири години само на девето, десето или единадесето число от четните месеци) и приблизително еднаквата големина на пакетите усъмниха Кемени и той помоли Бен да му покаже, ако има възможност, някои от тези съобщения. За щастие Бен беше конфигурирал системата така, че пощата се пазеше на диска цели шест месеца и чак след това се изтриваше.

– Имаме късмет, останали са три съобщения за този адрес. Ето първото... Ей, това на какъв език е?

– Май че на немски – каза Марвин. – Или в краен случай на холандски.

– Дявол го взел, ама ние защо не забелязахме? В базата данни за Нолтениус нямаше информация от коя държава идва. Странно.

– Космополит – измърмори ядосан Кемени. – А къде се намира адресът на получателя?

– Май че в Белгия... – Бен измъкна от най-долния слой книги върху масата някаква папка с напечатани на принтер листа. – Да, в Белгия. Служебна мрежа на корпорацията „Аеротроникс“. С какво ли се занимава тази корпорация? Не знаем, но сигурно не разпространява религиозна литература в развиващите се страни...

Съобщението на Нолтениус беше кратко, само няколко реда. Марвин измъкна отнякъде немски речник, взе лист хартия и го преведе за броени минути:

Бате Йохан, привет!

Трябва да те разочаровам, че ивичестата пъстърва, заради която ти искаше да дойдеш с мен на риболов, не се среща в реките на тази страна. Затова не ти препоръчвам да планираш отпуската си тук. Самият аз съм принуден да се занимавам с работата си, тъй като рибата тук почти не кълве. Поздрави татко и Мария, както и по-старите ни роднини.

Искрено твой Антон

Кемени беше доста учуден от съдържанието.

– Виж го ти, Нолтениус рибаря... Бен, дай и второто съобщение.

Текстът на второто съобщение се оказва почти същия, само словоредът на места беше леко различен. Докато Том се пулеше учудено срещу екрана, Бен и Кемени потриха доволни ръце.

– Значи баткото всеки два месеца иска да дойде на риболов и всеки два месеца нашият човек му казва, че рибата не кълве? Любопитна кореспонденция. При наличието на такива произведения на писмеността лично аз – Бен се потупа по гърдите – считам въпроса за приключен. Добре, че промених параметрите и държа пощата повече време от общоприетите шейсет дни. Всъщност, може би нашият рибар е разчитал тайно на това – че след два месеца съобщенията се изтриват и никой няма да забележи какви глупости предава на брат си...

– Добре, стига – каза Кемени. – Сега дай пощата, която е получавал, там също може да има нещо интересно.

Списъкът на получената от Нолтениус поща бе леко разочароващ. В него нямаше толкова очевидно съмнителни съобщения, както рибарската кореспонденция. Марвин преведе някои от тях, но тъй като не знаеше немски и търсеше всяка дума в речника, след половин час работа се отказа, без да е намерил нещо подозрително. Кемени записа всичките съобщения на дискета, сложи я в джоба си и каза, че ще се занимае с нея по-късно.

В този момент часовникът на масата изписука.

– Ей, вече станало време да предавам изходящата поща – каза Бен и отново седна пред монитора. Натисна няколко клавиша, на екрана се появи списъкът на съобщенията... Изведнъж той заби пръста си в монитора и извика:

– Кемени, вижте! Нолтениус иска да изпрати нещо. Писано е преди три часа... и е адресирано за същата корпорация! Странно, защото предишното му съобщение до нея е изпратено само преди три дена, на десети юни. Драстично нарушение на графика...

Когато Марвин успя да се справи с немския превод, се получи следния текст:

Здравей, бате Йохан!

Оказа се, че си бил прав. Съвсем наскоро узнах със сигурност, че в планинския язовир се е появила ивичеста пъстърва. Така че имай това предвид, като планираш отпуската си. Според мен обаче пъстървата тук е доста дребна за риболовец като теб. Самият аз смятам още в близките дни да хвърля въдиците в

язовира. Предай на татко и Мария да не се безпокоят за мен. Поздрави роднините.

Искрено твой Антон

Кемени побутна Марвин по рамото.

– Май че пъстървата си ти... И искат да ти хвърлят въдицата, имай това предвид.

– А, значи пъстървата била дребна? – разлюти се Марвин. – Ще видиш те колко е дребна. Обещавам да им направя живота черен.

Кемени успя да охлади гнева му само с ледения си поглед.

– Категорично забранявам всякакви самодейни изяви от ваша страна. Този Нолтениус е разбрал за хипотезата и се кани да действа. Физиките наистина се оказаха големи плямпала... За наш късмет Нолтениус не подозира, че аз, а значи и Управлението, също знаем за нея. Той също така не подозира, че електронната му поща се следи, иначе нямаше да я използва така непредпазливо и да казва на шефовете си да не се безпокоят. Значи той не знае, че вие, системните оператори, работите за Управлението, и по никакъв начин не трябва да научи. И именно затова недейте да проявявате излишно любопитство към него – за да не ви подозира. По всяка вероятност той ще се интересува от работата на Марвин. Ако се опита да ви разпитва или да ви обработва по някакъв начин, се дръжте нащрек и веднага ми съобщавайте. За да не привличам вниманието му, аз вече няма да се появявам лично в базата. Ще поддържате връзка с мен през пиратския възел на мрежата, той се контролира от мой човек. Там аз съм регистриран като Уинстън Чърчил. Ще наричате Нолтениус „горския“, компютърния център – „дъскорезница“, а вашата хипотеза, по която работите – „чамов материал“. Примерно, ако пишете, че горският е надушил за кого работят в дъскорезницата, това ще означава, че Нолтениус е разбрал, че предавате информация на Управлението. За следенето на самия горски ще имат грижата други хора, за които вие не знаете и които не знаят за вас. Това е, аз свърших... Има ли въпроси?

Том нерешително се наведе напред.

– Мисля си, не можем ли да използваме това, че знаем на кого нашият, ъ-ъ-ъ... горски предава информацията си? Май съм чувал, че тази компания „Аеротроникс“, да я наречем по нашему лесничейство, е от военнопromишления комплекс. Защо да не опитаме да се вмъкнем в мрежата на това лесничейство, и да източим оттам някакви данни за... чамовия материал? Бен има опит в пробиването на мрежови защиты, а и

аз знам това-онова по въпроса. Може да попаднам на отчети, научна информация, изобщо на нещо, което може да ни помогне в работата. Все пак поне в началото ние се придвижваме твърде слепешком и от всяка допълнителна информация може да имаме твърде голяма полза...

Като чу за пробиването на защити, Марвин целият просия.

– Хайде, Бен, какво чакаш, ти хакер^о ли си или лукова глава? Това е задача тъкмо за тебе! На твоето място аз изобщо не бих чакал някой друг да ми дава идеи, досега да съм се вързал в мрежата. За три месеца ми проглуши ушите какъв велик майстор на хака си, сега е времето да го покажеш на практика.

Бен не беше особено ентузиазизиран.

– Трябва ми телефонна линия. По възможност безплатна, може и служебна, но да не се разбере кой я използва. Нашите телефонни центри са още от предвоенната система и не съм чувал за трикове, с които да се лъжат броячите за международни линии... Ако телекомуникациите ни бяха по американската система, някаше да имам проблеми. Не видя ли как се вмъкнах в мрежата на концерната „Орел“? А нейната защита беше една от най-добрите. Смятам, че нашето лесничейство също няма да ми създаде проблеми... Кемени, какво мислите по въпроса?

За известно време Кемени се замисли.

– Може да се пробва – каза накрая той. Само че в никакъв случай оттук. Ако лесничейците те усетят, ще си имаш големи неприятности, те за разлика от нас много държат всякакви неправомерни опити за достъп до мрежите им да бъдат жестоко санкционирани... Не само ще изхвърчиш от Института, но може и да полежиш на топло. Виж, от пиратския възел може. Негов системен оператор е един, викат му Барон Шаро, който е истински маниак на тема пробив на защити. Вие може да сте чували за него, той е известен пират и вирусописач... Ще говоря с него, ще проуча възможностите му. Бен, не е лошо ти също да проучиш мрежата, но не се връзвай в нея оттук. Не е редно. А ако Барон Шаро се съгласи да ти съдейства, незабавно ще те извикам.

Настъпи дълго мълчание.

– Повече въпроси, виждам, няма – каза Кемени. Тогава аз тръгвам, в града ме чака работа...

– Не е ли по-добре първо да се почерпим в бара? – попита Бен. – Отдавна не сме седели заедно на чашка, да поговорим нещо извън тези... проблеми на нелегалния дърводобив. Да слезем долу, а?

– Не бива – поклати глава Кемени. – Горският е нащрек и ако случайно знае кой съм аз, види ли ни заедно, може да си помисли нещо,

дето не бива да си го мисли. Пък освен това съм с кола, не бива да пия. Виж, някой ден в столицата може, само че по-нататък... Бен, всъщност защо сега не ни разкажеш някоя интересна история? Твоите небивалици понякога ми харесват.

– Наскоро чух цяла поредица от вицове, само че всички те започват с „Както често се случва, един програмист попаднал в лудницата...“ и компютърен неспециалист като вас изобщо не може да ги разбере. Чакайте да си спомня нещо наистина интересно... А, преди месец-два по е-пощата ми писа вашият съфамилник, Мартин Кемени. Аз съм ви разказвал как с него правихме модел на петролната индустрия. Това беше доста отдавна, а преди около две години Мартин отново се запалил по компютърните модели и този път решил да моделира процесът на натрупване на външния ни дълг. Като знаете как завършиха предишните му занимания на подобни теми, можете ли да се сетите какво му се случило този път? Не, май сами няма да се сетите. Един ден го извикал шефът му. В кабинета си той представил Мартин на двама английски икономисти, много известни светила на научния небосклон. Там тези две светила в един глас започнали да го хвалят – колко добър изследовател е, колко интересни и плодотворни идеи има и специално споменали и похвалили работата му по модела на външния дълг. Това много го учудило, тъй като той не бил публикувал нищо по въпроса, работата била още в самото си начало и той бил споменавал за нея само на няколко свои колеги, които в никакъв случай не се познавали с въпросните светила... И тогава му предложили: в Оксфорд се откривало място за асистент по икономика, професорът си бил харесал именно него, Мартин Кемени, и трябвало само да подаде документите си, за да го назначат. На такова предложение Мартин просто нямало начин да откаже, и не отказал. В Оксфорд, разбира се, отначало изобщо нямал време да се занимава с външния ни дълг, професорът му възлагал куп други задачи, но накрая се появило свободно време, той продължил с изследванията си и дори направил предварително съобщение на някаква конференция. Тъкмо се заел да довърши работата и да я оформи в прилична статия, и се появило ново предложение: освобождавало се място за асоцииран професор. Мартин приел и това, макар че бил прекарал в Оксфорд само няколко месеца, още не бил усвоил напълно английския и бързото му повишение истински го учудило. Като професор графикът му бил още по-натоварен, постоянно го лашкали по конгреси, конференции и работни семинари, и понеже нямал време да свърши с външния дълг, възложил това на асистента си. И след два дена го извикал самият ректор на

университета. Той го приел в кабинета си и му казал така: ние, млади човече, не ви издигаме толкова бързо в научната йерархия, за да правите модели на външния дълг. Ние ви издигаме, за да не правите такива модели никога повече! Дръпнал му една реч с какво трябва да се занимава един перспективен учен като него и с какво – не. Споменал, че могат да го изхвърлят оттам като мръсно коте и да го пратят обратно в пропадналата му родина, където вече няма да го назначат в каквото и да е научен институт и ще трябва да продава семки по футболните стадиони. И накрая му съобщил, че е назначен за ръководител на катедра „Компютърно моделиране“ към икономическия факултет. От този ден нататък Мартин сякаш откачил. През деня си седял кротко в кабинета и се занимавал с глупости, а вечер се въртял в леглото до жена си и се питал: няма ли, ако още един път се опитам да подхвана този външен дълг, да ме предложат за Нобелова награда? Без изобщо да ми дадат да свърша с него?... Писмото, което получих от него, изглеждаше като ясен знак, че се е умопомрачил. Кажете, какво да го посъветвам? Да се пробва за Нобеловка или да си гледа кариерата? Между другото, когато жена му научила за разговора с ректора, един ден се вмъкнала в кабинета му, изгорила всичките му бележки за проклетия външен дълг, вечерта му вдигнала скандал и казала, че няма намерение да се връща в мизерията, откъдето е дошла... Интересна история, а?

– Да се побъркаш – Марвин се плесна по челото. – Това истина ли е или си го измислил?

В отговор Бен хвана клавиатурата и изкара на екрана текста на писмото. Всички се скупчиха пред монитора, разнесоха се възклицания.

– Този Мартин да не си прави майтап с теб? – предположи Кемени.

– Не вярвам. Той не си пада по майтапите. Откакто се ожени, не е казвал нищо смешно.

Марвин замечтано въздъхна.

– Ех, да можеше и с мен да се случи нещо такова! Само че аз съм кандидат само за Масачузетския Технологически, с никакви провинции като Оксфорд и Кембридж не могат да ме излъжат. Кемени, според вас горският би ли ми предложил подобно нещо? Или някое друго лице, особено приближено на горския или на нашето, ть-ть-ть... лесничейство.

– Стига си дрънкал – отговори Кемени, – бъдещето ще покаже. Все пак Бен ни разказа поучителна история. Добра храна за размисъл по пътя... Е, аз тръгвам.

Кемени си взе куфарчето от бюрото, облече самото си, послуша се на вратата, пожела на всички приятна работа и излезе навън. След минута

Том го забеляза през прозореца как излиза от сградата и отключва новата си служебна си кола, чу се равномерният шум на двигателя и колата бавно пое надолу по алеята.

НОЕМВРИ

Кафенето беше тясно, задимено и пълно с тийнейджъри от близкото училище – и то не обикновени тийнейджъри, а по-скоро щателно подбрани екземпляри, така че да ликвидират всяко желание на някой обикновен клиент да си изпие кафето там. Изобщо рядко неприятна компания... Единствената причина, поради която Том и Бен бяха седнали в него беше, че се намираше само на петдесетина метра от задния вход на Бастилията. Острото зрение на Бен различаваше много добре минаващите оттам хора и затова той веднага видя как Кемени слиза по стълбите пред входа с обичайната си сигурна стъпка.

На няколко метра зад него вървеше Марвин. Целият му външен вид говореше, че той или е случайно попаднал там човек, или пък току-що са го пуснали след тридневен разпит. Избелялото му спортно яке, старите кецове и небръснатите бузи очебийно контрастираха с изрядния външен вид на останалите хора, които излизаха през вратата, с елегантните им костюми и шлифери... Той нерешително се спря на входа, зажумя от светлината и разтърка с длан възпалените си очи. Тогава някъде отстрани се появи Марк Прибрам с румената си физиономия и се залепи за Кемени като габърче за магнит. С енергични жестове Кемени се опита да се отърве от него, но не успя и Прибрам го поведе надолу по улицата. Чак тогава Марвин сякаш се сети за нещо и тръгна право към кафенето, където го чакаха двамата му колеги.

– Какво стана? – нетърпеливо го попита Бен, още преди той да е затворил стъклената врата след себе си.

– Нищо – отговори той. – Съвсем нищо.

– Как така нищо?

– Не приеха доклада. Поради недостиг на доказателства.

– Че по-явни доказателства от отчетите на „Аеротроникс“ и да искат, няма! – нервира се Бен. – Какво ги е прихванало?

Марвин си взе стол и седна до масата на колегите си.

– Кемени изобщо не е споменал в доклада си отчетите на „Аеротроникс“ – каза той. – Не е обелил и дума, че вие с Барона сте се вмъкнали в компютърната им система. Аз го питах защо така, а той каза, че

експертите на комисията решили, че файловете, които сте им дали, можело да са фалшифицирани.

– Магарета са те, не експерти! – избухна Бен. – Ако искат, пред тях ще им покажа как се вмъквам в системата и какво има там вътре. Ако не бяха усетили „троянския кон“ на Барон Шаро и не бяха сменили паролите, досега да сме източили оттам абсолютно всичко.

– Не е само това. Май Кемени се съмнява, че в Управлението или в комисията действуват агенти на Пакта и на „Аеротроник“, и затова не иска те да разберат, че негови хора са надничали в компютрите им. Нали на всичкото отгоре вас ви хванаха и телевизията вдигна страшен шум... Той не ми е говорил нищо по този въпрос, но беше ясно, че се страхува от това, което знае и което може да каже. Нали той храни жена и деца, и изобщо в случаи като тоя мълчанието е злато. Може би именно тези агенти са направили така, че комисията да не приеме доклада и въпреки това да обяви цялата тема за строго секретна.

– Ами да – намеси се Том, – за трийсет години сътрудничество с Пакта Управлението сигурно се е напълнило с техни хора. В много мръсна история се забъркахме... И сега какво?

– Най-лошото е друго – каза Марвин. – На днешното заседание забраниха всякакви публикации по въпроса. Мислех да пусна няколко статии в научните списания, вече ги бях приготвил, а сега цялата ми работа отиде по дяволите. Ако бяха напечатали статиите, веднага щяха да ме глътнат от някой университет в чужбина, а сега – никакъв шанс да се измъкна от скапания институт...

– Не го вземай толкова насериозно – обади се Бен. – В Управлението не четат научни списания. Четат само масовата преса, научно-популярните списания и в краен случай – разните сензационни книжки с шарени корици. Ти нали нямаш намерение да пишеш нещо подобно?

– Опазил ме бог от подобни диви идеи... Добре е все пак, че нашите ченгета не разбират нищо от наука и не си пъхат носа там. Страх ме е по-скоро от някои магарета в ръководството на Института, които видят ли напечатана една от моите статии, веднага ще извикат телевизионните екипи и ще започнат да се дуят пред камерите – вижте, значи, каква огромна работа вършим... И белята е готова.

За момент Марвин се замисли, загледан в гърбовете на младежите, седящи пред покер-автоматите.

– Какво стана с паролите на Барон Шаро? – попита той. – Беше ми обещал да взема от него разни програмки.

– Най-добре е да дойдеш с мен до квартирата му. – Бен погледна

електронния часовник на стената. – Сега е пет и половина, значи той току-що е изпълнил действието „окончателно ставане от сън“...

Тримата бавно се надигнаха от местата си и излязоха на улицата. Там обаче се сблъскаха с една изненада. Изненадата се казваше Марк Прибрам и така стремително се вряза в групата им, че едва не събори Марвин на земята.

– Пардон – измърмори Прибрам и чак тогава разпозна Том и Бен. – А, това сте вие! Здравейте, радвам се да ви видя...

Погледът му се задържа подозрително дълго на лицето на Бен и той изведнъж възкликна:

– Значи ти беше компютърният пират, нали? Дето те бяха хванали да бъркаш в системата на оная корпорация, как и беше името...

Бен направи недоволна гримаса. Когато ги заловиха служителите на отдел „Информационна сигурност“ и с Барона преседяха три дена в полицейския арест, преди да ги освободят, някакъв екип на телевизията успя да ги изнуди и взе интервю от тях. Двамата не устояха на въпросите на красивата журналистка и на другия ден видяха самодоволните си физиономии в криминалната хроника на централните новини. Барона каза, че така се сбъднала детската му мечта – да го покажат по телевизията... Това обаче им донесе твърде нежелана популярност: изхвърлиха Барона от квартирата му и последва цяла седмица скитане по познати и роднини с целия му багаж заедно с компютъра. Накрая той едва успя да намери някаква дупка, чийто собственик не знаеше, че е компютърен пират и че го съди транснационална корпорация с четирийсет милиарда долара годишен оборот. На всичкото отгоре телефонната компания им състави солен акт за мошенически трикове с броячите, за които обаче те изобщо не смятаха да плащат. Оттогава Бен гледаше да ходи по улиците с тъмни очила, а Барона си пусна брада, за да не прилича на себе си.

– Ех, че късмет! – потри ръце Прибрам. – Ще дадеш ли едно интервю за „Борба“? На стар познат като мен не трябва да отказваш.

– Няма да отказвам – сви рамене Бен. – Дай две хиляди и готово.

– Как така две хиляди? – изненада се Прибрам.

– Ами ей така. Аз на теб интервю, а ти на мен две хиляди. Какво, да не си мислиш, че ще ти отговарям без пари? На теб шефът ти плаща, значи е редно и аз да се облажа покрай това. А ако дадеш повече, ще отговарям по твой вкус – знаеш, който плаща, той поръчва музиката...

Ентусиазмът на Прибрам сякаш се изпари.

– Не е прието журналист да плаща, за да получи интервю – заусуква се той. – Всъщност, съгласен ли си на осемдесет?

– За осемдесет ще ти отговоря само как се казвам, но това ти го знаеш... Не се измъквай, а развързвай кесията, иначе ще мълча като арестуван мафиот.

– Всъщност, ти защо се занимаваш с компютърно пиратство? Ако имах твоите възможности, бих се заел с някоя по-престижна работа.

Бен лека-полека започна да се нервира.

– Първо, аз не се занимавам с пиратство. Неориентираните журналисти като теб не могат да правят разлика между хакери, кракери, вирусописачи и пирати, а те нямат нищо общо едни с други. Тях ги слагат в един куп – при лошите момчета, които само правят бели на сериозните потребители. Е, вярно, понякога правим бели, но далеч не винаги... Най-добре написаните компютърни вируси по правило не вършат нищо лошо, а само нервират чичкото пред екрана. А освен това защо мислиш, че нашата работа не е престижна? За да може човек да сваля защити и да пише вируси, той трябва да познава операционните системи така, сякаш самият той ги е създавал. Това не е работа за полуграмотни! Лошото е, че човек не може да очаква никакви пари за труда си, но пък кой ли в тази страна получава толкова, колкото заслужава...

– Все пак какво търсеше в компютрите на „Аеротроник“?

– Не търсех нищо специално, просто се бях хванал на бас, че мога да пробия защитата. А вътре намерих предимно порнофилмчета. Да, съвсем сериозно... Половината от общото дисково пространство беше заето с порнография от всякакъв вид.

Прибрам го погледна недоверчиво.

– Не ме ли будалкаш?

– Така си мислеха и онези от „Аеротроник“, когато ме разпитваха в полицията. Обаче решиха да направят следствен експеримент, аз им показах как свалям паролите и те видяха с очите си каква информация доблестните им служители са защитили със секретен код. Следователно, аз съм знаел какво има в системата им по-добре и от тях... Между другото, това за порното няма да го намериш в материалите по делото – от компанията решиха да не накърняват доброто си име с подобни жълти сензации. Твоят вестник обаче май си пада именно по жълтата страна на живота, така че сядай на машината и пиши, ще се получи чудесен материал за последната ви страница.

– Стига си говорил глупости – каза Прибрам. – Видя се, че от теб ще имам полза колкото и от лисицата на нивата. По-добре мисли как да отървеш присъдата. Във съда не потупват по рамото, както е казал поетът.

– Какъв съд? – Бен направи изненадана физиономия. – При днешното ни законодателство не могат да ме осъдят по никакъв начин. Ние нямаме свестни закони нито за защита на информацията, нито за интелектуална собственост. И слава богу... А, виж кой излиза оттам!

Бен посочи с ръка входа на Бастилията. По стъпалата тежко-тежко слизаше депутатът Йорки, обкръжен от цяла тълпа журналисти с протегнати към него диктофони.

– Ей, замалко да изпусна човека... – извика Прибрам и се затича с все сила към Йорки, без да се сбогува.

* * *

Улицата, по която Бен поведе приятелите си, след като слязоха от трамвая, се казваше „Марвин Мински“. Като видя името си върху табелките, Марвин загуби дар слово и успя да каже само „Я!“

– Не се пули – каза му Бен, – улицата е кръстена на теб. В чест на епохалното ти откритие кметът на града реши да нарече с твоето име улицата с най-много дупки на единица дължина. Беше ти пратил и телеграма за деня и часа на тържеството...

– Как успя да я преименуваш? – попита Том. Беше му ясно, че идеята е била на Бен.

– Не беше трудно. Трябваше ми само една раздрънкана кола, тесла, две кутии боя и два комплекта работни дрехи. Двама човека обличат дрехите, вземат теслата и свалят всички табели. Улицата не е дълга, табелите са само осем... Когато хората от квартала видят двама в работни дрехи да свалят табелите и да ги товарят в колата, ще си помислят, че започва поредната кампания за преименуване на улици и площади и изобщо няма да се усъмнят, че не сте пратени от общината, а сте, така да се каже, частни лица. Когато с Барон Шаро разчегъртахме едната табела от края, отдолу се показаха един след друг пет слоя боя. Ако приемем, че табелата е поставена за пръв път преди трийсет години, се получава, че веднъж на всеки шест години улицата е била преименувана. Интересно откритие, а? Е, след това се изрязва шаблон от картон и се слага още един слой боя с името на великия Марвин Мински върху него...

Бен стигна до една къща с олющена жълтеникава фасада и натисна ръждясалата брава. Вратата се отвори със скърцане, дървените стълби към тавана също скърцаха при всяка стъпка по тях. А горе, на върха на тази скърцаща конструкция, се намираше таванската квартира на Барон Шаро.

Тя изглеждаше отчайващо зле. Стая три на три метра, с нисък

скосен таван, до едната стена беше долепено изтърбушено легло, чаршафите върху него бяха смачкани на топка и върху тях бяха нахвърляни на купчина най-различни дрехи. Единствените мебели освен леглото бяха стар шкаф, пълен с неизвестно какво, два стола и дървена маса. На нея, заобиколен от мръсни чаши, огризки от хляб и отворени консерви с мухлясали остатъци в тях, стоеше компютърът на Барона, марка „Компак“. Той също не представляваше приятна гледка – мръсен, с белези от гасене на фасове върху белезникавата пластмаса, екранът беше покрит с дебел слой прах, а клавиатурата сякаш беше редовно поливана с кафе.

Бен представи на Барона двамата си приятели. Той се здрависа с тях, но погледът му подозрително дълго се задържа върху лицето на Том.

– Какво си го зяпнал? – попита Бен. – Да не сте се били някъде?

– Не ми харесва физиономията му – каза Барона. – Има прекалено честни очи.

– Не го обиждай – отговори му Бен и с това разговорът за честните очи на Том свърши.

Тримата почакаха известно време, докато Барона допише няколко реда от една асемблерска процедура. Клавиатурата в ръцете му се държеше отвратително – някои клавиши отказваха, други повтаряха по два пъти, и той хвърляше доста нерви и ругатни, докато на екрана излезе това, което той искаше. Том реши, че е добре да му помогне с опита си, въпреки че го обидиха на честни очи.

– Трябва да си изчистиш клавиатурата със спирт – каза той. – Ако искаш, ей сега мога да ти покажа как става това. Почистиш ли я добре, ще работи като слънце.

Барона му хвърли един съмнителен поглед.

– Вярно ли? – обърна се той към Бен.

– Вярно е. Виждал съм как Том оправя така една клавиатура. Той е оправял и глави на принтери... Е, вярно, че бяха от старите, 9-иглените, а не от 24-иглените.

– Тогава да опитаме – съгласи се Барона. – Само че нямам технически спирт. С плодова ракия ще стане ли? Тя е толкова гадна, че изобщо не става за пиене, а пък не искам да я хвърлям.

– Давай я насам – каза Том, – когато няма риба, и ракът е риба...

Барона измъкна отнякъде цяла дамаджана с ракия, Том взе кръстата отвертка и бързо разглоби клавиатурата. Отвърте тя изглеждаше просто ужасяващо – беше натъпкана с трохи, косми, мъх и утайка от кафе. Той изчегърта с отвертката по-едрите боклуци, взе памук, натопи го в

ракията, нави го на края на отвертката и започна внимателно да чисти един по един контактите на клавишите. Останалите също се включиха в работата – и клавишите, и мръсотията по тях бяха много. Докато чистеха контактите, Барона обясняваше на Марвин как сам да пробива защитата на „Аеротроник“.

– Преди бях пуснал в системата „троянски кон“ – разказваше той. – Той ми генерираше отчет за цялото състояние на мрежата им – области, пароли и така нататък. Само че ония усетиха троянеца, изтриха го и смениха паролите, затова не успяхме да преточим оттам повече неща... Сега завършвам един вирус. Той е по-малък от троянския кон и върши по-малко работа, но за сметка на това е почти неоткриваем. В един възел, зададен от мен, той ще оставя информация само за паролите на системата. Днес или утре ще се опитам да го вкарам в мрежата им. Ще заразя с него играта „Дуум“ – това е достатъчно, за да се разпространи навсякъде... После ще ти дам една дискета с информация за формата на данните, които генерира вируса, да можеш сам да ги разчиташ... Всъщност, това не е вирус в чист вид. Прилича по-скоро на „червеите“, които бяха описани в един от броевете на „Хак рипорт“. Пропуснах да ти кажа, че в последния „Хак рипорт“ имаше отделено доста място на моя троянец. Добри думи са казали спечовете за него... Такова нещо не всеки може да напише. Изчетох всичко за недокументираните функции на мрежовите системи, което успях да намеря в хакерските файлове, и дори ми се наложи сам да дизасемблирам част от тези функции...

Том усети как Барон Шаро неусетно започна да се хвали и самопревъзнася.

– Изобщо, за последната година станах полубог в моя занаят. В повечето системи вече се оправям по-добре от авторите им. Не мисля, че е останала програма, която да не мога да хакна...

– Стига си съчинявал похвални слова – прекъсна го Бен. – Вече трябва да ти се забрани да говориш за себе си, за да не се изхвърляш като... – Бен се обърна към Том и Марвин и продължи: – Оня ден изгърси, че малко преди да ни хванат, е спал в едно легло с четири мадами.

– Нямахше повече легла, затова – уточни Барона.

– Виж ти, нови подробности... Преди казваше, че е спал в едно легло с четирите мадами не защото е нямало повече легла, а защото е нямало повече мадами. Последно, каква е била случката?

Том се разхили и едва не изгърва полусглобената клавиатура на земята.

– Че какво пък съм казал сега? – защитаваше се Барона. – Ти сам

признаваш, че за мен няма непознати програми. Единственото изключение е четиримерният тетрис, който ми донесе. Абсолютно никъде не съм виждал да го споменават в списанията и информационните файлове, а една част от него е написана по много странен начин... Е, и програмите за неформални изчисления, разбира се, но те обикновено са такива, че и самите им създатели не знаят как точно работят. Те просто прилагат някаква невронна архитектура и гледат какво ще излезе от тая работа...

– Чакай, чакай! – спря го Марвин. – Какъв е този четиримерен тетрис?

– Ами как да ти обясня... – Барон Шаро наистина започна да обяснява на Марвин за 4-тетриса, но го правеше толкова неумело, че и самият Том, врял и кипял играч, едвам успяваше да разбере за какво точно говори той. Тогава Том дозавинти клавиатурата, включи я в компютъра и Барона стартира 4-тетриса.

След интервенцията с плодова ракия клавиатурата работеше идеално, като нова, и изглеждаше също като нова. Том седна и изигра един сеанс за удоволствие на Бен и Барона, които гледаха отстрани и хвалеха майсторството му. А Марвин гледаше играта със странен блясък в очите – същият блясък, с който гледаше той, когато в главата му зрееше невяроятната хипотеза за „променливите константи“...

– Какво ще кажеш, а? – побутна го по рамото Барона. – Май за пръв път виждаш такова нещо?

– Не е за пръв път – каза с треперещ глас Марвин. – Аз съм писал този тетрис.

– Какво??? – извикаха в един глас Бен и Том. – Вярно ли? И защо не си ни казал досега?

– Защото изобщо не знаех, че е попаднал в ръцете ви. Не знаех, че сте се досетили, че това изобщо е тетрис... – Марвин сякаш искаше да им обясни нещо, но трудно намираще думи. – Половин година работим заедно и не намерихте време да ми го покажете, защо?

– Имахме много работа – смънка Бен. – Изобщо не ми беше до игри. А на Барона го показах просто защото исках да подкупя с нещо хакерската му душа, да стана негов човек...

– И успя – намеси се Барона.

– Все пак, откъде вие двамата имате тази програма? – попита Марвин.

Бен криво-ляво му разказа историята с кражбата на тетриса.

– Отначало се страхувахме да го разпространяваме, защото още

бяхме в армията и можеше да си навлечем неприятности. После го показвахме на доста хора, но те не показаха никакъв интерес към него, и затова престанехме. А ти... кога точно си го писал? И защо?

– Това е дълга история – започна Марвин. – Започна преди седем години. Тогава бях още млад, канех се да завършвам университета, но бях беден като църковна мишка, живеех на един таван, по-лош и от този тук, и едвам свързвах двата края. Главата ми беше пълна с всякакви свежи идеи, а джобовете – изпразнени от всякакво съдържание... Та седя аз един хубав ден в кафенето на математическия факултет и си броя дребните пари. Тогава към мен се приближават четирима младежи, добре облечени и прилично подстригани, и ме питат: „Вие ли сте Марвин Мински?“ Аз им отговарям, а те казват, че имат работа за мен и ме помолиха да дойда с тях в офиса им. Усетих, че тази работа може да ми напълни джобовете, и тръгнах с тях, макар че не разбирах защо са търсили именно мен. И в офиса се получи разговорът. Те казаха, че са водачи на група от последователи на учението на Люти и Келеян, и изложиха пред мен проблема си: искаха от мен да направя компютърен модел на Световната структура, изхождайки от книгите на духовните им водачи! Обещаха ми толкова пари, колкото не бях взел за предишните три години, но при едно условие: да пазя работата в пълна тайна. Ако се разприказвам или пък разпространя модела на външни хора, ми се пишеше лошо... Аз им обясних, че не разбирам нищо от тяхното учение и за пръв път чувам за Световната структура. Тогава тримата заявиха, че са избрали мен, защото са информирани за ценната ми способност бързо да възприемам и обработвам нови, неконвенционални идеи, и обещаха да ме снабдят за целта с книгите на Люти и Келеян, които, между другото, тогава бяха забранени от властите... Така или иначе, обещаните пари ми завъртяха главата и аз приех, но като прочетох книгите им, се хванах за главата. Учението им беше такава оплетена, непоследователна и пълна със свободни тълкувания лъженаука, че не можеше да става и дума за компютърно моделиране. Бях на път да се откажа, но тогава ми хрумна идея. Прецених, че работодателите ми не разбират нищо нито от компютри, нито от много други неща, и си помислих, не мога ли да направя нещо съвсем друго, което да представя за модел на тази Световна структура? Нали имах толкова много идеи за най-интересни програми... Е, спрях се на четиримерния тетрис и за да го маскирам като Световна структура, ми се наложи да наслагам около него цял куп астрални символи, принципни схеми на Люти и разни подобни шарлатании. Понеже наскоро се бях занимавал с Янус-космология, забърках и нея в кашата, и

се получи нещо наистина неопишуемо. Успях да измисля и доста интересни правила, по които автоматично да се тълкуват конфигурациите в шахтата и въртенето на фигурите по различните оси... Работата ми отне над пет месеца, а четиримата ми шефове толкова много харесаха потребителския интерфейс и графиките, че изобщо не се задълбочиха какво точно съм правил и ми изплатиха хонорара честно и почтено – само половин година след обещания срок... Наистина това, което свърших, беше чисто шарлатанство, но затова пък взех доста пари.

Освен това направих и още една версия на 4-тетриса, този път изчистена от излишните подробности. За мое разочарование обаче изобщо не успях да се науча да играя на него! Четирите измерения ми дойдоха много. Мислех да кача тази версия в някоя мрежа, за да се разпространи по света, но тогава изведнъж моите работодатели си завоюваха голяма известност. Станаха доста могъща група, мисля, че успяха да се намесят дори в политиката, аз реших да не правя експерименти с търпението им и се отказах да го разпространявам. Още повече, че играта на него се окава невероятно трудна! Когато днес видях Том да играе с такава лекота и бързина, сърцето ми направо подскочи от изненада. Значи не напразно съм написал 4-тетриса...

– А документацията към него ти ли си я писал? – попита Бен.

– Аз, кой друг? Тя е просто упражнение в словесна еквилибристика, но пък придаваше по-голяма убедителност на работата ми.

Бен отчаяно се хвана за главата.

– Леле... Знаеш ли колко дни и нощи сме изгубили с Том, за да я четем и тълкуваме? Знаеш ли колко идеи сме опитали, една от друга по-дивни и абсурдни? Какво количество чист алкохол сме изпили и колко стени сме изкъртили, блъскайки главите си в тях? Господи, защо не се познавахме от по-рано, примерно отпреди пет-шест години?... Тогава времето, което изгубихме покрай документацията, щяхме да го използваме за по-смислени неща, примерно за сваляне на гаджета... Или пък за сваляне на мрежови защити... Бароне, ти какво обичаш повече да сваляш? Гаджета или защити?

– Защити на гаджета – отговори скромно Барона.

– Така си и знаех...

Том слушаше зашеметен. Беше му трудно да възприеме, че всичките компютърни загадки на Братствата, които така го бяха заинтригували и му бяха отнели цялото свободно време в продължение на една година, се оказаха просто случайни измислици на Марвин. И в тези случайни измислици, припомни си той, преди години вярваха хиляди хора! Сети

се за компютъра на Ивар, за ентузиазираните лица на младежите около него, странните им полунаучни разговори, цялата конспирация около тях... Да, помисли си той, глупаци все още има достатъчно. И сигурно ще ги има още дълго време.

– Марвин, може ли да те питам нещо? – обади се нерешително Барона. – Да не би в този тетрис да използваш някоя нестандартна техника за програмиране? Нали ти казах, че една част от него ми е напълно непонятна.

– Нестандартна техника? – Марвин се замисли. – Да, функциите за ротация и трансляция на обектите ги реализирах в термините на паралелния процесинг. Ако изобщо това може да се нарече нестандартна техника...

Няколко секунди Барона остана замислен, сякаш не можеше да асимилира казаното от Марвин. А след това изведнъж лицето му просия.

– Разбира се, аз съм глупак! – извика той и фрасна с всичка сила главата си в стената. – Как не можах да се сетя сам!... Марвин, че ти си направо гений! 4-тетрис, паралелен процесинг, неформални компютри, янус-космология, хипотезата за „променливите константи“... Защо си губиш времето тук? Защо още не си в Масачузетския Технологически, в НАСА или изобщо някъде, където се върши истинска работа, а киснеш при нашите научни симуланти?

– Всяко нещо с времето си – каза Марвин. – Както казваше един колега, всички пътища водят към Масачузетс, но само някои ги пускат там.

Барона погледна компютъра си. Почеса се по врата, после хвана една кърпа, напои я с ракия и започна старателно да чисти корпуса му от мръсотията.

– Не мога да гледам едновременно толкова чиста клавиатура и толкова мръсен компютър – каза той. – Том, ти си виновен, че днес ще си изгубя времето за глупости. Хей, Бен, вместо да се клатиш на стола, по-добре изхвърли всичките боклуци от масата и измий чашите. И без това киснеш тук по цял ден, така че сега ми помогни...

Потресен от внезапно избухналата в Барона страст към чистотата, Бен взе един найлонов плик и помете в него цялото съдържание на масата.

– Не може ли първо да ми дадеш дискетата с описанието на пароли-те? – обади се Марвин. – Стана късно, а ние с Том трябва да пътуваме с нощния влак.

– Ей, вярно – каза Барона, – съвсем щях да забравя преките си

задължения.

* * *

Улица „Марвин Мински“ беше потънала в мрак. Почти всички лампи по нея бяха счупени или изгорели, така че Том и Марвин едва успяваха навреме да забележат коварните дупки в асфалта, които ги дебнеха по пътя им към трамвайната спирка. Главната улица на квартала обаче грееше ярко осветена от витрините на магазините и заведенията.

– По-добре да вървим пеша до гарата – предложи Марвин, – пътят ни не е дълъг, а времето е хубаво...

Том се спря нерешително.

– Всъщност, аз ще пътувам утре следобед – каза той. – Трябва да свърша още някои работи...

– Да видиш Тина ли искаш?

Том кимна.

– Обещал съм – обясни той. – Не знаех, че Павлидис ще ми загуби целия ден в Института.

– Тя как е? – попита Марвин. – Оправи ли се, говори ли вече?

– Оправи се – отговори Том. – Всъщност, тя никога не е губила способността си да говори. На мен ми каза, че след като сме я събудили с Кемени, сякаш изведнъж я обхванала страшна ненавист към разговорите, дори изобщо към останалите хора, почувствувала се абсолютно изолирана и несвързана с тях... Това сигурно е било от отровните газове на скалата. В зоната се получило така: мравките я подушили и я подготвили, тя знаела, че те никога не се доближават до жълтите скали и затова се покатерила на тях. Само че не е знаела за отровните газове... Може би в тези газове има някакви халюциногени или наркотични вещества, затова е заспала такъв сън. Трябваша няколко седмици, за да се оправи организъмът и от тях. Оттогава обаче сякаш стана друг човек. Нито пие, нито пуши, станала е мълчалива и замислена, но винаги невероятно спокойна...

– Какво изобщо е търсила в зоната?

– Питам я няколко пъти, но не ми каза нищо, сякаш не желае изобщо да говори за това. Разбираш ли, тя въобще не се интересува от миналото си, от това, което е било преди да влезе в зоната! Кемени също не казва нищо. Мисля, че той подозираше Тина във връзка с мафията, но вече се отказа да се занимава с нея – тя не отговори на нито един от въпросите му. А самата Тина трябва да му е благодарна цял живот – нали ако той не я беше търсил, можеше никой да не забележи нейното

изчезване и тя да умре там, на онези жълти скали...

Известно време двамата продължиха мълчаливо да вървят по булеварда към гарата.

– Нелепо се получи все пак с доклада – каза Том. – Измъкнахме такива материали, почти разплетохме цялата загадка на Бедствието, хвърлихме толкова труд и получихме такива резултати, а шефовете изобщо не ни обърнаха внимание. Само ни потупаха по рамото и все едно че ни казаха: „Е, нищо, следващия път не се старайте чак толкова, няма смисъл...“

– А ти какво искаш? – обади се Марвин. – Да ни обявят за национални герои? Не сме попаднали нито във времето, нито на мястото, където за труд като нашия издигат паметници. Пък и какви герои сме ние? Да не би да мислим, че спасяваме света и това е наш свещен дълг? Да не би твърдо и непоколебимо да сме се хвърлили в люта борба с враговете до победен край? Виждаш, че никой от нас няма желание да се шуми около откритието ни, въпреки че според мен то е и сензационно, и фундаментално. Всички ние разбираме, че от широка гласност, разборай евтими сензации по списанията, няма да излезе нищо добро – нали това все пак е наука, а не криминална хроника... Нещо повече: преди смятах, че пряка задача на шефовете на Управлението за сигурност е разбулването на неизвестността около Бедствието, но сега се оказа, че там въобще не желаят да я разбулват, дори напротив. Разбрах, че както всяко друго учреждение, и Управлението си има свои вътрешни интереси, които нямат нищо общо с интересите на непредубедения външен човек. А и никой от нас не проявява особено желание да разбива стените с глава и да доказва правотата ни пред когото трябва и когото не трябва... Да не би някой изобщо да ни е карал да се занимаваме с това идиотско Бедствие? Ами че ние налучкахме решението на загадката абсолютно случайно. Никой от нас не е се е занимавал целенасочено с Бедствието, ние не сме търсили отговора и може би именно затова го открихме... Днешната наука е сложна, човек никога не е сигурен какви знания са му нужни и в каква насока да работи, за да постигне някой по-фундаментален успех в своята област. Времето на тесните специалисти безвъзвратно отмина, за да дойде времето на комплексните модели. Сега много по-добри резултати се постигат, ако човек просто развива някоя абстрактна теория или модел, и то най-добре не една, а няколко свързани една с друга теории, и да се оглежда наоколо за евентуални техни приложения. Нашият успех потвърждава именно това...

– Все пак не ти ли е жал за труда? Получихме такива резултати и

сега трябва да ги държиш на дъното на чекмеджето. Поне да не бяха засекретили материалите ни, тогава твоите статии щяха да излязат по научните списания и откритието ти щеше да види бял свят, а сега дори слухове не бива да разпространяваме...

Марвин се почеса по врата.

– Всъщност... аз вече съм изпратил четири статии. Бях решил да не чакам доклада на Кемени в Управлението, мислех, че оттам няма да излязат никакви проблеми... Знаеш, статиите ги писах в съавторство с Александър, твоя съквартирант, а той много настояваше да ги изпратим веднага, казваше, че знае в кои физически списания със сигурност няма да ги отхвърлят, и не сбърка... Две от тях вече са приети за печат, а за останалите две чакам отговор от редакциите.

Това бе нещо ново за Том.

– Казал ли си това на Кемени? – попита той.

– Не. Не съм го казвал на никого, освен, разбира се, на Александър, но той знае, че трябва да си затваря устата. А на теб го казвам, защото... – тук Марвин направи нерешителна пауза – защото ти си съавтор на една от статиите, която е приета. Все някога трябваше да ти го кажа.

– Как така аз съавтор? – извика изненадан Том. – Че аз изобщо не съм участвувал при писането на статиите, с тях се занимавахте само вие двамата с Александър...

– Че нали всичките бързи алгоритми за нестрогите клетъчни автомати ги измисли ти сам! Ако си спомняш, тогава те накарах да ги документираме подробно, загубихме два дена и ти постоянно мърмореше, че само разни нискоинтелигентни отрепки се занимават с документиране на програмите си... Е, ние с Александър само преведохме тези документации на английски и ги оформихме като отделен раздел от втората ни статия. Така че заслужил си съавторството, не се прави на скромнен.

Том се хвана за главата.

– И сега какво? Когато след някой и друг ден ни привикат чичковците от Управлението, какво ще им обясняваме? Нали сме подписали протоколи, значи издаваме служебна тайна, могат да ни скалпят някое обвинение, дявол ги взел...

– Няма страшно, горе главата! – каза бодро Марвин. – Положението не е толкова фатално. Ако забележа, Бен каза, че нашите ченгета не четат научни списания. Те ще разберат за статиите най-рано няколко месеца след като ги напечатат, а може и изобщо да не разберат. Нали кореспонденцията с редакциите я вода само по електронната поща, а за контрола и от Управлението съм натоварен лично аз, значи оттук няма как

да изтече информация... Така че ченгетата ще трябва да изчакат първо броевете с нашите статии да излязат от печат, после някой в Института да ги прочете, да се раздрънка наляво и надясно и чак след това някой техен информатор да им докладва. Нещо повече, не е сигурно дали въобще някой в нашия институт ще ги прочете – там всички са заети с писане и нямат време за четене, аз също не правя изключение... И когато до ушите на ченгетата все пак достигне нещо, аз вече ще съм на сигурно място в Масачузетския Технологически или в някой друг по-престижен институт. Надявам се, че там ще оценят статиите ми и бързо ще се съгласят ме приемат на работа, а махна ли се веднъж оттук, ръцете на Управлението не могат да ме достигнат в чужбина... И накрая, дори и да не успее да се измъкна и ченгетата да ме хванат за издаване на служебна тайна, остава възможността Кемени да впрегне връзките си и да ме измъкне. Така, както измъкна Бен и Барона от лапите на „Информационна сигурност“...

Неусетно двамата бяха стигнали до мръсния площад пред гарата и се озоваха обградени от току-що слезлите от вечерните влакове пътници.

– Добре, ти ще се измъкнеш в Масачузетс – каза замислено Том, – а аз какво? Ще остана тук да опера пешкира, така ли?

– Че защо трябва да оставаш тук? Теб също могат да те харесат в чужбина. Като разберат колко бързи алгоритми пишеш, ще им светнат очичките... Ти какво мислиш, че там всички са богове, така ли? В интерес на истината основната маса научни работници при тях е на доста ниско ниво. Най-добрите им учени обикновено са хора, дошли от страни като нашата. И аз, и ти, и Бен, и Александър, дори Барон Шаро, бихме направили добра кариера в чужбина, ако оттам ни обърнат внимание. С какво сме по-лоши от Иноу и Павлидис, които тук бяха последна дупка на кавала, а в Триест ги гледат като библейски пророци? Обзалагам се, че нас пък ще ни гледат като полубогове. Иноу и Павлидис не притежават най-важното ни качество, те не умеят да мислят с главите си. Когато те или подобните на тях се сблъскат с някой проблем и кажат „Това не сме го виждали писано по книгите, не знаем как се прави“, ние просто опитваме всички най-разнообразни методи, за които сме чували и които ни се струват подходящи за случая. Понякога успяваме, а понякога не... Но най-важното – винаги чувстваме по кой от многобройните пътища да поемем, за да стигнем до най-важната цел...

– Доста опит си насъбрал из научните среди – каза Том. – Да се надеявам, че и аз ще успея да събера такъв... Е, аз тръгвам. Трябва да

стигна до другия край на града, а ако изпусна последните влакове в метрото, нямам пари за такси.

– Добре – усмихна се Марвин. – Поздрави Тина от мен, нищо че не ме познава. И утре се прибирай в базата, защото ако Павлидис разбере, че те няма, ще побеснее. Знаеш го какъв е. Така че лека нощ...

Марвин вдигна ръка са довиждане и почти веднага се изгуби в тълпата. Том остана известно време неподвижен, вперил очи в таблото с разписанието на влаковете, после пхна ръце в джобовете си и закрачи към станцията на метрото. В главата му, пълна с объркани мисли, още не бяха заглъхнали думите на Марвин: „...чувствуваме по кой от многобройните пътища да поемем, за да стигнем до най-важната цел“.

София, юли – септември 1995

КРАЙ

© Иван Попов

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/407>]